

DE HOOFDSOM VAN DE PRAKTIKALE GELOOFSLEER

Engelse titel, 1ste uitgave, 1692:
A Body of Practical Divinity

TWEEDE DEEL

DE TIEN GEBODEN

Door

THOMAS WATSON

STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2003

INHOUD

- 1. Gehoorzaamheid aan Gods geopenbaarde wil**
- 2. Liefde tot God en de naasten**
- 3. De voorrede van de Wet: Ik ben de Heere uw God; enz.**
- 4. Het recht verstaan van de Wet**
- 5. De Tien Geboden**

KLEINE CATECHISMUS VAN CHRISTUS' KERK In Engeland, Schotland en Ierland

1. Gehoorzaamheid aan Gods geopenbaarde wil

Vraag 39. *Wat is de plicht die God van ons eist?*

Antwoord. *De plicht die God van de mens eist is gehoorzaamheid aan Zijn geopenbaarde wil.*

Luister toe en hoor, o Israël. Op dezen dag zijt gij den HEERE uw God tot een volk geworden. Daarom zult gij der stem des HEEREN uws Gods gehoorzaam zijn en gij zult doen Zijn geboden. Deuteronomium 27:9, 10

I. Inleiding

1. Gehoorzaamheid.

Het is niet genoeg Gods stem te horen, maar wij moeten gehoorzaam zijn. Gehoorzaamheid is een gedeelte van de eer die wij aan God verschuldigd zijn: "Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer?", Maleáchi 3:6. Gehoorzaamheid bevat het levensbloed van de godsdienst. *Gehoorzaam de stem des HEEREN uws Gods en doe Zijn geboden.*

Gehoorzaamheid zonder kennis is blind, en kennis zonder gehoorzaamheid is kreupel. Rachel was schoon van aanzien, maar onvruchtbaar zijnde, zeide zij: "Geef mij kinderen, of indien niet, zo ben ik dood." Aldus zal de kennis, indien ze geen kind der gehoorzaamheid voortbrengt, sterven. "Gehoorzamen is beter dan slachtoffer", 1 Sam. 15:22. Saul dacht dat het voldoende voor hem was slachtoffers te offeren, hoewel hij Gods gebod ongehoorzaam was; maar "gehoorzamen is beter dan slachtoffer". God verwerpt het slachtoffer indien gehoorzaamheid ontbreekt: "Want Ik heb met uw vaders (...) niet gesproken, noch hun geboden van zaken des brandoffers of slachtoffers. Maar deze zaak heb Ik hun geboden, zeggende: Hoort naar Mijn stem", Jeremia 7:22, 23. Niet, dat God die godsdienstige ceremoniën van aanbidding niet bevolen had, maar de betekenis is dat Hij bovenal gehoorzaamheid verwachtte; zonder die gehoorzaamheid was het slachtoffer slechts vrome dwaasheid. Het doel waartoe God ons Zijn wetten geeft, is gehoorzaamheid. "Mijn rechten zult gij doen en Mijn inzettingen zult gij houden", Leviticus 18:4. Waarom kondigt een koning een edict af, dan opdat het in acht genomen zal worden?

Wat is de regel der gehoorzaamheid? Het geschreven Woord. Dat is eigenlijke gehoorzaamheid, die het Woord eist; onze gehoorzaamheid moet in overeenstemming zijn met het Woord, gelijk het afschrift met het origineel. IJverig schijnen te zijn, is geen gehoorzaamheid, indien het niet overeenkomstig het Woord is, maar is aanbidding van de wil. Paapse overleveringen, die geen grond in het Woord hebben, zijn verfoeilijk en God zal zeggen: "Wie heeft zulks van uw hand geëist?" Jesaja 1:12. De apostel veroordeelt het aanbidden van engelen, dat een vertoon van nederigheid had, Kol. 2:18. De Joden konden zeggen dat zij afkerig waren zo vrijmoedig te zijn, dat zij in hun eigen persoon tot God gingen; zij wilden nederiger zijn en neerknielen voor de engelen en hen vragen hun beden voor God neer te leggen; maar dit vertoon van nederigheid haatte God, omdat er geen woord was om het te rechtvaardigen.

Wat zijn de kenmerken van onze gehoorzaamheid, die haar aangenaam maken?

1. *Ze moet vrijwillig en blijmoedig zijn, of ze is een onaangename taak, geen offer:* "Indien gijlieden willig zijt en hoort" Jesaja 1:19. Hoewel wij God met zwakheid dienen, kan het wel met vrijwilligheid zijn. U houdt ervan uw knechten blijmoedig hun werk ter hand te zien nemen. Onder de wet wilde God een vrijwillige schatting hebben, Deut. 16:10. Geveinsden gehoorzamen God onwillig (facere bonum,) en tegen hun wil; zij doen goed, maar niet willig. Kaïn bracht zijn offer, maar niet zijn hart. Het is een ware regel: Quicquid cor non facit. *Wat het hart niet doet, is niet gedaan.* Willigheid is de ziel der gehoorzaamheid. Soms aanvaardt God willigheid zonder het werk, maar nooit het werk zonder willigheid. Blijmoedigheid toont aan dat er liefde in de plicht is, en liefde is voor onze diensten wat de zon voor de vruchten is: ze maakt ze zacht en rijp en doet ze met meer smaak tevoorschijn komen.

2. *Gehoorzaamheid moet oprecht en vurig zijn:* "Vurig van geest", Romeinen 12:11. Gelijk water dat overkookt, also moet het hart overkoken van vurige genegenheden in de dienst van God. Quae ebullit prae ardore. De heerlijke engelen die, omdat zij branden van vurigheid en toewijding, serafs genoemd worden, zijn door God uitverkoren om Hem in de hemel te dienen. De slak was onder de wet onrein, omdat ze een traag en lui schepsel is. Gehoorzaamheid zonder vurigheid is gelijk een offer zonder vuur. Waarom zou onze gehoorzaamheid niet levendig en vurig zijn? God verdient de keur en sterkte van onze genegenheden. Domitianus wilde niet dat zijn standbeeld uit hout of ijzer gesneden werd, maar van goud gemaakt werd. Levendige genegenheden maken gouden diensten. Het is de vurigheid die de gehoorzaamheid aangenaam maakt. Elía was vurig van geest, en zijn gebed opende en sloot de hemel; en wederom bad hij, en het vuur viel op zijn vijanden, 2 Koningen 1:10. Elia's gebed bracht vuur ván de hemel, omdat het vurig zijnde, vuur náár de hemel bracht.

3. *Gehoorzaamheid moet uitgebreid zijn;* ze moet zich uitstrekken tot al Gods geboden. "Dan zou ik niet beschaamd worden, (of, zoals het in het Hebreeuws staat: lo Ehosh, -niet uitgeblust worden -) ,wanneer ik merken zou op al Uw geboden", Psalm 119:6. Quicquid propter Deum fit aequaliter fit. Al Gods eisen vorderen gelijke inspanning. Al Gods geboden dragen het stempel van Goddelijk gezag, en indien ik één gebod gehoorzaam ben omdat God het gebiedt, moet ik alle geboden gehoorzaam zijn. Ware gehoorzaamheid loopt door alle godsdienstplichten, gelijk het bloed door alle aderen, of gelijk de zon door alle sterrenbeelden. Een goed christen laat evangelische Godzaligheid en gerechtigheid elkander kussen. Hierin tonen sommigen hun geveinsdheid; zij willen God in sommige zaken gehoorzaam zijn, die oppervlakkiger zijn en hun goede naam kunnen versterken; maar andere zaken laten ze na. "Eén ding ontbreekt u", Markus 10:21. Herodes wilde Johannes de Doper wel horen, maar zijn bloedschande niet laten. Sommigen willen wel bidden, maar geen aalmoezen geven; anderen willen wel aalmoezen geven, maar niet bidden. "Gij verdient de munte en de dille en den komijn, en gij laat na het zwaarste der wet, namelijk het oordeel en de barmhartigheid en het geloof", Matthéus 23:23. De ene voet van de das is korter dan de andere; also zijn dezen korter in sommige plichten dan in andere. God houdt niet van zulke gedeeltelijke dienstknechten, die een gedeelte van het werk willen doen dat Hij hen opdraagt, en het andere gedeelte nalaten.

4. *Gehoorzaamheid moet oprecht zijn.* Wij moeten Gods eer erin bedoelen. Finis specificat actionem. In de godsdienst is het doel alles. Het doel van onze gehoorzaamheid moet niet zijn om de mond der consciëntie te stoppen, of om

toejuiching of bevordering te verkrijgen; maar dat wij God meer gelijk mogen worden en Hem meer eer toebrengen: "Doet het al ter ere Gods", 1 Kor. 10:31. Datgene wat veel heerlijke daden heeft bedorven en hen hun loon deed verliezen, is dat de oogmerken van de mens verkeerd zijn geweest. De Farizeeën gaven aalmoezen, maar bliezen op de trompet opdat zij van de mensen geëerd mochten worden, Matthéus 6:2. Aalmoezen behoren te schitteren, maar niet rondgebazuind te worden. Jehu deed goed toen hij de dienaars van Baäl doodde en God prees hem daarvoor, maar omdat zijn oogmerken niet goed waren (want hij had het erop gemunt zich in het koninkrijk te vestigen) beschouwde God het nauwelijks beter dan moord: "Zo zal Ik de bloedschulden van Jizreël bezoeken over het huis van Jehu", Hoséa 1:14. O, laat ons letten op onze bedoelingen in de gehoorzaamheid; het is mogelijk dat de daad goed is en niet het hart. Amázia "deed wat recht was in de ogen des HEEREN, doch niet met een volkomen hart", 2 Kron. 25:2. Twee zaken moeten voornamelijk in de gehoorzaamheid beschouwd worden: het beginsel en het doel. Hoewel een kind van God tekort schiet in zijn gehoorzaamheid, is zijn oogmerk goed.

5. *Gehoorzaamheid moet in en door Christus zijn:* "Door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde", Efése 1:6. Niet onze gehoorzaamheid, maar Christus" verdiensten brengen aanneming teweeg. In ieder gedeelte van de eredienst moeten wij Christus aan God voorstellen in de armen van ons geloof. Tenzij wij God aldus dienen, in hoop en vertrouwen op Christus" verdiensten, tergen wij Hem eerder dan dat wij Hem behagen. Gelijk God vertoornd was op koning Uzzia toen hij het reukwerk wilde offeren zonder priester, en God hem sloeg met melaatsheid, 2 Kron. 26:20, alzo offeren wij aan God reukwerk zonder priester, als wij niet in en door Christus tot God komen, en wat kunnen wij anders verwachten dan strenge straffen?

6. *Gehoorzaamheid moet voortdurend zijn:* "Welgelukzalig is hij, die te allen tijde gerechtigheid doet", Psalm 106:3. Ware gehoorzaamheid is niet gelijk een hoge kleur in een toeval, maar ze is een rechte gelaatskleur. Ze is gelijk het vuur op het altaar, dat altijd brandend gehouden werd, Leviticus 6:13. De gehoorzaamheid van geveinsden is slechts voor een tijd; ze is gelijk pleisterwerk dat spoedig afgewassen wordt. Maar ware gehoorzaamheid is voortdurend. Hoewel wij verdrukking ontmoeten, moeten wij voortgaan in onze gehoorzaamheid. "De rechtvaardige zal zijn weg vasthouden", Job 17:9. Wij hebben gezworen de heerlijkheden en ijdelheden van de wereld te laten varen en tot de dood onder Christus" banier te strijden. Wanneer een dienstknecht in een verbond met zijn meester getreden is en de overeenkomsten verzegeld zijn, kan hij niet teruggaan: hij moet zijn tijd uitdienen; zo zijn er in de Doop overeenkomsten opgesteld en in des Heeren Avondmaal worden ze vernieuwd en verzegeld van onze kant, dat wij getrouw en onveranderlijk zullen zijn in onze gehoorzaamheid; daarom moeten wij Christus" navolgen, Die gehoorzaam werd tot de dood, Filipp. 2:8. De kroon wordt op het hoofd der volharding gezet: "En die overwint en die Mijn werken tot het einde toe bewaart, Ik zal hem de morgenster geven", Openbaring 2:26, 28.

Gebruik 1. Dit veroordeelt hen die in tegenspraak met de tekst leven en het juk der gehoorzaamheid afgeworpen hebben.

"Aangaande het woord, dat gij tot ons in des HEEREN Naam gesproken hebt, wij zullen naar u niet horen", Jeremia 44:16. God beveelt de mensen te bidden in hun gezin, maar zij leven in het volledig verzuim daarvan; Hij beveelt hen de sabbat te heiligen, maar zij volgen hun wellusten op die dag; Hij beveelt hen zich te onthouden van alle schijn des kwaads, maar zij onthouden zich niet van de daad; zij leven in de

daad van wraakzucht en in de daad van onreinheid. Dit is een grote verachting van God; het is wederspanningheid, en wederstreven is afgoderij, 1 Sam. 15:23. Vanwaar is het dat de mensen God niet gehoorzaam zijn? Zij weten hun plicht, maar doen ze niet.

1. Het niet gehoorzaam zijn aan God komt wegens gebrek aan geloof "Wie heeft onze prediking geloofd?", Jesaja 53:1. Indien de mensen geloofden dat de zonde zo bitter is, dat de hel haar op de hielen volgt, zouden zij dan voortgaan in de zonde? Indien zij geloofden dat er zo'n loon is voor de rechtvaardige, dat de Godzaligheid een gewin is, zouden zij het niet najagen? Maar zij zijn atheïsten, niet volledig tot het geloof van deze zaken gebracht. Vandaar is het, dat zij niet gehoorzaam zijn. Satans meesterstuk, zijn sleepnet, waardoor hij miljoenen naar de hel sleept, is hen in ongelooft te houden. Hij weet dat hij hen er zeker van af zal houden de waarheid gehoorzaam te zijn, indien hij hen er slechts van af kan houden de waarheid te geloven.

2. Het niet gehoorzaam zijn aan God komt wegens gebrek aan zelfverloochening. God gebiedt één ding en de begeerlijkheden van de mens gebieden een ander; en zij willen liever sterven dan hun begeerlijkheden verloochenen. Indien de begeerlijkheid niet verloochend kan worden, kan God niet gehoorzaamd worden.

Gebruik II.

Wees Gods stem gehoorzaam. Dit is de schoonheid van een christen.

Wat zijn de grote argumenten of aansporingen tot gehoorzaamheid?

1. Gehoorzaamheid maakt ons Gode dierbaar, Zijn gunstgenoten: "Indien gij naarstiglijk Mijn stem zult gehoorzamen, zo zult gij Mijn eigendom zijn uit alle volken", Exodus 19:5; gij zult Mijn deel zijn, de appel van Mijn oog. Ik zal koninkrijken geven tot uw losgeld.
2. Er wordt alles verloren door *on*gehoorzaamheid. Gods wil gehoorzamen is de weg om onze wens te verkrijgen.
 - a. Willen wij een zegen hebben in ons bezit? Laat ons God gehoorzamen: "Indien gij der stem des HEEREN uws Gods vlijtiglijk zult gehoorzamen, waarnemende te doen al Zijn geboden (...) gezegend zult gij zijn in het veld. Gezegend zal zijn uw korf en uw baktrog", Deut. 28:1, 3, 5. Gehoorzamen is de beste weg om voorspoedig te zijn in ons bezit.
 - b. Willen wij een zegen in onze ziel hebben? Laat ons God gehoorzamen. "Hooft naar Mijn stem, zo zal Ik u tot een God zijn", Jeremia 7:23; Mijn Geest zal uw Leidsman, Heiligmaker en Trooster zijn. Christus is "allen die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden", Hebreëen 5:9. Terwijl wij God behagen, behagen wij onszelf; terwijl wij Hem de eer geven, geeft Hij ons de talenten. Wij zijn geneigd te zeggen, gelijk Amázia: "Maar wat zal men doen met de honderd talenten?", 2 Kron. 25:9. U verliest niets door gehoorzaam te zijn. De erfenis is vastgezet op de gehoorzame zoon. Wees gehoorzaam, en gij zult een Koninkrijk krijgen. "Het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven", Lukas 12:32.

3. *Wat een zonde is ondankbaarheid!*

- a. *Ze is een onredelijke zonde.* Wij kunnen ze niet in verzet tegen God blijven volhouden. Zal de zondaar zijn krachten met God gaan meten? "Zijn wij sterker dan Hij?", 1 Kor. 10:22. Hij is de Vader, de Almachtige, Die legioenen kan gebieden. Indien wij geen kracht hebben om Hem te weerstaan, is het onredelijk Hem niet gehoorzaam te zijn. Het is onredelijk als het tegen alle recht en billijkheid is. Wij hebben ons dagelijks bestaan van Hem; in Hem leven wij en

- bewegen ons. Is het niet billijk, als wij door Hem leven, dat wij voor Hem zouden leven? Dat wij Hem onze trouw behoren te geven, gelijk Hij ons onze tering geeft?
- b. *Ze is een verwoestende zonde.* "In de openbaring van de Heere Jezus van den hemel met de engelen Zijner kracht, met vlamvend vuur wraak doende, over degenen die het Evangelie (...) niet gehoorzaam zijn", 2 Thess. 1:7, 8. Hij die weigert Gods wil in het gebieden gehoorzaam te zijn, zal zeker Zijn wil gehoorzaam moeten zijn in het straffen. Terwijl de zondaar denkt de band van gehoorzaamheid te ontglippen, vlecht hij het koord van zijn verdoemenis en hij komt zonder voorwendsel om: "Die dienstknecht, welke geweten heeft den wil zijns heren, en zich niet bereid noch naar zijn wil gedaan heeft, die zal met vele slagen geslagen worden", Lukas 12:47. God zal zeggen: *Waarom bent u niet gehoorzaam geweest? U wist op welke wijze u goed moest doen, maar u hebt het niet gedaan; daarom is uw bloed op uw hoofd.*

Welke middelen moeten wij gebruiken, zodat wij gehoorzaam kunnen zijn?

1. *Ernstige overweging.* Overweeg dat Gods geboden niet zwaar zijn, 1 Johannes 5:3. Hij gebiedt niets onredelijks. Het is gemakkelijker Gods geboden te gehoorzamen dan de zonde. De geboden der zonde zijn loodzwaar; hoe vermoeit een mens zich onder de macht van een begeerlijkheid! Welke gevaren loopt hij; ja, hij brengt zijn gezondheid en ziel in gevaar, opdat hij zijn begeerlijkheden kan vervullen! Welke vermoeiende reizen maakte Antiochus Epifanus om de Joden te vervolgen! "Zij maken zich moede met verkeerdelijk te handelen"; zijn Gods geboden niet gemakkelijker te gehoorzamen? Chrysostomus zegt: *Deugd is gemakkelijker dan ondeugd; onthouding is minder zwaar dan dronkenschap.* Sommigen zijn met minder moeite naar de hemel gegaan, dan anderen naar de hel.

God gebiedt niets anders dan hetgeen heilzaam is: "Nu dan, Israël, wat eist de HEERE uw God van u, dan den HEERE uw God te vrezen; om te houden de geboden des HEEREN en Zijn inzettingen, die ik u heden gebied, u ten goede?", Deut. 10:12, 13. God gehoorzaam is te zijn, is niet zozeer onze plicht, als wel ons voorrecht; Zijn geboden brengen spijze met zich in hun mond. Hij gebiedt ons onszelf te bekeren; waarom? Opdat onze zonden uitgewist mogen worden, Hand. 3:19. Hij gebiedt ons te geloven; waarom? Opdat wij zalig worden, Hand. 16:31. In ieder gebod is liefde; alsof een koning een van zijn onderdanen gebood in een goudmijn te graven en dan het goud voor zich zou nemen.

2. *Ernstige smeking.* Smee de hulp van de Geest af om u staande te houden in gehoorzaamheid. Gods Geest maakt gehoorzaamheid gemakkelijk en aantrekkelijk. Indien de magneet het ijzer aantrekt, is het niet moeilijk voor het ijzer om zich te bewegen; alsoo indien Gods Geest het hart levend maakt en trekt, is het niet moeilijk gehoorzaam te zijn. Wanneer de wind des Geestes waait, gaan wij met volle zeilen in gehoorzaamheid. Verander Zijn belofte in een gebed: "Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen", Ezechiël 36:27. De belofte bemoedigt ons, de Geest stelt ons in staat te gehoorzamen.

3. *LIEFDE.* De regel der gehoorzaamheid, de morele of zedelijke wet zijnde, samengevat in de *Tien Geboden*.

2. Liefde tot God en de naasten

Vraag 40. *Wat heeft God in het eerst de mens geopenbaard, om te zijn een regel van zijn gehoorzaamheid?*

Antwoord. *De regel, die God in het eerst de mens geopenbaard heeft, om Hem te gehoorzamen, was de wet der zeden, Rom. 2:14, 15; 10:5.*

Vraag 41. *Wat is de hoofdsom van de wet der zeden?*

Antwoord. *De hoofdsom van de wet der zeden is begrepen in de Tien Geboden is.*

Vraag 42. *Wat is de korte inhoud van de Tien Geboden?*

Antwoord. *De korte inhoud van de Tien Geboden is: de Heere onze God lief te hebben uit geheel ons hart en uit geheel onze ziel en uit geheel onze kracht en uit geheel ons verstand; en onze naaste als onszelf. Matthéus 22:37-40.*

"Zo zult gij den HEERE uw God liefhebben met uw ganse hart en met uw ganse ziel en met al uw vermogen", Deut. 6:5.

De vereiste plicht is liefde, ja, de kracht der liefde: "Met uw ganse hart". God wil niets van onze liefde missen. Liefde is de ziel van de godsdienst en datgene wat een waar christen uitmaakt. Liefde is de koningin der genadegaven; ze schittert en glinstert in Gods oog, gelijk de edelstenen op de borstlap van Aäron.

Wat is liefde? Liefde is een heilig vuur, ontstoken in de genegenheden, waardoor een christen sterk uitgaat naar God, als het hoogste goed.

Wat gaat aan de liefde voor God vooraf? Aan de liefde gaat kennis vooraf. De Geest schijnt op het verstand en ontdekt de schoonheden van wijsheid, heiligheid en barmhartigheid in God; en deze zijn de magneet om de liefde voor God te ontlokken en tevoorschijn te halen. *Ignoti nulla cupido*: Zij die God niet kennen, kunnen Hem niet liefhebben; indien de zon in het verstand ondergegaan is, moet er nacht zijn in de genegenheden.

Waarin bestaat het formeel karakter van de liefde? Het karakter van de liefde bestaat in het zich verlustigen in een voorwerp. De verlustiging van de liefhebber in zijn geliefde *Complacentia amantis in amato*. Van Aquino. Dit is God liefhebben, zich in Hem verlustigen. "Verlustig u in den HEERE", Psalm 37:4, gelijk een bruid zich verlustigt in haar gereedschap. Genade verandert de oogmerken en vermakingen van een christen.

Hoe moet onze liefde tot God gekenmerkt worden?

1. Indien het een oprechte liefde is, hebben wij God lief met ons ganse hart: "Gij zult den HEERE uw God liefhebben met uw ganse hart". God wil het gehele hart hebben. Wij moeten onze liefde niet verdelen tussen Hem en de zonde. De echte moeder wilde niet het gedeelde kind hebben; God wil ook niet het gedeelde hart hebben; het moet het gehele hart zijn.
2. Wij moeten God liefhebben om Hemzelf, om Zijn wezenlijke uitnemendheden. *Meretricius est amor plus annulum quam sponsum amare*. Wij moeten Hem liefhebben om Zijn beminnelijkheid en schoonheid. Het is de liefde van een hoer het erfdeel meer lief te hebben dan de persoon. Geveinsden hebben God lief, omdat hij hen tarwe en most geeft; wij moeten God liefhebben om Hemzelf, om die schitterende volmaakheden die er in Hem zijn. Goud wordt bemind om het goud zelf.

3. Wij moeten God liefhebben met al ons vermogen ("vurigheid", Hebreeën tekst; wij moeten God liefhebben zoveel als wij kunnen. Christenen behoren gelijk serafs te zijn, brandend van heilige liefde. Wij kunnen God niet zozeer liefhebben als Hij wel verdient. De engelen kunnen God niet eens liefhebben zoals Hij verdient.
4. Liefde tot God moet werkzaam zijn op haar terrein. Liefde is een ijverige neiging; ze draagt het hoofd op om na te denken over God, zet de handen aan het werk, en de voeten om op het pad Zijner geboden, te lopen. Het wordt genoemd "den arbeid der liefde", 1 Thess. 1:3. Maria Magdalena goot haar zelf over Hem uit. Wij denken dat wij nooit genoeg kunnen doen voor de persoon die wij liefhebben.
5. Liefde tot God moet alles overtreffend zijn. God is de schoonheid zelf, geheel een paradijs van vreugde, en Hij moet de voorrang in onze liefde hebben. Onze liefde tot God moet boven alles zijn, gelijk de olie op het water drijft. Wij moeten God liefhebben boven bezit en bloedverwanten. De liefde voor bloedverwanten is groot. Er is een geschiedenis in de Franse Academie van een dochter die, toen haar vader tot de hongerdood veroordeeld was, hem aan haar borsten liet zuigen. Maar wij moeten God liefhebben boven vader en moeder, Matthéus 10:37. Wij mogen het schepsel de melk van onze liefde geven, maar God moet de room hebben. De bruid bewaart het sap van haar granaatappelen voor Christus, Hooglied 8:2.
6. Onze liefde moet voortdurend zijn, gelijk het vuur dat de Vestaalse maagden brandende hielden, dat niet uitging. Liefde moet zijn gelijk het kloppen van de pols, die zolang klopt als er leven is. "Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen", Hooglied 8:7, ook de wateren van vervolging niet. "Geworteld in de liefde", Efése 3:17. Een tak die niet op de wortel groeit, verdort; alzo moet de liefde, opdat ze niet zal sterven, goed geworteld zijn.

Wat zijn de zichtbare tekenen van onze liefde tot God?

- (1) Indien wij God liefhebben, zal onze begeerte naar Hem uitgaan: "Tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel", Jesaja 26:8. Hij die God liefheeft, verlangt naar gemeenschap met Hem: "Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God", Psalm 42:3. Personen die elkaar liefhebben, wensen dikwijls samen te overleggen. Hij die God liefheeft, begeert veel in Zijn tegenwoordigheid te verkeren; hij bemint de inzettingen: zij zijn de spiegel, waarin de heerlijkheid Gods schittert; in de inzettingen ontmoeten wij Hem, Die onze ziel liefheeft; wij hebben Gods glimlachen en fluisteringen en enige voorsmaken van de hemel. Zij die geen begeerte naar de inzettingen hebben, hebben geen liefde tot God.
- (2) Het tweede zichtbare teken is dat hij die God liefheeft, geen voldoening kan vinden in iets zonder Hem. Geef een geveinsde, die voorwendt God lief te hebben, tarwe en most, en hij kan tevreden zijn zonder God; maar een ziel, brandend van liefde tot God, kan het niet zonder Hem stellen. Liefhebbers bezwijken indien zij geen gezicht van het geliefde voorwerp hebben. Een begenadigde ziel kan het zonder gezondheid stellen, maar niet zonder God, Die de menigvuldige Verlossing zijns aangezichts is, Psalm 43:5. Indien God tot een ziel die Hem volkomen liefheeft, zeggen zou: Neem rust, baad in genot, troost u met de vermaken van de wereld, maar gij zult Mijn tegenwoordigheid niet genieten, zou dit hem niet tevreden stellen. ja, indien God zou zeggen: *Ik zal u doen opnemen in de hemel, maar Ik zal Mij in een andere plaats terugtrekken en gij zult Mijn aangezicht niet zien.* Zou het een ziel tevreden stellen? De hemel zal zonder God de hel zijn. De wijsgeer zegt, dat er geen goud kan zijn zonder de invloed van de zon; er kan

zeker geen gulden vreugde in de ziel zijn zonder Gods zoete tegenwoordigheid en invloed.

- (3) Het derde zichtbare teken is, dat hij die God liefheeft, datgene haat dat scheiding maakt tussen hem en tussen God, dat is de zonde. De zonde doet God Zijn aangezicht verbergen; ze is gelijk een oorblazer, die de voornaamste vriend scheidt; daarom is de vurigheid van de haat van een christen ertegen gericht: "Alle valse pad heb ik gehaat", Psalm 119:128. Afkeer kan nooit verzoend worden. Men kan niet de gezondheid liefhebben, of men moet het vergif haten; alzo kunnen wij God niet liefhebben, of wij moeten de zonde haten die onze gemeenschap met Hem teniet doet.
- (4) Het vierde zichtbare teken is medelijden. Vrienden die elkaar liefhebben, hebben verdriet over de boosheden die hen overkomen. Homerus, die de droefheid van Agamemnon beschrijft toen deze gedwongen werd zijn dochter te offeren, haalt al zijn vrienden erbij om met hem te wenen en hem te vergezellen in het treuren naar de opoffering. Liefhebbers treuren tezamen. Indien wij ware liefde voor God in ons hart hebben, kunnen wij slechts treuren over die dingen, die Hem bedroeven; wij zullen ons Zijn smaadheden aantrekken: de weelde, dronkenschap, verachting van God en godsdienst. "Waterbeken vlieten af uit mijn ogen, omdat zij Uw wet niet onderhouden", Psalm 119:136. Sommigen spreken over de zonden van anderen en lachen erom; maar zij hebben voorzeker geen liefde tot God, die kunnen lachen om datgene wat Zijn Geest bedroeft. Heeft hij zijn vader lief, die kan lachen als hij hoort dat hij te schande gemaakt wordt?
- (5) Het vijfde zichtbare teken is, dat hij die God liefheeft, zich inspant Hem zeer begerlijk te maken voor anderen. Hij bewondert God niet alleen, maar verkondigt Zijn deugden, opdat hij anderen mag aanzetten en overhalen om Hem lief te hebben. Zij die liefheeft, zal haar liefhebber prijzen. De bruid die krank van liefde is, verheerlijkt Christus; zij houdt een lofrede op Zijn verdienste, opdat zij anderen mocht overreden Hem lief te hebben: "Zijn hoofd is van het fijnste goud", Hooglied 5:11. Ware liefde tot God kan niet zwijgen, ze zal welsprekend zijn in het vermelden van Zijn roem. Er is geen beter teken van het liefhebben van God, dan Hem gans begerlijk te doen schijnen en om vreemdelingen tot Hem te trekken.
- (6) Het zesde zichtbare teken is, dat hij die God liefheeft, bitterlijk weent als Hij niet tegenwoordig is. Maria komt wenend: "Zij hebben mijn Heere weggenomen", Johannes 20:13. De één roept: Mijn gezondheid is weg! Een ander: Mijn bezit is weg! Maar hij die een liefhebber Gods is, roept uit: Mijn Heere is weg! Ik kan mij niet in Hem verheugen, Die ik liefheb. Wat kunnen alle aardse gemakken doen, als God eens niet aanwezig is? Het is gelijk een begrafenismaaltijd, waar veel spijs is, maar geen vrolijkheid. "Ik ga zwart daarheen, niet van de zon", Job 30:28. Indien Rachel zeer weeklaagde om het verlies van haar kinderen, wat pen kan dan de droefheid van die christen aangeven, die Gods zoete tegenwoordigheid kwijt is? Zo'n ziel stort een vloed van tranen; en terwijl de ziel klaagt, schijnt ze eigenlijk tot God te zeggen: Heere, Gij zijt in de hemel en hoort de welluidende liederen en het vreugdegezag der engelen, maar ik zit hier in het tranendal en ween, omdat Gij zijt heengegaan. O, wanneer zult Gij tot mij komen en mij levend maken door het licht Uws aanschijns. Of: Heere, indien Gij niet tot mij wilt komen, laat mij dan tot U komen, waar ik een eeuwige glimlach van Uw aangezicht in de hemel zal hebben en nooit meer zal klagen: "Mijn Liefste is geweken".
- (7) Het zevende zichtbare teken is, dat hij die God liefheeft, gewillig is voor Hem te lijden. Hij onderschrijft Gods geboden; hij onderwerpt zich aan Zijn wil. Hij

onderschrijft Zijn geboden: indien God hem gebiedt de zonde te doden, zijn vijanden lief te hebben, der wereld gekruisigd te worden, gehoorzaamt hij. Het is een ijdele zaak voor een mens om te zeggen dat hij God liefheeft, en Zijn geboden veronachtzaamt. Hij onderwerpt zich aan Zijn wil: indien God wil dat hij voor Hem lijdt, twist hij niet, maar gehoorzaamt. "De liefde verdraagt alle dingen", 1 Kor. 13:7. Liefde deed Christus voor ons lijden. Het is waar dat niet iedere christen een martelaar is, maar hij heeft een martelaarsgeest in zich; hij heeft een gemoedsgesteldheid om te lijden, indien God hem daartoe roept. "Want ik word nu tot een drankoffer geofferd", 2 Tim. 4:6; dit betekent niet alleen dat het lijden voor Paulus aanstaande was, maar hij was bereid te lijden.

Origenes verkoos liever veracht in Alexandrië te wonen, dan met Plotinus het geloof te verloochenen en groot te zijn in de gunst van de vorst, Openbaring 12:11. Velen zeggen dat zij God liefhebben, maar willen niet het verlies van iets voor Hem lijden. Indien Christus tot ons gezegd zou hebben: Ik heb u lief, u bent Mij dierbaar, maar Ik kan niet voor u lijden, Ik kan Mijn leven niet voor u afleggen, dan zouden wij Zijn liefde zeer betwijfeld hebben; en kan de Heere onze liefde niet betwijfelen als wij voorwenden Hem lief te hebben, maar niets om Zijntwil willen lijden?

Gebruik I.

Wat zullen wij zeggen tot hen die geen greintje liefde voor God in hun hart hebben? Zij krijgen hun leven van Hem, nochtans hebben zij Hem niet lief Hij richt iedere dag hun tafel toe, nochtans hebben zij Hem niet lief Zondaars vrezen God als Rechter, maar hebben Hem niet lief als Vader. Al de kracht in de engelen kan het hart God niet doen liefhebben; oordelen zullen het ook niet doen; alleen almachtige genade kan een stenen hart doen smelten in liefde. Hoe droevig is het geen liefde voor God te hebben. Wanneer het lichaam koud is en geen warmte heeft, is het een teken des doods; also is hij geestelijk dood, die geen liefdegloed in zijn hart tot God heeft. Zullen dezulken met God leven, die Hem niet liefhebben? Zal God een vijand in Zijn schoot leggen? Zij zullen in ketenen der duisternis gebonden worden, die niet met touwen der liefde getrokken willen worden.

Gebruik II.

Laat ons overreed worden God lief te hebben met ons ganse hart en al ons vermogen. Laten wij onze liefde voor andere dingen van ons afzetten en ze op God stellen. Liefde is het hart van de godsdienst, het vet des offers; ze is de genade, die God het meest vraagt: Simon, hebt gij Mij lief?", Johannes 21:16. Liefde maakt al onze diensten aangenaam; ze is de muskus, die ze welriekend maakt. Het is niet zozeer de plicht, als wel de liefde voor de plicht, waarin God lust heeft; daarom worden dienen en liefhebben van God samen genomen, Jesaja 56:6. Het is beter Hem lief te hebben dan Hem te dienen; gehoorzaamheid zonder liefde, is gelijk wijn zonder de geest. O, dat u overreed werd God lief te hebben met uw ganse hart en met al uw vermogen.

1. Het is niets dan uw liefde die God begeert. De Heere had uw kinderen kunnen eisen om als een offer geofferd te worden; Hij had u kunnen gebieden u te snijden en te doorsteken, of een tijdje in de hel te liggen; maar Hij begeert alleen uw liefde; Hij wil alleen deze bloem hebben. Is het een moeilijk verzoek, God lief te hebben? Werd een schuld ooit gemakkelijker betaald dan deze? Is het een zwaar werk voor de vrouw om haar man lief te hebben? Liefde is kostelijk. (Non potest amor esse, et dulcis non esse, Bernardus) Liefde moet per definitie zoet zijn. Wat is er in onze liefde, dat God ze

begeert? Waarom zou een koning de liefde van een vrouw begeren, die in de schuld staat en ziek is? God heeft onze liefde niet nodig. Er zijn engelen genoeg in de hemel om Hem te aanbidden en lief te hebben. Welk voordeel krijgt God van onze liefde? Ze voegt niet de minste el toe aan Zijn wezenlijke gelukzaligheid. Hij heeft onze liefde niet nodig en nochtans verlangt Hij ze. Waarom vraagt Hij ons Hem ons hart te geven? (Spreuken 23:26.) Niet dat Hij ons hart nodig heeft, maar opdat Hij het beter mag maken.

2. Groot zal ons voordeel zijn, indien wij God liefhebben. Hij zoekt niet onze liefde, opdat wij er verlies door zouden lijden: "Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben", 1 Kor. 2: 9. Indien u Hem wilt liefhebben, zult u zo'n loon krijgen, dat uw geloof te boven gaat. Hij zal u Zich ondertrouwen in de vurigste liefde: "Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden", Hoséa 2:18; "de HEERE uw God (...) zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal Zich over u verheugen met gejuich", Zef. 3:17. Indien u God liefhebt, zal Hij u betrekken in al Zijn rijkdom en voortreffelijkheden, Hij zal u de hemel en de aarde geven als uw bruidsschat. Hij zal een kroon op uw hoofd zetten. Keizer Vespasianus gaf een grote beloning aan een vrouw, die tot hem kwam en beleeft dat zij hem liefhad; maar God geeft hen een kroon des levens, die Hem liefhebben, Jak. 1:12.

3. Liefde is de enige genade die bij ons zal blijven in de hemel. In de hemel zullen wij geen bekering behoeven, omdat wij geen zonde zullen hebben; geen geloof, omdat wij God zullen zien van aangezicht tot aangezicht; maar liefde tot God zal tot in alle eeuwigheid blijven: "De liefde vergaat nimmermeer", 1 Kor. 13:8. Hoe behoren wij deze genade te koesteren, die alle genadegaven zal overleven en evenwijdig zal lopen met de eeuwigheid!

4. Onze liefde tot God is een teken van Zijn liefde tot ons: "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft", 1 Johannes 4:19. Van nature hebben wij geen liefde voor God; wij hebben een stenen hart (Ezechiël 36:26. En hoe kan er liefde in een stenen hart zijn? Dat wij Hem liefhebben, komt doordat Hij ons liefheeft. Indien het glas brandt, komt het omdat de zon erop geschenen heeft; also indien ons hart brandt van liefde, is het een teken dat de Zon der gerechtigheid op ons geschenen heeft.

Wat zullen wij doen om God recht lief te hebben?

1. Vestig de hoop op de prediking van het Woord. Gelijk het geloof is uit het gehoor, also de liefde. Het Woord maakt God bekend in Zijn onvergelykelijke uitnemendheden; het ontraadselt en tekent Hem in al Zijn heerlijkheid, en een gezicht van Zijn schoonheid ontsteekt liefde.
2. Smeek God dat Hij u een hart geeft om Hem lief te hebben. Toen koning Sálomo wijsheid van God vroeg, behaagde dat de Heere, 1 Koningen 3:10. Alzo als u tot God roept: Heere, geef mij een hart om U lief te hebben; het is mijn smart, dat ik U niet meer liefheb; dit gebed zal de Heere voorzeker behagen en Hij zal Zijn Geest over u uitstorten. Zijn gouden olie zal de lamp van uw liefde helder doen branden.

3. U die liefde voor God hebt, houdt ze brandend op het altaar van uw hart. Liefde is, gelijk vuur, altijd gereed uit te gaan. "Gij hebt uw eerste liefde verlaten", Openbaring 2:4. Door plichtsverzuim of teveel liefde voor de wereld zal onze liefde voor God verkoelen. O, bewaar uw liefde voor Hem. Gelijk u ervoor zorgt om de natuurlijke warmte in uw lichaam te bewaren, zorg er also voor om de warmte van de liefde voor God in uw ziel te bewaren. Liefde is gelijk de olie voor de wielen: zo verlevendigt ons in Gods dienst. Wanneer u de liefde verminderd en koel bevindt, gebruik dan alle middelen om ze te verlevendigen. Wanneer het vuur uitgaat, werpt u er brandstof op; also wanneer het vuur der liefde uitgaat, maak gebruik van de ordinantiën als heilige brandstof om het vuur van uw liefde brandende te houden.

3. De voorrede van de Wet: Ik ben de Heere uw God

Vraag 43. *Wat is de voorrede van de Tien Geboden?*

Antwoord. *De voorrede van de Tien Geboden is in deze woorden: Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.* Exodus 20:1, 2

De inleiding tot de voorrede is: *"Toen sprak God al deze woorden, zeggende".*

Dit is gelijk het geklank van een bazuin voor een plechtige afkondiging. Van andere gedeelten van de Bijbel wordt gezegd, dat ze gesproken werden door de mond van de heilige profeten (Lukas 1:70, maar hier sprak God in Zijn eigen Persoon.

Vraag. Hoe moeten wij verstaan dat God sprak, aangezien Hij geen lichaamsdelen of spraakorganen heeft?

Antwoord. God maakte een verstaanbaar geluid, of vormde een stem in de lucht, die voor de Joden was alsof God Zelf tot hen sprak.

Merk op:

1. De Wetgever: "God sprak". Er zijn twee zaken in een wetgever vereist:

- a. *Wijsheid.* Wetten zijn gegrond op de rede; hij die wetten maakt, moet wijs zijn. God is in dit opzicht zeer bekwaam om een Wetgever te zijn: "Hij is wijs van hart", Job 9:4. Hij heeft het alleenrecht van wijsheid: "Den alleen wijzen God", 1 Tim. 1:17. Daarom is Hij het meest geschikt om wetten vast te stellen en uit te vaardigen.
- b. *Gezag.* Indien een onderdaan wetten maakt, missen zij het stempel van gezag, hoe wijs zij ook mogen zijn. God heeft de hoogste macht in Zijn hand. Hij geeft allen het leven; en Hij Die de mensen hun leven geeft, heeft het meeste recht hen hun wetten te geven.

2. De wet zelf: "Al deze woorden". Dat is, alle woorden van de zedelijke wet, die gewoonlijk de decaloog, of de tien geboden genoemd wordt. Het wordt *de zedelijke wet* genoemd, omdat ze de wet des levens en der zeden is. De Schrift is, gelijk Chrysostomus zegt, een hof en de zedelijke wet is de belangrijkste bloem in die hof; ze is een maaltijd en de zedelijke wet is het voornaamste gerecht daarin.

De zedelijke wet is volmaakt: "De wet des HEEREN is volmaakt", Psalm 19:8. Ze is een nauwgezet voorbeeld en een korte verklaring van de godsdienst; ze is de maatstaf van de waarheid, de rechter van verdeeldheden, de poolster om ons naar de hemel te leiden: "Want het gebod is een lamp", Spreuken 6:23. Hoewel de zedelijke wet niet een Christus is om ons te rechtvaardigen, is ze een regel om ons te onderwijzen.

De zedelijke wet is onveranderlijk; ze blijft nog steeds van kracht. Hoewel de ceremoniële en burgerlijke wetten afgeschaft zijn, is de zedelijke wet, door Gods eigen mond uitgesproken, van blijvend gebruik in de kerk. Ze was op stenen tafelen geschreven, om te kennen te geven dat ze eeuwig is en voor altijd blijvend.

De zedelijke wet is zeer luisterrijk en vol van heerlijkheid. God heeft heerlijkheid op haar gelegd in de wijze waarop ze afgekondigd werd:

- a. Het volk moest, voordat de zedelijke wet uitgesproken werd, hun klederen wassen, waardoor God als door een voorbeeld het heiligen van hun oren en harten eiste om de wet te ontvangen, Exodus 19:10.
- b. Er werden bepalingen gesteld, opdat niemand de berg zou aanroeren, wat eerbied voor de wet in het volk teweeg moest brengen, Exodus 19:12.

- c. God schreef de wet met Zijn eigen vinger, wat zo'n eer was, gelegd op de zedelijke wet, als wij van geen ander zodanig geschrift lezen, Exodus 31:18. God maakte de wet door een wonderwerk leesbaar in letters, alsof ze met Zijn eigen vinger geschreven was.
- d. Dat God de wet in de ark legde om bewaard te worden, was nòg een schitterende blijk van eer op haar gelegd. De ark was het kabinet, waarin Hij de tien geboden legde als tien juwelen.
- e. Bij het uitspreken van de zedelijke wet waren vele engelen aanwezig, Deut. 33:2. Een parlement van engelen was bijeen geroepen en God Zelf was de Spreker.

Gebruik I.

Hier kunnen wij Gods goedheid opmerken, Die ons niet zonder wet gelaten heeft. Dikwijls beschouwt Hij het geven van Zijn geboden als een bewijs van Zijn liefde: "Alzo heeft Hij geen volk gedaan; en Zijn rechten, die kennen zij niet", Psalm 147:20; "Gij hebt hun gegeven rechtmatige rechte en getrouwe wetten, goede inzettingen en geboden", Nehemia 9:13. Wat een vreemd schepsel zou de mens zijn, indien hij geen wet had om hem de weg te wijzen! Er zou geen leven op de wereld zijn; wij zouden slechts als Ismaëls geboren zijn: de hand van ieder mens zou tegen zijn naaste zijn. De mens zou bandeloos opgroeien, indien hij geen verdrukking had om hem te beteugelen en de zedelijke wet om hem te leiden. De wet van God is een muur om ons binnen de grenzen van matigheid en vroomheid te houden.

Gebruik II. Indien God al deze woorden van de zedelijke wet gesproken heeft, dan veroordeelt ze:

1. De volgelingen van Marcion en de Manicheeërs, die lichtvaardig, ja godslasterlijk over de zedelijke wet spreken; die zeggen dat ze beneden een christen is, dat ze vleselijk is; wat de apostel weerlegt, als hij zegt: "De wet is geestelijk, maar ik ben vleselijk", Romeinen 7:14.
2. De Antinomianen, die niet willen toegeven dat de zedelijke wet een regel voor een gelovige is. Wij zeggen niet dat hij onder de vloek der wet verkeert, maar wel onder de geboden. Wij zeggen niet dat de zedelijke wet een Christus is, maar ze is een ster om tot Christus te leiden. Wij zeggen niet dat zij zalig maakt, maar zij heiligt. De gebeden van hen die Gods wet achter hun rug werpen, zullen door God achter Zijn rug geworpen worden. Zij die niet willen dat de wet hen regeert, zullen door de wet geoordeeld worden.
3. De Papisten, die er hun canons en overleveringen aan toevoegen, alsof Gods wet onvolmaakt was en alsof Hij, toen Hij al deze woorden sprak, niet genoeg gesproken heeft. Dit is Gods wijsheid beschuldigen, alsof Hij niet wist hoe Hij Zijn eigen wet moest maken. Dit is voorzeker een grote lastering. "Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen die in dit boek geschreven zijn", Openbaring 22:18. Gelijk het een groot kwaad is iets toe te doen aan de verzegelde wil van een mens, alzo veel meer om iets toe te doen aan de wet, die God Zelf uitgesproken en met Zijn eigen vinger geschreven heeft.

Gebruik III.

Indien God alle woorden van de zedelijke wet gesproken heeft, worden verscheiden plichten van ons geëist.

1. Indien God al deze woorden gesproken heeft, dan moeten wij al deze woorden horen. De woorden die God spreekt, zijn te kostelijk om verloren te worden. Gelijk wij willen, dat God al onze woorden hoort als wij bidden, alzo moeten wij

al Zijn woorden horen als Hij spreekt. Wij moeten niet zijn als de dove adder, die haar oren toestopt; hij die zijn oren toestopt wanneer God roept, zal zelf roepen en niet gehoord worden.

2. Indien God al deze woorden gesproken heeft, dan moeten wij er met eerbied naar luisteren. Ieder woord van de zedelijke wet is een Godsspraak van de hemel. God Zelf is de Prediker Die eerbied vraagt. Wanneer een rechter bij de rechtbank een toespraak houdt, luisteren allen met eerbied. In de zedelijke wet houdt God Zelf een toespraak: "God sprak al deze woorden"; met welke eerbied behoren wij dan te luisteren! Mozes trok zijn schoenen uit van zijn voeten, ten teken van eerbied, toen God op het punt stond tot hem te spreken, Exodus 3:5, 6.
3. Indien God al deze woorden van de zedelijke wet gesproken heeft, dan moeten wij ze niet vergeten. Alles wat God spreekt is voorzeker gedenkwaardig; die woorden zijn het overwegen waard, die de zaligheid betreffen: "Dat is geen vergeefs woord voor ulieden, maar het is uw leven", Deut. 32:47. Ons geheugen behoort gelijk de ark te zijn, waar de wet bewaard werd. Gods woorden zijn sieraden, en zullen wij ze vergeten? "Vergeet ook een jonkvrouw haar versiersel?", Jeremia 2:32.
4. Indien God al deze woorden gesproken heeft, geloof ze dan! Zie de Naam van God geschreven op ieder gebod. De heidenen vertelden dat hun wetten ingegeven waren door de goden te Rome, om maar geloof voor hun wetten te verkrijgen. De zedelijke wet heeft haar herkomst uit de hemel. God sprak al deze woorden. Zullen wij geen geloof geven aan de God des hemels? Hoe versterkte de engel de vrouwen in de opstanding van Christus? "Zie,", zei hij, "ik heb het ulieden gezegd", Matthéus 28:7. Ik spreek in het woord van een engel. Veel meer behoort de zedelijke wet geloofd te worden, als ze tot ons komt in het woord van God: "God sprak al deze woorden". Ongeloof verzwakt de kracht van Gods woord en doet het vruchteloos blijken: "Maar het woord deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was", Hebreëen 4:2. Eva gaf de duivel meer geloof toen hij sprak, dan God.
5. Indien God al deze woorden gesproken heeft, heb dan de geboden lief: "Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachting den gansen dag", Psalm 119:97; "zie aan, dat ik Uw bevelen liefheb", Psalm 119:159. De zedelijke wet is het afschrift van Gods wil, onze geestelijke leidraad; ze toont ons welke zonden te mijden, welke plichten te beoefenen. De tien geboden zijn een ketting van parels om ons te versieren; zij zijn onze schat om ons rijk te maken; ze zijn kostelijker dan landen van specerijen of rotsen van diamanten: "De wet Uws monds is mij beter dan duizenden van goud of zilver", Psalm 119:72. De wet Gods bevat waarheid en goedheid, Nehemia 9:13: waarheid, want God heeft ze gesproken; goedheid, want het gebod eist niets anders dan wat ons ten goede is. O, laat dit dan onze liefde gebieden!
6. Indien God al deze woorden gesproken heeft, leer dan uw kinderen de wet Gods: "Deze woorden die ik u heden gebied, zullen in uw hart zijn. En gij zult ze uw kinderen inscherpen", Deut. 6:6, 7. Hij die Godvruchtig is, is beide een diamant en een magneet: een diamant om het schitteren van Zijn genade, en een magneet om zijn aantrekkingskracht in het trekken van anderen tot de liefde voor Gods geboden, een goed mens is nuttiger voor anderen dan voor zichzelf. Gij ouders, kwijt u van uw plicht. Hoewel u geen genade kunt mededelen aan uw kinderen, kunt u hun toch kennis mededelen. Dat uw kinderen de geboden Gods kennen: "Leert die uw kinderen", Deut. 11:19. U zorgt ervoor uw kinderen een erfdeel na te laten; laat de Godsspraken des hemels bij hen; onderwijs hen in de wet Gods.

Indien God al deze woorden gesproken heeft, mag u ze wel telkens weer tot uw kinderen spreken.

7. Indien God al deze woorden gesproken heeft, moet de zedelijke wet gehoorzaamd worden. Indien een koning spreekt, gebiedt zijn woord toewijding; veel meer moeten, als God spreekt, Zijn woorden gehoorzaamd worden. Sommigen willen gedeeltelijk gehoorzamen: sommige geboden gehoorzamen en andere niet, zoals een ploeg, die een hard stuk grond ongeploegd laat; maar God, Die al de woorden van de zedelijke wet gesproken heeft, wil dat ze alle gehoorzaamd worden. Hij wil geen ontheffing geven voor de schending van één gebod. Het is waar dat vorsten soms om bijzondere redenen ontheffing geven van strafwetten en niet de hand houden aan de strengheid van de wet. Maar God, Die al deze woorden gesproken heeft, verplicht de mensen op straffe, gehoorzaamheid te schenken aan ieder gebod.

Gebruik IV.

Dit veroordeelt de Kerk van Rome, die in plaats van de gehele zedelijke wet te gehoorzamen, één gebod schrapt en van andere geboden ontheffing geeft. Zij laten het tweede gebod weg uit hun catechismus, omdat het pleit tegen de beelden; en om het getal van tien vol te maken, delen zij het tiende gebod in tweeën. Aldus stellen zij zich bloot aan die vreselijke veroordeling: "Indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens", Openbaring 22:19. Gelijk zij één gebod schrappen en de knoop doorhakken die zij niet kunnen ontwarren, also geven zij ontheffing van andere geboden. Zij stellen het zesde gebod terzijde en maken moord verdienstelijk in geval van het verbreiden van de katholieke zaak. Zij stellen het zevende gebod terzijde, waarin God echtbreuk verbiedt, want de paus stelt de zonde van onreinheid, ja van bloedschande, terzijde door het betalen van boeten en sommen geld in zijn schatkist.

Geen wonder, dat de paus de mensen hun trouw aan koningen en vorsten ontnemt, wanneer hij hen ontrouw aan God leert. Sommige Papisten zeggen uitdrukkelijk in hun geschriften, dat de paus macht heeft de wetten van God terzijde te stellen en de mensen verlof kan geven de geboden van het Oude en Nieuwe Testament te overtreden. De Heere verhoede dat zo'n godsdienst ooit weer voet krijgt in Engeland! Indien God al de geboden gesproken heeft, dan moeten wij ze alle gehoorzaam zijn; hij, die de muur van de geboden doorbreekt, een slang zal hem bijten.

Vraag. Maar welk mens kan al Gods geboden gehoorzaam zijn?

Antwoord. De wet in een wettische zin gehoorzaam zijn, alles doen wat de wet eist, kan geen mens. De zonde heeft de lok van de oorspronkelijke gerechtigheid afgesneden, waar onze kracht lag; maar in een ware Evangelische zin kunnen wij de zedelijke wet zo gehoorzamen, dat wij welgevallen vinden. De Evangelische gehoorzaamheid bestaat in een werkelijke inspanning om zich aan de gehele zedelijke wet te houden: "Ik doe Uw geboden", Psalm 119:166; niet: "Ik doe alles wat ik behoort te doen", maar: "Ik doe alles wat ik kan doen; en waarin mijn gehoorzaamheid tekort schiet, zie ik op naar de volmaakte gerechtigheid en gehoorzaamheid van Christus, en hoop op vergiffenis door Zijn bloed." Dit is de zedelijke wet evangelisch gehoorzaam zijn; hoewel het niet tot voldoening is, is het nochtans tot welgevallen.

Wij komen nu tot de voorrede van de Wet zelf, die uit drie delen bestaat:

- I. "Ik ben de HEERE uw God".
- II. "Die u uit Egypteland uitgeleid heb".

III. "Uit het diensthuis".

I. "Ik ben de HEERE uw God".

Hier hebben wij een beschrijving van God;

1. Door Zijn wezenlijke grootheid: "Ik ben de HEERE";
2. Door Zijn goedheid van betrekking: "Uw God".

1. Door Zijn wezenlijke grootheid: "Ik ben de HEERE"; of, zoals in het Hebreeuws: Jehovah. Door deze grote Naam maakt God Zijn majesteit bekend. Sanctius habitum fuit, (zo volkomen heilig wordt Hij beschouwd) zegt Buxtorf. De Naam Jehovah werd onder de Joden in meer eerbied gehouden dan enige andere naam van God. Hij betekent Gods zelfgenoegzaamheid, eeuwigheid, onafhankelijkheid en onveranderlijkheid, Mal. 3:6.

Gebruik 1.

Indien God Jehovah is, de Fontein van leven, Die kan doen wat Hij wil, laat ons Hem dan vrezen: "Om te vrezen dezen heerlijken en vreselijken Naam, den HEERE uw God", Deut. 28:58.

Gebruik 2.

1. Indien God Jehovah is, de soevereine Heere, zijn de godslasterlijke Papisten veroordeeld, die op deze manier spreken: "Onze Heere God de Paus." Is het een wonder dat de paus zijn tiara, een drievoudig gouden kroon, boven het hoofd van koningen en keizers verheft, wanneer hij zich Gods naam aanmatigt, "zichzelf vertonende dat hij God is"? 2 Thess. 2:4. Hij tracht zich heer des hemels te maken, want hij wil de heiligen daar heilig verklaren; heer der aarde, want met zijn sleutels bindt en ontbindt hij die hij wil; heer der hel, want hij verlost de mensen uit het vagevuur. God zal deze veren van hoogmoed omlaag halen; Hij zal deze mens der zonde "door den Geest Zijns monds verdoen, en teniet maken door de verschijning Zijner toekomst", 2 Thess. 2:8.
2. God wordt beschreven door Zijn goedheid van betrekking: "Uw God". Had Hij Zich alleen Jehovah genoemd, dan zou het ons vrees hebben kunnen inboezemen en ons van Hem kunnen doen vlieden; maar wanneer Hij zegt "uw God", trekt het ons tot Hem. Dit is, hoewel een inleiding tot de wet, zuiver Evangelie. Het woord "uw God" is zo zoet, dat wij er nooit alle honing uit kunnen zuigen. "Ik ben uw God", niet alleen door schepping, maar door verkiezing. Dit woord "uw God" is, hoewel het tot Israël gesproken werd, een recht dat alle heiligen toebehoort. Voor de verdere verklaring zijn hier drie vragen:

1ste *Hoe wordt God onze God?*

Door Jezus Christus. Christus is de middelste Persoon in de Drie-eenheid. Hij is Immanuël, God met ons. Hij brengt twee verschillende partijen tezamen; Hij maakt onze natuur gans begeerlijk voor God en Gods natuur gans begeerlijk voor ons; door Zijn dood brengt Hij vriendschap, ja vereniging tot stand en brengt ons binnen de grenzen van het verbond en aldus wordt God onze God.

2de *Wat houdt het in dat God onze God is?*

Het omvat alle goeds. God is onze sterke Toren, onze Springader des levenden waters, onze Verlosser.

Meer bijzonder houdt God, onze God zijnde, de lieflijkste betrekking in:

1. De betrekking van een vader: "Ik zal u tot een Vader zijn", 2 Kor. 6:18. Een vader is vol tere zorg voor zijn kind; op wie anders stelt hij de erfenis vast, dan op zijn kind? God onze God zijnde, zal ons tot een Vader zijn; "de Vader der barmhartigheden", 2 Kor. 1:3; "Vader der eeuwigheid" Jesaja 9:5. Indien God onze God is, hebben wij een Vader in de hemel, Die nooit sterft.
2. Het houdt de betrekking van een man in: "Uw Maker is uw Man", Jesaja 54:5. Indien God onze Man is, beschouwt Hij ons als Hem dierbaar, gelijk Zijn oogappel, Zach. 2:8. Hij deelt ons Zijn verborgenheden mede, Psalm 25:14. Hij schenkt ons een Koninkrijk als onze bruidsschat, Lukas 12:32.

3de Hoe kunnen wij door verbondsvereniging weten dat God onze God is?

1. Doordat Hij Zijn genade in ons geplant heeft. Koningskinderen worden herkend door hun kostbare juwelen. Het is niet het bezitten van algemene gaven dat aantoonst dat wij God toebehoren; velen hebben de gaven van God zonder God; maar genade geeft ons een waar, zuiver recht op God. Het geloof is vooral de genade van vereniging, waardoor wij ons aandeel in God kunnen lezen. Het geloof werpt niet gelijk de zeeman het anker naar beneden, maar naar boven; het vertrouwt op de barmhartigheid en het bloed van God, en het vertrouwen op God verplicht Hem onze God te zijn. Andere genadegaven maken ons gelijkvormig met God, maar het geloof maakt ons één met Hem.
2. Wij kunnen weten dat God onze God is door het onderpand van Zijn Geest in ons hart te hebben, 2 Kor. 1:22. God geeft dikwijls de buidel aan de goddelozen, maar alleen de Geest aan hen die Hij voorheeft tot Zijn erfgenamen te maken. Hebben wij de heiliging van de Geest gehad? Indien wij het verzegelend werk van de Geest niet gehad hebben, hebben wij dan het genezende werk gehad? "Gij hebt de zalving van den Heilige", 1 Johannes 2:20. Waar ze is, drukt de Geest het stempel van Zijn heiligheid op het hart; ze verfraait en versiert de ziel en maakt ze geheel verheerlijkt inwendig. Hebben wij de trekking van de Geest gehad? "Trek mij, wij zullen U nalopen", Hooglied 1:4. Heeft de Geest door Zijn onweerstaanbare kracht ons hart tot God getrokken? Kunnen wij zeggen: "Gij, Dien mijn ziel liefheeft"?, Hooglied 1:7. Is God ons een Paradijs van vreugde, onze (Hebreeën Segullah) of voornaamste Schat? Is ons hart zo aan God verbonden, dat geen ander voorwerp ons kan bekoren, of ons van Hem af kan trekken? Hebben wij de verheffing des Geestes gehad? Heeft Hij ons hart opgeheven boven de wereld? "Toen hief de Geest mij op", Ezechiël 3:14. Heeft de Geest ons doen zoeken de dingen die boven zijn, waar Christus is? Is ons hart in de hemel, hoewel ons vlees op de aarde is? Doen wij zaken boven, hoewel wij hier leven? Heeft de Geest ons aldus opgeheven? Hierdoor kunnen wij weten dat God onze God is. Waar God Zijn Geest geeft als een onderpand, daar geeft Hij Zichzelf als een Deel.
3. Wij kunnen weten dat God onze God is, indien Hij ons het hart van een kind geeft. Hebben wij een gehoorzaam hart?, Psalm 27:8. Onderschrijven wij Gods geboden als Zijn geboden onze wil kruisen? Een ware heilige is gelijk de zonnebloem, die zich opent en sluit met de zon: hij opent zich voor God en sluit zich voor de zonde. Indien wij het hart van een kind hebben, is God onze Vader.
4. Wij kunnen weten of God de onze is en wij een aandeel in Hem hebben, uit het opkomen voor Zijn rechten. Wij zullen in Zijn zaak optreden en Zijn waarheid aantonen, waarbij Zijn eer zo zeer betrokken is. Athanasius was het bolwerk der waarheid; hij kwam op voor de waarheid, toen het grootste deel der wereld Arianen waren. In vroeger tijden legden de edelen van Polonia, als het Evangelie gelezen werd, hun hand op hun zwaard, te kennen gevend dat zij bereid waren het

- geloof te verdedigen en hun leven voor het Evangelie op het spel te zetten. Er is geen beter teken een aandeel in God te hebben, dan op te komen voor Zijn rechten.
5. Wij kunnen weten dat God de onze is en dat wij een aandeel in Hem hebben, doordat Hij een aandeel in ons heeft: "Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne", Hooglied 2:16. Wanneer God tot de ziel zegt: "Gij zijt Mijne", antwoordt de ziel: "Heere, ik ben de Uwe; alles wat ik heb, is tot Uw dienst; mijn hoofd zal het Uwe zijn om voor U te studeren; mijn tong zal de Uwe zijn om U te loven." Indien God onze God is bij wijze van aanneming, zijn wij de Zijne bij wijze van toewijding; wij leven voor Hem en zijn meer de Zijne dan wij van ons zelf zijn. Aldus kunnen wij te weten komen dat God onze God is.

Gebruik I.

Laat ons boven alles dit grote voorrecht bevestigd krijgen, dat God onze God is. De Godheid is niet troostvol als Hij niet ónze God is. Laten wij ons benaastigen betrouwbare bewijzen te krijgen, dat God onze God is. Wij kunnen gezondheid, vrijheid, bezit, niet het onze noemen; maar laten wij God de onze kunnen noemen en zeggen gelijk de Kerk: "God, onze God, zal ons zegenen", Psalm 67:7. Laat iedere ziel zich benaastigen dit Schibbóleth: "Mijn God", uit te spreken.

Opdat wij mogen trachten God als onze God te hebben, overweeg dan de ellende van hen die God niet als hun God hebben; in welk een droevige toestand verkeren zij wanneer het ogenblik van angst komt! Dit was Sauls geval, toen hij zei: "Ik ben zeer beangstigd, want de Filistijnen krijgen tegen mij, en God is van mij geweken", 1 Sam. 28:15. Een goddeloos mens is in de tijd der benauwdheid gelijk een schip, dat zonder anker heen en weer geslingerd wordt op de zee, dat op een rots of zandbank stoot. Een zondaar, die God niet als zijn God heeft, kan zichzelf zien te redden zolang gezondheid en bezit duren, maar wanneer deze krukken waarop hij leunde, verbroken worden, moet zijn hart bezwijken. Het is met hem gelijk het met de eerste wereld was toen de zondvloed kwam: de wateren kwamen in het begin tot de dalen, maar toen gingen de mensen naar de heuvelen en de bergen; maar toen de wateren tot de bergen kwamen, waren er misschien nog enige bomen op de hoge bergen en klommen zij daarin; ja, maar de wateren rezen boven de toppen van de bomen, en toen ontging hun het hart en alle hoop om gered te worden was voorbij. Zo is het met een mens die God niet als zijn God heeft. Indien één troost weggenomen wordt, heeft hij een andere; indien hij een kind verliest, heeft hij zijn bezit; maar als de wateren hoger rijzen, komt de dood en neemt alles weg en hij heeft niets om zich mee te helpen, geen God om tot Hem te gaan; hij moet in wanhoop sterven. Wat een groot voorrecht is het God als onze God te hebben! "Welgelukzalig is het volk, wiens God de HEERE is", Psalm 144:15. "De gelukzaligheid van de mens is God Zelf", Augustinus. Zie het voorrecht van dit bijzonder privilege:

- a. Indien God onze God is, dan kunnen wij de steek van het kwaad gevoelen, maar de prikkel toch niet. Hij moet gelukkig zijn, die in zo'n staat verkeert, dat niets hem kwaad kan doen. Indien hij zijn naam verliest, staat hij geschreven in het boek des levens; indien hij zijn vrijheid verliest, is zijn consciëntie vrij; indien hij zijn bezit verliest, bezit hij de Parel van grote waarde; indien hij stormen ontmoet, weet hij welke haven hij moet binnenlopen. God is zijn God en de hemel is zijn hemel.
- b. Indien God onze God is, is onze ziel behouden. De ziel is het juweel, ze is een eeuwigheidsbloem. "Mij, Daniël, werd mijn geest doorstoken in het midden van

het lichaam"; in het Chaldeeus is het: "In het midden van mijn schede", Dan. 7:15. Het lichaam is slechts het omhulsel. De ziel is het vorstelijk deel van de mens, dat de scepter der rede zwaait; ze is een Goddelijke vonk, zoals Damascenus, (een Grieks kerkvader) hen noemt. Indien God onze God is, is de ziel behouden, als in een vesting. De dood kan een rechtschapen, van boven geboren ziel evenmin kwaad doen als David Saul, toen hij de slip van zijn mantel afsneed. De ziel is behouden, geborgen zijnde in de beloften, geborgen in de wonden van Christus, geborgen in Gods besluit. De ziel is de parel en de hemel is het kabinet, waar God haar veilig zal wegsluiten.

- c. Indien God onze God is, dan is alles wat in God is, het onze. De Heere zegt tot een heilige in het verbond, gelijk de koning van Israël tot de koning van Syrië: "Ik ben uwe en al wat ik heb", 1 Koningen 20:4. Alzo zegt God: "Ik ben uwe". Hoe gelukkig is hij, die niet alleen de gave Gods erft, maar God Zélf erft! Al wat Ik heb, zal het uwe zijn; Mijn wijsheid zal de uwe zijn om u te leren; Mijn macht zal de uwe zijn om u te onderhouden; Mijn genade zal de uwe zijn om u te verlossen. God is een oneindige oceaan van zaligheid en er is genoeg in Hem om ons te vervullen: gelijk als er duizend vaten in de zee geworpen werden: er is genoeg in de zee om ze te vullen.
- d. Indien God onze God is, zal Hij ons volkomen liefhebben. Bezit is de grond van liefde. God kan de mensen koninkrijken geven, en hen niet liefhebben; maar Hij kan niet onze God zijn, en ons niet liefhebben. Hij noemt Zijn heiligen, krachtens het verbond: , , de beminden Mijner ziel", Jeremia 12:7. Hij is vrolijk over hen met blijdschap en zwijgt in Zijn liefde, Zef. 3:17. Zij zijn Zijn gelouterd zilver, Zach. 13:9, Zijn eigendom, Mal. 3:17, Zijn koninklijke hoed, Jesaja 62:3. Hij geeft hun de room en de keur van Zijn liefde. Hij doet niet alleen Zijn hand open en verzadigt hen, maar doet Zijn hart open en verzadigt hen, Psalm 145:16.
- e. Indien God onze God is, kan Hij meer voor ons doen dan de hele wereld daarbuiten kan doen. Wat is dat?
 - 1. Hij zal ons vrede geven in benauwdheid. Wanneer er buiten een storm is, zal Hij van binnen doen zingen. De wereld kan benauwdheid voortbrengen in vrede, maar God kan vrede voortbrengen in benauwdheid. Hij zal de Trooster zenden, Die gelijk een duif een olijftak van vrede in haar bek brengt, Johannes 14:16.
 - 2. God zal ons een kroon van onverderfelijkheid geven. De wereld kan een gouden kroon geven, maar die kroon heeft doornen en de dood in zich; maar God zal u een onverwelkelijke kroon der heerlijkheid geven, 1 Petrus 5:4. De krans van paradijsbloemen verwelkt nooit.
- f. Indien God onze God is, zal Hij vele zwakheden verdragen. Hij kan zondaars een poosje uitstel geven, maar uitstel is geen afstel; Hij zal hen in de hel werpen vanwege hun zonden; maar indien Hij onze God is, zal Hij ons niet om iedere zwakheid verdelgen; Hij verdraagt Zijn bruid als het zwakkere vat. Hij kan kastijden; Hij kan de roede en het snoeimes gebruiken, maar niet de bloedige bijl, Psalm 89:33. "Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob", Num. 23:21. Hij zal de zonde in Zijn volk niet zien opdat Hij hen verdelgt; maar Hij zal hun zonden zien opdat Hij hen verschoont. Hij ziet hen, gelijk een heelmeeester een ziekte in zijn patiënt ziet om hem te genezen: "Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen",

Jesaja 57:18. Elk gebrek verbreekt de huwelijksband niet. De discipelen hadden grote gebreken: zij verlieten Christus allen en vluchtten; maar dit verbrak hun aandeel in God niet. Daarom zegt Christus bij Zijn hemelvaart: "Ga heen tot Mijn broeders, en zeg hun: Ik vaar op tot Mijn God en uw God."

- g. Indien God eenmaal onze God is, is Hij dat tot in der eeuwigheid: "Want deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos", Psalm 48:15. Welke aardse genietingen wij ook hebben, ze zijn slechts voor een tijd en wij moeten van alle afstand doen, Hebreëen 11:25. Gelijk Paulus" vrienden hem naar het schip geleidden en hem daar verlieten, Hand. 20:38, alzo zullen al onze aardse genietingen slechts met ons gaan tot aan het graf en ons daar verlaten. U kunt niet zeggen dat u gezondheid hebt en ze eeuwiglijk zult hebben; of dat u een kind hebt en het eeuwiglijk zult hebben. Maar indien God onze God is, zult u Hem tot in der eeuwigheid hebben: "Deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos". Indien God onze God is, zal Hij ons tot een God zijn zolang als Hij God is. "Gijlieden hebt mijn goden weggenomen," zei Micha, Richt. 18:24. Maar tot een gelovige kan niet gezegd worden dat zijn God weggenomen is; hij kan alle andere dingen verliezen, maar zijn God niet. God is onze God van eeuwigheid in verkiezing en tot in eeuwigheid in heerlijkheid.
- h. Indien God onze God is, zullen wij al onze Godvruchtige bloedverwanten met Hem in de hemel bezitten. Het grote geluk op aarde is bloedverwanten te bezitten. Een vader ziet zijn beeld in een kind en een vrouw ziet zichzelf in haar man. Wij planten de bloem van liefde onder onze bloedverwanten, en het verlies van hen is gelijk het afrukken van een lid van het lichaam. Maar indien God onze God is, zullen wij ons met de genieting van God in al onze bloedverwanten verheugen in de eeuwige heerlijkheid. Het begenadigd kind zal zijn Godvruchtige vader zien; de deugdzame huisvrouw zal haar Godvruchtige man in Christus" armen zien, en dan zal er_ een dierbaarder liefde voor bloedverwanten zijn dan er ooit tevoren was, hoewel op een geheel andere manier; dan zullen bloedverwanten elkaar ontmoeten en nimmer scheiden. "En alzo zullen wij altijd met den Heere wezen." 2 Thess. 4:7.

Gebruik II.

"Ik ben de Heere Uw God." Voor hen die met bewustheid deze verbondsvereniging kunnen weten, hebben wij verscheidene vermaningen.

1. Indien God onze God is, laat ons dan een goed gebruik maken van ons aandeel in Hem, laat ons al onze zorgen op Hem werpen: de zorg van onze vrezen, onze gebreken en onze zonden. "Werp uw zorg op den HEERE", Psalm 55:23. Goddeloze mensen, die een last voor God zijn, hebben geen recht hun zorg op Hem te werpen; maar zij die God als hun God hebben, worden geroepen hun zorg op Hem te werpen. Waar zou het kind al zijn zorgen anders ontlasten, dan in de schoot van zijn moeder? "Al wat u ontbreekt, is toch bij mij", Richt. 19:20. Aldus schijnt God tot Zijn kinderen te zeggen: "Al wat u ontbreekt, is toch bij Mij." Christen, wat bekommert u? Gij hebt een God om uw zonden te vergeven en alles wat u ontbreekt te vervullen; wentel daarom uw zorg op leem: "Werpt al uw bekommernis op Hem", 1 Petrus 5:7. Waarom zijn christenen zo onrustig in hun gemoed? Zij bekommeren zich, terwijl zij hun bekommernis op God behoren te werpen.

2. Indien God onze God is, laat ons dan leren vergenoegd te zijn, hoewel wij des te minder van andere dingen hebben. Vergenoeging is een zeldzaam juweel; ze is de genezing van bekommernis. Indien wij God tot onze God hebben, kunnen wij wel vergenoegd zijn: "Ik weet, Wien ik geloofd heb", 2 Tim. 1:12. Daar was Paulus' aandeel in God. "Als niets hebbende en nochtans alles bezittende", 2 Kor. 6:10. Hier was zijn vergenoeging.

Overweeg wat een rijke zegen God is voor de ziel, opdat zij, die een verbondsvereniging met God hebben, vervuld mogen worden met vergenoeging des Geestes.

- a. Hij is een genoegzaam Goed. Hij die God heeft, heeft genoeg. Indien een mens dorstig is, breng hem dan naar een bron en hij wordt verzadigd; in God is er genoeg om de van boven geboren ziel te vervullen. Hij geeft "genade en ere", Psalm 84:12. Er is in God niet alleen genoegzaamheid, maar een overvloed; Hij is niet slechts vol als een vat, maar als een bron. Andere dingen kunnen een ziel evenmin vervullen als de adem van een zeeman de zeilen van een schip kan vullen; maar in God is een eeuwige volheid; Hij heeft genoeg om de engelen te vervullen, daarom genoeg om ons te vervullen. Het hart is een driehoek, dat alleen de Drie-eenheid kan vervullen.
- b. God is een heiligend Goed. Hij heiligt al onze vertroosting en verandert ze in zegeningen. Gezondheid wordt gezegend, bezit wordt gezegend. Hij geeft met het wildbraad een zegen: "Ik zal haar kost rijkelijk zegenen", Psalm 132:15. Hij geeft ons het leven, dat wij hebben als een belofte van meer. Hij geeft het beetje meel in de kruik als een belofte van de koninklijke maaltijd in het paradijs. Hij heiligt al onze kruisen: ze zullen geen verwoestende straffen zijn, maar medicijnen; zij zullen het vergif der zonde aantasten en wegnemen; zij zullen onze genade vervolmaken en louteren. Hoe meer de diamant geslepen wordt, des te meer hij schittert. Als God de snaren van Zijn viool spant, is het om de muziek te verbeteren.
- c. God is een uitgelezen Goed. Alle dingen zijn slechts zegeningen van de voetbank, zoals Augustinus zegt, maar God Zelf als onze God te hebben is de zegening van de troon. Abraham gaf geschenken aan de zonen van de bijwijven, maar hij stelde de erfenis vast op Izak: "Doch Abraham gaf Izak al wat hij had", Gen. 25:5. God kan de mensen der wereld wegzenden met geschenken, wat goud en zilver; maar in het geven van Zichzelf aan ons, geeft Hij ons juist het wezen, Zijn genade, Zijn liefde, Zijn Koninkrijk; hier is de grootste zegen.
- d. God is het hoogste Goed. Het hoogste goed moet het volle genot bevatten; het moet iets hebben dat kostelijk en zoet is; en waar kunnen wij die zuivere wezenlijke vertroosting zuigen die ons verrukken, dan in God? In Gods wezen is een zódanige zoetheid, die de ziel bekoort of liever in vervoering brengt: "Lieflijkheden zijn in Uw rechterhand", Psalm 16:11.
- e. In het hoogste goed moet voortreffelijkheid zijn, het moet een ongeëvenaarde uitnemendheid zijn: aldus is God oneindig beter dan alle andere dingen. Het is beneden de waardigheid van de Godheid andere zaken met Zich te vergelijken. Wie zou een veer afwegen tegen een berg van goud? God is de bron van alle bestaan, en de oorzaak is edeler dan het gevolg. God versiert de schepping, brengt licht in de zon, vult de gangen der aarde met zilver. Schepselen onderhouden slechts het leven, God geeft het leven. Hij overtreft oneindig alle ondermaanse heerlijkheid. Hij is meer dan de ziel, dan engelen en dan de hemel.

- f. In het grootste goed moet niet slechts volheid, maar verscheidenheid zijn. Waar verscheidenheid ontbreekt, zijn wij geneigd tot afkeer; zich alleen te voeden met honing zou walging wekken. Maar in God is alle verscheidenheid van volheid, Kol. 1:19. Hij is een algemeen, volmaakt Goed, gepast voor alles wat ons ontbreekt. Hij is het Goed, waarin alle goeds is, een Zon, een Deel, een Hoorn der zaligheid. Hij wordt genoemd "de God aller vertroosting", 2 Kor. 1:3. Er is een samenhang van alle schoonheden en vreugden in Hem. Gezondheid heeft niet de troost van schoonheid, noch schoonheid van rijkdom, noch rijkdom van wijsheid; maar God is "de God aller vertroosting".
- g. In het hoogste goed moet er eeuwigheid zijn. God is een schat die niet verminderd of uitgeput kan worden. Hoewel de engelen voortdurend het Zijne uitgeven, kan Hij nooit opgemaakt worden; Hij blijft tot in der eeuwigheid. Eeuwigheid is een bloem van Zijn kroon. Welnu, indien God onze God is, is er genoeg om volle vergenoeging in onze ziel binnen te laten. Welke behoefte hebben wij aan fakkellicht, indien wij de zon hebben? Wat indien God ons de bloem ontzegt, indien Hij ons het juweel gegeven heeft? Hoe behoort het hart van een christen op deze rotssteen te rusten! Indien wij zeggen dat God onze God is en wij niet vergenoegd zijn, hebben wij reden ons aandeel in Hem te betwijfelen.

3. Indien wij deze verbondsvereniging kunnen ophelderen dat God onze God is, laat het ons dan bemoedigen en verlevendigen in alle omstandigheden. Vergenoegd te zijn met God is niet genoeg, maar om blijmoedig te zijn. Welke grotere hartversterking kunt u hebben dan de vereniging met de Godheid? Toen Jezus Christus op het punt stond op te varen, kon Hij Zijn discipelen geen rijkere vertroosting achterlaten dan deze: "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God", Johannes 20:17. Behoren zij zich niet te verheugen, die een oneindige, algenoegzame, eeuwige God tot hun Deel hebben, die zo rijk zijn als de hemel hen maken kan? Wat geeft het indien ik de gezondheid mis? Ik heb God, Die de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts is, Psalm 42:12. Wat geeft het indien ik arm in de wereld ben? Indien ik niet de aarde heb, heb ik Hem Die de aarde gemaakt heeft.

Een filosoof troostte zichzelf door te zeggen: "Hoewel ik geen muziek of een wijnstok heb, zijn hier nochtans de huisgoden bij mij." Zo hebben wij, al hebben wij de wijnstok of de vijgenboom niet, nochtans God bij ons. "Ik kan niet arm zijn", zegt Bernard, "zolang als God rijk is; want Zijn rijkdom is de mijne." O, dat de heiligen zich verheugen in deze verbondsvereniging!

Te zeggen dat God onze God is, is meer dan te zeggen dat de hemel onze hemel is, want de hemel zou zonder Hem geen hemel zijn. Alle sterren kunnen geen daglicht maken zonder de zon; alle engelen, die morgensterren, kunnen geen hemel maken zonder Christus, de Zon der gerechtigheid. En gelijk het een zaak van vreugde is in het leven om God als onze God te hebben, also zal het vooral bij de dood zijn. Laat een christen aldus denkerf: Ik ga naar mijn God. Een kind is blij als het naar huis en naar zijn vader gaat. Het was Christus" troost toen Hij de wereld verliet: "Ik vaar op tot Mijn God", Johannes 20:17. En dit is de hartversterking van een gelovige op zijn sterfbed: "Ik ga naar mijn God; ik zal van plaats verwisselen, maar niet van maagschap; ik ga naar mijn God en mijn Vader."

4. Indien God onze God is, laat ons dan uitbreken in lofprijzing: "Gij zijt mijn God, daarom zal ik U loven", Psalm 118:28. O, oneindige, verbazingwekkende barmhartigheid, dat God stof en as in zo'n nauwe band der liefde zou aannemen, dat Hij onze God is. Zoals Micha zei: "Wat heb ik nu meer?", Richt. 18:24. Mogen wij

zeggen: Wat heeft God nu meer? Welk kostbaarder juweel heeft Hij om ons te schenken dan Zichzelf? Wat heeft Hij nu meer? Dat God de meesten van de wereld zou wegzenden met rijkdom en eer, dat Hij Zichzelf aan ons zou vermaken door een gave om onze God te zijn en op grond hiervan aan ons een Koninkrijk zou vermaken! O, laat ons Hem loven met het beste instrument, het hart; en laat dit instrument ten hoogste aangezet worden. Laat ons Hem loven met ons ganse hart. Zie hoe David zich gaandeweg verheft: "Verblijdt u in den HEERE en verheugt u, en zingt vrolijk", Psalm 32:11. "Verblijdt u", daar is dankbaarheid; "verheugt u", daar is blijmoedigheid; "zingt vrolijk", daar is triomf. Lof wordt reukwerk genoemd, omdat ze een welriekende offerande is. Dat de heiligen koorzangers zijn in Gods lofprijzingen. De diepste bronnen brengen het heerlijkste water voort; hoe dieper wij ons bewust zijn van Gods verbondsliefde voor ons, des te liefelijker lofprijzingen wij zullen voortbrengen. Wij behoren hier te beginnen om Gods Naam eeuwig te prijzen, en dat werk te doen op aarde wat wij in de hemel altijd zullen doen: "Ik zal den HEERE prijzen in mijn leven", Psalm 146:2.

5. Laten wij ons gedragen als degenen die God tot hun God hebben; dat is, wandel zo; dat anderen kunnen zien dat er in ons iets van God is. Leef heilig. Wat hebben wij met de zonde te doen die, indien ze ons aandeel niet verbreekt, ons aandeel zal verzwakken? Een christen behoort te zeggen: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?", Hoséa 14:9. God is mijn God; wat heb ik meer met de zonde, met begeerlijkheid, hoogmoed, kwaadwilligheid te doen! Beveel mij zonde te begaan: beveel mij net zo goed vergif te drinken. Zal ik mijn aandeel in God verbeuren? Laat mij liever sterven, dan gewillig Hem te beledigen Die het hoogtepunt van mijn blijdschap is, de God mijns heils."

II.

Het tweede deel van de voorrede van de Wet luidt: ***"Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb"***.

Egypte en het diensthuis zijn hetzelfde; ze worden ons alleen onder verschillende uitdrukkingen voorgesteld. De eerste uitdrukking is: "Die u uit Egypteland uitgeleid heb". Waarom noemt de Heere de verlossing van Israël uit Egypte?

1. Vanwege de bijzonderheid van de verlossing. God verlost Zijn volk Israël door bijzondere tekenen en wonderen, door plaag na plaag over Farao te zenden, de vruchten der aarde te doen verdorren en alle eerstgeborenen in Egypte te doden, Exodus 12:29. Toen de Israëlieten uit Egypte togen, kliefde de HEERE de wateren der zee, die Zijn volk een muur werden terwijl zij op het droge gingen, en Hij maakte dezelfde zee tot een hoge weg voor Israël en tot een graf voor Farao en zijn wagens. Met recht kon de HEERE gewag maken van deze ongewone verlossing. Hij deed wonder op wonder voor de verlossing van dat volk.

2. God noemt Israëls verlossing uit Egypte vanwege de grootheid van de bevrijding. Hij verlost Israël van de besmettingen van Egypte. Egypte was een slechte lucht om in te leven, ze was besmet met afgoderij; de Egyptenaren waren grove afgodendienaars; zij waren schuldig aan datgene waarover de apostel in Romeinen 1:23 spreekt: "En hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mens en van gevogelte en van viervoetige en kruipende gedierten."

De Egyptenaren vereerden een verderfelijk mens, in plaats van de ware God; zij aanbaden hun koning Apis en verboden allen, op straffe des doods, te zeggen dat hij een mens was. Zij vereerden vogels, zoals de havik. Zij vereerden dieren, zoals de os. Zij maakten het beeld van een beest om hun tot een god te zijn. Zij aanbaden kruipende gedierten, zoals de krokodil. God noemt het daarom als een opmerkelijke gunst voor Israël dat Hij hen uit zo'n afgodisch land uitgeleid heeft. *"Ik heb u uit Egypteland uitgeleid"*.

De zaak waarop ik de aandacht wil vestigen is, dat het geen kleine zegen is verlost te worden van plaatsen van afgoderij. God spreekt er niet minder dan tienmaal over in het Oude Testament. *"Ik heb u uit Egypteland uitgeleid"*. Egypte, een afgodische plaats. Was er geen ijzeroven in Egypte geweest, nochtans daar zoveel altaren en valse goden zijnde, was het een groot voorrecht voor Israël verlost te worden uit Egypte.

Jozua beschouwt het als één van de voornaamste en gedenkwaardigste weldaden van God aan Abraham, dat Hij hem uit Ur der Chaldeeën uitgeleid heeft, waar Abrahams voorvaderen vreemde goden gediend hadden, Jozua 24:2, 3. Het is goed voor de plant die in slechte grond geplaatst is, overgebracht te worden naar betere grond, waar ze kan groeien en bloeien; zo is het een voorrecht als iemand die onder afgodendienaars geplaatst was, overgebracht en overgeplaatst wordt in Sion, waar de zilveren druppelen van Gods Woord hem doen opwassen in heiligheid.

Vraag: *Waaruit blijkt het dat het zo'n grote zegen is, verlost te worden van plaatsen van afgodendienst?*

Antwoord.

1. Het is een weldaad, omdat onze natuur geneigd is tot afgodendienst. Israël begon zich te verontreinigen met de afgoden van Egypte, Ezechiël 20:7, 8. Droog hout is even gevoelig om vlam te vatten als onze natuur geneigd is tot afgodendienst. De Joden maakten gebeelde koeken voor de Meléchet des hemels, dat is, voor de 25maan, Jeremia 7:18. Wat is de reden dat wij geneigd zijn tot afgodendienst? Omdat wij veel door zichtbare voorwerpen geleid worden en graag hebben dat onze zintuigen bevredigd worden. De mensen hebben van nature een voorliefde voor een god die zij kunnen zien; hoewel het zo'n god is die hen niet kan zien, willen zij hem nochtans zien. De waarachtige God is onzienlijk; dat doet de afgodendienaar iets vereren wat hij kan zien.

2. Het is een weldaad verlost te worden van afgodische plaatsen, vanwege de grootheid van de zonde van afgoderij, die de eer aan een beeld geeft die aan God verschuldigd is. Alle godsaanbidding eigent God Zich toe; ze is een bloem van Zijn kroon. Het vet van het offer wordt door Hem opgeëist, Leviticus 3:3; aanbidding van God is het vet van het offer, dat Hij voor Zichzelf bewaart. De afgodendienaar wijdt deze aanbidding aan een afgod, die de Heere geenszins zal dulden: "Mijn eer zal Ik aan geen ander geven, noch Mijn lof den gesneden beelden", Jesaja 42:18. Afgodendienst is geestelijk overspel: "Zij hebben met haar dregoden overspel gedaan", Ezechiël 23:37. Een ander dan God aanbidden is overspel en doet de Heere Zijn aandeel in een volk opgeven: "Twist tegen ulieder moeder, twist, omdat zij Mijn vrouw niet is", Hoséa 1:2. "Uw volk heeft het verdorven"; niet meer: Mijn volk, maar: uw volk, Exodus 32:7. God noemt afgodendienst godslastering: "Hiermede nog hebben Mij uw vaders gesmaad", Ezechiël 20:27, 31. Afgodendienst is verering van de duivel: "Zij hebben aan de duivelen geofferd, niet Gode; nieuwe" goden, Deut. 32:17; deze nieuwe goden waren oude duivelen. "En zij zullen ook niet meer hun slachtoffers den duivelen offeren", Leviticus 17:7. Het Hebreeuwse woord ha-sairim

betekent "de harigen", omdat de duivelen als erg harig verschenen in de gedaante van satyrs, halfgoden, voorgesteld als kleine figuren met een schrikwekkend uiterlijk. Wat een vreselijke zonde is afgodendienst en wat een buitengewone weldaad is het uit een afgodische plaats gerukt te worden, gelijk Lot door de engelen uit Sodom gerukt werd.

3. Het is een weldaad uit afgodische plaatsen verlost te worden, omdat de afgodendienst zo'n dwaze en onzinnige godsdienst is. Ik kan zeggen, gelijk in Jeremia 8:9: "Wat wijsheid zouden zij dan hebben?" Is het geen dwaasheid het beste af te wijzen en het slechtste te verkiezen? De bomen in het veld van Jothams gelijkenis verachtten de wijnstok die God en mensen vrolijk maakt, en de olijfbom die vol vettigheid is en de vijgenboom die vol zoetigheid is, en verkozen de doornbos als hun koning, wat een dwaze keuze was, Richt. 9. Alzo is het van ons om de levende God af te wijzen, Die machtig is ons te verlossen, en een afgod te verkiezen, die ogen heeft en niet ziet, voeten maar niet gaat, Psalm 115:5, 7. Wat een monster van dwaasheid is dit! Verlost te worden van het begaan van zo'n dwaasheid is daarom een weldaad.

4. Het is een weldaad verlost te worden van afgodische plaatsen, vanwege de droevige oordelen die hen treffen. Dit is een zonde die God vertoornt en de grimmigheid in Zijn neus doet opkomen, Ezechiël 38:18. Zoek in het gehele boek van God en u zult geen zonde vinden waarop Hij meer plagen heeft laten volgen dan op afgodendienst: "De smarten dergenen, die een anderen god begiftigen, zullen vermenigvuldigd worden", Psalm 16:4; "zij verwekten Hem tot ijver door hun gesneden beelden", Psalm 78:58. "God hoorde het en werd verbolgen, en versmaadde Israël zeer. Dies verliet Hij den tabernakel te Silo", Psalm 78:59, 60. Silo was een stad die toebehoorde aan de stam van Efraïm, waar God Zijn Naam had doen wonen, Jeremia 7:12; maar vanwege hun afgodendienst verliet God de stad, gaf Zijn volk over aan het zwaard, liet Zijn priesters doden en Zijn ark gevankelijk wegvoeren om nooit meer terug te keren. Hoe streng was God tegen Israël vanwege het gouden kalf, Exodus 32:27! De Joden zeggen, dat iedere ellende die hen overkomt, een beetje van het gouden kalf bevat. "Ga uit van haar, Mijn volk, opdat gij aan haar zonden geen gemeenschap hebt, en opdat gij van haar plagen niet ontvangt", Openbaring 18:4. Als de mensen in afgoderij leven, snijdt ze hen af van de hemel, 1 Kor. 6:9. Alzo is het dan geen kleine weldaad verlost te worden uit afgodische plaatsen.

Gebruik 1.

Zie de goedheid van God voor ons volk, dat Hij ons uit het zinnebeeldig Egypte uitgeleid en ons verlost heeft van het papisme, dat Roomse afgodendienst is, en het licht van Zijn waarheid heerlijk onder ons tevoorschijn deed komen. In vroeger tijden, en nog korter geleden in de tijd van Maria, was Engeland bedekt met afgodendienst; het vereerde God op een valse wijze; en het is afgodendienst, niet alleen een valse god, maar de ware God op een valse wijze te aanbidden. Zodanig was ons geval eertijds; wij hadden vagevuur, aflaten, de afgodische mis, de Schrift weggesloten in een vreemde taal, aanroeping van heiligen en engelen, en beeldendienst. Beelden zijn leugenleraars, Hab. 2:18. Waarin leren zij leugens? Zij beelden God af, Die onzienlijk is, in een lichamelijke gestalte. "Gij hoordet de stem der woorden, maar gij zaagt geen gelijkenis, behalve de stem", Deut. 4:12. . Quod invisibile est, pingi non potest, schrijft Ambrosius. God kan niet door een vinger afgebeeld worden; zelfs de ziel niet, een geest, veel minder God: "Bij wien dan zult gij God vergelijken?", Jesaja 40:18.

De Papisten zeggen dat zij God aanbidden door het beeld; dat is een grote dwaasheid, want indien het dwaasheid is neer te vallen voor de afbeelding van een koning

wanneer de koning zelf aanwezig is: veel meer om te knielen voor het beeld van God wanneer God Zelf aanwezig is, Jeremia 23:24. Wat is de paapse godsdienst anders dan één stuk van bespottelijke ceremoniën? Hun was, bloemen, hostiekelken, Agnus Dei, misgebed voor de nuttiging van de hostie, het offerbrood; de uitgever, zalf en olie, rozenkransen, crucifixen; wat zijn deze anders dan het beleid van satan om een vleselijke aanbidding mooi te doen schijnen, gepast voor vleselijke harten? O, wat een reden hebben wij om God te loven dat Hij ons verlost heeft van het papisme! Het was een weldaad verlost te worden van de Spaanse inval en het buskruitverraad; maar het is een veel groter weldaad verlost te worden van de paapse godsdienst, die God ertoe gebracht zou hebben ons een scheidbrief te geven.

Gebruik II.

Indien het een grote zegen is verlost te zijn van het Egypte van paapse afgodendienst, toont het de zonde en de dwaasheid aan van hen die uit Egypte uitgeleid zijnde, gewillig zijn om daarnaar weder te keren. De apostel zegt: "Vliedt *van* de afgodendienst", 1 Kor. 10:14. Maar zij vlieden liever *naar* de afgodendienst. Ze zijn hierin gelijk aan het volk van Israël dat, ondanks alle afgodendienst en tirannie van Egypte, verlangde naar Egypte terug te gaan: "Laat ons een hoofd opwerpen en wederkeren naar Egypte", Numeri 14:4. Maar hoe zullen zij teruggaan naar Egypte? Hoe zullen zij voedsel in de woestijn hebben? Zal God nogmaals manna over zulke opstandelingen doen regenen? Hoe willen zij over de Rode Zee komen? Zal God opnieuw het water door een wonder klieven voor hen, die Zijn dienst verlaten en naar het afgodisch Egypte gaan? Nochtans zeggen zij: "Laat ons een hoofd opwerpen".

En zijn er zulke geesten niet onder ons, die zeggen: "Laat ons een hoofd opwerpen en weer teruggaan naar het Roomse Egypte"? Indien wij dat doen, wat zullen wij erdoor winnen? Ik vrees dat het look en de ajuinen ons ziek zullen maken. Denken wij dan toch dat wij, indien wij de beker van hoererij drinken, de beker der verlossingen zullen drinken? O, dat enigen zo hun verstand verliezen, dat zij zich tot slaaf van de Heilige Stoel maken; dat zij gewillig zijn om aanwezig te zijn bij de mis en te knielen voor een vreemde God! Laat ons niet zeggen dat wij een hoofd zullen opwerpen, maar laat ons liever zeggen gelijk Efraïm: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?", Hoséa 14:9.

Gebruik III.

Indien het een weldaad is uit Egypte uitgeleid te zijn, is het niet wenselijk of vertrouwd zich in een afgodische plaats te vestigen, waar het misschien een halsmisdad is met een Bijbel in onze hand gezien te worden. Sommigen stellen zich, om aards gewin, onder afgodendienaars, en denken dat er geen gevaar is te wonen waar de troon des sátons is. Zij bidden dat God hen niet in verzoeking leid, maar zij brengen zichzelf in verzoeking. Zij verkeren in groot gevaar besmet te worden. Het is moeilijk als de vis te zijn die in zout water gezond blijft. Een mens kan niet onder negers wonen, of hij zal verkleuren. U zult eerder verontreinigd worden, dan dat zij door u bekeerd worden. Jozef verkreeg geen goeds door aan een afgodisch hof te verkeren; hij leerde Farao niet te bidden;" maar Farao leerde hem zweren. "Zij vermengden zich met de heidenen, en dienden hun afgoden", Psalm 106:35, 36. Ik vrees dat het de ondergang van velen geweest is, dat zij zich onder afgodendienaars gevestigd hebben om hun zaken te bevorderen, en tenslotte hebben zij niet alleen handel gedreven in hun goederen, maar in hun godsdienst.

Gebruik IV.

Het is een weldaad uit Egypteland uitgeleid te zijn, een verontreinigde plaats en waar de zonde heerst. Het strekt zulke ouders tot schande, die weinig liefde voor de ziel van hun kinderen openbaren, of het zij in het uitbesteden van hen als dienstbode, of in het te doen trouwen. In het uitbesteden als dienstbode geldt hun zorg voornamelijk hun lichaam, dat zij goed bezorgd mogen zijn, en zij bekommeren er zich niet om wat er van hun ziel wordt. Hun zielen zijn in Egypte, in huizen waar gedronken, gevloekt, de sabbat gebroken en waar Gods Naam iedere dag onteerd wordt. In het doen trouwen van hun kinderen kijken zij alleen naar geld. "Trek niet een ander juk aan", 2 Kor. 6:14. Indien hun kinderen een gelijk juk aantrekken wat een landgoed betreft, bekommeren zij zich er niet om of zij een ander juk aangetrokken hebben wat de godsdienst betreft. Laten zulke ouders bedenken hoe kostelijk de ziel van hun kind is; die is onsterfelijk en vatbaar voor gemeenschap met God en engelen. Wilt u een ziel verloren laten gaan door ze in een slecht gezin te plaatsen? Indien u een paard had waarvan u hield, zou u het niet in een stal met andere paarden brengen die ziek en ziekelijk zijn; en hebt u uw kind niet meer lief dan uw paard? God heeft u de ziel van uw kinderen toevertrouwd; u hebt de verantwoordelijkheid voor de ziel. God zegt: "Bewaar dezen man, indien hij enigszins gemist wordt, zo zal uw ziel in de plaats van zijn ziel zijn", 1 Koningen 20:39. Alzo zegt God, indien de ziel van uw kind verloren gaat door uw nalatigheid, dan zal Ik zijn bloed van uw hand eisen. Bedenk dit, ouders; wacht u ervoor uw kinderen in Egypte te brengen, in een goddeloos gezin; breng ze niet in de mond van de duivel. Zoek voor hen een ingetogen, godsdienstig gezin, zoals dat van Jozua: "Aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen", Jozua 24:15; zo'n gezin als dat van Cranmer, dat een kweekplaats van Godzaligheid was, een Bethel, waarvan gezegd kon worden: "De gemeente die in zijn huis is", Kol. 4:15.

Gebruik V.

Laat ons bidden dat God ons Engels volk wil bewaren voor de verontreinigingen van Egypte, «lat het niet weer bedekt wordt met bijgeloof en afgodendienst. O, droevige godsdienst, niet alleen onze landgoederen, ons lichaam tot een slaaf gemaakt te hebben, maar ook onze consciëntie! Bid dat de ware protestantse godsdienst onder ons nog mag bloeien, dat de zon van het Evangelie nog aan onze horizon mag schijnen. Het Evangelie verhoogt een volk tot de hemel toe, het is de kroon en eer van het koninkrijk; indien dit weggenomen wordt, Ikabod, is de eer weggevoerd. Indien de top van de beuk afgesneden is, verdort de gehele boom snel; alzo is het Evangelie de top van al onze zegeningen: indien deze top afgesneden wordt, zal het gehele staatslichaam spoedig wegwijnen. O, bid dat de Heere de zichtbare tekenen van Zijn tegenwoordigheid onder ons wil handhaven en Zijn inzettingen, opdat Engeland genoemd worde Jehovah-shamma: "DE HEERE IS ALDAAR", Ezechiël 48:35. Bid dat gerechtigheid en vrede elkander mogen kussen, opdat alzo in ons land eer wone. Amen.

III. Uit het diensthuis.

Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.
Exodus 20:1, 2

Egypte en het diensthuis zijn hetzelfde; zij worden alleen onder een verschillend begrip uitgedrukt. Door Egypte wordt een plaats van afgoderij en bijgeloof bedoeld; door het diensthuis wordt een plaats van verdrukking bedoeld. Israël verkeerde in

Egypte onder grote tirannie; zij hadden wrede drijvers die over hen gesteld waren, die hun harde arbeid bezorgden en hun opdroegen tichelstenen te maken, maar hun nochtans geen stro toestonden. Daarom wordt Egypte in Deuteronomium 4:20 de ijzeroven genoemd, en hier het diensthuis.

Door deze uitdrukking: *"Ik ben de HEERE uw God, Die u uit het diensthuis uitgeleid heb"*; zijn twee zaken op te merken.

- A. Gods kinderen kunnen soms onder zware verdrukkingen verkeren: in *"het diensthuis."*
- B. Maar God zal hen te zijner tijd uit hun verdrukte toestand uitleiden: *"Ik heb u uit het diensthuis uitgeleid."*

A. *Gods kinderen kunnen soms onder zware verdrukkingen verkeren, in het diensthuis.* Gods kinderen hebben geen akte van gemak die hun verleend is, geen voorrecht van het vrij zijn van moeite in dit leven. Terwijl de goddelozen bewaard worden in suiker, worden de Godzaligen dikwijls bewaard in de pekel. Hoe kon Gods macht duidelijk gezien worden in het uitleiden van hen uit de moeite, indien Hij er hen soms niet inbracht? Of hoe zou God de tranen van hun ogen in de hemel afwissen, indien zij op aarde geen tranen gestort hadden? Ongetwijfeld ziet God dat het nodig is, dat Zijn kinderen soms in het diensthuis zouden verkeren: "Zo het nodig is, bedroefd zijnde", 1 Petrus 1:6. Soms heeft het lichaam meer een bitter deel nodig dan een zoet.

Vraag: *Waarom laat God Zijn volk in het diensthuis of in een verdrukte staat verkeren?*

Dat doet Hij voor:

1. *onderzoek of beproeving.* "Die u geleid heeft in die grote en vreselijke woestijn, om u te verootmoedigen en om u te verzoeken", Deut. 8:15, 16. Verdrukking is de toetssteen van oprechtheid. "Want Gij hebt ons beproefd, o God; Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert. Gij hadt een engen band om onze lendenen gelegd", Psalm 66:10, 11. Geveinsden kunnen de ware godsdienst in voorspoed omhelzen en bij deze koningin in de gunst trachten te komen zolang er een juweel aan haar oor hangt; maar hij is een goed christen, die dicht bij God zal blijven in een tijd van lijden: "Dit alles is ons overkomen, nochtans hebben wij U niet vergeten", Psalm 44:18. God lief te hebben in de hemel is geen wonder; maar Hem lief te hebben wanneer Hij ons kastijdt, openbaart oprechtheid.

2. *Zuivering; om onze verdorvenheid te zuiveren:* "En dit is de ganse vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdoen", Jesaja 27:9. Hoewel het oog een teder deel is, doen wij er toch scherpe poeders en water in wanneer het pijnlijk is, om de aandoening uit te bijten; alzo zal God, hoewel Zijn volk Hem dierbaar is, nochtans scherpe poeder van verdrukking toepassen wanneer de verdorvenheid in hen begint op te komen, om de aandoening in het oog uit te bijten. Verdrukking is Gods dorsvlegel om onze hulzen uit te dorsen; het is een middel dat God gebruikt om traagheid, weelde, hoogmoed en liefde voor de wereld uit te zuiveren. Gods vuur is te Sion en Zijn oven te Jeruzalem, Jesaja 31:9. Dit is niet om te verteren, maar om te louteren. Wat maakt het uit indien wij meer verdrukking hebben, indien wij door dit middel minder zonde hebben?

3. *Vermeerdering; om de genadegaven des Geestes te vermeerderen.* Genade is het voorspoedigst in de ijzeroven. Streng vorst is bevorderlijk voor het graan; alzo bevorderen hevige verdrukkingen de genade. Genade in de heiligen is dikwijls als een vuur verborgen in de gloeiende as: verdrukking is de blaasbalg om het aan te blazen tot een vlam. De Heere maakt het diensthuis tot een vriend van genade. Dan doen

geloof en lijdzaamheid hun invloed gelden. De duisternis van de nacht kan de helderheid van een ster niet belemmeren. Alzo de diamant; hoe meer hij geslepen wordt, des te meer schittert hij; en hoe meer God ons verdrukt, des te meer geeft het een schitterende glans aan onze genadegaven.

4. *Voorbereiding*; om de heiligen te bekwamen en voor te bereiden voor de heerlijkheid, 2 Kor. 4:17. De stenen die afgehouwen worden voor een gebouw, worden eerst behouwen en vierkant gemaakt. De Godzaligen worden "levende stenen" genoemd, 1 Petrus 2:5. Eerst bebouwt God ze en maakt ze glad door verdrukking, opdat zij bekwam zullen zijn voor het gebouw in de hemelen. Het diensthuis bereidt voor het huis niet met handen gemaakt, 2 Kor. 5:1. De vaten der barmhartigheid worden geschikt gemaakt door verdrukking en dan wordt de wijn der heerlijkheid erin geschonken.

Vraag. *Hoe verschillen de verdrukkingen van de Godzaligen van de verdrukkingen van de goddelozen?*

Antwoord.

1. Ze zijn slechts kastijdingen, maar die over de goddelozen zijn straffen. Het ene komt van een Vader, het andere van een Rechter.
2. Verdrukkingen over de Godzaligen zijn vruchten van verbondsgenade, 2 Sam. 7:14. Verdrukkingen over de goddelozen zijn gevolgen van Gods toorn: "Dat hij ook zijn krankheid en onstuimigen toorn gehad heeft", Pred. 5:16. Verdrukkingen over de goddelozen zijn het onderpand en de belofte van de hel; ze zijn gelijk het boeien van een kwaaddoener, dat zijn terechtstelling aankondigt.
3. Verdrukkingen over de Godzaligen maken hen beter, maar verdrukkingen over de goddelozen maken hen slechter. De Godzaligen bidden meer, Psalm 130:1; de goddelozen lasteren meer: "En de mensen werden verhit met grote hitte, en lasterden den Naam van God", Openbaring 16:9. Verdrukkingen over de goddelozen maken hen onboetvaardiger; iedere plaag over Egypte vermeerderde de plaag van hardheid in Farao's hart. Tot wat een monster van goddeloosheid komen sommige personen na grote ziekte. Verdrukking over de Godzaligen is gelijk het fijnstampen van specerijen die zeer zoet en geurig zijn; verdrukking over de goddelozen is gelijk het fijnstampen van onkruiden met een stamper, dat hen walgelijker maakt.

Gebruik I.

1. Wij moeten niet verwonderd staan Israël in het diensthuis te zien, 1 Petrus 4:12. De heiligheid van de heiligen zal hen niet vrijstellen van lijden. Christus was de Heilige Gods, nochtans was Hij in de ijzeroven. Zijn bruid is gelijk een lelie onder de doornen, Hooglied 2:2. Hoewel Zijn schapen het oormerk der verkiezing dragen, kan nochtans hun wol afgeschoren worden. De Godzaligen hebben iets goeds in hen, daarom verdrukt de duivel hen; en iets kwaads in hen, daarom verdrukt God hen. Daar er twee zaden in de wereld zijn, verwacht dan onder de zwarte roede te zijn. Het Evangelie spreekt ons over heersen, maar eerst over verdragen, 2 Tim. 2:12.
2. Verdrukking is niet altijd het teken van Gods toorn. Israël, het zwart van Gods oogappel, Zijn eigendom uit alle volken, Exodus 19:5, was in het diensthuis. Wij zijn geneigd hen te oordelen en af te keuren, die in een verdrukte toestand verkeren. Toen de barbaren de slang op Paulus' hand zagen, zeiden zij: "Deze

mens is gewisselijk een doodslager", Hand. 28:4. Alzo zijn wij geneigd de Godzaligen af te keuren wanneer wij de slang van verdrukking de Godzaligen zien vatten, en zeggen: Deze zijn grotere zondaars dan anderen en God haat hen; maar dit te snel afkeuren, komt wegens gebrek aan wijsheid. Was Israël niet in het diensthuis? Was Jeremia niet in de kuil en Paulus niet een dag en nacht in de diepte? Gods verdrukken is zo ver van het blijk geven van haat, als Zijn niet verdrukken: "Ik zal over uw dochters geen bezoeking doen, omdat zij hoereren", Hoséa 4:14. *God straft het meest wanneer Hij niet straft*, zegt Bernardus. Zijn hand is zwaarder wanneer ze het lichtst schijnt. De rechter zal hem niet brandmerken in de hand, die hij van plan is terecht te stellen.

3. Indien Gods Israël in het diensthuis kan zijn, dan bewijzen verdrukkingen op zichzelf niet dat een mens ellendig is. In werkelijkheid maakt de zonde waarover men geen berouw heeft, iemand ellendig; maar het kruis niet. Indien God in het verdrukken voorheeft Zijn kinderen gelukzalig te maken, zijn zij niet gelukkig; maar Gods verdrukken van hen is om hen gelukzalig te maken en daarom zijn zij niet ellendig: "Zie, gelukzalig is de mens, denwelken God straft", Job 5:17. De wereld acht hen gelukkig die buiten verdrukking kunnen blijven; maar de Schrift noemt hen *gelukzalig* die verdrukt worden.

Waarom zijn zij gelukzalig?

- a. Omdat zij heiliger zijn, Hebréeën 12:10. Omdat zij meer bij God in de gunst staan, Spreuken 3:12. De goudsmid bemint zijn goud als het in de oven is.
 - b. Omdat zij meer van Gods zoete tegenwoordigheid hebben, Psalm 91:15. Zij kunnen niet ongelukkig zijn, die Gods krachtige tegenwoordigheid hebben in het ondersteunen in, en Zijn genadige tegenwoordigheid in het heiligen van hun verdrukking.
 - c. Omdat hoe meer verdrukking zij hebben, zij des te meer graden van heerlijkheid zullen hebben; hoe dieper zij in de ijzeroven geweest zijn, des te hoger zij zullen zitten op de troon der heerlijkheid; hoe zwaarder hun kruisen, des te zwaarder hun kroon zal zijn. Indien verdrukkingen een christen gelukzalig maken, dan kan men hen niet ellendig noemen.
4. Zie de genadige voorzienigheid van God voor Zijn kinderen. Hoewel zij misschien in het diensthuis zijn en lijden door verdrukking, zullen zij nochtans niet beschadigd worden. Welk kwaad doet de wan aan het graan? Zij scheidt alleen het kaf ervan. Welk kwaad doet het lancet aan het lichaam? Het haalt alleen het abces eruit. Het diensthuis doet soms datgene dat de inzettingen niet zullen doen; het vernedert en verbetert: "Zo zij vastgehouden worden met banden der ellende, dan openbaart Hij het voor hunlieder oor ter tucht, en zegt, dat zij zich van de ongerechtigheid bekeren zouden", Job 36:8, 10. O, wat een genadige voorzienigheid is het dat, hoewel God Zijn volk slaat, Hij hen nochtans goeddoet terwijl Hij hen slaat. Het is alsof iemand een zak geld naar een ander wierp, die hem wat kneust, maar nochtans maakt hij hem rijk. Verdrukking verrijkt de ziel en brengt de zoete vruchten der gerechtigheid voort, Hebréeën 12:11.
 5. Indien Israël in het diensthuis is, indien de Heere zo met Zijn kinderen handelt, hoe streng zal Hij dan met de goddelozen handelen! Indien Hij zo streng is jegens hen die Hij liefheeft, hoe streng zal Hij dan zijn jegens hen die Hij haat! "Indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?", Lukas 23:31. Indien zij die bidden en treuren vanwege de zonde, zo streng behandeld worden,

wat zal dan van hen worden, die vloeken en de sabbat ontheiligen en onrein zijn? Indien Israël in de ijzeroven is, dan zal de goddeloze in de oven des brandenden vuurs van de hel liggen. Het behoort het droevigste nieuws voor goddeloze mensen te zijn te horen dat Gods volk verdrukt wordt. Laat hen bedenken hoe vreselijk het geval van zondaars zal zijn: "Want het is de tijd, dat het oordeel begint van het huis Gods; en indien het eerst van ons begint, welk zal het einde zijn dergenen die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn?", 1 Petrus 4:17. Indien God Zijn tarwe dorst, zal Hij het kaf verbranden. Indien de Godzaligen kastijding lijden, zullen de goddelozen verdoemenis lijden. Indien Hij de drinkbeker van Zijn volk met alsem mengt, zal Hij de drinkbeker van de goddelozen met vuur en zwavel mengen.

Gebruik II.

1. Indien Israël in het diensthuis is, koester dan niet te harde gedachten van verdrukking. Christenen zijn geneigd het kruis en de ijzeroven als vreselijke zaken te beschouwen, en doen wat zij kunnen om ze te vermijden. Ja, soms begeven zij zich in de zonde om verdrukking uit de weg te gaan. Maar denk niet te hard over verdrukking; beschouw ze niet als door het vergrootglas van vrees. Het diensthuis is geen hel. Overweeg dat de verdrukking van een wijze God komt, Die oplegt wat ons ook overkomt. Vervolgelingen zijn gelijk apothekers; zij geven ons het geneesmiddel dat God de Heelmeester voorschrijft. Verdrukking heeft zowel haar lichte als haar donkere zijde. God kan onze verdrukkingen zoet maken en onze alsem versuikeren. Gelijk ons lijden overvloedig is, alsoo ook onze vertroosting, 2 Kor. 1:5. Argerius dateerde zijn brieven "uit de aangename tuin van de gevangenis in Leonine". Soms verlevendigt God Zijn kinderen zo in de ellende, dat zij liever hun verdrukkingen verdragen dan hun vertroosting missen. Waarom zouden christenen dan zulke harde gedachten van verdrukkingen koesteren? Kijk niet naar hun grimmig gezicht, maar naar de boodschap die ze brengen, die ons zal verrijken beide met genade en troost.

2. Indien Israël soms in het diensthuis is, in een verdrukte toestand, denk dan van tevoren aan de verdrukking. Zeg niet zoals Job: "Ik zal in mijn nest den geest geven", Job 29:18. Denk in het huis der vreugde aan het diensthuis. U die thans Naómi bent, kunt Mara zijn, Ruth 1:20. Hoe snel kan alles veranderen en de buitengewone vreugde eindigen in een grote ramp! Alle uitwendige dingen zijn vatbaar voor verandering. Het van tevoren denken aan verdrukking zou ons nuchter en gematigd maken in het gebruik van geoorloofde vreugde. Het zou overdaad genezen. Christus maakt op een feest gewag van Zijn begrafenis; een goed tegengif tegen overdaad. Het van tevoren denken aan verdrukking doet ons er ons op voorbereiden; het neemt ons de wereld af; het doet ons naar onze bewijzen zoeken. Wij behoren te zien welke olie wij in onze lampen hebben, welke genade wij kunnen ontdekken, opdat wij kunnen weerstaan in de boze dag. Die krijgsknecht is onvoorzichtig, die zijn zwaard moet wetten op het ogenblik dat hij gaat vechten. Hij die lijden verwacht, zal het schild des geloofs en het zwaard des Geestes gereed hebben, opdat hij niet verrast zal worden.

3. Indien verdrukkingen komen, laat ons onszelf dan benaastigen om ons verstandig als christenen te gedragen, opdat wij ons lijden mogen versieren; dat is, laat ons verdragen met lankmoedigheid. "Mijne broeders, neemt tot een voorbeeld des lijdens en der lankmoedigheid de profeten", Jak. 5:10. De satan beijvert zich om misbruik van ons te maken in de verdrukking door ons of te doen verzwakken of te doen murmureren; hij blaast de kolen van misnoegen en ontevredenheid aan en warmt zich

dan bij het vuur. Lankmoedigheid versiert het lijden. Een christen behoort te zeggen, gelijk Christus zei: "Niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede." Het is een teken dat de verdrukking geheiligd is, wanneer het hart tot een zoete onderwerping gebracht wordt. Dan zal God de verdrukking wegnemen; Hij zal ons uit de ijzeroven halen.

B.

Wij kunnen deze woorden: "**Die u uit het diensthuis uitgeleid heb**", óf letterlijk, óf in geestelijk en bevindelijk opzicht overwegen.

"Ik heb u uit het diensthuis uitgeleid"; letterlijk: Ik heb u uit de ellende en slavernij verlost, die u verdroeg in Egypte, waar u in de ijzeroven verkeerde. In geestelijk en mystiek opzicht is het een voorbeeld van onze verlossing door Christus van de zonde en de hel.

I. Letterlijk. "*Ik heb u uit het diensthuis uitgeleid*", uit grote ellende en slavernij in de ijzeroven. Wat ik hier opmerk, is dat, hoewel God Zijn volk soms in benauwdheid brengt, Hij hen er nochtans weer zal uitleiden. Israël was in het diensthuis, maar werd er tenslotte uitgeleid. Wij willen uit deze woorden het volgende overwegen:

1. Dat God ons uit benauwdheid verlost.
 2. Op welke wijze.
 3. Op welke tijden.
 4. Waarom Hij verlost.
 5. Hoe de verlossingen van de Godzaligen en de goddelozen uit de benauwdheid verschillen.
1. *God verlost Zijn kinderen uit benauwdheid.* "Op U hebben onze vaders vertrouwd, zij hebben vertrouwd en Gij hebt hen uitgeholpen", Psalm 22:5. "En ik ben uit den muil des leeuws verlost", 2 Tim. 4:17, namelijk van Nero. "Gij hadt een engen band om onze lendenen gelegd, maar Gij hebt ons uitgevoerd in een overvloeiende verversing", Psalm 66:11, 12. "Des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich", Psalm 30:6. God leidde Daniël uit de kuil der leeuwen, Sion uit Babel. Op Zijn tijd geeft Hij uitkomst uit de benauwdheid, Psalm 68:21. De boom, die in de winter dood schijnt, herleeft in het voorjaar. De zon komt tevoorschijn na de stormen. Verdrukking kan ons bespringen gelijk een adder Paulus, maar tenslotte zal ze afgeschud worden. Het wordt genoemd een beker der zwijmeling, Jesaja 51:17. De goddelozen drinken een zee van toorn; de Godzaligen drinken slechts een beker van verdrukking en God zal haast zeggen: "Laat dezen drinkbeker voorbijgaan"; God zal Zijn volk in vrijheid stellen.
 2. *Op welke wijze verlost God Zijn volk uit benauwdheid?*
Hij doet het als God, in wijsheid.
 - a. Hij doet het soms plotseling. Gelijk de engel ertoe gebracht werd snellijk te vliegen, Dan. 9:21, zo doet God soms een verlossing snel vliegen, en plotseling verandert de schaduw des doods in het morgenlicht. Gelijk Hij weldaden geeft *boven* hetgeen wij kunnen denken, Efése 3:20, geeft Hij ze soms *voordat* wij eraan kunnen denken. "Als de HEERE de gevangenen Sions wederbracht, waren wij gelijk degenen, die dromen", Psalm 126:1; het kwam plotseling over ons als een droom. Jozef kon niet aan zo'n plotselinge verandering gedacht hebben, dat hij dezelfde dag uit de gevangenis verlost zou

worden en de onderkoning in het koninkrijk zou worden. Barmhartigheid blijft soms niet lang in de geboorte steken, maar verschijnt plotseling.

- b. Soms verlost God Zijn volk op een eigenaardige wijze. Zo was de vis die Jona inslikte het middel om hem behouden aan land te brengen. Soms verlost Hij Zijn volk op die wijze, waarvan zij denken dat zij verdelgd zullen worden. Toen Hij Israël uit Egypte uitvoerde, zette Hij het hart van de Egyptenaars aan om hen te haten, Psalm 105:25 en dat was het middel van hun verlossing. Hij bracht Paulus aan land door een tegenwind en op de gebroken stukken van het schip, Hand. 27:44.
3. Op welke tijden en gelegenheden verlost God gewoonlijk Zijn volk uit de dienstbaarheid der verdrukking?
 - a. Wanneer zij in de grootste nood verkeren. Hoewel Jona in de buik des grafs was, zegt hij: "Gij hebt mijn leven uit het verderf opgevoerd", Jona 2:6. Wanneer er slechts een haarbreedte tussen de Godzalige en de dood is, luidt God de verlossing in. Toen het schip bijna door de golven bedekt werd, ontwaakte Christus en bestrafte de wind. Toen Izak op het altaar lag en het mes op het punt stond in zijn keel gestoken te worden, kwam de engel en zei: "Strek uw hand niet uit aan den jongen." Toen Petrus begon weg te zinken, nam Christus hem bij de hand. Toen het getal der tichelstenen verdubbeld werd, kwam de tijdelijke verlosser Mozes. Wanneer Gods volk in het grootste gevaar verkeert, verschijnt de morgenster der verlossing. Wanneer de patiënt op het punt staat in zwijm te vallen, wordt de hartsterking gegeven.
 - b. De tweede tijd is wanneer verdrukking haar werk in hen gedaan heeft, wanneer ze datgene tot stand gebracht heeft waartoe God ze zond. Zoals:
 - (1) Wanneer ze hen vernederd heeft: "Gedenk aan mijn ellende en aan mijn ballingschap, aan den alsem en Galaten Mijn ziel bukt zich neder in mij", Klaagl. 3:19, 20. Dan heeft Gods prikkel het hoogmoedig vlees uitgebeten.
 - (2) Wanneer ze hun ongeduld getemd heeft. Voorheen waren zij hoogmoedig en ongeduldig, gelijk weerspannige kinderen die twisten met hun ouders; maar wanneer hun vervloekte harten getemd zijn, zeggen zij: "Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd", Micha 7:9; en gelijk Eli: "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen", 1 Sam. 3:18. Laat Hem mij met doornen omtuinen, indien Hij mij met genade wil beplanten.
 - (3) Wanneer zij meer heiligheid deelachtig zijn en meer hemelsgezind, Hebr. 12:10. Wanneer de strenge vorst der verdrukking de lentebloemen der genade tevoorschijn gebracht heeft, is het kruis geheiligd en God zal hen uit het diensthuis uitleiden. Droefheid zal in blijdschap veranderd worden, as in kransen. Wanneer het metaal gelouterd is, wordt het uit de oven genomen. Wanneer verdrukking ons genezen heeft, neemt God de pijn doende pleister weg.

4. *Waarom leidt God Zijn volk uit het diensthuis?*

1. Hierdoor maakt Hij plaats voor Zijn eigen eer. Zijn eer is Hem dierbaarder dan iets anders; ze is een kroonjuweel. Door Zijn volk te verheffen, verheft Hij Zijn zegetekenen van Zijn eigen eer; Hij verheerlijkt Zijn eigen eigenschappen; Zijn macht, waarheid en goedheid zijn zegepralend.
 - a. Zijn macht. Indien God Zijn volk soms niet in benauwdheid bracht, hoe kon dan Zijn macht gezien worden door hen daaruit te voeren? Hij heeft

Israël uit het diensthuis uitgeleid, met wonder op wonder; Hij verlost hen door een uitgestrekte arm: "Wat was u, gij zee, dat gij vloodt?" enz., Psalm 114:5. Het wordt van Israëls uittocht uit Egypte gezegd, toen de zee vlood en de wateren zich vaneen scheidden. Hier werd de macht van God verklaard. "Zou Mij enig ding te wonderlijk zijn?", Jeremia 32:27. God houdt ervan te helpen wanneer de dingen buiten hope schijnen. Hij brengt verlossing tot stand, Psalm 124:8. Hij bracht Izak voort uit een verstorven baarmoeder en de Messias uit de baarmoeder van een maagd. O, hoe schittert Zijn macht wanneer Hij schijnbare onmogelijkheden overwint, en een genezing tot stand brengt wanneer de zaak er hopeloos uitziet!

- b. Zijn waarheid. God heeft Zijn volk beloften gedaan, wanneer ze in grote ellende verkeerden, om hen te verlossen; en Zijn waarheid is aan Zijn belofte verbonden. "Roep Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen", Psalm 50:15. "In zes benauwdheden zal Hij u verlossen, en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren", Job 5:19. Hoe is de Schrift bezaaid met deze beloften als het firmament met sterren! Of God zal hen verlossen van de dood, of door de dood; Hij zal de uitkomst geven, 1 Kor. 10:13. Wanneer de beloften vervuld worden, wordt Gods waarheid verheerlijkt.
- c. Zijn goedheid. God is een God van barmhartigheid voor dezulken die in ellende verkeren. Het Hebreeuwse woord "racham", voor barmhartigheid, betekent letterlijk ingewand; baarmoeder. God heeft "het gerommel (beweging) des ingewands", Jesaja 63:15. En dit mededogen wekt God op om te verlossen: "Door Zijn liefde en door Zijn genade heeft Hij hen verlost", Jesaja 63:9. Dit maakt plaats voor de triomf van Zijn goedheid. Hij is teder van hart, Hij zal niet al te zeer bedroeven; Hij verbreekt de ijzeren grendelen, Hij verbreekt het juk van de verdrukker. Aldus zijn al Zijn eigenschappen in triomf aanwezig in het verlossen van Zijn volk uit benauwdheid.

5. Hoe verschilt de verlossing van de Godzaligen en de goddelozen uit de benauwdheid?

- a. De verlossing van de Godzaligen zijn tot hun behouden, maar van de goddelozen tot bewaring van straf: "Zo weet de Heere de Godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden", 2 Petrus 2:9. Een zondaar kan verlost worden van een gevaarlijke ziekte en uit de gevangenis, maar dit is slechts een bewaring voor het een of ander groter kwaad.
- b. God verlost de goddelozen, of liever, spaart hen in toorn. Verlossingen worden aan de goddelozen niet gegeven als onderpanden van Zijn liefde, maar als tekenen van ongenoegen, gelijk kwakkelen aan Israël in toorn gegeven werden. Maar verlossingen van de Godzaligen geschieden in liefde: "Hij rukte mij uit, want Hij had lust aan mij", 2 Sam. 22:20. "Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame", Jesaja 38:17, of zoals in het Hebreeuws: chashiakta naphshi: Gij hebt mij liefhebbend uit de groeve der vertering verlost. Een goddeloze kan zeggen: "Heere, Gij hebt mij verlost uit de groeve der vertering; maar een Godzalige kan zeggen: "Heere, Gij hebt mij *liefhebbend* uit de groeve der vertering verlost: Het is één ding dat Gods macht ons verlost, en het is iets anders dat Zijn liefde ons verlost. Hizkia zei: "Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame".

Vraag: *Hoe kan men weten dat een verlossing in liefde geschiedt?*

Antwoord.

- a. Wanneer ze ons hart doet overlopen van liefde tot God: "Ik heb lief, want de HEERE hoort mijn stem", Psalm 116:1. Het is één ding *onze weldaden* lief te hebben, en iets anders *de Heere* lief te hebben. Verlossing geschiedt in liefde wanneer ze liefde veroorzaakt.
- b. Verlossing geschiedt in liefde wanneer wij een hart hebben om ze te benutten tot Gods eer. De goddelozen verhogen hun verdorvenheid, in plaats van hun verlossing tot Gods eer te benutten; zij worden slechter, gelijk het metaal harder wordt als het uit het vuur gehaald wordt. Maar de verlossing geschiedt in liefde wanneer wij ze benutten tot Gods eer. God verheft ons uit nederigheid en wij verheffen Hem in onze lofprijzingen en vereren Hem van ons goed, Spreuken 3:9. Hij herstelt ons van ziekte en wij putten ons uit in Zijn dienst. Genade is niet als de zon voor het vuur om het af te zwakken of uit te doven, maar als olie voor het wiel om het sneller te doen bewegen.
- c. Verlossing geschiedt in liefde wanneer ze ons voorbeeldiger maakt in heiligheid, en ons leven een wandelende Bijbel is. Duizend lofprijzingen en lofzangen eren God niet zoveel als het doden van één begeerlijkheid. "Op den berg Sion zal ontkoming zijn, en hij zal een heiligheid zijn", Obadja:17. Wanneer deze twee samen gaan, verlossing en heiligheid, wanneer wij zegetekenen van genade geworden zijn, zijn wij voorbeelden van Godzaligheid; dan geschiedt een verlossing in liefde en kunnen wij zeggen, gelijk Hizkia: "Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame".

Gebruik I.

Indien God Zijn volk uit dienstbaarheid uitvoert, laat dan niemand in benauwdheid wanhopen. Zeg niet: "Ik zal onder deze last bezwijken." Of zoals David: "Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen". God kan de tekst waarmaken, persoonlijk en landelijk, om Zijn volk uit het diensthuis uit te leiden. Wanneer Hij een geschikte tijd ziet, zal Hij Zijn hand uitstrekken en hen verlossen; en Hij kan het gemakkelijk doen: "HEERE, het is niets bij U te helpen", 2 Kron. 14:11. Hij Die getijden kan veranderen, kan ook de tijden veranderen. Hij Die Lázarus opwekte toen hij gestorven was, kan u oprichten als u ziek bent. "Ik zag toe, en er was niemand die hielp; daarom heeft Mijn arm Mij heil beschikt", Jesaja 63:5. Wanhoop niet; geloof in Gods macht; het geloof zet God aan het werk om ons te verlossen.

Gebruik II.

Tracht er naar, als u in benauwdheid verkeert, geschikt te zijn voor verlossing. Velen willen verlossing hebben, maar zijn er niet geschikt voor. Wanneer zijn wij geschikt voor verlossing? Wanneer wij door onze verdrukkingen Christus gelijkvormig worden; wanneer wij gehoorzaamheid geleerd hebben: "Hij heeft gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden", Hebréeën 5:8, dat is, Hij heeft zoete onderwerping aan de wil van Zijn Vader geleerd: "Niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede", Lukas 22:42. Wanneer wij aldus gehoorzaamheid geleerd hebben uit ons lijden, zijn wij gewillig te doen wat God wil dat wij doen, en zijn wat God wil dat wij zijn. Wij zijn Christus gelijkvormig en zijn geschikt voor verlossing.

Gebruik III.

Indien God u te eniger tijd uit het diensthuis uitgeleid heeft, uit grote benauwdheden, psalmzing dan veel. Verlossing vraagt om lofprijzing: "Gij hebt mijn weeklage veranderd in een rei; Gij hebt mijn zak ontbonden en mij met blijdschap omgord, opdat mijn eer U psalmzingen", Psalm 30:12, 13. *Mijn eer*, dat is, mijn ziel, mijn tong, die het instrument is om U te verheerlijken. De heiligen zijn tempelen des Heiligen Geestes, 1 Kor. 3:16. Waar behoren Gods lofprijzingen anders verkondigd te worden dan in Zijn tempel? Dankbaarheid behoort te volgen op een gunst. De diepste bronnen geven het heerlijkste water; en harten, diep bewust van Gods verlossingen, geven de heerlijkste lofprijzingen. Mozes zei tot Farao, toen hij uit Egypte ging: "Wij zullen gaan met onze schapen en met onze runderen", Exodus 10:9. Waarom dat? Opdat hij dankoffers zou hebben om God te offeren voor hun verlossing. Een dankbaar hart te hebben voor verlossing is een groter zegen dan de verlossing zelf. "Eén van" de melaatsen, "ziende dat hij genezen was, keerde weder, met grote stem God verheerlijkende", Lukas 17:15. Het dankbaar hart van de melaatse was een groter zegen dan genezen te zijn van zijn melaatsheid.

Is iemand van u uit het diensthuis uitgeleid, uit de gevangenis, ziekte of enig doodsgevaar? Vergeet dan niet dankbaar te zijn. Wees niet als het graf, maar als een tempel. Opdat u des te dankbaarder zult zijn, merk dan iedere omstandigheid op in uw verlossing; zoals uit benauwdheid gevoerd te zijn toen u op de rand van de dood verkeerde, toen er slechts een haarbreedte was tussen u en tussen de dood. Of toen u uit de nood gered bent en bewaard werd voor een zondeval, en u verlossing kreeg, zonder dat uw geweten verstrikt raakte. Of dat u uit de benauwdheid gevoerd bent op de vleugelen des gebeds. Of dat zij die de oorzaak waren van uw benauwdheid, juist het instrument waren om u eruit te voeren. Deze omstandigheden, goed overwogen zijnde, verhogen een verlossing en behoren onze dankbaarheid te verhogen. Het slijpen van een edelsteen kan duurder zijn dan de steen zelf; en de omstandigheid waarin de verlossing komt, kan groter zijn dan de verlossing zelf.

Maar hoe zullen wij God op een rechte wijze loven voor verlossing?

- a. Wees heilige mensen. Wie dan ook in het dankoffer daarvan at met zijn onreinheid aan hem, moest uitgeroeid worden, Leviticus 7:20, om af te beelden hoe onaangenaam hun lofprijzingen en dankoffers zijn, die leven in de zonde.
- b. Loof God met een nederig hart; erken hoe u die verlossing onwaardig was. Gods weldaden zijn geen schulden maar legaten; en dat u ze krijgt bij legaat, behoort u nederig te maken. De ouderlingen "vielen op hun aangezichten, een uitdrukking van nederigheid) en aanbaden God", Openbaring 11:16.
- c. Loof God hartelijk voor verlossingen: "Ik zal den HEERE loven van ganser harte", Psalm 111:1. In de godsdienst is er geen muziek dan in samenwerking, wanneer hart en tong zich verenigen.
- d. Loof God gedurig voor verlossingen: "Ik zal den HEERE prijzen in mijn leven", Psalm 146:2. Sommigen zullen dankbaar zijn zolang de herinnering aan een verlossing vers is en houden er dan mee op. De Carthagers waren in het begin gewoon het tiende deel van hun jaarlijkse inkomsten naar Hercules te zenden, maar gaandeweg werden zij het moe en hielden op met het sturen; maar wij moeten voortdurend dank offeren. De beweging van onze lof moet zijn gelijk de beweging van onze pols, die klopt zolang als het leven duurt: "Ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben", Psalm 146:2.

II.

Deze woorden "uit het diensthuis uitgeleid", moeten in een mystieke en geestelijke zin verstaan worden. Door Israëls verlossing uit het diensthuis wordt hun geestelijke verlossing van zonde, satan en hel afgebeeld.

1. *Van zonde*. Het diensthuis was een type van Israëls verlossing van de zonde. De zonde is de ware dienstbaarheid, zij maakt een ziel tot een slaaf. Nihil durius servitute. "*Van alle levensomstandigheden is slavernij de ergste*", Cicero. "Voor mijn bekering was ik niet geboeid met *een ijzeren keten*, maar met de halsstarrigheid van *mijn eigen wil*"; zegt Augustinus. De zonde maakt tot een slaaf; ze wordt een wet genoemd, omdat ze bindende macht heeft over een mens, Romeinen 7:23; er wordt gezegd dat ze heerst, omdat ze een tirannieke macht uitoefent, Romeinen 6:12; en er wordt gezegd dat de mensen de dienstknechten der zonde zijn, omdat zij zo tot een slaaf gemaakt worden door de zonde, Romeinen 6:17. Aldus is de zonde het diensthuis. Israël was niet zo tot slaaf gemaakt in de ijzeroven als de zondaar door de zonde. Zij zijn erger slaven en vazallen, die onder de heerschappij der zonde verkeren, dan zij die onder de heerschappij van aardse tirannen verkeren.

- a. Andere slaven hebben een tiran die alleen over hun lichaam heerst; maar de zondaar heeft een tiran die over zijn ziel heerst. Dat vorstelijk deel, de ziel, dat de scepter der rede zwaait en eens gekroond was met volmaakte kennis en heiligheid, gaat nu te voet; ze is tot een slaaf gemaakt en tot een lakei gemaakt voor iedere lage begeerlijkheid.
- b. Andere slaven wordt medelijden betoond; de tiran geeft hen eten en geeft hen uren om te rusten. Maar de zonde is een onbarmhartige tiran, ze staat de mensen geen rust toe. Judas had geen rust, totdat hij Christus verraden had, en daarna had hij minder rust dan tevoren. Hoe slooft een mens zich uit in de dienst der zonde; hoe verwoest ze zijn lichaam, onderbreekt zijn slaap en verwart zijn gedachten! Een goddeloos mens doet iedere dag het slavenwerk der zonde.
- c. Andere slaven hebben slaafs werk, maar het is wettig. Het is wettig te werken op de galei en te roeien als galeislaaf; maar alle wetten en geboden van de zonde zijn onwettig. De zonde zegt tot de één: "Bedrieg"; tot een tweede: "Wees ontuchtig"; tot een derde: "Neem wraak"; tot een vierde: "Doe een valse eed". Aldus zijn alle geboden der zonde onwettig; wij kunnen alleen de wet der zonde gehoorzamen door het verbreken van de wet Gods.
- d. Andere slaven worden gedwongen tegen hun wil. Israël zuchtte onder de slavernij, Exodus 2:23; maar zondaars zijn tevreden onder het gebod der zonde te verkeren; zij zijn gewillige slaven; zij beminnen hun ketenen; zij willen hun vrijheid niet aannemen; hun heerlijkheid is in hun schande, Filipp. 3:19. Zij dragen hun zonden niet als hun boeien maar als hun sieraden; zij verheugen zich in de ongerechtigheid, Jeremia 11:15.
- e. Andere slaven worden tot verbetering gebracht, maar de slaven der zonde zijn zonder bekering en worden tot veroordeling gebracht.
- f. Andere slaven liggen in de ijzeroven; de slaven der zonde liggen in de vurige oven. Welke vrijheid van wil heeft een zondaar voor zijn ondergang, wanneer hij niets kan doen dan wat de zonde wil dat hij doet? Hij is tot slaaf gemaakt.

Aldus zijn zondaars in het diensthuis; maar God brengt Zijn uitverkorenen uit het diensthuis; Hij verbreekt de ketenen en boeien der zonde; Hij verlost hen van hun slavernij; Hij maakt hen vrij door hen te brengen tot "de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods", Romeinen 8:21. Nu regeert de wet der liefde, niet de wet der zonde. Hoewel het leven der zonde verlengd wordt, nochtans niet de heerschappij; gelijk de

dieren in Daniël, wier leven verlengd werd tot tijd en stonde toe, maar hun heerschappij werd weggenomen, Dan. 7:12. De heiligen zijn geestelijke koningen geworden om over hun verdorvenheden te heersen en ze te overwinnen, om deze "koningen met ketenen te binden". Het is een zaak van de hoogste lof en dankzegging uit het diensthuis gebracht te zijn en verlost te zijn van begeerlijkheden die tot slaaf maken, en gemaakt te zijn tot koningen om tot in der eeuwigheid te heersen in heerlijkheid.

2. Het uitleiden van Israël uit het diensthuis was een voorbeeld van de verlossing van de satan. Van nature verkeren de mensen in het diensthuis, zij zijn verslaafd aan de satan. De satan wordt "de overste dezer wereld" genoemd, Johannes 14:30) en "de god dezer eeuw", 2 Kor. 4:4, omdat hij macht heeft hen te bevelen en tot slaven te maken. Hoewel hij op zekere dag een streng bewaakte gevangene in ketenen zal zijn, regeert hij nochtans als een tiran over de zielen van de mensen en hoont hen. Zondaars verkeren onder zijn heerschappij, hij oefent een rechtsbevoegdheid over hen uit, zoals Caesar over de senaat. Hij vervult hun hoofd met dwalingen en hun hart niet boosheid: "Waarom heeft de satan uw hart vervuld?", Hand. 5:3. Een zondaarshart is het huis van de duivel: "Ik zal wederkeren in mijn huis", Mattheüs 12:44. En dat moet zeker een diensthuis zijn, dat het herenhuis van de duivel is.

De satan is een volkomen tiran. Hij heerst over de zinnen van de mensen, hij verblindt hen met onwetendheid: "De god dezer eeuw heeft de zinnen verblind, namelijk der ongelovigen", 2 Kor. 4:4. Hij heerst over hun geheugen. Zij herinneren zich dat wat kwaad is, en vergeten dat wat goed is. Hun geheugen is als een zeef, die alle zuivere vochtigheid doorlaat en de droesem tegenhoudt. Hij heerst over hun wil. Hoewel hij de wil niet kan dwingen, haalt hij hem over: "Gij wilt de begeerten uws vaders doen", Johannes 8:44. Hij heeft uw hart, en hem wilt u gehoorzamen. Zijn sterke verzoeken halen de mensen over tot kwaad, meer dan alle beloften van God hen kunnen overhalen tot het goede.

Dit is de staat van ieder mens van nature; hij is in het diensthuis; de duivel heeft hem in zijn macht. Een zondaar maalt in de molen van de duivel; hij staat ter beschikking van de satan, gelijk de ezel ter beschikking staat van de drijver. Geen wonder mensen te zien benauwen en vervolgen: als slaven moeten zij doen wat de god dezer eeuw wil dat zij doen. Hoe konden die zwijnen anders lopen dan toen de duivel in hen voer?, Mattheüs 8:32. Toen de duivel Ananias verzocht een leugen te vertellen, kon hij alleen maar spreken wat de duivel in zijn hart gelegd had, Hand. 5:3. Toen de duivel in Judas voer en hem opdroeg Christus te verraden, deed hij het, hoewel hij zich ophing. Het is een droevige en ellendige zaak in het diensthuis te verkeren. Toen David de vijanden Gods vloekte, hoe bad hij toen tegen hen dat de satan aan hun rechterhand mocht staan, Psalm 109:6)! Hij wist dat hij hen in een strik zou brengen. Indien de zondaar de satan aan zijn rechterhand heeft, laat hem dan oppassen dat hij niet aan Gods linkerhand staat. Is het geen betreutswaardige zaak mensen te zien die gevangen zijn door de satan tot zijn wil?, 2 Tim. 2:26. Hij brengt zondaars als slaven in triomf voor zich; hij beheerst hen geheel en al. Indien de mensen hun dieren betoverd en bezeten van de duivel zouden zien, dan zouden zij zeer verontrust zijn; en hoewel hun ziel bezeten is van de satan, zijn ze het zich nochtans niet bewust. Wat kan voor mensen erger zijn dan in het diensthuis te verkeren en een duivel te hebben die hen voortdrijft in hun begeerlijkheden naar het verderf? Zondaars zijn gewillige slaven van de satan; zij beminnen hun cipier; zij zijn tevreden rustig onder zijn rechtsbevoegdheid te zitten; zij verkiezen deze doornbos, dat hij over hen Heerst,

hoewel er na een poosje vuur zal uitgaan van de doornbos om hen te verteren, Richt. 9:15.

Wat een oneindige weldaad is het, wanneer God ellendige zielen uit dit diensthuis uitleidt, wanneer Hij hen verlost van de vorst der duisternis en hen in vrijheid stelt! Jezus Christus verlost gevangenen, Hij koopt ze vrij met een dure prijs en redt hen door kracht. Gelijk David een schaap uit de mond van de leeuw redde, 1 Samuël 17:35, alzo redt Christus zielen uit de mond van de briesende leeuw. O, wat een weldaad is het uit het diensthuis uitgeleid te worden, van gevangenen van de overste van de macht der lucht, om onderdanen gemaakt te worden van de Vrededorst! Dit geschiedt door het prediken van het Woord. "Om hen te bekeren van de macht des satans tot God", Hand. 26:18.

3. *Het uitleiden van Israël uit het diensthuis was een voorbeeld van hun verlost worden van de hel.* De hel is een *domus servitutis*, een diensthuis; een huis gebouwd, opdat zondaars daarin zouden liggen.

- a. Er is zo'n diensthuis waar de verdoemden zich bevinden. "De goddelozen zullen terugkeren naar de hel toe", Psalm 9:18. "Hoe zoudt gij de helse verdoemenis ontvlieden?", Matthéus 23:33. Indien iemand vraagt waar dit diensthuis is, waar de plaats van de hel is, wens ik dat hij het nooit bevindelijk aan de weet komt. "Laten wij ons niet zozeer benaarstigen om te weten waar de hel is, als wel hoe haar te ontvlieden; zegt Chrysostomus. Om nochtans de nieuwsgierigen te bevredigen, kan opgemerkt worden dat de hel de een of andere plaats beneden is: "De hel beneden", Spreuken 15:24. Hesodius zegt: "De hel is even ver onder de aarde als de hemel er boven." De duivelen baden Christus "dat Hij hun niet gebieden zou in den afgrond heen te varen", Lukas 8:31. De hel is in de afgrond.
- b. Waarom moet dit diensthuis er zijn? Waarom een hel? Omdat er een plaats moet zijn voor de uitvoering van de Goddelijke rechtvaardigheid. Aardse vorsten hebben hun gevangenis voor kwaaddoeners, en zal God de Zijne niet hebben? Zondaars zijn misdadigers, zij hebben God beledigd; en het kon niet bestaanbaar zijn met Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, dat Zijn wetten overtreden en er geen straffen opgelegd worden.
- c. Overweeg de vreselijkheid van die plaats. Kon u slechts het gekerm en de kreten van de verdoemden gedurende één uur horen, het zou u bevestigen in de waarheid dat de hel een diensthuis is. De hel is de ontzagwekkendheid van ellende. Behalve de straf van verlies, die de uitsluiting van de ziel van het verheerlijkt gezicht van God is, wat godgeleerden het ergste gedeelte van de hel achten, zal er de straf van gevoel zijn. Wanneer Gods toorn een weinig zou ontbranden en indien een vonkje daarvan in de consciëntie van een mens in dit leven vliegt, is het zo verschrikkelijk, gelijk in het geval van Spira; wat zal dan de hel zelf zijn? In de hel zal een groot aantal pijnen zijn. Banden en ketenen, 2 Petrus 2:4. Daar zal de worm zijn, Markus 9:48. Dit is de worm der consciëntie. Daar zal zijn de poel des vuurs, Openbaring 20:15. Ander vuur is slechts een afbeelding hiervan. Dit huis der hel is de verblijfplaats van de duivelen, Matthéus 25:41. Anselmus zegt: "Ik zou liever alle verschrikkingen verdragen, dan de duivel met lichamelijke ogen te zien." De zulken die naar de hel gaan, moeten niet alleen gedwongen worden de duivel te zien, maar moeten bij deze leeuw opgesloten worden in zijn hol; zij moeten de duivel gezelschap houden. Hij is vol boosaardigheid tegen de

mensen; een rode draak, die vuur in het gezicht van de mensen zal spuwen. De pijnigingen der hel blijven in der eeuwigheid: "De rook van hun pijniging gaat op in alle eeuwigheid", Openbaring 14:11. De tijd kan ze niet doen ophouden, tranen kunnen ze niet uitblussen, Markus 9:44. De goddelozen zijn salamanders, die altijd in het vuur der hel leven en niet verteerd worden. Nadat zij miljoenen jaren in de hel gelegen hebben, is hun straf even ver van het einde, als ze was bij het begin. Indien de gehele aarde en de zee zand waren en er iedere duizendste jaar een vogel zou komen en één korreltje zou wegnemen, dan zou het lang duren voordat die kolossale hoop verwijderd was; indien de verdoemden na al die tijd uit de hel zouden komen, dan zou er nochtans enige hoop zijn; maar dit woord "eeuwigheid" breekt het hart.

Vraag. Waaruit blijkt het met Gods rechtvaardigheid overeen te stemmen een zonde, in één ogenblik gedaan, met eeuwige pijn te straffen?

Omdat er een eeuwigheid van zonde in de natuur van de mens is. Omdat de zonde wordt begaan tegen *een oneindige Majesteit*, (crimen laesae majestatis) en daarom is de zonde zelf oneindig en naar evenredigheid moet de straf oneindig zijn. Omdat een eindig schepsel de oneindige toorn niet kan dragen, moet hij eeuwig voldoening geven aan datgene waaraan hij nooit voldoening geven kan.

Indien de hel zo'n diensthuis is, wat hebben zij dan een oneindige reden God te loven, die ervan verlost zijn! Jezus verlost ons van de toekomstige toorn, 1 Thess. 1:10. Jezus Christus ondervond de verschrikkingen der hel in Zijn ziel, opdat gelovigen ze niet zouden ondervinden. Indien wij dankbaar zijn wanneer wij verlost zijn uit de gevangenis, of verlost uit het vuur, o hoe behoren wij dan God te loven bewaard te zijn voor de toekomstige toorn! Het zal meer dankbaarheid in ons veroorzaken, aangezien de meesten naar het diensthuis, ja naar de hel gaan. Tot het getal van die weinigen te behoren die ervan verlost worden, is een zaak van oneindige dankbaarheid. De meesten, zeg ik, gaan naar dat diensthuis als zij sterven; de meesten gaan naar de hel: "Breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan", Matthéus 7:13. Het grootste deel van de wereld ligt in het boze, 1 Johannes 5:19. Verdeel de wereld in 31 delen, 19 delen ervan zijn in het bezit van Joden en Turken en 7 delen van de heidenen; zodat er slechts vijf delen van christenen zijn en onder deze christenen zovele verleide papisten aan de ene kant en zovele vormelijke christenen aan de andere kant, zodat wij kunnen besluiten dat het overgrote deel van de wereld naar de hel gaat, zegt Brerewoord.

De Schrift vergelijkt de goddelozen met distelen, Jesaja 10:17. Er staan slechts weinig lelies in uw akkers, maar in iedere haag doornen en distelen. Zij vergelijkt hen met "het slijk der straten", Jesaja 10:6. Er liggen weinig juwelen of edelstenen op straat, maar u kunt geen stap doen of u ontmoet slijk. De goddelozen zijn even algemeen als het slijk der straat. Kijk eens naar de meeste mensen. Hoeveel dronkaards zijn er tegenover één die nuchter is! Hoeveel overspelers tegenover één die kuis is! Hoeveel geveinsden tegenover één die oprecht is! De duivel heeft de oogst en God slechts enkele nalezingen. O, dezulken die verlost zijn van het diensthuis, in de hel, hebben dan oneindige reden God te bewonderen en te loven. Hoe behoren de vaten der barmhartigheid over te lopen van dankbaarheid! Terwijl de meeste anderen als gevangenen naar de hel gevoerd worden, zijn zij verlost van de toekomstige toorn.

Vraag. Hoe kan ik weten dat ik verlost ben van de hel?

1. Zij die Christus verlost van de hel, maakt Hij zalig van de zonde: "Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden", Matthéus 1:21. Heeft God u verlost van de

macht van het verderf, van hoogmoed, van boosheid en begeerlijkheid? Indien Hij u van de hel der zonde verlost heeft, dan heeft Hij u verlost van de hel der pijniging.

2. Indien u een aandeel hebt in Christus en Hem hoogacht, vertrouwt en liefhebt, bent u verlost van hel en verdoemenis: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn", Romeinen 8:1. Indien u in Christus bent, heeft Hij u de mantel der gerechtigheid omgedaan en het helse vuur kan hem nooit verzengen. Plinius merkt op *dat niets zo spoedig vuur zal uitblussen als zout en bloed*; de zilte tranen van berouw en het bloed van Christus zullen het vuur der hel uitblussen, zodat het u nooit zal aansteken.

4. HET RECHT VERSTAAN VAN DE WET

Voordat ik tot de geboden kom, *zal ik vragen beantwoorden en regels aangeven betreffende de zedelijke wet.*

Vraag. *Wat is het verschil tussen de zedelijke wet en het Evangelie?*

1. De wet eist dat wij God aanbidden als onze Schepper; het Evangelie dat wij Hem aanbidden in en door Christus. God in Christus is genadig; vanuit Hem kunnen wij, Gods macht, rechtvaardigheid en heiligheid zien: in Hem zien wij Zijn barmhartigheid tentoongespreid.
2. De zedelijke wet eist gehoorzaamheid, maar geeft geen kracht, gelijk Farao tichelstenen eiste maar geen stro gaf; maar het Evangelie geeft kracht, het verleent de uitverkorenen geloof, het verzacht de wet, het doet ons God dienen met vreugde.

Vraag. *Van welk nut is de zedelijke wet voor ons?*

Ze is een spiegel om ons onze zonden te tonen, zodat wij, ziende onze onreinheid en ellende, gedrongen worden tot Christus te vlieden om voldoening te geven voor vroegere schuld en om te verlossen van de toekomstige toorn. De wet was onze tuchtmeester om ons tot Christus te brengen, Galaten 3:24.

Vraag. *Maar is de zedelijke wet nog van kracht voor de gelovigen? Is ze voor hen niet afgeschaft?*

In zekere zin is ze voor gelovigen afgeschaft.

1. Ten opzichte van de rechtvaardiging. Zij worden niet gerechtvaardigd door hun gehoorzaamheid aan de zedelijke wet. Gelovigen moeten ijverig gebruik maken van de zedelijke wet, maar zij moeten alleen op Christus' gerechtigheid tot rechtvaardiging vertrouwen, gelijk Noachs duif gebruik maakte van haar vleugelen om te vliegen, maar op de ark vertrouwde tot veiligheid. Indien de zedelijke wet kon rechtvaardigen, welke behoefte was er dan aan Christus' sterven?
2. De zedelijke wet is afgeschaft voor gelovigen ten opzichte van haar vloek. Zij zijn verlost van haar vloek en veroordelende kracht. "Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons", Galaten 3:13.

Vraag. *Hoe is Christus een vloek voor ons geworden?*

Beschouwd als de Zoon van God is Hij niet een vloek geworden, maar als ons onderpand en onze Borg is Hij een vloek voor ons geworden, Hebrëen 7:22. Deze

vloek lag niet op Zijn goddelijke natuur, maar op Zijn menselijke natuur. De toorn Gods lag op Hem en aldus nam Hij de vloek der wet van de gelovigen af, een vloek geworden zijnde voor hen.

Maar hoewel de zedelijke wet aldus tot zover is afgeschaft, blijft zij als een altijddurende regel voor de gelovigen. Hoewel ze niet hun Zaligmaker is, is ze hun leidsman. Hoewel ze niet een verbond des levens is, is ze nochtans een regel des levens. Ieder christen moet zich aan haar onderwerpen en haar zo nauwgezet mogelijk navolgen. "Doen wij dan de wet teniet door het geloof? Dat zij verre", Romeinen 3:31. Hoewel een christen niet onder de veroordelende kracht der wet is, is hij nochtans onder haar gebiedende kracht. God lief te hebben, Hem te eerbiedigen en te gehoorzamen, is een wet die altijd bindend is en bindend zal zijn in de hemel. Dit benadruk ik tegen de Antinomianen, die zeggen dat de zedelijke wet voor gelovigen afgeschaft is, wat alzo een sleutel is om de deur te openen voor alle ongebondenheid, daar de Schrift het tegensprekt. Zij die niet willen dat de wet hen regeert, zullen nooit het Evangelie hebben om hen te verlossen.

Deze vragen beantwoord hebbende, zal ik in de volgende plaats enige algemene stellingen aangeven voor het rechte verstaan van de decaloog of de Tien Geboden. Deze kunnen dienen om ons enig licht te geven in de zin en betekenis van de geboden.

Stelling I.

De geboden en verboden van de zedelijke wet raken het hart.

1. De geboden van de zedelijke wet raken het hart. De geboden eisen niet alleen uiterlijke daden, maar innerlijke gevoelens; zij eisen niet alleen de uiterlijke daad van gehoorzaamheid, maar het innerlijk gevoel van liefde. "Zo zult gij den HEERE uw God liefhebben met uw ganse hart", Deut. 6:5.
2. De bedreigingen en verboden van de zedelijke wet raken het hart. De wet van God verbiedt niet alleen de daad der zonde, maar de begeerte en neiging; ze verbiedt niet alleen overspel, maar het begeren, Matthéus 5:28; niet alleen stelen, maar het begeren, Romeinen 7:7. De wet van de mens bindt alleen de handen, Gods wet bindt het hart. *Lex humana ligat manum, lex divina comprimit animam*

Stelling 2.

Er is in de geboden een synecdoche, dat wil zeggen, er wordt meer bedoeld dan er gezegd wordt.

1. Waar een plicht geboden wordt, wordt de tegenovergestelde zonde verboden. Wanneer ons geboden wordt de sabbatdag te heiligen, wordt ons verboden de sabbat te breken. Wanneer ons geboden wordt te leven in een beroep: "Zes dagen zult gij arbeiden", wordt ons verboden werkeloos te leven, zonder beroep.
2. Waar een zonde verboden wordt, wordt de tegenovergestelde plicht geboden. Wanneer ons verboden wordt Gods Naam ijdelijk te gebruiken, wordt de tegenovergestelde plicht geboden, dat wij Zijn Naam moeten eerbiedigen. "Om te vrezen dezen heerlijken en vreselijken Naam, den HEERE uw God", Deut. 28:58. Waar ons verboden wordt onze naaste onrecht te doen, is daarin de tegenovergestelde plicht begrepen, dat wij hem al het goede moeten doen dat wij kunnen, door zijn naam te verdedigen en te voorzien in zijn behoeften.

Stelling 3.

Waar een zonde in het gebod verboden wordt, wordt ook de aanleiding ervan verboden.

Waar moord verboden wordt, worden ook nijd en het snel boos worden verboden, die hem kunnen veroorzaken. Waar overspel verboden wordt, wordt alles verboden dat daartoe leiden kan, zoals lonkende blikken of het komen in het gezelschap van een hoer. "Nadert niet tot de deur van haar huis", Spreuken 5:8. Hij die vrij van de plaag wilde zijn, moest niet dichtbij het besmette huis komen. Onder de wet was het de Nazireeër verboden wijn te drinken; ook mocht hij geen druiven eten, waarvan de wijn gemaakt werd.

Stelling 4.

Waar één bloedverwant genoemd wordt in het gebod, is daarin een andere bloedverwant begrepen.

In relato subintelligitur correlatum. Waar het kind genoemd wordt, is de vader ingesloten. Waar de plicht van kinderen tot ouders genoemd wordt, is daarin ook de plicht van ouders tot kinderen begrepen. Waar het kind geboden wordt zijn ouders te eren, ligt daarin opgesloten dat ook de ouders geboden wordt het kind te onderwijzen, lief te hebben en voor hem te zorgen.

Stelling 5.

Waar groter zonden verboden worden, worden ook kleinere zonden verboden.

Hoewel geen zonde klein is in haar natuur, kan nochtans de ene vergelijkenderwijs kleiner zijn dan de andere. Waar afgodendienst verboden wordt, wordt bijgeloof verboden, of het inbrengen van iets nieuws in Gods eredienst, dat Hij niet voorgeschreven heeft. Gelijk de zonen van Aäron verboden werd een afgod te aanbidden, alsoz vreemd vuur voor het aangezicht des HEEREN te brengen, Leviticus 10:1. Vermenging in heilige zaken is gelijk een toevoegsel in de wijn, dat hoewel het kleur geeft, nochtans slechts de wijn verwatert en vervalst. God wordt ten hoogste getergd door een bijgelovige ceremonie in Zijn dienst in te voeren, die Hij niet voorgeschreven heeft; Gods wijsheid wordt berispt, alsof Hij niet wijs genoeg was om de wijze vast te stellen hoe Hij gediend wil worden.

Stelling 6.

De wet des Heeren is één geheel.

Lex est copulativa De wet is geheel samenhangend. De eerste en de tweede tafel zijn samen verbonden; liefde tot God en liefde tot onze naaste. Deze twee tafelen, die God samengevoegd heeft, moeten niet gescheiden worden. Beproof een zedelijk mens door de plichten van de eerste tafel, liefde tot God, en daar zult u hem nalatig bevinden; beproef een geveinsde door de plichten van de tweede tafel, liefde tot zijn naaste, en daar zult u hem nalatig bevinden. Het hart van hem die nauwgezet is in de tweede tafel en de eerste veronachtzaamt, of van hem die ijverig is in de eerste en de tweede veronachtzaamt, is niet recht voor God. De farizeeërs waren de grootste huichelaars om de eerste tafel met ijver en heiligheid te houden; maar Christus ontdekt hun geveinsdheid: "Gij laat na het zwaarste der wet, namelijk het oordeel en de barmhartigheid en het geloof, Matthéus 23:23. Zij waren schuldig in de tweede tafel; zij lieten het oordeel na, of het rechtvaardig zijn in hun handelingen; barmhartigheid in het ondersteunen van de armen; en geloof, of getrouwheid in hun beloften en overeenkomsten met de mensen. God heeft beide tafelen geschreven en onze gehoorzaamheid moet beide bezegelen.

Stelling 7.

Gods wet verbiedt niet alleen het doen van zonde in onze eigen persoon, maar het medeplichtig zijn aan of de hand hebben in de zonden van anderen.

Vraag. Hoe en op welke wijze kan van ons gezegd worden deel te hebben aan en de hand te hebben in de zonden van anderen?

Antwoord.

1. Door het bevorderen van onrechtvaardige verordeningen en het anderen datgene opleggen dat onwettig is. Jerobeam deed het volk Israëls zondigen; hij was medeplichtig aan hun afgodendienst door het oprichten van gouden kalveren. Hoewel David niet in zijn persoon Uria doodde, was hij nochtans medeplichtig aan Uria's dood, omdat hij Joab een brief schreef om Uria vooraan in de strijd te stellen, en het geschiedde door zijn bevel en de moord van Uria werd hem door de profeet ten laste gelegd. "Gij hebt Uria, den Hethiet, met het zwaard verslagen", 2 Sam. 12:9.
2. Wij worden medeplichtig aan de zonden van anderen door ze niet te verhinderen wanneer het in onze macht is. Het verzuim om iets te voorkomen wanneer het in uw macht ligt, staat gelijk met het verordenen ervan. Indien het hoofd van een gezin zijn knecht de sabbat ziet breken, of hem hoort vloeken, en zijn macht niet gebruikt om hem te beteugelen, dan wordt hij medeplichtig aan zijn zonde. Eli maakte zichzelf schuldig omdat hij zijn zonen niet strafte, wanneer zij ervoor zorgden dat het spijsoffer des HEEREN veracht werd, 1 Sam. 3:13, 14. Hij die toelaat dat een overtreder niet gestraft wordt, maakt zichzelf een overtreder.
3. Door anderen aan te raden, of aan te zetten of op te wekken tot zondigen. Achitófel maakte zich hieraan schuldig door Absalom de raad te geven tot de bijwijken zijns vaders in te gaan en hen te verontreinigen 12 Sam. 16:21. Hij die een ander zal verleiden of verlokken te drinken, hoewel hijzelf nuchter is, nochtans de oorzaak van de zonde van een ander zijnde, is er mede schuldig aan. "Wee dien, die zijn naaste te drinken geeft, gij, die uw wijnfles daarbij voegt", Hab. 2:15.
4. Door mede een welbehagen te hebben aan de zonde van een ander. Saulus wierp niet één steen naar Stéfanus; nochtans zegt de Schrift: "En Saulus had mede een welbehagen aan zijn dood", Hand. 8:1. Aldus had hij er de hand in. Indien enkelen samenspanden om een man te vermoorden en aan een ander hun plan zouden vertellen, en hij zou er zijn goedkeuring aan geven, dan zou hij schuldig zijn; want hoewel hij zijn hand niet in de moord had, was zijn hart erin; hoewel hij het niet deed, keurde hij het nochtans goed en also werd de moord zijn zonde.
5. Door voorbeeld. Wij leven door het voorbeeld. Voorbeelden zijn sterk en overtuigend. Een slecht voorbeeld geven doet een ander zondigen en also wordt een persoon medeplichtig. Indien de vader vloekt en het kind door zijn voorbeeld leert vloeken, dan is de vader medeplichtig aan de zonde van het kind; hij leerde hem door zijn voorbeeld. Gelijk er erfelijke ziekten zijn, also zijn er erfelijke zonden.

Stelling 8.

De laatste stelling betreffende de geboden is dat, hoewel wij door onze eigen kracht al deze geboden niet kunnen volbrengen, nochtans doende wat wij kunnen, de Heere voor bemoediging voor ons gezorgd heeft.

Er is een drievoudige bemoediging.

1. Hoewel wij geen bekwaamheid hebben om één gebod te gehoorzamen, heeft God nochtans in het nieuwe verbond beloofd datgene in ons te werken dat Hij eist. "Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen", Ezechiël 36:27. God gebiedt ons Hem lief te hebben. Ach, hoe zwak is onze liefde! Ze is gelijk het kruid, dat

nog slechts in de eerste graad is; maar God heeft beloofd ons hart te besnijden, opdat wij Hem zullen liefhebben, Deut. 30:6. Hij, Die ons gebiedt, zal het ons mogelijk maken. God gebiedt ons om ons te bekeren van de zonde, maar helaas, wij hebben geen kracht om ons te bekeren; daarom heeft Hij beloofd ons te bekeren, Zijn Geest in het binnenste van ons te geven en het stenen hart weg te nemen en ons een vlees hart te geven, Ezechiël 36:26. Er is niets in het gebod, of hetzelfde is in de belofte. Daarom, christenen, wees niet ontmoedigd, hoewel gij zelf geen kracht hebt, zal God u kracht geven. Het ijzer heeft geen kracht zich te bewegen, maar wanneer het wordt aangetrokken door de magneet, kan het bewegen. "Gij hebt ons ook al onze zaken uitgericht", Jesaja 26:12.

2. Hoewel wij eigenlijk de zedelijke wet niet kunnen volbrengen, wil God om Christus" wil de gestrengheid van de wet matigen en iets minder aannemen dan Hij eist. God eist in de wet nauwgezette gehoorzaamheid, nochtans wil Hij oprechte gehoorzaamheid aannemen; Hij wil iets van de trap en mate afdoen indien er waarheid in het binnenste is. Hij zal het geloof zien en het te kort schieten voorbijgaan. Het Evangelie verzacht de gestrengheid van de zedelijke wet.
3. Waarin onze persoonlijke gehoorzaamheid te kort schiet, zal het God behagen ons te begenadigen in de Borg. "Hij heeft ons begenadigd in den Geliefde", Efëze 1:6. Hoewel onze gehoorzaamheid onvolmaakt is, beschouwt God ze nochtans door Christus onze Borg als volmaakt. Het behaagt Zijn barmhartigheid die dienst, die Gods wet zou veroordelen, te kronen, krachtens het bloed van onze Middelaar. U deze regels gegeven hebbende betreffende de geboden, zal ik vervolgens tot de geboden zelf komen.

5. De Tien Geboden

HET EERSTE GEBOD

45 Vraag. *Wat is het eerste Gebod?*

Antwoord. ***Het eerste Gebod is: Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.*** Exodus 20:3

46 Vraag. *Wat wordt vereist in het eerste Gebod?*

Antwoord. ***Het eerste Gebod vereist van ons, God te kennen en te erkennen, dat Hij is de enige ware God en ónze God, 1 Kron. 28:9; Deut. 26:17; en Hem behoorlijk te dienen en te verheerlijken, Matth. 4:10; Psalm 29:2.***

47 Vraag. *Wat wordt in het eerste Gebod verboden?*

Antwoord ***Het eerste Gebod verbiedt het verzaken, Ps. 14:1, of het niet dienen en verheerlijken van de ware God, als Gód, Rom. 1 :21, en als ónze God, Ps. 8:11, 12, en Zijn Goddelijke dienst en heerlijkheid aan iemand anders te geven, die Hem alleen toekomt, Rom. 1:25, 26.***

Vraag. Waarom staat dit gebod in de tweede persoon enkelvoud: "gij", en niet in het meervoud: *gijlieden*?

Antwoord. Omdat het gebod iedereen aangaat en God wil dat een ieder het aanneemt als tot hem bij name gesproken. Hoewel wij vrijpostig zijn om voorrechten voor onszelf te nemen, zijn wij nochtans geneigd plichten van onszelf op anderen af te schuiven; daarom staat het gebod in de tweede persoon: *gij* en *gij*, opdat iedereen zal weten dat het als het ware met name tot hem gesproken is.

Wij komen nu tot het gebod. *"Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben"*. Dit mag wel voorop staan en voor alle geboden geplaatst worden, omdat dit het fundament van alle ware godsdienst is dat wij God behoren te heiligen in ons hart en Hem de voorrang behoren te geven boven alle geschapen wezens. Er zijn twee delen van dit gebod:

- I. *dat wij een God moeten hebben;*
- II. *dat wij er slechts, één moeten hebben.*

Of aldus:

- I. *dat wij God tot ónze God moeten hebben;*
- II. *dat wij geen andere moeten hebben.*

I. *Dat wij God tot onze God moeten hebben.*

Het is openbaar dat wij een God moeten hebben en "wie is God behalve de HEERE?", 2 Sam. 22:32. De Heere Jehovah, één God in drie Personen is de waarachtige, levende, eeuwige God; en Hem moeten wij tot onze God hebben.

1. God te hebben om ons tot een God te zijn, is Hem als God te erkennen. De goden van de heidenen zijn afgoden. En "wij weten, dat een afgod niets is", 1 Kor. 8:4; dat is, hij heeft niets van de Godheid in zich. Indien wij roepen: "help, o afgod", dan kan een afgod niet helpen. De afgoden zelf werden gevankelijk weggevoerd, zodat een afgod niets is, Jesaja 46:2. Een afgod wordt ijdelheid toegeschreven; wij erkennen hem daarom niet als een god, Jeremia 14:22. Maar wij hebben deze God om ons tot

een God te zijn, wanneer wij Hem oprecht als God erkennen. Alle mensen vielen op hun aangezichten en zeiden: "De HEERE is God, de HEERE is God!", 1 Koningen 18:39. Ja, wij erkennen Hem als de enige God. "O HEERE, God Israëls, Die tussen de cherubs woont, Gij Zelf, Gij alleen zijt de God", 2 Koningen 19:15. De Godheid is een juweel, die alleen Zijn kroon toebehoort. Verder belijden wij dat er geen God is gelijk Hij. "En Sálomo stond voor het altaar des HEEREN, ...; en hij zeide: HEERE, God Israëls, er is geen God gelijk Gij", 1 Koningen 8:22, 23. "Want wie mag in den hemel tegen den HEERE geschat worden? Wie is den HEERE gelijk onder de kinderen der sterken?", Psalm 89:7. In het Chaldeeus staat er: "Wie onder de engelen?" Niemand kan doen gelijk God; Hij bracht de wereld uit niets voort. "Hij hangt de aarde aan een niet", Job 26:7. Het doet God ons tot een God zijn, wanneer wij in ons hart overtuigd zijn en met onze tong belijden en met onze hand schrijven, dat Hij alleen de waarachtige God is en dat er niemand met Hem te vergelijken is.

2. God te hebben om ons tot een God te zijn, is Hem te kiezen. "Kiest u heden wien gij dienen zult, ...; maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen", Jozua 24:15, dat is, wij zullen de HEERE kiezen om onze God te zijn. Het is één ding voor het verstand het met God eens te zijn en iets anders voor de wil Hem te kiezen. Godsdienst is niet een zaak van waarschijnlijkheid, maar van keuze.

Vóór het kiezen van God tot onze God moet er kennis zijn. Wij moeten Hem kennen, voordat wij Hem kunnen kiezen. Voordat iemand de persoon kiest met wie hij wil trouwen, moet hij enige kennis van die persoon hebben; also moeten wij God kennen, voordat wij Hem kunnen kiezen tot onze God. "Ken den God uws vaders", 1 Kron. 28:9. Wij moeten God kennen in Zijn eigenschappen, zoals heerlijk in heiligheid, rijk in barmhartigheid en getrouw in beloften. Wij moeten Hem kennen in Zijn Zoon. Gelijk het aangezicht wordt voorgesteld in een spiegel, also zien wij als in doorluchtig glas Gods schoonheid en liefde in Christus schitteren. Deze kennis moet voorafgaan aan het kiezen van God. Lactantius zei dat alle geleerdheid van de filosofen zonder hoofd was, omdat ze de kennis Gods miste. Dit kiezen is een daad van rijpe overweging. De christen, die de allesovertreffende voortreffelijkheden in God gezien heeft en getroffen is door een heilige bewondering van Zijn volmaaktheden, kiest Hem uit alle andere voorwerpen om zijn hart erop te stellen, en zegt gelijk Jakob: "De HEERE zal mij tot een God zijn", Gen. 28:21. Hij die God kiest, geeft zich over aan God. "Uw knecht, die Uw vreze toegedaan is", Psalm 119:38. Gelijk de vaten van het heiligdom geheiligd en afgezonderd waren van algemene tot heilige gebruiken; also heeft hij die God gekozen heeft om zijn God te zijn, zich God toegewijd en zal niet meer toegewijd zijn aan wereldlijke gebruiken. "

3. God te hebben om ons tot een God te zijn, is in een plechtig verbond met Hem te treden, dat Hij onze God zal zijn. Na de keuze volgt het huwelijksverbond. Zoals God met ons een verbond maakt: "Ik zal met u een eeuwig verbond maken en u geven de gewisse weldadigheden Davids", Jesaja 55:3, zo maken wij een verbond met Hem. "Zij traden in een verbond, dat zij den HEERE, den God hunner vaders, zoeken zouden", 2 Kron. 15:12. "Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN, ...; en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN", Jesaja 44:5. Evenals soldaten, die hun naam op de monsterrol schrijven. Dit verbond: "Die God zal onze God zijn", hebben wij dikwijls vernieuwd in des Heeren Avondmaal, dat, gelijk een zegel op een verbintenis, ons vast aan God verbindt en ons also bewaart, dat wij niet van Hem afwijken.

4. God te hebben om ons tot een God te zijn, is Hem verering te geven; die bestaat in het eerbiedigen van Hem: "God is vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn", Psalm 89:8. De serafs, die boven Gods troon stonden, bedekten hun aangezicht, Jesaja 6) en Elia wond zich in zijn mantel toen de HEERE voorbijging, ten teken van eerbied. Deze eerbied toont de hoge achting die wij van Gods heilige majesteit hebben. Verering bestaat in het buigen voor Hem, of in het aanbidden van Hem. "Aanbidt den HEERE in de heerlijkheid des heiligdoms", Psalm 29:2. Zij "neigden zich en aanbaden den HEERE met de aangezichten ter aarde", Nehemia 8:7. Goddelijke aanbidding is de bijzondere eer, die de Godheid toebehoort, waarop God jaloers is, en Hij wil niet dat een schepsel daarin deelt. "Mijn eer zal Ik aan geen ander geven", Jesaja 42:8. Magistraten mogen een burgerlijke achting of eerbied hebben, maar God alleen behoort een godsdienstige verering te hebben.

5. God te hebben om ons tot een God te zijn, is Hem te vrezen. "Om te vrezen dezen heerlijken en vreselijken Naam, den HEERE uw God", Deut. 28:58. Dit vrezen van God is:

- a. Hem altijd in het oog te hebben. "Ik stel den HEERE geduriglijk voor mij", Psalm 16:8. "Mijn ogen zijn geduriglijk op den HEERE", Psalm 25:15. Hij die God vreest, denkt dat God alles wat hij ook doet, ziet, en al Zijn daden als Rechter zijn recht gedaan.
- b. God te vrezen is zo'n heilig ontzag voor God in ons hart te hebben, dat wij niet durven zondigen. "Zijt beroerd en zondigt niet", Psalm 4:5. De goddelozen zondigen en vrezen niet; de Godzaligen vrezen en zondigen niet. "Hoe zou ik dan dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God?", Gen. 39:9. Gelast mij te zondigen en u gelast mij vergif te drinken. Het is een uitspraak van Anselmus: "Indien de hel aan de ene kant en de zonde aan de andere kant was, dan zou ik liever in de hel springen dan gewillig te zondigen tegen mijn God" Hij die God vreest, wil niet zondigen, al is het nog zo verborgen. "Gij zult den dove niet vloeken en voor het aangezicht des blinden geen aanstoot zetten; maar gij zult voor uw God vrezen", Leviticus 19:14. Stel dat u een dove zou vloeken, hij zou niet kunnen horen; of u zou een aanstoot op de weg van een blinde leggen en hem doen vallen, hij zou niet kunnen zien dat u het deed; maar de vreze Gods zal u de zonden doen verlaten, die door mensen noch gezien noch gehoord kunnen worden. De vreze Gods doet de mensenvrees teniet. De drie jongelingen vreesden God, daarom vreesden zij de toorn des konings niet, Dan. 3:16. Het groter lawaai overstemt het mindere; het geluid van onweer overstemt het geluid van een rivier; wanneer de vreze Gods de hoogste plaats in de ziel heeft, zal ze also alle andere vleselijke vrees overstemmen. Ze doet ons God tot een God zijn, wanneer wij een heilige, kinderlijke vrees voor Hem hebben.

6. God te hebben om ons tot een God te zijn, is op Hem te vertrouwen. "Doch op U zijn mijn ogen, HEERE Heere, op U betrouw ik", Psalm 141:8. "God is mijn Rots, ik zal op Hem betrouwen", 2 Sam. 22:3. Er is niemand op wie wij kunnen vertrouwen dan op God. Alle schepselen zijn een toevlucht van leugens; zij zijn gelijk de Egyptische rietstaf, te zwak om ons te steunen, maar sterk genoeg om ons te verwonden, 2 Koningen 18:21. *Omnis motus fit super immobili.* Dat is: *de Onveranderlijke wordt niet verstoord door enige beroering.* God alleen is een genoegzaam fundament om daarop onze verwachting te bouwen. Wanneer wij op Hem vertrouwen, maken wij Hem tot een God; wanneer wij niet op Hem vertrouwen, maken wij Hem tot een afgod. Vertrouwen op God is vertrouwen op Zijn macht als Schepper en op

Zijn liefde als Vader. Vertrouwen op God is Hem onze voornaamste schat, onze ziel, toevertrouwen. "In Uw hand beveel ik mijn geest", Psalm 31:6. Gelijk de wees zijn landgoed toevertrouwt aan zijn voogd, alzo vertrouwen wij onze ziel aan God toe. Dan wordt Hij ons tot een God.

Vraag. Maar hoe zullen wij weten dat wij oprecht op God vertrouwen?

Antwoord. Indien wij oprecht op God vertrouwen, zullen wij altijd op Hem vertrouwen. "Vertrouwt op Hem te allen tijde", Psalm 62:9. Kunnen wij op Hem vertrouwen in onze moeilijkheden? Wanneer de vijgenboom niet bloeit, wanneer onze aardse steunsels verbroken worden, kunnen wij dan op Gods belofte leunen en steunen? Wanneer de kanalen worden afgesloten, die ons gewoonlijk troost brachten, kunnen wij dan op God vertrouwen, in Wie al onze frisse fonteinen zijn? Wanneer wij ons brood met kommer moeten eten, Ezechiël 12:19, wanneer wij geen water hebben om te drinken dan tranen, zoals in Psalm 80:6: "Gij drenkt hen met tranen uit een drieling", kunnen wij dan op Gods voorzienigheid vertrouwen om ons van het nodige te voorzien? Een goed christen gelooft dat, indien God de raven voedt, Hij Zijn kinderen zal voeden; hij vertrouwt op Gods algenoegzaamheid, niet alleen wat genade betreft, maar wat voedsel betreft. Hij gelooft dat, indien God hem de hemel geeft, Hij dagelijks brood zal geven; hij vertrouwt op Zijn verbintenis: "Voorwaar, gij zult gevoed worden", Psalm 37:3; Eng. overzetting. Kunnen wij in onze vrees op God vertrouwen? Wanneer de tegenstanders sterk en machtig worden, kunnen wij dan de banier des geloofs vertonen? "Ten dage als ik zal vrezen, zal ik op U vertrouwen", Psalm 56:4. Het geloof geneest het beven des harten; het komt boven de vrees, gelijk olie op het water drijft. Op God vertrouwen, doet Hem ons tot een God zijn.

7. God te hebben om ons tot een God te zijn, is Hem lief te hebben. In de Godzaligen kussen vrees en liefde elkaar.

8. God te hebben om ons tot een God te zijn, is Hem gehoorzamen. Hierop zal ik in het tweede gebod uitvoeriger ingaan.

Vraag. Waarom moeten wij de Heere aankleven als onze God?

1. Omdat het billijk is. Het is alleen maar billijk, dat wij Hem aankleven van Wie wij ons leven hebben. Wie kan een groter recht op ons hebben dan Hij, Die ons onze adem geeft? Want "Hij heeft ons gemaakt, en niet wij)", Psalm 100:3. Het is onbillijk, ja, ondankbaar onze liefde of verering aan iemand anders dan aan God te schenken.
2. Omdat het nuttig is. Indien wij de Heere als onze God aankleven, dan zal Hij ons zegenen. "God, onze God, zal ons zegenen", Psalm 67:7. Hij zal ons zegenen in ons bezit. "Gezegend zal zijn de vrucht uws lands, Gezegend zal zijn uw korf en uw baktrog", Deut. 28:4, 5. Wij zullen niet alleen onze zakken vol koren hebben, maar geld in de mond van de zak. Hij zal ons met vrede zegenen. "De HEERE zal Zijn volk zegenen met vrede", Psalm 29:11. Met uiterlijke vrede, die de bakermat van overvloed is. "Die uw landpalen in vrede stelt", Psalm 147:14. "Met innerlijke vrede", een glimlachende consciëntie, die zoeter is dan een honingvloed. God zal al het kwaad ten onzen beste keren, Romeinen 8:28. Hij zal van vergif een medicijn maken. Jozefs gevangenschap was een middel tot zijn bevordering, Gen. 50:20. Uit het bitterste medicijn zal Hij Zijn eer en onze verlossing halen. Kortom, Hij zal onze Leidsman zijn tot de dood toe, onze Troost in de dood en ons Loon na de dood. Het nut ervan zal ons daarom de Heere als

onze God doen aankleven. "Welgelukzalig is het volk, wiens God de HEERE is", Psalm 144:15.

3. Omdat het noodzakelijk is. Indien God niet de onze is, dan zal Hij onze zegeningen vervloeken; en Gods vloek doet verdorren waar hij ook komt, Mal. 2:2. Indien God niet de onze is, dan hebben wij niemand om ons te helpen in ellende. Zal Hij Zijn vijanden helpen? Zal Hij hen helpen die Hem verwerpen? Indien wij God niet tot onze God maken, dan zal Hij Zich tot onze Rechter maken; en indien Hij veroordeelt, dan is er geen beroep op een hogere rechtbank. Daarom is het noodzakelijk God tot onze God te hebben, tenzij wij voorhebben eeuwig uitgehuwelijkt te worden aan ellende.

Gebruik I.

Indien wij de Heere Jehovah tot onze ene God moeten hebben, dan veroordeelt het de atheïsten, die geen God hebben. "De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God", Psalm 14:2. Er is geen God in Wie hij gelooft of Die hij vereert. Zulke atheïsten waren Diagoras en Theodorus. Toen Seneca Nero bestrafte om zijn zondige daden, zei Nero: "Denkt gij dat ik geloof dat er een God is, als ik zulke dingen doe?" De hertog van Silezië was zo verdwaasd, dat hij verklaarde: *Neque inferos, neque superos esse; dat er noch dood noch duivel was.* Wij kunnen God zien in het werk Zijner vingeren. De schepping is een groot boek, waarin wij een Godheid kunnen lezen, en hij moet zijn ogen uitsteken, die ontkent dat er een God is. Aristoteles erkende, hoewel hij een heiden was) God niet alleen toen hij uitriep: "Gij Wezen der wezens, wees mij genadig; maar hij geloofde dat hij die geen God beled, het niet waard was te leven. Zij die niet in een God willen geloven, zullen Hem gevoelen. "Vreselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods", Hebreeën 10:31.

Gebruik II.

Christenen worden veroordeeld, die belijden God te erkennen als hun God en nochtans niet leven alsof Hij hun God is.

1. Zij geloven niet in Hem als God. Wanneer zij hun zonden beschouwen, zijn zij geneigd te zeggen: kan God vergeven? Wanneer zij hun behoeften beschouwen, zeggen zij: *kan God een tafel toebereiden en toerichten in de woestijn?*
2. Zij hebben Hem niet lief als God. Zij geven Hem niet de room van hun liefde, maar zijn geneigd andere dingen meer lief te hebben dan God. Zij zeggen dat zij God liefhebben, maar willen van niets afstand doen voor Hem.
3. Zij vereren Hem niet als God. Zij geven Hem niet die eerbied, noch bidden met die overgave, alsof zij tot God baden. Hoe dood is hun hart! Indien niet dood in de zonde, dan zijn zij dood voor de plicht. Zij bidden als tot een god, die ogen heeft en niet ziet, oren en niet hoort. Hoeveel gebrek aan aandacht bij het horen van het Woord en wat hebben velen een onoplettend hart! Zij denken aan hun winkels en artikelen. Zou een koning het goed van ons opvatten indien wij zouden spelen met een veer wanneer hij tot ons sprak? Wanneer God tot ons spreekt in Zijn Woord en ons hart wordt in beslag genomen door gedachten omtrent de wereld, is dit dan niet spelen met een veer? O, hoe behoort dit de meesten van ons te vernederen, dat wij God niet onze God doen zijn! Wij geloven niet in Hem, hebben Hem niet lief, vereren Hem niet als God. Vele heidenen hebben hun valse goden met meer ernst en toewijding vereerd dan sommige christenen de waarachtige God vereren. O, laten wij onszelf afkeuren; zei ik afkeuren? Laten wij ons verfoeien vanwege onze dodigheid en vormelijkheid in de godsdienst; hoe hebben wij God beleden en nochtans hebben wij Hem niet vereerd als God.

48 Vraag. *Wat wordt ons in het bijzonder geleerd met deze woorden: Voor Mijn aangezicht, in het eerste Gebod?*

Antwoord. ***Deze woorden: Voor Mijn aangezicht in het eerste Gebod, leren ons, dat God die alle dingen ziet en kent, zeer misnoegd is over die zonde van enig ander God te hebben, Ezech. 8 : 5-18.***

II. Dat wij geen andere god moeten hebben. ***"Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben".***

Vraag. *Wat wordt bedoeld met de woorden: "Voor Mijn aangezicht"?*

Antwoord. Het betekent: in conspectu meo, *voor Mijn ogen*. "Vervloekt zij de man die een gesneden of gegoten beeld, zal maken en zetten in het verborgene", Deut. 27:15. Sommigen bogen niet voor de afgod voor de ogen van anderen, maar zij bogen er in het verborgene voor; maar hoewel het uit het gezicht van de mens was, was het niest uit Gods gezicht. *Vervloekt zij daarom hij, die het beeld in het verborgene zet,* zegt God.

"Gij zult geen andere goden hebben":

1. Er is werkelijk geen andere god.
2. Wij moeten geen andere hebben.

1. Er is werkelijk geen andere god. De Valentianen waren van oordeel, dat er twee goden waren; de polytheïsten, dat er vele waren; de Perzen vereerden de zon; de Egyptenaars de os en de olifant; de Grieken, Jupiter; maar er is geen andere God dan de waarachtige God. "Zo zult gij heden weten en in uw hart hervatten, dat de HEERE die God is, boven in den hemel en onder op de aarde, niemand meer", Deut. 4:39.

- a. Want er is slechts één eerste Oorzaak, Die Zijn bestaan van Zichzelf heeft en waarvan alle andere dingen afhankelijk zijn. Gelijk in de hemel de eerste beweegkracht alle andere hemellichamen beweegt, alzo is God de grote Beweger, Hij geeft alles wat bestaat leven en beweging.
- b. Er is slechts één almachtige kracht. Indien er twee almachtigen waren, dan moesten wij altijd een twist tussen de twee veronderstellen; dat wat de één wilde doen, zou de ander, evengelijk zijnde, bestrijden; en alzo zou alles in verwarring gebracht worden. Indien een schip twee stuurli van gelijk gezag zou hebben, dan zou de een altijd de ander tegenwerken; wanneer de één wilde varen, wilde de ander het anker uitwerpen; er zou verwarring zijn en het schip zou vergaan. De orde en harmonie in de wereld, de voortdurende en onveranderlijke regering van alles is een duidelijk argument dat er slechts één Almachtige, één God is, Die alles regeert. "Ik ben de Eerste en Ik ben de Laatste, en behalve Mij is er geen God", Jesaja 44:6.

2. Wij moeten geen andere god hebben. "Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben" Dit gebod verbiedt:

- a. Het dienen van een valse god, en niet de waarachtige God. "Die tot een hout zeggen: Gij zijt mijn vader, en tot een steen: Gij hebt mij gegenereerd", Jeremia 2:27.

- b. Het verenigen van een valse god met de waarachtige God. "Zij vreesden den HEERE, en dienden ook hun goden", 2 Koningen 17:33. Deze worden in het gebod verboden; wij moeten trouw blijven aan de waarachtige God en aan geen ander. "God is een ijverig God", en Hij zal geen mededinger verdragen. Een vrouw kan volgens de wet niet tegelijk twee mannen hebben en wij kunnen geen twee goden hebben. "Gij zult u niet buigen voor een anderen god; want des HEEREN Naam is IJveraar, een ijverig God is Hij", Exodus 34:14. "De smarten dergenen, die een anderen god begiftigen, zullen vermenigvuldigd worden", Psalm 16:4. De Heere vat het op als een verlaten van Hem om een andere god te omhelzen. "Zij verlieten den HEERE, en volgden andere. goden na", Richt. 2:12. God wil zelfs niet dat Zijn volk afgoden gedenkt. "Den naam van andere goden zult gij niet gedenken; uit uw mond zal hij niet gehoord worden", Exodus 23:13. God beschouwt het als een verbreken van het huwelijksverbond om andere goden na te volgen. Toen Israël afgoderij bedreef met het gouden kalf, verwierp God daarom Zijn aandeel in hen. "Uw volk, heeft het verdorven", Exodus 32:7. Voorheen noemde God Israël Zijn volk; maar toen zij andere goden navolgden, zei de Heere tot Mozes: nu zijn zij niet meer Mijn volk, maar uw volk. "Twist tegen ulieder moeder, twist, omdat zij Mijn vrouw niet is", Hoséa 2:1; zij houdt haar woord jegens Mij niet; zij heeft zich verontreinigd met afgoden, daarom zal Ik van haar scheiden; zij is Mijn vrouw niet. Andere goden navolgen kan God niet verdragen; het doet de grimmigheid in Zijn aangezicht oprijzen. "Wanneer uw broeder, of uw zoon, of de vrouw van uw schoot of uw vriend die als uw ziel is, u zal aanporren in het heimelijke, zeggende: Laat ons gaan en dienen andere goden, zo zult gij hem niet ter wille zijn en naar hem niet horen; ook zal uw oog hem niet verschonen; maar gij zult hem zekerlijk doodslaan; uw hand zal eerst tegen hem zijn om hem te doden en daarna de hand des gansen volks", Deut. 13:6, 8, 9.

Vraag. *Wat wil het zeggen andere goden te hebben benevens de waarachtige God?*

Antwoord. Ik vrees dat wij bij onderzoek meer afgodendienaars onder ons hebben dan wij ons bewust zijn.

A. *Op iets meer vertrouwen dan op God, is het tot een god maken.*

1. Indien wij vertrouwen op onze rijkdom, maken wij de rijkdom tot onze god. Wij mogen er troost uit putten, maar er geen vertrouwen in stellen. Het is dwaasheid erop te vertrouwen. Het is een bedrieglijke rijkdom, maar het is dwaas op datgene te vertrouwen dat ons zal bedriegen, Matthéus 13:22. Hij heeft geen echte vastheid, hij is gelijk een landschap of gouden dromen, die de ziel ledig laten wanneer ze ontwaakt of tot zichzelf komt. Hij is niet wat hij belooft; hij belooft onze begeerten te verzadigen en hij doet ze toenemen; hij belooft bij ons te blijven en hij neemt vleugels. Hij is schadelijk. "Rijkdom, van zijn bezitters bewaard tot hun eigen kwaad", Pred. 5:12. Het is dwaas op datgene te vertrouwen, dat iemand schade zal toebrengen. Wie zou het scheermes aangrijpen om hem te helpen? Rijkdom is dikwijls voedsel voor hoogmoed en begeerlijkheid, Ezechiël 28:5; Jeremia 5:7. Het is dwaasheid op onze rijkdom te vertrouwen; maar hoevelen doen dat en maken van het geld hun god! "Des rijken goed is een stad zijner sterkte", Spreuken 10:15. Hij zet de gouden tong tot zijn hoop, Job 31:24. God maakte de mens uit het stof der aarde en de mens maakt van het stof der aarde een god. Het geld is zijn schepper, verlosser en trooster; zijn schepper, want indien hij geld heeft, gelooft hij dat hij gemaakt is; zijn verlosser, want indien hij in gevaar verkeert, vertrouwt hij op zijn geld om hem te verlossen; zijn trooster, want indien

hij bedroefd is, is het geld de gouden harp om de boze geest te verdrijven. Door aldus op het geld te vertrouwen, maken wij het tot een god.

2. Indien wij vertrouwen op de vleselijke arm, maken wij hem tot een god. "Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt en vlees tot zijn arm stelt", Jeremia 17:5. De Syriërs vertrouwden op hun leger, dat zo talrijk was, waardoor het land vervuld werd; maar deze vleselijke arm verdorde, 1 Koningen 20:27, 29. Wat wij tot ons vertrouwen maken, maakt God tot onze schande. De schapen lopen naar de heggen voor beschutting en zij verliezen hun wol; also zijn wij naar tweede oorzaken gelopen om ons te helpen en hebben wij veel van ons gulden vlies verloren; zij zijn niet alleen rietstaven geweest om ons teleur te stellen, maar doornen om ons te prikken. Wij hebben onze parlementsrukken gebroken door te zwaar op hen te leunen.
 3. Indien wij op onze wijsheid vertrouwen, maken wij ze tot een god. "Een wijze beroeme zich niet in zijn wijsheid", Jeremia 9:23. Beroemen is het hoogtepunt van vertrouwen. Vele mensen maken een afgod van hun verstand en gaven; de wijze aanbidt zichzelf, maar *hoe dikwijls vangt God de wijzen in hun arglistigheid!* Job 5:13. Achitófel had een groot verstand, zijn raad was als het woord Gods; maar zijn verstand bracht hem aan de strop, 2 Sam. 17:23.
 4. Indien wij vertrouwen op onze goede wandel, maken wij die tot een god. Velen vertrouwen hierop, dat niemand hen van grove zonden kan beschuldigen. Wellevendheid is slechts verfijnde en beschaafde natuur; een mens kan gewassen zijn en niet veranderd; zijn leven kan burgerlijk zijn en nochtans kan er de een of andere zonde in zijn hart heersen. De farizeeër kon zeggen: ik ben geen overspeler, Lukas 18:11; maar hij kon niet zeggen: ik ben niet hoogmoedig. Vertrouwen op wellevendheid is vertrouwen op een huis der spinnekop.
 5. Indien wij vertrouwen op onze plichten om ons te verlossen, maken wij ze tot een god. "Onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed", Jesaja 64:6; ze zijn bezoedeld met zonde. Leg goud in het vuur en er komt veel schuim uit; also zijn onze meest gouden plichten vermengd met gebrek. Wij zijn geneigd of de plicht te veronachtzamen, of hem te verafgoden. Betracht de plicht, maar vertrouw er niet op; want dan maakt u hem tot een god. Vertrouw niet op uw bidden en luisteren; ze zijn middelen der zaligheid, maar ze zijn geen Zaligmakers. Indien u plichten tot windbuilen maakt om erop te vertrouwen, zult u met hen in de hel zinken.
 6. Indien wij op onze deugd vertrouwen, maken wij er een god van. Deugd is slechts een schepsel; indien wij erop vertrouwen, maken wij ze tot een afgod. Deugd is onvolkomen en wij moeten niet vertrouwen op datgene, dat onvolkomen is om ons te verlossen. "Ik wandel in mijn oprechtheid; en ik vertrouw op den HEERE", Psalm 26:1. David wandelde in zijn oprechtheid, maar vertrouwde niet op zijn oprechtheid. "Ik vertrouw op den HEERE". Indien wij vertrouwen op onze deugden, maken wij een Christus van hen. Ze zijn goede deugden, maar slechte Christussen.
- B. *Iets meer liefhebben dan God, is het tot een afgod maken.*
1. Indien wij ons landgoed meer liefhebben dan God, dan maken wij het tot een god. De jongeling in het Evangelie hield meer van zijn goud dan van zijn Zaligmaker;

de wereld lag hem nader aan het hart dan Christus, Matthéus 19:22. Dit goud met zijn glans verblindt de ogen, Varius. De gierigheid wordt een afgodendienaar genoemd, Efëze 5:5. Waarom? Omdat hij zijn landgoed meer liefheeft dan God en het alzo tot zijn god maakt. Hoewel hij zich niet nederbuigt voor een afgod: indien hij het gesneden beeld op zijn munten vereert, is hij toch een afgodendienaar. Van datgene, waarnaar het hart het meest uitgaat, maken wij een god.

2. Indien wij onze wellust meer liefhebben dan God, maken wij er een god van. "Meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods", 2 Tim. 3:4. Velen laten de teugels los en geven zich over aan alle zinnelijke genoegens; zij verafgoden de wellust. "Zij heffen op met de trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid des orgels. In het goede verslijten zij hun dagen", Job 21:12, 13. Ik heb gelezen over een plaats in Afrika, waar de mensen al hun tijd besteden aan het dansen en het vrolijk zijn; en hebben wij niet velen die een god van de wellust maken, die hun tijd besteden aan het gaan naar voorstellingen en het bezoeken van danszalen, alsof God hen gemaakt had gelijk de Leviathan om in het water te spelen, Psalm 104:26? In het land Sardinië is een kruid gelijk balsem; indien iemand er teveel van eet, zal hij lachende sterven. Zo'n kruid is wellust; indien iemand zich er onmatig mee voedt, zal hij lachende naar de hel gaan. Laten dezulken, die een god van de wellust maken, slechts deze twee schriftplaatsen lezen: "Het hart der zotten is in het huis der vreugde", Prediker 7:4; "zoveel als zij, weelde gehad heeft, zo grote pijniging doet haar aan", Openbaring 18:7. Suiker op een vochtige plaats gelegd, verandert in water; alzo zullen alle gesuikerde vreugden en wellusten van zondaars tenslotte veranderen in tranen.
3. Indien wij onze buik meer liefhebben dan God, dan maken wij er een god van. "Welker god is de buik", Filipp. 3:19. Clemens Alexandrius schrijft over een vis die zijn hart in zijn buik had; een beeld van epicuristen*, wier hart in hun buik is; hun buik is hun god en zij offeren deze god drankoffers. De Heere geeft datgene, dat gepast is voor het versterken van de natuur. "Ik zal kruid geven, en gij zult eten en verzadigd worden", Deut. 11:15. Maar aan niets anders denken dan aan het toegeven aan de eetlust, is afgoderij. "Welker god is de buik". Wat jammer is het dat de ziel, dat vorstelijke deel, die de scepter der rede zwaait en aan de engelen verwant is, onderworpen zou worden aan het redeloos deel!
4. Indien wij een kind meer liefhebben dan God, dan maken wij er een god van. Hoevelen zijn hieraan schuldig? Zij denken aan hun kinderen en verheugen zich meer in hen dan in God; zij treuren meer om het verlies van hun eerstgeborene, dan om het verlies van hun eerste liefde. Dit is een afgod van een kind maken en het in Gods plaats stellen. Aldus wordt God menigmaal getergd om onze kinderen weg te nemen. Indien wij het juweel meer liefhebben dan Hem Die het gaf, zal God het juweel wegnemen, opdat onze liefde weer tot Hem zal wederkeren.

Gebruik 1. *Het bestraft dezulken die andere goden hebben en alzo de waarachtige God verloochenen.*

1. Dezulken die afgoden oprichten. "Want naar het getal uwer steden zijn uw goden, o Juda!", Jeremia 2:28. "Hun altaren zijn als steenhopen op de voren der velden", Hoséa 12:12.
2. Dezulken die een bezoek brengen aan een waarzeggende geest. Dit is een zonde, door de wet Gods veroordeeld. "Onder u zal niet gevonden worden, die een

waarzeggenden geest vraagt", Deut. 18:10, 11. Gewoonlijk sturen mensen, indien zij wat van hun bezittingen verloren hebben, bericht naar waarzeggers en duivelskunstenaars, om te weten hoe zij het weer terug kunnen krijgen. Wat is dit anders dan een god van de duivel maken door hem te vragen en hun vertrouwen in hem te stellen? Wat, omdat u uw bezittingen verloren hebt, wilt u dan ook nog uw ziel verliezen? Is het niet, omdat u gelooft dat er geen God in de hemel is, dat gij raad van de duivel vraagt, 2 Koningen 1:16? Indien iemand schuldig is, die vernedert zich daarover!

Gebruik II. *Het gebod roept ons de afgoden te laten varen.*

Laat het ons terugroepen van het verafgoden van een schepsel en ons ertoe brengen andere goden te verloochenen en ons trouw doen blijven aan de waarachtige God en Zijn dienst. Indien wij God verlaten, dan weten wij niet weder te keren.

1. Het is eervol de waarachtige God te dienen. God dienen is regeren. Het is meer eer God te dienen, dan dat koningen ons dienen.
2. Het dienen van de waarachtige God schenkt verheuging. "Ik zal hen verheugen in Mijn bedehuis", Jesaja 56:7. Menigmaal openbaart God de banier van Zijn liefde in een inzetten en" giet de vreugdeolie in het hart. Al Gods wegen zijn lieflijkheid. Zijn paden zijn bestrooid met rozen, Spreuken 3:17.
3. Het dienen van de waarachtige God is nuttig of heilzaam. De mensen hebben hier groot gewin, het verborgen manna, innerlijke vrede en groot toekomend loon. Zij die God dienen, zullen een Koninkrijk krijgen als zij sterven en zullen een kroon dragen, gemaakt van paradijsbloemen, Lukas 12:32; 1 Petrus 5:4. De waarachtige God dienen is ons werkelijk belang. God heeft Zijn eer en onze verlossing verstrengeld. Hij gebiedt ons te geloven; en waarom? Opdat wij zalig zullen worden. Laat ons daarom alle andere goden verloochenen en de waarachtige God aankleven!
4. U hebt u verbonden de waarachtige Jehovah te dienen en alle andere goden te verloochenen. Wanneer iemand in een verbond met zijn meester getreden is en de contracten opgemaakt en verzegeld zijn, kan hij niet teruggaan, maar moet zijn tijd uitdienen. Wij hebben ons in de doop verbonden de Heere als onze God te beschouwen, en alle andere goden te verloochenen, en hebben dit verbond vernieuwd in des Heeren Avondmaal; en zullen wij onze plechtige eed en het verbond niet houden? Wij kunnen niet van God heengaan zonder de grootste echtbreuk. "Zo iemand zich onttrekt, gelijk een krijgsman die heimelijk zijn vaandel verlaat, Mijn ziel heeft in hem geen behagen", Hebreeën 10:38. Ik zal Mijn fiolen van toorn over hem uitgieten en Mijn pijlen dronken maken van bloed.
5. Niemand had ooit reden berouw te hebben over het aankleven van God en Zijn dienst. Sommigen hebben berouw gehad. dat zij een god van de wereld gemaakt hebben. Kardinaal Wolsey heeft gezegd: "O, indien ik mijn God gediend had, zoals ik mijn koning gediend heb, dan zou Hij mij nooit aldus verlaten hebben!" Niemand heeft ooit over het dienen van God geklaagd; het was hun troost en hun kroon op hun sterfbed.

HET TWEEDE GEBOD

49 Vraag. **Welk is het tweede Gebod?**

Antwoord. *Het tweede Gebod is: Gij zult u geen gesneden beeld, noch enige gelijkenis maken, van hetgeen boven in den hemel is, noch van hetgeen onder op de aarde is, noch van hetgeen in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten; en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden, Exodus 20:4-6.*

50 Vraag. **Wat wordt in het tweede Gebod vereist?**

Antwoord. *Het tweede Gebod vereist, dat men de enige Godsdienst en verordeningen, die God in Zijn Woord verordineerd heeft, aanneme, onderhoude en betrachte, zuiver en geheel. Deut. 32:46; Matth. 28:20; Hand. 2:42.*

51 Vraag. **Wat wordt verboden in het tweede Gebod?**

Antwoord. Het tweede Gebod verbiedt God door gelijkenissen te dienen, Deut. 4:15-20; Exodus 32:5, 8, op enige andere wijze in Zijn Woord niet geordineerd, Deut. 12:31, 32. .

52 Vraag. **Welke zijn de redenen, bij het tweede Gebod gevoegd?**

Antwoord. De redenen bij het tweede Gebod gevoegd, zijn: Gods Soevereiniteit over ons, Psalm 95:2, 3, 6, Zijn eigendom aan ons, Psalm 45:12, en die ijver, welke Hij tot Zijn ingestelde Godsdienst heeft, Exodus 34:13, 14.

In het eerste gebod wordt het dienen van een *valse god* verboden; in dit tweede gebod het dienen van de ware God op een *valse wijze*.

1. "Gij zult u geen gesneden beeld maken". Hier wordt niet verboden een beeld te maken voor burgerlijk gebruik. "Wiens is dit beeld en het opschrift? Zij zeiden tot Hem: des keizers", Matthéüs 22:20,21. Maar in dit gebod wordt verboden een beeld op te richten voor godsdienstig gebruik of dat te aanbidden.
2. "Noch enige gelijkenis." Alle voorstellingen, afbeeldingen, modellen of beelden van God, of het nu beelden of schilderijen zijn, worden hier verboden. "Wacht u wel voor uw zielen, ... opdat gij u niet verderft en maakt u iets gesnedens, de gelijkenis van enig beeld", Deuteronomium 4:15,16. De Heere moet in het hart aanbeden worden en niet voor het oog worden uitgebeeld.
3. "Gij zult u voor die niet buigen." De bedoeling van het maken van beelden en afbeeldingen is, dat men die aanbidt. Nauwelijks was het gouden beeld van Nebukadnézar opgericht, of al de mensen vielen neer en aanbaden het, Daniël 3:7. De Heere verbiedt het dat wij ons zo neerbuigen voor een afgod. Wat dus in dit gebod verboden wordt, is het aanbidden van een beeld. Als men een beeld opricht om een voorstelling van God te maken, is dat een onttering van Hem. Als iemand een beeld van een slang of een spin zou maken en zeggen dat hij daarmee een voorstelling van zijn vorst maakte, zou die vorst dat niet als een minachting opnemen? Wat is een groter belediging voor de oneindige God dan een

voorstelling van Hem te maken van iets eindigs; de levende God afbeelden door iets zonder leven en de Maker van alles door iets wat gemaakt is?

Ten eerste is het maken van een echte afbeelding van God onmogelijk. God is een geestelijk Wezen en als Geest is Hij onzichtbaar, Johannes 4:24. "Want gij hebt geen gelijkenis gezien, ten dage als de HEERE op Horeb uit het midden des vuurs tot u sprak", Deuteronomium 4:15. Hoe kan iemand toch de Godheid uitbeelden? Kan men een afbeelding maken van iets wat men nooit gezien heeft? "Wat onzichtbaar is, kan men niet afbeelden", Ambrosius. "Gij hebt geen gelijkenis gezien". Het is onmogelijk een afbeelding van de ziel te maken of een engel te tekenen, omdat zij een geestelijke natuur hebben. Nog veel minder kunnen we een beeld van God maken, Die een oneindige, ongeschapen Geest is.

Ten tweede is God aanbidden door middel van een beeld zowel dwaas als ongeoorloofd.

- a. Het is dwaas en ongerijmd, want de Werkmeester is immers meer dan het werk? "Degene die het huis gebouwd heeft, heeft meerdere eer dan het huis", Hebreëen 3:3. Als de Werkmeester nu toch meer is dan het werk en niemand buigt zich neer voor de Werkmeester, dan is het immers dwaasheid wel neer te knielen voor het werk zijner handen? Is het geen dwaasheid voor het beeld van de koning te buigen als de koning zelf aanwezig is? Dit geldt nog in meerdere mate als men neerknielt voor een beeld van God, terwijl God Zelf overal tegenwoordig is.
- b. Het is ongeoorloofd God te aanbidden door middel van een beeld, want dat is tegen de officiële leer van de kerk, die aldus luidt: "De beelden van God, van onze Zaligmaker en van de maagd Maria zijn boven alle andere het meest gevaarlijk; daarom moet men de grootste zorg in acht nemen dat zij niet in kerken geplaatst worden". Zodat beeldendienst in strijd met onze eigen leer is en het gezag van onze kerk aantast. Beeldendienst is ook uitdrukkelijk tegen de letter van de Heilige Schrift. "Gij zult ulieden geen afgoden maken, noch gesneden beeld, ... noch gebeelden steen in uw land zetten om u daarvoor te buigen", Leviticus 26:1. "Ook zult gij u geen opgericht beeld stellen, hetwelk de HEERE, Uw God, haat", Deuteronomium 16:22. "Beschaamd moeten wezen allen, die de beelden dienen", Psalm 97:7. Denken we soms dat wij de Heere behagen als wij iets tegen Zijn wil doen en wat Hij uitdrukkelijk verboden heeft?

Ten derde is beeldendienst tegen de praktijk van de heiligen van ouds. Josia, die vermaarde koning, roeide de bossen en de afgodsbeelden uit, 2 Koningen 23. Keizer Constantijn schafte alle beelden af die in de tempels waren opgericht. De christenen hebben alle beelden in Bazel, Zürich en Bohemen vernield. Als de Romeinse keizers hun het vereren van de afgoden wilden opdringen, wensten zij liever te sterven dan hun oorspronkelijke belijdenis te ontsieren door afgoderij. Zij weigerden zelfs een schilder of beeldhouwer in hun gezelschap toe te laten, omdat zij geen enkel gesneden beeld van God wilden hebben. Toen Serafion voor een afgodsbeeld neerknielde, hebben de christenen hem in de ban gedaan en hem overgegeven aan de satan.

Eerste gebruik.

Hier wordt de roomse kerk bestraft en veroordeeld, wier godsdienst van A tot Z geheel afgodisch is. De roomsen maken beelden van God de Vader, Die zij in de kerkramen schilderen als een oude man; verder een beeld van Christus aan het kruis. En omdat het tegen de letter van dit tweede gebod is, hebben zij heiligschennis gepleegd door het uit hun catechismus te schrappen en het tiende gebod in tweeën te splitsen.

Beeldendienst moet wel zeer goddeloos en godslasterlijk zijn, omdat men daarbij godsdienstige eer bewijst aan het schepsel. Dit komt alleen God toe. Het heeft totaal geen grond als de roomsen zeggen dat zij God vereren met hun hart en het beeld slechts eren met hun lichaam, want wij behoren de Heere zowel met het lichaam als met het hart te eren. Een beeld uitwendig eer bewijzen is een schepsel aanbidden, hetgeen alleen God toebehoort. "Ik zal Mijn eer aan geen ander geven", Jesaja 48:11.

Eerste tegenwerping: *De roomsen zeggen dat zij het beeld niet aanbidden, maar het alleen als een middel gebruiken om God te aanbidden. "Ik ben ook aan een beeltenis van Christus, in zoverre het een gebeeldhouwd stuk hout is, verder geen eerbied verschuldigd", zegt Thomas van Aquino.*

Antwoord: Waar heeft God hun bevolen Hem te aanbidden door middel van een afbeelding of van een echt beeld? "Wie heeft zulks van uw hand geëist?" Jesaja 1:12. De roomsen kunnen zelfs niet eens zoveel erbij zeggen als de duivel: "Er staat geschreven". De heidenen zouden hetzelfde argument kunnen aanvoeren voor hun grove afgoderij als de roomsen voor hun beeldendienst. Welke heiden is zo naïef geweest door te denken dat goud of zilver, of de figuur van een os of een olifant werkelijk hun god was? Dat waren immers slechts symbolen en tekenen om hun god voor stellen? Zij aanbaden ook een onzichtbare god door middel van zichtbare voorwerpen. Als wij God aanbidden door middel van een beeld, neemt God dat op als tot dat beeld zelf gedaan.

Tweede tegenwerping: *Maar, zeggen de roomsen, beelden zijn boeken der leken en die zijn nuttig om hen aan God te doen denken. In een van de roomse concilies heeft men beweerd, dat wij meer zouden kunnen leren door middel van een beeld dan door lang in de Schriften te studeren.*

Antwoord: "Wat zal het gesneden beeld baten, ... of het gegoten beeld hetwelk een leugenleraar is?" Habakuk 2:18. Is een beeld een boek voor de leken? Zie dan welke lessen dit boek leert! Het leert leugens; het stelt God, Die onzichtbaar is, in een zichtbare gedaante voor. Als de roomsen zeggen dat zij gebruik maken van een beeld om hen aan God te doen denken, is dat net eender alsof een vrouw zou zeggen dat zij het met een andere man houdt om haar te doen denken aan haar eigen man.

Derde tegenwerping: *Maar heeft Mozes ook niet een afbeelding gemaakt van een koperen slang? Waarom mogen er dan geen beelden opgericht worden?*

Antwoord: Dat werd gedaan op uitdrukkelijk bevel van de Heere. "Maak u een vurige slang", Numeri 21:8. Daar lag ook een bijzondere betekenis in, zowel letterlijk als geestelijk. Wat? Zou het oprichten van de afbeelding van de koperen slang het oprichten van beelden in de kerken rechtvaardigen? Wat? Omdat Mozes een afbeelding heeft gemaakt op voorschrift van de Heere, zouden wij dan een beeld van onze eigen uitvinding mogen maken? Omdat Mozes een beeld gemaakt heeft om degenen die gestoken waren, te genezen, is het daarom geoorloofd beelden in de kerken op te richten om degenen die gezond zijn, te steken? Ja, diezelfde koperen slang, die God Zelf had bevolen op te richten, is door Hizkia, toen Israël er met te veel

eerbetoon naar ging kijken en wierook aan ging roken, verbrijzeld en werd Nehustan genoemd, alleen maar koper. En de Heere prees hem hiervoor, 2 Koningen 18.

Vierde tegenwerping: *Maar wordt God niet voorgesteld, als zou Hij handen, ogen en oren hebben? Waarom mogen wij dan geen beeld maken om ons Hem voor te stellen en ons te helpen in onze aanbidding?*

Antwoord: Hoewel het God heeft behaagd zo laag neer te dalen ten behoeve van ons zwak bevattingsvermogen om Zichzelf in de Heilige Schrift te laten beschrijven met ogen om Zijn alwetendheid uit te drukken en met handen om Zijn macht aan te duiden, toch is het absurd uit zulke beeldspraken en figuurlijke uitdrukkingen een argument te halen voor beeldendienst. Want om dezelfde reden zou dan God afgebeeld kunnen worden door de zon en het element van vuur en door een rots, want onder deze beeldspraken wordt Hij in de Schrift aangeduid en voorwaar, de roomsen zouden zelf niet graag zulke beelden van God laten maken.

Vraag. Als het dan niet geoorloofd is een beeld van God de Vader te maken, mogen wij dan toch niet een beeld van Christus maken, Die immers de menselijke natuur heeft aangenomen?

Antwoord. Nee. Epifanus, die in een kerk een beeld van Christus zag hangen, heeft dat in stukken gebroken. Christus' Godheid, verenigd met Zijn mensheid maakt Hem tot de Christus! Daarom is het een zonde Zijn mensheid af te beelden, terwijl wij Zijn Godheid niet kunnen afbeelden, omdat wij dan van hem een halve Christus maken. Wij scheiden dan wat God heeft samengevoegd, wij laten dan datgene weg wat het voornaamste is wat Hem tot Christus maakt!

Vraag. *Maar hoe kunnen wij dan een juist denkbeeld van God vormen, als wij toch geen enkel beeld of gelijkenis van Hem mogen maken?*

Antwoord. Wij moeten *geestelijk* van God denken.

- a. Van Zijn eigenschappen, Zijn heiligheid, rechtvaardigheid, goedheid, hetgeen de stralen zijn waardoor Zijn Goddelijke natuur uitblinkt.
- b. Wij moeten een bevassing van hem hebben zoals Hij in Christus is. Christus is "het Beeld des onzienlijken Gods", Kolossenzen 1:15) zoals wij de afdruk van het zegel in de was zien. Richt de ogen van uw geloof op Christus, de Godmens. "Die Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien", Johannes 14:9.

Tweede gebruik.

Wacht u voor de afgoderij van beeldendienst. Onze natuur is net zo vatbaar voor deze zonde als droog hout voor vuur. Trouwens, waarom zijn anders zoveel woorden nodig in dit gebod: "Gij zult u geen gesneden beeld maken, of enige gelijkenis van iets wat in de hemel, op de aarde, in het water is", zon, maan, sterren, man, vrouw, vis ... "Gij zult u voor hen niet buigen". Nogmaals, waarom zijn zoveel woorden nodig anders dan om aan te geven hoe vatbaar wij zijn voor deze zonde van valse eredienst! Het dient derhalve onze zorg te zijn deze zonde te weerstaan. Waar het getij geneigd is met groter kracht te stromen, moeten wij zeker de oevers hoger en sterker maken. De plaag van afgoderij is erg besmettelijk. "Maar zij vermengden zich met de heidenen, ... en zij dienden hun afgoden", Psalm 106:35, 36. Ik raad u aan alle gelegenheden tot deze zonde te mijden.

- a. Kom niet in het gezelschap van afgodische roomsen. Waag het niet onder hetzelfde dak met hen te wonen, of u loopt in de muil van de duivel. De

Godvruchtige Johannes wilde niet in het badhuis zijn, waar de ketter Cerenthius vertoefde.

- b. Ga niet hun kapellen binnen om hun crucifixe te bekijken of hun missen te beluisteren. Zoals het zien van een hoer tot hoererij kan leiden, zo kan het bekijken van de opgesmukte afbeeldingen van de roomsen tot afgoderij leiden. Er zijn er die daarheen gaan om hun afgodendienst te bezien. Een zwerver die niets te verliezen heeft, interesseert het niet als hij onder dieven verkeert, zo geven degenen die geen goed in zich hebben, er niet om naar welke afgodische plaatsen zij gaan, of aan welke verleidingen zij zich blootstellen. Maar als u een schat van goede beginselen bezit, pas dan op dat de roomse priesters die niet van u roven en u met hun beeldendienst verontreinigen.
- c. Waag het niet in het huwelijk te treden met afgodendienaars. Hoewel Salomo een man van wijsheid was, werd zijn hart toch van God afgetrokken door zijn afgodische vrouwen. De Israëlieten traden in de eed en de vloek, dat zij hun dochters niet ter vrouw zouden geven aan afgodendienaars, Nehemia 10:30. Als een protestant trouwt met een roomse, is dat een ander juk aantrekken met de ongelovige, 2 Korinthe 6:14, en het gevaar is groter dat de roomse de protestant zal bederven dan dat er hoop is, dat de protestant de roomse tot bekering zal brengen. Vermeng wijn met azijn; de azijn zal eerder de wijn zuur maken dan de wijn de azijn zal zoet maken.
- d. Vermijd bijgeloof, dat een brug is die naar Rome leidt. Bijgeloof is het invoeren van een ceremonie, verzinsel of nieuwigheid in de dienst des Heeren waarvoor nooit een bevel gegeven is. Het is de Heere vertoornen, omdat het een blaam werpt op Zijn eer, alsof Hij niet wijs genoeg zou zijn om aan te geven hoe Hij Zelf gediend wil worden. Hij haat al het vreemde vuur dat in Zijn tempel wordt opgeofferd, Leviticus 10:1. Een bepaalde ceremonie kan op den duur wel leiden tot het slaan van een kruis. Degenen die het opnemen voor het slaan van een kruis bij de Doop, waarom willen die ook niet de olie, het zout en de zalf, die elk al even oud zijn? Zij die een altaar in de eredienst willen en een buiging naar het oosten willen maken, kunnen op den duur ook wel buigen voor de hostie. Wacht u voor alle gelegenheden tot afgoderij, want afgoderij is duivelaanbidding, Psalm 106:37. Als ge de hele Bijbel doorzoekt, is er niet één zonde die de Heere door meer plagen heeft laten volgen dan afgoderij. Een gezegde van de Joden is, dat in elk kwaad dat hen overkomt een vleugje van het gouden kalf zit. De hel is de plaats voor de afgodendienaars. "Maar buiten zullen zijn, ... de afgodendienaars", Openbaring 22: 15. Senesius noemt de duivel iemand die zich verheugt over afgoderij, omdat de afgodendienaars de hel helpen vullen.

Overweeg het volgende, opdat ge bewaart moogt worden voor afgoderij en beeldendienst.

1. Zorg ervoor dat u gezonde principes hebt, opdat ge uw tegenstander kunt weerleggen. Hoe komt het dat de roomse godsdienst veld wint? Niet vanwege het goede in hun dienst, maar vanwege de onkunde van hun mensen.
2. Heb God lief! Een vrouw die haar man liefheeft, wordt bewaard voor overspel. Een ziel die Christus liefheeft, wordt bewaard voor afgoderij.
3. Bid, of God u wil bewaren. Hoewel het waar is, dat er in een beeld niets is dat aantrekkelijk is, want als wij tot een beeld bidden, kan dat niet horen en als wij door middel van een beeld tot God bidden, wil Hij niet horen, toch kennen wij ons eigen hart niet, of hoe spoedig wij tot ijdelheid vervoerd kunnen worden, als God ons aan onszelf overlaat. Bid daarom, dat u niet verlokt wordt door valse

godsdienst, zodat u het merkteken van het beest aan uw rechterhand en aan uw voorhoofd ontvangt. Bid: "Ondersteun mij, zo zal ik behouden worden", Psalm 119:117. Heere, laat ik mij niet vergissen in de weg door gebrek aan licht en laat mij de goede weg niet verlaten door gebrek aan moed.

4. Laten wij de Heere prijzen, Die ons de kennis van Zijn waarheid heeft gegeven, dat wij de honing van Zijn Woord geproefd hebben en dat onze ogen daardoor verlicht zijn. Laten wij Hem loven, dat Hij ons het voorschrift van Zijn huis heeft gegeven, de juiste wijze van Zijn dienst, dat Hij ons de vervalsing en de godslastering van de roomse godsdienst heeft ontdekt. Laten wij bidden, of de Heere onder ons de zuivere genademiddelen en een krachtige prediking wil bewaren. De afgoderij is aanvankelijk binnengekomen vanwege het gemis aan een rechte prediking. De mensen begonnen gouden beelden op te richten toen zij houten priesters hadden.

B. "Want Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten; en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden, Exodus 20:5.

A. De eerste reden waarom Israël geen gesneden beelden mag aanbidden is, omdat de HEERE een ijverig God is. "Want des HEEREN Naam is IJveraar, een ijverig God is Hij", Exodus 34:14.

IJver kan opgevat worden:

1. In een gunstige zin, zoals God ijvert voor Zijn volk.
2. In een ongunstige zin, zoals Hij een ijverig God is over Zijn volk.

1. In een gunstige zin, zoals God ijvert voor Zijn volk. "Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Ik ijver over Jeruzalem en over Sion met een groten ijver", Zacharia 1:14. De Heere heeft een tedere genegenheid tot Zijn volk, het is Zijn Hephsiba, Zijn verlustiging, Jesaja 62:4. Het is Zijn oogappel, Zacharia 2:8. Om daarmee uit te drukken hoe lief zij Hem zijn en hoe teder Hij over hen is. "Niets dierbaarder dan de oogappel", zegt Drusus. Zij zijn Zijn bruid, versierd met de juwelen van genade; zij liggen Hem na aan het hart. Hij ijvert over Zijn bruid, daarom zal Hij Zich wreken aan degenen die haar onrecht aandoen. "De HEERE zal den ijver opwekken als een krijgsman, ... Hij zal een groot getier maken, Hij zal Zijn vijanden overweldigen", Jesaja 42:13. Wat men de heiligen aandoet, rekent de Heere als Zichzelf aangedaan, 2 Koningen 19:22) en de Heere zal al degenen die Sion verdrukken, verdoen. "IK zal, ... al uw verdrukken verdoen", Zefanja 3:19.

2. IJver kan ook in ongunstige zin genomen worden, waarbij de Heere ijverig is over Zijn volk. Zo wordt het in dit gebod opgevat: "Ik de HEERE, uw God ben een ijverig God". Ik ben ijverig, opdat gij geen valse goden nawandelt, of de ware God op een valse wijze dient, opdat gij uw eerste belijdenis niet verontreinigt door beeldendienst. De Heere wil dat Zijn bruid dicht bij Hem blijft en geen andere minnaars naloopt. "Gij zult geen anderen man geworden", Hoséa 3:3. De Heere kan geen mededinger dulden. De liefde van ons huwelijksverbond, een liefde waarin aanbidding en verering samengaan, mag alleen aan God gegeven worden.

Eerste gebruik.

Laten wij de Heere toch geen geldige reden geven om ijverig te zijn. Een goede echtgenote zal zo voorzichtig en kuis zijn dat zij haar man geen geldige reden geeft om over haar te ijveren. Laten wij alle zonden vermijden, vooral deze zonde van afgoderij of beeldendienst. Het is afschuwelijk als wij, nadat wij met de Heere in een huwelijksverbond getreden zijn, hoereren met een afgodsbeeld. Afgoderij is geestelijk overspel en God is een ijverig God, Hij zal dit wreken. Beeldendienst maakt dat God een volk gaat verfoeien. "Zij verwekten Hem tot ijver door hun gesneden beelden. God hoorde het en werd verbolgen en versmaadde Israël zeer", Psalm 78:58,59. "Want jaloersheid is een grimmigheid des mans", Spreuken 6:34. Beeldendienst verwekt God tot toorn, het maakt dat God Zich van een volk afscheidt. "Twist tegen ulieder moeder, twist, omdat zij Mijn vrouw niet is", Hoséa 2:2. "De ijver is hard als het graf", Hooglied 8:6. Zoals het graf de lichamen van mensen verslindt, zo zal God beeldendienaars verslinden.

Tweede gebruik.

Als God een ijverig God is, laat diegenen dat dan bedenken wier vrienden roomse afgodendienaars zijn en die door hun vrienden zelf gehaat worden, omdat zij van een andere godsdienst zijn en wier onderhoud wel eens van hen weggenomen kan worden. O, bedenk dat God een ijverig God is. Men kan beter de haat van ouders opwekken dan God tot ijver verwekken. Hun haat kan u niet zoveel benadelen als Gods haat. Als zij niet meer voor u willen zorgen, zal God het doen. "Want mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen", Psalm 27:10.

B. De tweede reden tegen beeldendienst is, dat de HEERE de misdaad der vaderen bezoekt aan de kinderen, aan het derde en het vierde lid. Er is een tweërlei "bezoeken" van God.

1. Er is een bezoeken van God in genade. "God zal u gewisselijk bezoeken", Genesis 50:25, dat wil zeggen: Hij zal u in het land Kanaän brengen, een type van de hemel. Zo heeft God ons ook bezocht met de zonnestralen van Zijn zegeningen, Hij heeft ons doen zwemmen in een zee van weldaden. Dat is een gelukkige bezoeking.
2. Er is ook een bezoeken van God in toorn. "Zou Ik over die dingen geen bezoeking doen?", Jeremia 5:9, dat is het bezoeken van God met de roede. "Maar wat zult gijlieden doen ten dage der bezoeking?", Jesaja 10:3, dat wil zeggen in de dag, dat God u zal bezoeken met Zijn oordelen. In dit gebod wordt Gods bezoeken zo opgevat. Die de misdaden der vaderen bezoekt, dat wil zeggen: Die de misdaden straft. De zonde maakt dat God ons bezoekt. "Die de misdaden bezoekt". We merken hier drie dingen op.
 - a. De zonde is er de oorzaak van dat God ons bezoekt met ziekte, armoede, enz. Indien zij Mijn geboden niet houden, ... zo zal Ik hun overtredingen met de roede bezoeken...", Psalm 89:32, 33. De zonde vlecht de touwen die ons knellen; zij brengt al onze ellende teweeg, de zonde is de gal in onze beker en het gruis in ons brood. De zonde is het Trojaanse paard, de faëton die alles in brand steekt. Zij is de baarmoeder van al ons verdriet en het graf van onze troost. God bezoekt ons om de zonde.
 - b. Een bijzondere zonde waarom God ons bezoekt is afgoderij en beeldendienst. "Die de misdaden der vaderen bezoekt". De meeste van Zijn vergiftige pijlen zijn afgeschoten onder de afgodendienaars. "Want ga nu heen naar Mijn plaats, die te Silo was, alwaar Ik Mijn Naam in het eerst had doen wonen en ziet wat

Ik daaraan gedaan heb ...", Jeremia 7:12. Om Israëls afgoderij liet Hij hun leger verslaan, hun priesters doden, de ark gevangen nemen, waarvan we niet meer lezen dat die ooit in Silo is teruggekomen. Jeruzalem was de beroemdste hoofdstad ter wereld, daar was de tempel. "Waarheen de stammen opgaan, de stammen des HEEREN", Psalm 122:4. Maar om de hoogten en de afgodsbeelden werd deze stad belegerd en ingenomen door de Chaldeeuwse legers, 2 Koningen 25:4. Toen in Constantinopel, de voornaamste zetel van het oosterse keizerrijk, afgodsbeelden werden opgericht, werd deze stad, die in het oog van de wereld onneembaar was, door de Turken ingenomen en velen werden wreed vermoord. In hun overwinningsroes wierpen de Turken in die tijd een blaam op de afgodische christenen en lieten uit minachting een beeld of crucifix door de straten dragen, wierpen daar vuil op en riepen: "Dit is de god van de christenen". Dit was Gods bezoeking over hun afgoderij. God heeft bijzondere merktekenen van Zijn toorn op afgodendienaars gezet. In een plaats genaamd Epolitium kwamen bij een aardbeving 350 personen om, terwijl zij aan de afgoden aan het offeren waren. Afgoderij heeft ellende gebracht over de oosterse kerken en heeft veroorzaakt dat de gouden kandelaren uit Azië zijn weggenomen. Gods bezoeking is vanwege deze zonde.

- c. Afgodendienaars zijn niet alleen vijanden van hun eigen ziel, maar ook van hun kinderen. "Die de misdaden der vaders bezoekt aan de kinderen". Zoals een afgodische vader het land dat hij erft, vastzet, zo zet hij ook Gods toorn en vloek over zijn kinderen vast. Een jaloerse echtgenoot die ontdekt heeft dat zijn vrouw haar trouw heeft geschonden, mag haar met recht verstoten en haar kinderen eveneens, omdat zij niet van hem zijn. Als een vader een verrader van zijn vorst is, is het geen wonder dat al zijn kinderen daar ook onder lijden. God zal de misdaad van afgodendienaars bezoeken aan hun kinderen.

Vraag. Maar staat er niet: "Ieder zal om zijn eigen zonde sterven; de zoon zal niet dragen de ongerechtigheid van de vader"? Hoe kan God dan zeggen, dat Hij de misdaad van de vaders bezoekt aan de kinderen?

Antwoord. Hoewel een zoon nog niet verloren hoeft te gaan, toch kan hij wel zwaar gestraft worden voor de zonde van zijn vader. "Dat God zijn geweld weglegt voor zijn kinderen", Job 21:19. Dat wil zeggen, dat God de straf over de zonde van een vader weglegt voor zijn kinderen - het kind lijdt dan om de zonde van zijn vader. Jerobeam meende zijn koninkrijk te moeten bevestigen door afgodendienst, maar het bracht verderf over hem en over heel zijn nageslacht, 1 Koningen 14:10. Achabs afgoderij bracht kwaad over zijn nakomelingen, die het koninkrijk kwijtraakten en allen onthoofd werden. "Zij namen de zonen des konings en sloegen zeventig mannen", 2 Koningen 10:7. Hier heeft God dus de ongerechtigheid van de vader aan de kinderen bezocht. Zoals een zoon een erfelijke ziekte van zijn vader krijgt, zo erft hij ook de ellende van hem: de zonde van zijn vader ruïneert hem.

Eerste gebruik.

Wat is het erg als we een kind van een afgodendienaar zijn! Het zou erg geweest zijn een van de kinderen van Gehazi te zijn geweest, die immers de melaatsheid over hen bracht. "Daarom zal u de melaatsheid van Naman aankleven en uw zaad in eeuwigheid", 2 Koningen 5:27. Zo is het ook erg als we een kind van een afgodendienaar zijn, of van een beeldenanbidder, want zijn zaad is in dit leven aan zware oordelen onderhevig. "God zal de misdaad der vaders bezoeken aan de

kinderen." Mij dunkt, ik hoor de Heere zeggen zoals er staat in Jesaja 14:21 "Maakt de slachting voor zijn kinderen gereed, om hunner vaders ongerechtigheid wil."

Tweede gebruik.

Wat is het een voorrecht kinderen van Godvrezende ouders te zijn. Als de ouders in het verbond met God begrepen zijn, legt de Heere ook zegeningen weg voor hun nageslacht. "De rechtvaardige wandelt steeds in zijn oprechtheid; welgelukzalig zijn zijne kinderen na hem", Spreuken 20:7. Een Godvrezende ouder brengt geen toorn teweeg, maar helpt juist om de toorn van zijn kind af te wenden. Hij rust zijn kind toe met godsdienstige principes, hij bidt voortdurend een zegen voor hem af. Hij is als een magneet om zijn kind tot Christus te trekken door goede raad en het goede voorbeeld. O, wat is het een voorrecht als wij geboren zijn uit Godvrezende, godsdienstige ouders! Augustinus vermeldt, dat zijn moeder Monica met meer ernst bezig was en meer weën had voor zijn nieuwe geboorte dan voor zijn natuurlijke geboorte. Goddeloze afgodendienaars brengen ellende over hun nageslacht. God bezoekt de misdaad van de vaders aan de kinderen. Maar Godvrezende ouders brengen een zegen over hun kinderen; God legt een zegen weg voor hun nageslacht.

C. De derde reden tegen beeldendienst is, dat het een "haten van God" is. "Dergenen die Mij haten". De roomsen die God aanbidden door middel van een beeld, haten God. In beeldendienst doet men alsof men God liefheeft, maar God legt het uit als Hem te haten. Een vrouw die een andere man liefheeft, haat haar eigen man. Een liefhebber van beelden is een hater van God. Er staat van afgodendienaars dat zij van God afhoereren. Hoe kunnen zij immers God liefhebben? Ik zal u laten zien dat beeldendienaars God haten, al wenden ze dan nog zoveel liefde voor.

1. Degenen die tegen Zijn uitdrukkelijk bevel ingaan, haten Hem. Hij heeft gezegd: "Gij zult geen beeld, afbeelding of afdruk invoeren om een voorstelling van Mij te maken; deze dingen haat Ik. "Ook zult gij geen opgericht beeld stellen, hetwelk de HEERE uw God haat", Deuteronomium 16:22. Toch richt de afgodendienaar beelden op en aanbidt die. Dit beschouwt God als Hem te haten. Hoe kan een kind zijn vader liefhebben, als hij alles doet wat hij maar kan om het boos te maken?
2. Degenen die Jefta buiten de deur zetten, haatten hem, daarom stelden zij alles in het werk om hem uit zijns vaders huis te stoten, Richteren 11:7. De afgodendienaar sluit de waarheid buiten de deur; hij wist het tweede gebod uit; hij maakt een afbeelding van de onzienlijke God; hij voert een leugen in de dienst des Heeren in. Dit zijn duidelijke bewijzen dat hij God haat.
3. Al hebben afgodendienaars de valse voorstelling van God in een afbeelding lief, zij haten Zijn ware beeld in een gelovige. Zij geven voor dat zij Christus eren in een crucifix en toch vervolgen zij Hem in Zijn leden. Dit haat God.

Eerste gebruik.

Dit moet degenen die het opnemen voor beeldendienaars, de mond stoppen. Zij zijn toch zulke vrome mensen, zij aanbidden beelden, zij richten een crucifix op, zij kussen dat, steken kaarsen ervoor aan en daarom hebben zij God lief. Alles goed en wel, maar wie zal hun liefde beoordelen? God zegt dat zij Hem haten en dat zij godsdienstige eer aan een schepsel geven. Zij haten God en God haat hen; en degenen die God haat, zullen nooit bij Hem wonen, Hij zal zulke haters nooit in Zijn schoot nemen. De hemel wordt net als het paradijs bewaakt met een vlamvend zwaard, zodat zij daar niet zullen inkomen. "En Hij vergeldt een ieder van hen die hem haten, in zijn aangezicht", Deuteronomium 7:10. Hij zal al Zijn dodelijke pijlen afschieten onder de

afgodendienaars. Alle plagen en vloeken die in het boek des Heeren geschreven staan, zal God over de afgodendienaar brengen. De Heere vergeldt degene die hem haat, in zijn aangezicht.

Tweede gebruik.

Laten wij allen vermanen de roomse afgoderij te ontvlieden. Laten we toch niet onder de haters van God gevonden worden. "Kinderkens, bewaart uzelf van de afgoden", 1 Johannes 5:21. Zoals u uw lichaam voor hoererij wilt bewaren, bewaar zo uw ziel voor afgoderij. Wacht u voor beelden, dat zijn immers beelden van ijvering die God tot toorn verwekken, het zijn verdoemelijke zonden. Ge kunt evenzeer verloren gaan om valse aanbidding als om een open schandaal, zowel om beeldendienst als om dronkenschap en hoererij. Iemand kan net zo goed gedood worden door vergif als door een pistoolschot. Wij kunnen evengoed naar de hel verwezen worden om het drinken van vergif uit de roomse beker van overspel als dat we ons dodelijk verwonden door grove en schandelijke zonden.

Tenslotte, God is een ijverig God, Die geen mededinger zal dulden. Hij zal de misdaden der vaders bezoeken aan de kinderen. Hij zal een plaag brengen over het nageslacht van afgodendienaars. Hij ziet afgodendienaars aan als degenen die Hem haten. Wie een liefhebber van beelden is, is een hater van God. Daarom houd uzelf rein van de roomse afgoderij. Als ge uw ziel liefhebt, bewaar u dan van de afgoden.

C. "EN DOE BARMHARTIGHEID AAN DUIZENDEN..."

Een vierde reden tegen beeldendienst is, dat God barmhartig is jegens degenen die Hem niet tot toorn verwekken door hun beelden. Hij wil zelfs een zegen brengen over hun nageslacht. *"En doe barmhartigheid aan duizenden"*. Hier wordt de gouden scepter van Gods barmhartigheid getoond en worden ook de personen aangewezen die in Gods barmhartigheid zullen delen, degenen die Hem liefhebben en Zijn geboden onderhouden.

Ten eerste dus het vertonen van de gouden scepter van Gods barmhartigheid: *"En doe barmhartigheid aan duizenden"*.

De heidenen dachten dat zij Jupiter voldoende prezen als zij hem *goed en groot* noemden. Maar in God ontmoeten de eigenschappen van majesteit en barmhartigheid elkaar. Barmhartigheid is een wezenzeigenschap in God om ellendige zondaren goed te doen. Als God barmhartigheid betoont, laat Hij Zijn Godheid in volle glorie blijken. Toen Mozes tegen de HEERE zei: "Toon mij nu Uw heerlijkheid", Exodus 33:18, zei de HEERE: "Ik zal al Mijn goedheid tonen". Zijn barmhartigheid is Zijn heerlijkheid. Barmhartig is de Naam waarmee Hij bekend wil zijn. "Als nu de HEERE voor zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig", Exodus 34:6. Barmhartigheid komt primair en oorspronkelijk bij God vandaan. Hij wordt genoemd "de Vader der barmhartigheden", 2 Korinthe 1:3, omdat van hem alle barmhartigheid die er in het scheepsel is, afkomstig is. Onze barmhartigheid vergeleken met de Zijne is nauwelijks gelijk aan een druppel tegenover de oceaan.

Vraag. *Wat zijn de eigenschappen van Gods barmhartigheid?*

1. Die is *vrij* en spontaan. Wie verdienste aanvoert, doet barmhartigheid teniet. Er is niets wat barmhartigheid kan verdienen of dwingen, wij kunnen het niet verdienen

en dwingen vanwege onze vijandschap. Wij kunnen de Heere wel dwingen ons te straffen, maar niet om ons lief te hebben. "Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben", Hoséa 14:5) Elke schakel in de gouden keten der zaligheid is aangebracht op grond van vrije genade. De verkiezing is soeverein. "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, naar het welbehagen van Zijn wil", Efeze 1:4,5. De rechtvaardiging is vrij. "En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade", Romeinen 3:24. Zeg niet: "Ik ben het onwaardig", want de genade valt vrij. Als God alleen barmhartigheid zou moeten bewijzen aan hen die het verdienen, dan zou Hij aan niemand barmhartigheid mogen bewijzen.

2. De barmhartigheid die God bewijst, is krachtig. Wat is die barmhartigheid krachtig die een hart van steen week maakt. Barmhartigheid veranderde het hart van Maria Magdalena, waaruit zeven duivelen geworpen werden: zij die een onbuigzame diamant was, werd tot een wenende boetelinge gemaakt. Gods barmhartigheid werkt zeer zoet, maar wel onwederstandelijk; zij is lokkend, maar toch ook overwinnend. De wet moge dan verschrikken, maar de barmhartigheid vertedert. O, welk een soevereine kracht en uitwerking heeft die barmhartigheid die de hoogmoed en de vijandschap van het hart onderwerpt en die de ketenen der zonde waarin de ziel gevangen was, verbreekt.
3. De barmhartigheid die de Heere bewijst, is zeer overvloedig. "Groot van weldadigheid, ... Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden", Exodus 34:6,7. De Heere bezoekt de zonde slechts tot in het derde en vierde geslacht, maar Hij bewijst barmhartigheid tot in duizend geslachten, Exodus 20:5, 6. De Heere heeft schatten van barmhartigheid in voorraad en daarom staat er van Hem dat Hij "van grote goedertierenheid" is, Psalm 86:5 en "rijk in barmhartigheid", Efeze 2:4. De fiool van Gods toorn drupt slechts, maar de fontein van Zijn barmhartigheid vloeit. De zon is niet zo vol licht als de Heere vol liefde!
 - a. De barmhartigheid Gods heeft álle dimensies. De diepte van Zijn barmhartigheid reikt zover als diepgevallen zondaren en de hoogte van Zijn barmhartigheid reikt tot boven de wolken. De Heere heeft barmhartigheden voor alle tijden: weldaden voor de nacht, als Hij slaap geeft, ja soms geeft Hij een lied in de nacht, Psalm 42:9. Hij heeft ook weldaden voor de morgen: "Zijn barmhartigheden zijn alle morgen nieuw", Klaagliederen 3:23.
 - b. God heeft barmhartigheden voor alle soorten van mensen. Barmhartigheden voor de armen: "Hij verheft den geringe uit het stof", 1 Samuël 2:8. Barmhartigheden voor de gevangenen: "Hij veracht Zijn gevangenen niet", Psalm 69:24. Barmhartigheden voor de terneergebogenen: "In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen", Jesaja 54:8.
 - c. Hij heeft barmhartigheden vanouds: "Gedenk HEERE, Uwer barmhartigheden, want die zijn van eeuwigheid", Psalm 25:6. Hij heeft nieuwe barmhartigheden: "En Hij heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven", Psalm 40:4. Bij elke ademtocht ademen we barmhartigheid in. De Heere heeft barmhartigheden onder de hemel en die ervaren wij; en barmhartigheden in de hemel en daar hopen wij op. Derhalve zijn Zijne barmhartigheden overvloedig.
4. De barmhartigheid Gods houdt niet op. "Maar de goedertierenheid des HEEREN is van eeuwigheid en tot eeuwigheid", Psalm 103:17. De toorn Gods over Zijn kinderen duurt maar kort, Psalm 103:9, maar Zijn barmhartigheid duurt tot in eeuwigheid. Zijn barmhartigheid is niet als de olie van de weduwe die een poosje vloeide en toen stil stond, 2 Koningen 4:6, maar die vloeit altijd en vloeit over.

Evenals Zijn barmhartigheid onbegrensd is, is zij ook oneindig. "Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid", Psalm 136. De Heere doet nooit de erfenis der barmhartigheid voor Zijn uitverkorenen teniet.

Vraag. *Op hoeveel manieren kan men zeggen dat God barmhartigheid bewijst?*

1. Wij zijn allen levende toonbeelden van Zijn barmhartigheid. Hij bewijst Zijn barmhartigheid door ons dagelijks van het nodige te voorzien. Hij schenkt ons gezondheid. Gezondheid is de saus die het leven aangenamer maakt. Wat zouden zij die aan het ziekbed gekluisterd zijn, deze weldaad waarderen! De Heere voorziet ons van proviand. "Die God, Die mij gevoed heeft, van dat ik was tot op dezen dag", Genesis 48:15. Onze tafel wordt gedekt met barmhartigheid en zij deelt ons elk stukje brood dat wij eten, mee. Wij drinken niets, of het is uit de gouden beker van barmhartigheid.
2. De Heere betoont Zijn barmhartigheid als Hij ons de vrijheid laat om het Evangelie te horen, 1 Korinthe 16:9. Er zijn vele tegenstanders; velen zouden de wateren van het heiligdom tot staan willen brengen, zodat zij niet meer vloeien. Wij mogen nog het genot hebben van de liefelijke genadetijd, wij horen nog het liefelijk geklank, wij zien nog de gangen Gods in Zijn heiligdom, wij hebben nog het genot van de ene sabbat na de andere. Het manna van het Woord valt rondom onze tenten, terwijl er in andere delen van het land geen manna is. De Heere betoont ons Zijn barmhartigheid door onze verbeurde voorrechten te laten voortduren.
3. Hij bewijst Zijn barmhartigheid als Hij verhindert dat ons vele onheilen overkomen. "Gij, HEERE, zijt een schild voor mij", Psalm 3:4. De Heere heeft de toorn van mensen beteugeld en is een schild geweest tussen ons en het gevaar. Als de verderfengel is rondgegaan en zijn dodelijke pijlen van pestilentie heeft afgeschoten, heeft Hij de pijl afgeweerd dat die ons niet heeft geraakt.
4. Hij betoont Zijn barmhartigheid door ons te verlossen. "En ik ben uit den muil des leeuws, namelijk van Nero verlost, 2 Timótheüs 4:17. Hij heeft ons uit het graf opgevoerd. Mogen wij dit geschrift van Hizkia niet naschrijven, "toen hij ziek geweest en van zijn ziekte genezen was"?, Jesaja 38:9. Toen wij dachten dat de zon van ons leven zou ondergaan, heeft de Heere haar tot haar vorige glans teruggebracht.
5. Hij betoont Zijn barmhartigheid als Hij de zonde voor ons beteugelt. De lusten van binnen zijn erger dan leeuwen van buiten. Het duidelijkste teken van Gods toorn is als Hij de mensen overgeeft aan hun zonden. "Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten", Psalm 81:13. Terwijl zij zich naar de hel zondigen, heeft de Heere de teugel van Zijn weerhoudende genade aan ons gelegd. Evenals Hij tot Abimelech sprak: "Ik heb u ook belet van tegen Mij te zondigen", Genesis 20:6. Zo heeft Hij ons belet die zonden te doen die ons een prooi van de satan hadden kunnen maken en een schrik voor onszelf.
6. De Heere bewijst Zijn barmhartigheid door onze Leidsman en Bestuurder te zijn. Is het voor iemand die verdwaald is, geen weldaad als hij een gids krijgt? Wij staan onder Gods voorzienige leiding. Hij bestuurt onze zaken, stippelt de weg uit die Hij wil dat wij zullen gaan. Hij neemt onze twijfels weg, ontbindt onze knopen

en maakt de bepalingen van onze woning, Handelingen 17:26. Hij leidt ons ook in het geestelijke. "Gij zult mij leiden door Uw raad", Psalm 73:24. Zoals Israël een vuurkolom had die hun voorging, zo leidt de Heere ons door de sprake van Zijn Woord en de leiding van Zijn Geest. Hij leidt ons verstand om ons voor dwaling te bewaren en Hij bestuurt onze voet om ons voor openlijke schande te bewaren. O, wat is het een barmhartigheid als wij God tot een Leidsman en Bestuurder hebben! "Leid mij dan en voer mij, om Uws Naams wil", Psalm 31:4.

7. De Heere toont Zijn barmhartigheid als Hij ons kastijdt. Hij toornst in liefde, Hij slaat opdat Hij moge behouden. Zijn roede is niet van ijzer om ons te verbreken, maar het is een Vaderlijke roede om ons te vernederen. "Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden", Hebreëen 12:10. Hij wil dan óf een verdorvenheid doden, óf een genadegave oefenen. Is daar geen barmhartigheid in? Elk kruis is voor een kind van God als de tegenwind bij Paulus, die, al werd het schip erdoor verbroken, Paulus aan land bracht op de stukken van het schip, Handelingen 27:44.
8. De Heere betoont Zijn barmhartigheid als Hij onze zonden vergeeft. "Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft?" Micha 7:18. Het is al barmhartigheid als wij voedsel krijgen, het is rijke barmhartigheid als wij vergeving ontvangen. Deze barmhartigheid ontspint zich uit de ingewanden van vrije genade en is voldoende om een moedeloze gezond te maken. "En geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek, want het volk dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben", Jesaja 33:24. Vergeving van zonde is een barmhartigheid van de eerste rang. De Heere bezegelt de vergeving van een zondaar met een kus. Dit deed David zijn beste klederen aantrekken en zijn aangezicht zalven. Zijn kind was nog maar net overleden en de Heere had hem laten bekendmaken dat het zwaard niet van zijn huis zou wijken en toch zalft hij zich. De reden was, dat de Heere door middel van Nathan hem vergeving had laten aanzeggen. "De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen", 2 Samuël 12:13. Vergeving is het enige gepaste geneesmiddel voor een beroerde consciëntie. Wat kan immers anders rust geven aan een gewonde geest dan vergevende genade? Bied zo iemand de toejuichingen en vermaken van de wereld aan, het zou net eender zijn alsof men bloemen en muziek zou aandragen bij iemand die veroordeeld is.

Vraag. Hoe kan ik weten, of mijn zonden vergeven zijn?

Waar de Heere de schuld wegneemt, verbreekt Hij de macht van de zonde. "Hij zal Zich onzer weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen", Micha 7:19. Tegelijk met vergevende liefde schenkt God onderdrukkende genade.

9. De Heere betoont Zijn barmhartigheid als Hij ons heiligt. "Ik ben de HEERE Die U heiligt", Leviticus 20:8. Dit is het deel krijgen aan de Goddelijke natuur, 2 Petrus 1:4. Gods Geest is de Geest der heiligmaking: hoewel Hij ons slechts ten dele heiligt, toch is het in ieder deel, 1 Thessalonicenzen 5:23. Het is zo'n grote weldaad, dat de Heere deze nooit in toorn kan geven. Als wij geheiligd zijn, zijn wij ook verkoren. "Dat u God, verkoren heeft tot zaligheid in heiligmaking des Geestes, 2 Thessalonicenzen 2:13. Dit is een voorbereiding voor de gelukzaligheid, zoals het zaad wordt voorbereid voor de oogst. Als de maagden gezalfd en welriekend gemaakt waren, moesten zij voor de koning verschijnen, Esther 2:12.

Zo zullen wij ook, als wij de zalving des Heeren ontvangen hebben, eenmaal voor de Koning des hemels staan.

10. De Heere bewijst Zijn barmhartigheid als Hij onze gebeden verhoort. "Wees mij genadig en hoor mijn gebed", Psalm 4:2. Is dat geen gunst, als iemand een verzoek aan de koning zendt, dat het wordt verleend? Zo is het een opmerkelijke barmhartigheid een genadig antwoord te ontvangen, als wij bidden om vergeving, aanneming en een gevoel van Gods liefde. God kan wel een antwoord uitstellen, maar Hij weigert het niet. U werpt een muzikant toch ook niet direct geld toe, omdat u zijn muziek graag hoort. De Heere hoort gaarne de muziek van het gebed, maar laat ons niet dadelijk iets van Zich horen; op Zijn gezette tijd geeft Hij een antwoord des vredes. "Geloofd zij God, Die mijn gebed niet heeft afgewend, noch Zijn goedertierenheid van mij", Psalm 66:20. Als God ons gebed niet afwendt, wendt Hij Zijn barmhartigheid ook niet van ons af.
11. De Heere betoont Zijn barmhartigheid als Hij ons zalig maakt. "Hij heeft ons zalig gemaakt, ... naar Zijn barmhartigheid", Titus 3:5. Dit is de hoofdsteen van de barmhartigheid en die wordt in de hemel gelegd. Daar vertoont zich de barmhartigheid in al haar schitterende kleuren. Barmhartigheid is pas barmhartigheid, als de Heere ons volkomen gereinigd heeft van al de droesem van de verdorvenheden. Als ons lichaam aan Christus' heerlijk lichaam gelijkvormig is gemaakt en onze ziel als de engelen is. Zaligmakende barmhartigheid is kronende barmhartigheid. Het is niet slechts van de hel bevrijd te zijn, maar op de troon gezet te worden in het Koninkrijk. In dit leven verlangen wij meer naar de Heere dan dat wij Hem genieten. Maar wat zal het een rijke barmhartigheid zijn, als wij ten volle Zijn eigendom zullen zijn, als wij Zijn vriendelijk aangezicht zullen zien en in Zijn schoot zullen liggen. Dit zal ons vervullen met "onuitsprekelijke vreugde en volmaakte heerlijkheid". "Ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken", Psalm 17:15.

Eerste gebruik.

Laten wij niet wanhopen. Wat hebben wij hier immers een bemoediging om de Heere te dienen. Hij bewijst barmhartigheid aan duizenden. Wie zou niet graag een vorst dienen die gaarne barmhartig en goedertieren is? De Heere wordt voorgesteld met een regenboog om Hem heen, als een symbool van genade, Openbaring 4:3. Gestrenge daden zijn voor de Heere gedwongen daden; oordelen is Zijn vreemd werk, Jesaja 28:21. De discipelen van wie niet geschreven staat dat zij zich verwonderden over de andere wonderen van Christus, waren wel verwonderd toen de vijgenboom vervloekt werd en verdorde, omdat het Zijn gewoonte niet was gestrengheid in Zijn daden aan de dag te leggen. Van de Heere staat geschreven, dat Hij lust heeft aan goedertierenheid, Micha 7:18. Rechtvaardigheid is Gods linkerhand, barmhartigheid Zijn rechterhand. Hij gebruikt Zijn rechterhand het meest. Gewoonlijk oefent Hij meer barmhartigheid dan rechtvaardigheid. "God is meer geneigd tot sparen dan tot straffen." Van de Heere staat geschreven dat Hij traag tot toorn is, Psalm 103:8, maar gaarne vergevende, Psalm 86:5.

Dit moge ons aanmoedigen om Hem te dienen. Welk ander argument zal ons overtuigen, als barmhartigheid het niet doet? Als God geheel rechtvaardigheid was, zou het ons van Hem misschien afschrikken, maar Zijn barmhartigheid is een magneet, die ons naar Hem toetrekt.

Tweede gebruik.

Hoop op Gods barmhartigheid. "De HEERE heeft een welgevallen aan hen die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen", Psalm 147:11. Hij acht het een eer voor Hem Zijn genade onder de mensen uit te strooien.

Tegenwerping: *Maar ik ben eengrote zondaar geweest, voor mij is er zeker geen genade.*

Antwoord. Niet als u doorgaat in de zonde en als dat uw voornemen is. Maar als u wilt breken met de zonden zal de gouden scepter van genade u worden toegereikt. "De goddeloze verlate zijn weg, ... en hij bekere zich tot den HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen", Jesaja 55:7. Het bloed van Christus is een fontein die geopend is tegen de zonde en de onreinheid, Zacharia 13:1. De barmhartigheid is in God overvloediger dan dat er zonden in ons zijn. Zijn barmhartigheid kan grote zonden verzwelgen zoals de zee grote rotsen kan bedekken. Sommige van de Joden die hun handen bevestigd hadden met het bloed van Christus, werden door datzelfde bloed behouden. De Heere verhoogt zeer gaarne Zijn goedheid door de tekenen van Zijn vrije genade ten toon te spreiden en Zijn barmhartigheid te tonen, niettegenstaande de zonde. Daarom, hoop op Zijn barmhartigheid.

Derde gebruik.

Benaarstig u om te weten te komen of Gods barmhartigheid voor u is. "De God mijner goedertierenheid", Psalm 59:18. Iemand die op het punt stond te verdrinken en een regenboog zag, zei: "Wat baat het mij, al laat de Heere niet de hele wereld verdrinken, als ik wel verdrink?" En wat baat het ons, al is de Heere barmhartig, als wij echter verloren gaan? Laten wij ons benaarstigen om te weten te komen of Gods bijzondere barmhartigheid voor ons is.

Vraag. *Hoe kunnen we weten of die voor ons is?*

1. Als wij er een hoge waarde aan hechten en die op hoge prijs stellen. Hij zal Zijn barmhartigheid niet verspillen aan degenen die deze licht achten. Wij stellen gezondheid op hoge prijs, maar wij achten barmhartigheid waardoor wij aangenomen worden, nog veel hoger. Dat is de diamant in de ring. Zij overtreft alle andere weldaden.
2. Als wij de Heere vrezen, als wij bezet zijn met een heilig ontzag, als wij huiveren voor de zonde en ervan weg vluchten, zoals Mozes deed toen zijn staf in een slang veranderde. "En Zijn barmhartigheid is, over degenen die Hem vrezen", Lukas 1:50.
3. Als wij de toevlucht nemen tot Gods barmhartigheid, als wij erop vertrouwen, Psalm 52:10. Net als iemand die gered wordt door een kabel vast te grijpen. Gods barmhartigheid is voor ons als een kabel die uit de hemel wordt neergelaten. Als we die door het geloof mogen aangrijpen, zijn we behouden. "Ik vertrouw op Gods goedertierenheid, eeuwiglijk en altoos", Psalm 52:10. Zoals iemand zijn goed en bloed in veiligheid brengt in een garnizoen, zo vertrouwen wij onze ziel toe aan Gods barmhartigheid.

Vraag. *Hoe kunnen wij deel krijgen aan Gods bijzondere barmhartigheid?*

1. Als wij barmhartigheid wensen te verkrijgen, moet dat altijd door Christus. Buiten Christus is geen barmhartigheid te verkrijgen. We lezen in de wetten van het Oude Testament, dat niemand het Heilige der heiligen mocht binnengaan, waar het verzoendeksel was, behalve de hogepriester: om voor ons aan te geven dat wij

geen enkele barmhartigheid verkrijgen dan door Christus, onze Hogepriester. Dat de hogepriester ook niet bij het verzoendeksel mocht komen zonder bloed, om ons te tonen dat wij geen recht hebben op barmhartigheid dan door het zoenoffer van Christus" bloed, Leviticus 16:14. Verder dat de hogepriester, op straffe des doods, niet bij het verzoendeksel mocht komen zonder reukwerk, Leviticus 16:13. Zo is er ook geen barmhartigheid bij God te verkrijgen zonder het reukwerk van de voorbede van Christus. Als wij barmhartigheid wensen te verkrijgen, moeten wij deel aan Christus hebben. Barmhartigheid vloeit ons toe door het bloed van Christus.

2. Als wij barmhartigheid willen verkrijgen, moeten wij erom bidden. "Toon ons Uw goedertierenheid, o HEERE, en geef ons Uw heil", Psalm 85:8. "Wend U tot mij en wees mij genadig", Psalm 25:16. "Heere, laat mij niet heengaan met algemene genade; geef mij niet alleen genade om mij te voeden en te kleden, maar vergevende genade; niet alleen bewarende genade, maar reddende genade. Heere, geef mij het beste van Uw genade, laat mij barmhartigheid en goedertierenheid ontvangen." "Die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden", Psalm 103:4. Smeek met ernst om barmhartigheid, Laat uw gemis u aansporen tot aanhouden! Wij bidden het vurigst als wij met veel gevoel bidden.

D. ... **"DERGENEN DIE MIJ LIEFHEBBEN".**

Gods barmhartigheid is voor degenen die Hem liefhebben.

- Liefde is een genade die blinkt en schittert in Zijn ogen, zoals de kostelijke stenen op de borstlap van Aäron.
- Liefde is een heilige verwijding van de ziel, waardoor zij met blijdschap uitgaat naar de Heere als het hoogst goed. Aquinas definieert liefde als een verlustiging met voldoening in God, als onze grootste schat.
- Liefde is de ziel van de godsdienst, het is een gewichtige genade. Als wij kennis hadden als de engelen, of geloof om wonderen te verrichten, zou dat ons zonder liefde toch geen nut doen, 1 Korinthe 13:2.
- Liefde is het eerste en grote gebod, Matthéüs 22:38. Zo is het inderdaad, omdat er geen godsdienst des harten kan zijn als dat ontbreekt. Er kan dan ook geen geloof zijn, want geloof werkt door de liefde, Galaten 5:6. Al het andere is slechts schijn of een vrome plichtpleging.
- Liefde verzoet alle plichten van de godsdienst en maakt die aangenaam, zij maakt die tot een smakelijke spijs; zonder liefde heeft de Heere geen lust om ze te proeven. Het is het eerste en grote gebod als het gaat over de voortreffelijkheid van deze genade.
- Liefde is de koningin van de genade, zij blinkt uit boven al de andere zoals de zon boven de mindere planeten.

In sommige opzichten is zij uitnemender dan geloof, hoewel het geloof in één opzicht uitnemender is, daar het ons met Christus verenigt. Het geloof bekleedt ons met de gestikte mantel van Christus" gerechtigheid, die meer schittert dan enig kleed dat de engelen dragen.

In een ander opzicht is de liefde uitnemender, met betrekking tot haar duurzaamheid: zij is de genade die het langst duurt. Als geloof en hoop binnenkort ophouden, zal de liefde echter voortduren. Als alle andere genadegaven, evenals Rachel, zullen sterven als het bang wordt, zal de liefde in leven blijven. De andere genadegaven hebben het karakter van een pacht, slechts voor de duur van het leven, maar de liefde is als een

vrij bezit dat eeuwig duurt. Derhalve draagt de liefde de kroon onder al de andere genadegaven: zij is de genade die het langste leeft, zij ontluikt in de eeuwigheid. Deze genade zal ons alleen in de hemel bijblijven.

Vraag. Hoe moeten we onze liefde tot God karakteriseren?

1. De liefde tot God moet zuiver en oprecht zijn. Men moet Hem voornamelijk liefhebben om Zijn Zelfswil. Dat noemen de geleerden de "amor amicitiae", de liefde van vriendschap. Wij moeten God niet slechts liefhebben om Zijn weldaden, maar vooral om Zijn wezenseigenschappen waarmee Hij gekroond is. Wij moeten God niet slechts liefhebben om het goede dat uit Hem voortkomt, maar vooral om het goede dat in Hem is. Ware liefde is niet baatzuchtig. Wie de Heere van harte liefheeft, behoeft niet met een beloning omgekocht te worden. Zo iemand kan niet anders, of hij moet God liefhebben om de reinheid van Zijn heiligheid, al is het daarbij niet ongeoorloofd naar weldaden uit te zien. Mozes zag op de vergelding des loons, Hebreeën 11:26. Maar wij moeten God niet alleen liefhebben om Zijn weldaden, want dan is het geen liefde tot God, maar eigenliefde.
2. De liefde tot God moet van ganser harte zijn. "En gij zult den Heere uw God liefhebben uit geheel uw hart", Markus 12:30. Wij moeten God niet een beetje liefhebben door Hem enkele druppelen van onze liefde te geven, maar de hoofdstroom moet naar Hem uitgaan. Het verstand moet aan Hem denken, de wil moet Hem kiezen, de genegenheden moeten naar Hem hijgen. De echte moeder wilde het kind niet gedeeld hebben en de Heere wil geen gedeeld hart hebben. Wij moeten hem liefhebben met ons gehele hart. Wij mogen wel het schepsel liefhebben, maar dat moet toch een ondergeschikte liefde zijn. De liefde tot God moet daar bovenuit gaan, zoals olie op het water drijft.
3. De liefde tot God moet vurig zijn. Koude liefde is in feite geen liefde. Van de bruid staat geschreven, dat zij krank was van liefde, Hooglied 2:5. De serafijnen worden zo genoemd om hun "brandende" liefde. De liefde verandert de kinderen van God in serafijnen, zij branden van heilige liefde tot God. Vele wateren kunnen deze liefde niet uitblussen.

Vraag. Hoe kunnen wij weten of wij God liefhebben?

1. Wie God liefheeft, verlangt naar Zijn tegenwoordigheid. Degenen die elkaar liefhebben, kunnen niet lang gescheiden blijven. Zij hebben al gauw inzinkingen, omdat zij het voorwerp van hun liefde niet zien. Een ziel die de Heere intens liefheeft, begeert Hem te genieten in Zijn instellingen, in Zijn Woord, in het gebed en in de sacramenten. David dreigde te bezwijken en te sterven toen hij God niet in het oog had. "Mijn ziel bezwijkt van verlangen...", Psalm 84:3. Degenen die zich niet bekommeren om de instellingen des Heeren, maar die zeggen: "Wanneer zal de sabbat voorbij zijn?", geven daarmee duidelijk te kennen dat zij de liefde tot God missen.
2. Wie God liefheeft, heeft de zonde niet lief. "Gij liefhebbers des HEEREN, haat het kwade", Psalm 97:10. De liefde tot God en de liefde tot de zonde kunnen evenmin met elkaar vermengd worden als ijzer en klei. Elke beminde zonde tast het bestaan van God aan; maar wie God liefheeft, heeft een afkeer van de zonde. Wie twee minnaars van elkaar wil scheiden, is een hatelijk persoon. De Heere en de liefhebbende ziel zijn twee minnaars; de zonde brengt daartussen scheiding, daarom stelt die ziel zich onverzoenlijk tegen de zonde op. Toets uw liefde tot de Heere hieraan! Hoe kon Delila zeggen dat zij Simson liefhad, terwijl zij in

verbinding stond met de Filistijnen, die zijn dodelijke vijanden waren? Wie kan zeggen, dat hij God liefheeft als hij de zonde liefheeft, de vijand van God?

3. Wie God liefheeft, heeft niet zoveel liefde tot iets anders. Diens liefde tot wereldse zaken is erg koel. Zijn liefde tot God beweegt zich zo snel als de zon aan het firmament, maar tot de wereld beweegt zij slechts langzaam, zoals de zon op de zonnewijzer. De liefde tot de wereld verteert het wezen van de godsdienst; zij verstikt goede genegenheden zoals aarde vuur uitdooft. Paulus was gestorven aan de wereld. "... door Welken de wereld mij gekruisigd is en ik der wereld", Galaten 6:14. In Paulus kunnen wij zowel het type als het voorbeeld zien van iemand die gedood was aan zijn begeerlijkheden. Wie God liefheeft, gebruikt de wereld, maar verkiest God boven alles. In de wereld vindt hij zijn onderhoud, maar God is zijn erfdeel, Psalm 119:57. Hij vindt bezigheid in de wereld, maar hij verlustigt zich in God en vindt in Hem verzadiging. Hij zegt evenals David: "De God der blijdschap mijner verheuging", Psalm 43:4, de blijdschap of het pit en merg van mijn verheuging.
4. Wie de Heere liefheeft, kan niet zonder Hem leven. Dingen die we liefhebben, kunnen we niet missen. Iemand kan wel zonder muziek of bloemen, maar niet zonder voedsel. Zo beschouwt een ziel die de Heere hartelijk liefheeft, zichzelf zeer ongelukkig als hij Hem moet missen. "Verberg Uw aangezicht niet van mij, want ik zou gelijk worden dengenen die in den kuil dalen", Psalm 143:7. Hij zegt met Job: "Ik ga zwart daarheen, niet van de zon", Job 30: 8. Ik heb slechts het licht van de sterren, ik mis het licht van de Zon der Gerechtigheid. Ik geniet de zoete tegenwoordigheid van mijn God niet! Is de Heere ons hoogste goed en kunnen wij niet zonder Hem leven? Wat tonen degenen die het helaas maar al te goed zonder Hem kunnen stellen, dat zij geen liefde tot God hebben. Als zij maar koren en most hebben, zult u hen nooit horen klagen over het gemis van God.
5. Wie God liefheeft, zal alle moeite doen om Hem tot zijn eigendom te verkrijgen. Wat een moeite getroost zich een koopman, welke risico's neemt hij om rijkdommen uit Indië te halen! "Een koopman reist stad en land af." Jacob had Rachel lief, hij kon de hitte bij dag ervoor verdragen en de vorst bij nacht, opdat hij haar maar zou mogen verkrijgen. Een ziel die God liefheeft, zal alles in het werk stellen om Hem te mogen bezitten. "Mijn ziel kleeft U achteraan", Psalm 63:9. De liefde is het gewicht van de ziel, zegt Augustinus. Zij is als het gewicht dat een klok gaande maakt.
De liefde is veel in het gebed, in wenen, in vasten; zij worstelt in zielenangst, opdat zij Hem moge gewinnen, Dien haar ziel liefheeft.
Plutarchus verhaalt van de Galliërs, een volk dat vroeger in Frankrijk woonde, dat zij, nadat zij de zoete wijn van Italië geproefd hadden, nooit rust meer hadden voor zij in dat land waren gekomen. Wie God liefheeft, rust niet meer tot hij deel aan Hem heeft. "Ik zal hem zoeken Dien mijn ziel liefheeft", Hooglied 3:2. Hoe kunnen diegenen zeggen dat zij God liefhebben, die niet ijverig zijn in het gebruik van de middelen om Hem te mogen gewinnen? "Een luiaard verbergt de hand in den boezem", Spreuken 19: 24. Hij heeft geen zielenworstelingen, maar is loom. Als Christus en de zaligheid als een rijpe vijg in zijn mond zouden vallen, zou hij wel tevreden zijn om ze zo te verkrijgen. Maar hij heeft er een afkeer van om zich te veel moeite te getroosten. Zou hij een vriend liefhebben die niet eens de reis wil maken om hem te ontmoeten?

6. Wie God liefheeft, verkiest Hem boven zijn bezit en zijn leven.
 - a. Boven zijn bezit: "Om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb", Filippenzen 3:8. Wie een kostbare parel liefheeft, zou er toch geen afstand van willen doen voor een bloem? Galeacius, markies van Vico, deed afstand van een prachtig landgoed om de Heere te dienen door middel van Zijn zuivere instellingen. Toen een jezuïet hem trachtte te overreden terug te keren naar de roomse godsdienst in Italië en hem daarbij een grote som geld beloofde, zei hij: "Laat hun geld met hen ten verderve gaan die al het geld ter wereld hoger achten dan één dag gemeenschap met Jezus Christus en Zijn Heilige Geest".
 - b. Boven zijn leven: "Zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe", Openbaring 12:11. De liefde tot God heft de ziel op boven de liefde tot het leven en de vrees voor de dood.

7. Wie God liefheeft, heeft ook Zijn gunstelingen, Zijn kinderen lief, 1 Johannes 5:1. "De beweging van de ziel is dezelfde bij het beeld en de zaak zelf". Iemand liefhebben vanwege de genade die hij heeft en hem des te meer liefhebben naarmate we meer van God in hem zien, is een onfeilbaar kenmerk van liefde tot God. De goddelozen doen alsof zij God liefhebben, maar zij haten en vervolgen Zijn beelddragers. Zou diegene zijn vorst liefhebben die zijn standbeeld schendt of zijn portret verscheurt? Men schijnt inderdaad grote eerbied aan de dag te leggen voor gestorven heiligen; men heeft grote eerbied voor de heilige Paulus, de heilige Stefanus, de heilige Lukas. Men canoniseert *gestorven* heiligen, maar *vervolgt* levende heiligen en zou men dan God liefhebben? Kan men zich indenken dat diegene God liefheeft die Zijn kinderen haat, omdat die Hem gelijkvormig zijn? Als Christus nogmaals hier op aarde zou zijn, zou Hij niet ontkomen aan een tweede vervolging.

8. Als wij God liefhebben, kan het niet anders of wij zijn bevreesd om Hem te onteren, zoals bij een kind: hoe meer het zijn vader liefheeft, hoe banger het is dat hij hem boos maakt. Zo schreien en treuren wij als wij tegen de Heere hebben gezondigd. "Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk", Matthéüs 26:75. Petrus zal zeker gedacht hebben dat Christus hem innig liefhad, toen Hij hem meenam op de berg waar Hij van gedaante werd veranderd en waar Hij hem de heerlijkheid van de hemel in een visioen toont. Dat hij Christus, nadat hij zulke kennelijke tekenen van liefde had ontvangen, verloochende, maakte dat zijn hart van smart verbrak. "Hij weende bitterlijk". Druppelen onze ogen van smartentranen vanwege het zondigen tegen God? Dat is een gezegende blijk van onze liefde tot God en diegenen zullen barmhartigheid verkrijgen. "Hij bewijst barmhartigheid aan duizenden dergenen die Hem liefhebben".

Gebruik.

Dat wij liefhebbers Gods mogen zijn! Wij hebben graag ons voedsel en zullen wij Hem dan niet liefhebben, Die het ons geeft? Al de blijdschap waarop wij hopen in de hemel, is in God gelegen en zullen wij Hem, Die dan onze blijdschap zal zijn, nu niet liefhebben? Een gezegde van Augustinus is: "Is het al niet erg genoeg, Heere, als wij U niet liefhebben?" En verder: "Ik zou mijn eigen ziel haten, als ik merkte dat zij de Heere niet liefhad."

Vraag. *Welke beweegredenen zijn er om onze liefde tot God op te wekken en te doen ontbranden?*

1. Gods zegeningen die ons geschonken worden. Als een vorst een onderdaan voortdurend gunsten bewijst en die onderdaan enigszins oprecht is, dan kan het niet anders of hij zal zijn vorst liefhebben. De Heere overlaadt ons voortdurend met zegeningen. "Vervullende onze harten met spijze en vrolijkheid", Handelingen 14:17. Zoals waterbeken uit de rots Israël volgden waar het ook maar heenging, zo volgen Gods zegeningen ons elke dag. Wij zwemmen in een zee van weldaden. Het hart dat door al Gods zegeningen niet bewogen wordt om Hem lief te hebben, is verhard. "Heb grote liefde tot liefde." Goedheid heeft zelfs zijn uitwerking op een beest: de os kent zijn bezitter.
2. De liefde tot God maakt gewoonlijk de godsdienstplichten gemakkelijk en aangenaam. Ik geef toe, dat de godsdienst voor degene die geen liefde tot God heeft, zeker een last moet zijn en het zal mij niet verbazen dat ik zo iemand hoor zeggen: "Wat is het vermoeiend om de Heere te dienen!" Het is net als tegen de stroom op roeien. Maar liefde smeert de raderen, zij maakt de plicht tot een genot. Waarom anders zijn de engelen zo vlug en gezwind in de dienst van God dan omdat zij Hem liefhebben? Jacob achtte zeven jaar slechts gering vanwege de liefde die hij tot Rachel had. De liefde is het nooit zat! Wie geld liefheeft, wordt niet moe van het tellen. Wie God liefheeft, wordt niet moe om Hem te dienen!
3. Liefde brengt voordeel aan. Men verliest er niets bij als men God liefheeft. "Hetgeen het oog niet heeft gezien, ... hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben", 1 Korinthe 2:9. Er is voor degenen die God liefhebben, zo'n beloning weggelegd, dat deze naar het zeggen van Augustinus "niet slechts ons verstand te boven gaat, maar dat zelfs het geloof niet in staat is die te bevatten". Een kroon is het hoogste symbool van wereldlijke eer, maar God heeft degenen die Hem liefhebben, een "kroon des levens" beloofd, een kroon die nooit verwelkt, Jakobus 1:12; 1 Petrus 5:4.
4. Als wij God liefhebben, weten wij dat Hij ons liefheeft. "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad", 1 Johannes 4:19. Als ijs smelt, is dat omdat de zon erop geschenen heeft en als het ijskoude hart in liefde smelt, is dat omdat de Zon der Gerechtigheid erop geschenen heeft.

Vraag. *Welke middelen moeten wij aanwenden om onze liefde tot God op te wekken?*

1. Doe alle moeite om God recht te kennen! De geleerden zeggen terecht: "Wij kunnen datgene wat wij niet kennen, ook niet liefhebben". God is het hoogst begeerlijke goed. Alle eigenschappen die in de schepping verspreid liggen, zijn in Hem verenigd, Hij is de "Optimus Maximus". Wijsheid, schoonheid, rijkdom, liefde, alles is in Hem geconcentreerd. Hoe schoon zou die tulp zijn waarin de kleuren van alle tulpen verenigd zouden zijn! Alle volmaaktheid en beminnelijkheid is in God bij uitnemendheid. Als wij meer van God zouden kennen en door het oog des geloofs Zijn schitterende schoonheid zouden zien, zou ons hart in liefde tot Hem ontbranden!
2. Raak vertrouwd met de Heilige Schrift. Augustinus zegt, *dat hij voor zijn bekering geen vermaak in de Schrift vond, maar daarna was zij zijn hoogste vermaak*. Het Boek des Heeren openbaart ons God in Zijn heiligheid, wijsheid, waarachtigheid en waarheid. Het stelt hem ons voor in de rijkdom van Zijn genade, omkranst met

beloften. Augustinus noemt de Schrift een gouden brief of een liefdesbrief die van God aan ons gezonden is. Als wij deze liefdesbrief lezen, zullen wij nog meer liefde tot God krijgen. Door het lezen van lichtzinnige boeken, blijspelen, romans enz. wordt juist onze begeerlijkheid opgewekt.

3. Mediteer veel over God en dat zal de liefde tot Hem opwekken. "Een vuur ontbrandde in mijn overdenking", Psalm 39:4. Meditatie is als een blaasbalg voor onze genegenheden. Mediteer over Gods liefde in het geven van Christus. "Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren zoon gegeven heeft", Johannes 3:16. Wat is dat een wonderlijke liefde dat God Christus aan ons heeft gegeven en niet aan de engelen die gevallen zijn, dat de Zon der Gerechtigheid aan onze horizon schijnt, dat Hij aan ons is geopenbaard en niet aan anderen! "Zal iemand op kolen gaan, dat zijn voeten niet branden?", Spreuken 6:28. Wie kan Gods liefde overdenken, wie kan op deze hete kolen gaan, dat zijn hart niet van liefde brandt?
4. Smeeke toch om een hart dat de Heere liefheeft! De liefde als genegenheid is natuurlijk, maar niet de genade der liefde, Galaten 5:22. Dit vuur der liefde wordt aangestoken vanuit de hemel. Smeeke, of dit moge branden op het altaar van uw hart! Zo'n verzoek is de Heere zeker welbehagelijk en Hij zal zo'n gebed niet afslaan. *"Heere, geef Mij een hart om U lief te hebben"*.

E ... **EN MIJN GEBODEN ONDERHOUDEN**, Exodus 20:6.

Liefde en gehoorzaamheid behoren als twee zusters hand in hand te gaan. "Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden", Johannes 14:15. "Bewijzen van genegenheid is het tonen van het werk". Het kind dat zijn vader liefheeft, zal hem ook gehoorzamen. Gehoorzaamheid is de Heere welbehagelijk. "Gehoorzamen is beter dan slachtoffer", 1 Samuël 15:22. Bij een slachtoffer wordt slechts een dood beest geofferd, in gehoorzaamheid een levende ziel. In een offerande wordt slechts een deel van de vruchten geofferd, in gehoorzaamheid boom en vrucht geheel: de mens offert zichzelf dan op aan God.

"Onderhoud Mijn geboden." Er staat niet, dat God barmhartigheid bewijst aan duizenden die Zijn geboden kennen, maar die ze houden. De geboden kennen zonder ze te houden geeft niemand het recht op barmhartigheid. Het gebod is niet slechts een regel tot kennis, maar een regel tot de plicht. De Heere heeft ons Zijn geboden niet gegeven als een landschap om daarnaar te kijken, maar als een testament dat wij moeten uitvoeren. Een goed christen is evenals de zon, die niet alleen licht verspreidt, maar ook een baan om de wereld maakt. Hij bezit niet alleen het licht van de kennis, maar beweegt zich ook in een baan van gehoorzaamheid.

Vraag. Op welke wijze moeten wij Gods geboden onderhouden?

1. Wij behoren Gods geboden te onderhouden uit het geloof. Onze gehoorzaamheid moet uit het geloof voortkomen. Daarom wordt die genoemd "de gehoorzaamheid des geloofs", Romeinen 16:26. "Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn", Hebrëen 11:4. Het geloof is een essentieel beginsel; zonder dat zijn al onze verrichtingen dode werken, Hebrëen 6:1. Het verzoet en veraangenaamt de gehoorzaamheid en geeft er een betere smaak aan.

Maar waarom moet het gehoorzamen van de geboden met geloof gepaard gaan? Omdat het geloof in elke plicht tot Christus opziet, in Wie zowel de persoon als het offer aangenaam is. De hogepriester onder de wet legde zijn hand op kop van het te

slachten dier, hetgeen op de Messias zag, Exodus 29:10. Zo legt het geloof in elke plicht de hand op Christus. Zijn bloed verzoent hun schuld en de liefelijke reuk van Zijn voorbede maakt de daden van onze gehoorzaamheid welriekend. "Hij heeft ons begenadigd in den Geliefde", Efëze 1:6.

2. Gehoorzaamheid aan de geboden moet algemeen zijn. Wij moeten zowel met het ene als met het andere gebod ernst maken. "Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al Uw geboden", Psalm 119:6. Elk gebod bevat een Goddelijk recht, hetzelfde stempel van Goddelijk gezag en als ik één voorschrift gehoorzaam, omdat God het geboden heeft, moet ik om dezelfde reden alle gehoorzamen.

Sommigen gehoorzamen de geboden van de eerste tafel, maar zijn slordig betreffende de plichten van de tweede tafel, anderen gehoorzamen de tweede en niet de eerste tafel. Het is een stelregel van artsen dat als het lichaam in het ene zweet en in een ander deel koud is, dit een teken is van ziekte. Als men ijverig schijnt te zijn in sommige plichten van de godsdienst, maar koud als steen in andere, is dat ook een teken van huichelarij. Wij moeten op al Gods geboden acht slaan.

Vraag. Maar wie kan al Gods geboden houden?

Er is een vervullen van Gods wet en een onderhouden van Zijn geboden. Hoewel wij niet de wet kunnen vervullen, kan men wel van ons zeggen, of wij de geboden onderhouden op een evangelische wijze. Wij kunnen die houden, maar niet volmaakt. Wij onderhouden de geboden op een evangelische wijze:

- a. Als wij ernst maken met elk gebod, als wij er niet één durven verwaarlozen, al komen wij in elke plicht tekort.
- b. Als het onze begeerte is elk gebod te onderhouden. "Och, dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren", Psalm 119:5. Wat ons ontbreekt aan kracht, maken we goed met de wil.
- c. Als wij bedroefd zijn dat wij het niet beter kunnen doen, als wij wenen wanneer wij falen en als wij aanklachten tegen onszelf inbrengen en onszelf veroordelen vanwege onze tekorten, Romeinen 7:24.
- d. Als wij ernaar staan elk gebod te gehoorzamen, "een poging daartoe doen". "Ik jaag naar het wit", Filippenzen 3:14. Dan strijden we als in doodsangst en als het in onze macht zou zijn, zouden wij elk gebod volmaakt onderhouden.
- e. Aangezien wij in gebreke blijven en niet in staat zijn de wet volmaakt te onderhouden, zien wij op naar het bloed van Christus tot besprenging van onze onvolkomen gehoorzaamheid en opdat Hij Zijn verdiensten in de weegschaal zou leggen om onze gehoorzaamheid geldig te maken. Dit is gehoorzamen in evangelische zin: *al de geboden onderhouden en al is dat niet tot volle tevredenheid, toch wordt het door God aanvaard.*

3. Het onderhouden van Gods geboden moet vrijwillig gebeuren. "Indien gijlieden willig zijt en hoort", Jesaja 1:19. De Heere heeft een vrijwillig offer geëist, Deuteronomium 16:10. David wil de weg van Gods geboden vrijwillig en met blijdschap lopen, Psalm 119:32. Rechtsgeleerden hebben een stelling dat bijwoorden beter zijn dan bijvoeglijke naamwoorden, dat het niet gaat om het vele te doen, maar om het goed te doen. Een musicus prijst men niet om zijn lange spel, maar omdat hij goed gespeeld heeft. Het is aangenaam als men de Heere gewillig gehoorzaamt. "Wie niet wil, heeft ook geen kracht". De Heere haat hetgeen gedwongen is, wat eerder lijkt op schatting betalen dan op een offer brengen. Kaïn diende de Heere met tegenzin; hij

bracht zijn offer, maar zonder zijn hart. Gods geboden met tegenzin gehoorzamen lijkt op de duivelen die uit de bezetene voeren op het bevel van Christus, maar met weerzin en tegen hun wil, Matthéüs 8:29.

"Gehoorzaamheid gaat voorop: zij is aanwezig in vrees voor straf, maar ook in liefde tot God". Goede plichten moeten ons niet afgeperst of uit ons geslagen worden, zoals het water uit de rots stroomde toen Mozes er met zijn staf op sloeg, maar die moeten vanzelf uit ons druppen als mirre uit de boom of als honing uit de raat. Als we een gewillig hart missen, ontbreekt de geur om onze gehoorzaamheid welriekend te maken en om het tot een aangename, welriekende reuk voor de Heere te doen zijn

Laten we de volgende zaken grondig overwegen opdat we Gods geboden gewillig onderhouden mogen.

- a. Onze gewilligheid wordt hoger aangeslagen dan ons dienen. David raadt Salomo aan de HEERE te dienen, maar wel met een willige ziel, 1 Kronieken 28:9. De wil maakt de zonde erger, maar de plicht beter! Gewillig gehoorzamen laat zien, dat we het met liefde doen; en dit kroont al onze werkzaamheden.
- b. Er is iets in de Wetgever wat ons de geboden gewillig kan doen gehoorzamen en dat is Gods mildheid jegens ons. God eist van ons niet het allerhoogste als absolute noodzaak voor de zaligheid. Hij verwacht geen volmaakte gehoorzaamheid, maar slechts oprechtheid. Doe het uit een beginsel van liefde en heb in uw gehoorzaamheid de eer van God op het oog en het is hem aangenaam. Onder het evangelie is een Borg toegestaan. De wet is ons nooit zo gunstig gezind geweest, maar nu is God zo mild voor ons dat wij hetgeen wij zelf niet kunnen volbrengen, bij volmacht mogen doen. "Van een zoveel beter verbond is Jezus Borg geworden", Hebreëen 7:22. Wij komen in alles tekort, maar de Heere ziet ons aan in onze Borg en nu Christus alle gerechtigheid vervuld heeft, is het alsof wij de wet in eigen persoon vervuld hadden.
- c. De Heere geeft ook kracht om te doen wat Hij eist. De wet roept op tot gehoorzaamheid, maar hoewel zij stenen eist, geeft ze geen stro, maar in het evangelie geeft de Heere met het bevel ook de kracht. "Maakt u een nieuw hart", Ezechiël 18:31. Maar ach, dat is boven onze macht, wij zouden evengoed een nieuwe wereld kunnen maken. "Ik zal u een nieuw hart geven", Ezechiël 36:26. God beveelt ons onszelf te reinigen. "Wast u, reinigt u", Jesaja 1:16. "Maar wie zal een reine geven uit den onreine?", Job 14:4. Daarom wordt het bevel in een belofte veranderd. "Van al uw onreinigheden, ... zal Ik u reinigen", Ezechiël 36:25. Als het kind niet lopen kan, neemt de verzorgster het bij de hand. "Ik nochtans leerde Efraïm gaan; Hij nam hen op Zijn armen", Hoséa 11:3.
- d. Er is iets in Gods geboden wat ons gewillig kan maken. Zij zijn niet zwaar. Een christen stemt, voor zover het zijn wedergeboren deel betreft, de wet toe. "Zo stem ik de wet toe, dat zij goed is", Romeinen 7:16. Wat met instemming gebeurt, is geen last. Als een maagd haar toestemming geeft, gaat de verbintenis met genoegen door. Als een onderdaan instemt met de wetten van zijn vorst, omdat hij de billijkheid en de redelijkheid ervan inziet, dan zijn ze niet tot last. Iemand die wedergeboren is, keurt Gods geboden in zijn oordeel goed en in zijn wil stemt hij ermee in en daarom zijn ze niet zwaar. Gods geboden zijn aangenaam wegens de blijdschap en de vrede die erin ligt. Cicero vraagt zich af, of hetgeen men met blijdschap en genoegen draagt, eigenlijk wel een last genoemd kan worden. "Heet

het een last, wat met blijdschap gedragen wordt?" Als iemand een zak geld draagt die men hem gegeven heeft, is die wel zwaar, maar de blijdschap neemt de last weg. Als de Heere innerlijke blijdschap geeft, maakt dat de geboden tot een lust. "Ik zal hen verheugen in Mijn bedehuis", Jesaja 56:7. Blijdschap is als de olie in de raderen; zij maakt dat een christen zo in de weg der geboden loopt, dat het geen last is.

- e. Gods geboden zijn ons tot voordeel. Zij kunnen het kwade voorkomen; een teugel om voor ons de zonde te stuiten. Wat zouden we al niet in allerlei kwaad vallen, als wij geen verdrukkingen hadden om ons te vernederen en geen geboden om ons te weerhouden! Gods geboden houden ons binnen de perken, zoals het juk een dier weerhoudt om af te wijken. Wij behoren de Heere te erkennen voor Zijn bevelen. Als Hij niet Zijn geboden als een omheining of een railing langs onze weg had geplaatst, zouden we misschien zonder stil te staan naar de hel lopen.
- f. Er is ook niets in de geboden of het is ons ten goede. "Om te houden de geboden des HEEREN en Zijn inzettingen, die Ik u heden gebied, u ten goede", Deuteronomium 10:13.
 - De Heere gebiedt ons Zijn Woord te lezen en wat zit daar voor kwaads in? Hij heeft het Woord bezaaid met beloften. Het is evenals een vader die zijn zoon opdracht geeft zijn testament te lezen, waarin hij hem een aanzienlijk bezit vermaakt.
 - De Heere beveelt ons te bidden en zegt ons, dat als wij bidden, het ons gegeven zal worden, Matthéus 7:7. Vraag om kracht tegen de zonde, vraag om zaligheid en het zal u gegeven worden. Als u een vriend had, die tot u zou zeggen: "Kom maar wanneer u wilt en ik zal u voorzien van geld", zou u dan moeite hebben om die vriend dikwijls te bezoeken?
 - De Heere gebiedt ons Hem te vrezen. "Maar gij zult vrezen voor uw God", Leviticus 25:43. Er zit honing in de mond van dit gebod. "Zijn barmhartigheid is, over degenen die Hem vrezen", Lukas 1:50.
 - De Heere beveelt ons te geloven en waarom? "Geloof, en gij zult zalig worden", Handelingen 16:31. Zaligheid is de kroon die op het hoofd van het geloof gezet wordt. Wij hebben derhalve goede redenen om Gods geboden gewillig te gehoorzamen, aangezien ze ons ten goede zijn en niet alleen onze plicht aanwijzen, maar ook ons voorrecht zijn.
- g. Gods geboden zijn ons tot sieraad. Omnia quae praestari jubet Deus, non onerant nos sed ornant. "Alles wat God ons beveelt te doen, belast ons niet, maar siert ons", zegt Savianus. Gods geboden zijn ons niet tot een last maar tot sieraad. Het is een eer als men in dienst van de koning mag bezig zijn en nog veel meer als men mag bezig zijn in de dienst van Hem, door Wie de koningen regeren. Als wij wandelen in de weg van Gods geboden, is dat een bewijs dat we wijs zijn. "Zie, ik heb u geleerd de inzettingen en rechten, behoudt ze dan en doet ze, want dat zal u wijsheid en verstand zijn", Deuteronomium 4:5,6. Wijs zijn is een grote eer. Van elk gebod van God mogen we wel zeggen, met Spreuken 4:9 "Zij zal uw hoofd, ... een sierlijke kroon leveren".
- h. De geboden van God zijn oneindig veel beter dan de wet der zonde, die ondragelijk is. Stel dat iemand onder de macht van een of andere lust is, wat slooft hij zich dan af! Welke risico's loopt hij om zijn gezondheid en zijn ziel in gevaar te

brengen, opdat hij zijn begeerte maar mag bevredigen! "Zij maken zich moede met verkeerdelijk te handelen", Jeremia 9:5. Zijn Gods geboden niet evenwichtiger, gemakkelijker en aangenamer dan de wet der zonde? Chrysostomus zegt terecht: "Het is gemakkelijker de deugd te betrachten dan de ondeugd". Matigheid is minder belastend dan dronkenschap; zachtmoedigheid is minder belastend dan toorn en nijd. Het bedenken en uitvoeren van een goddeloos plan is moeilijker dan het gehoorzamen van de geboden van God. Vandaar dat er van een zondaar staat, dat hij zwanger is van ongerechtigheid, Psalm 7:15. Als een vrouw in barensnood is, heeft zij weeën - zo wordt daar aangegeven welke pijn en moeite een goddeloze ondervindt als hij de zonde voortbrengt. Velen zijn met meer pijn naar de hel gegaan dan anderen naar de hemel. Dit kan maken dat wij de geboden gewillig gehoorzamen.

- i. Gods geboden gewillig te gehoorzamen doet ons op de engelen lijken. De cherubim, als typen van de engelen, worden beschreven met uitgebreide vleugelen om daarmee aan te geven hoe vaardig de engelen zijn in de dienst van God. De Heere heeft nauwelijks een woord gesproken, of zij zijn begerig om te gehoorzamen. Wat zijn ze verrukt van blijdschap als zij de Heere loven! In de hemel zullen wij de engelen gelijk zijn en hier op aarde behoren wij op hen te gelijken door gewillig Gods geboden te gehoorzamen. Wij bidden toch, of Gods wil door ons op aarde gedaan moge worden gelijk in de hemel en wordt die daar niet gewillig uitgevoerd? Die wordt ook voortdurend opgevolgd. "Welgelukzalig zijn zij, die te allen tijde gerechtigheid doen", Psalm 106:3. Onze gehoorzaamheid ten aanzien van het gebod moet zijn als het vuur op het altaar, dat nooit uitging. Die moet zijn als de beweging van de pols, die altijd klopt. Door de wind wordt het fruit van de bomen geblazen, maar de vruchten van onze gehoorzaamheid mogen door geen enkele wind van vervolging worden weggewaaid. "Ik heb u gesteld dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen en dat uw vrucht blijve", Johannes 15:16.

Eerste gebruik.

Diegenen worden hier bestraft die een leven leiden waarin zij moedwillig Gods geboden verbreken, die in boosheid, onreinheid en onmatigheid leven en zo in strijd met Gods geboden wandelen. Als men moedwillig tegen Gods gebod ingaat, is dat:

1. *Tegen het gezond verstand.* Zijn wij in staat het tegen God vol te houden? "Of tergen wij de Heere? Zijn wij sterker dan Hij?", 1 Korinthe 10: 22. Kunnen wij bestaan als wij de wapens tegen God opnemen? Kan de onmacht het uithouden tegen de almacht? Een zondaar gaat in tegen zijn gezond verstand.
2. *Onbillijk.* Wij hebben ons bestaan van God gekregen en is het niet billijk dat wij Hem gehoorzamen, Die ons het leven heeft gegeven? Wij ontvangen alles tot ons onderhoud van Hem en is het dan niet gepast, dat als Hij ons geeft wat we nodig hebben, wij Hem trouw bewijzen? Als een generaal zijn manschappen soldij geeft, verwacht hij van hen dat zij op zijn bevel verder marcheren. Daarom is het een klaarblijkelijk onrecht als wij zo leven dat de Goddelijke wetten door ons vertreden worden.
3. *Tegen nature.* Ieder schepsel gehoorzaamt naar zijn aard de wet Gods. De dieren gehoorzamen Hem. God sprak tot de vis en die zette Jona aan land. De levenloze schepping gehoorzaamt Hem. De wind en de zee gehoorzamen Hem, Markus 4:41. Zelfs de stenen roepen luid tegen de zonden van de mensen, als God die bevel geeft. "Want de steen uit den muur roept en de balk uit het hout antwoordt dien",

Habakuk 2:11. Er is niemand die God ongehoorzaam is behalve goddeloze mensen en duivelen en kunnen wij dan geen betere metgezellen vinden?

4. *Tegen zoveel goedheid.* Hoeveel zegeningen hebben wij die ons moeten uitlokken tot gehoorzaamheid! Wij hebben wonderlijk veel zegeningen. De apostel voegt daarom deze twee, ongehoorzaamheid en ondankbaarheid, samen, waardoor de zonde een purperrode kleur krijgt, 2 Timothéüs 3:2. Naarmate de zonde groot is, want het is een verachten van God, uitdagend de vaandels naar Hem uitsteken, en weerspanning is een zonde van toverij, zo zal ook de straf groot zijn. Die zal ons dan van barmhartigheid uitsluiten. Gods barmhartigheid is voor degenen die Zijn geboden houden, maar er is geen barmhartigheid voor degenen die moedwillig de geboden met hun leven vertreden. Al Gods oordelen zullen zich in slagorde stellen tegen de ongehoorzamen: tijdelijke en eeuwige oordelen, Leviticus 26:15, 16. Christus zal met vlamvend vuur wraak doen over degenen die God niet gehoorzaam zijn, 2 Thessalonicenzen 1:8. De Heere heeft ijzeren ketens om diegenen te binden die de gouden ketenen van Zijn geboden verbreken, ketenen der duisternis waarmee de duivelen voor eeuwig gebonden worden, Judas:6. De Heere heeft tijd genoeg, namelijk zo lang als de eeuwigheid duurt, om af te rekenen met al degenen die moedwillig Zijn geboden verbreken.

Vraag. *Maar hoe kunnen wij Gods geboden houden?*

Antwoord. Bid om de Heilige Geest. Wij kunnen het niet in eigen kracht. De Geest moet beide het willen en het werken in ons werken, Filippenzen 2: 13. Als de magneet aantrekt, beweegt zich het ijzer. Als Gods Geest ons trekt, lopen wij in het pad van Zijn geboden.

HET DERDE GEBOD

53 Vraag. ***Wat is het derde Gebod?***

Antwoord. *Het derde Gebod is: Gij zult den Naam des HEFREN uws Gods niet ijdellijk gebruiken, want de HEERE zal niet onschuldig houden, die Zijn Naam ijdellijk gebruikt, Exodus 20 :7.*

54 Vraag. ***Wat wordt in het derde Gebod vereist?***

Antwoord. *Het derde Gebod vereist het heilig en eerbiedig gebruik van Gods Namen, Matth. 6:9; Deut. 28:58, titelen, Psalm 68:5, eigenschappen, Openb. 15:3, 4, verordeningen, Mal. 1:11, 14; woorden, Psalm 138:1, 2, en werken, Job 36:24.*

55 Vraag. ***Wat wordt verboden in het derde Gebod?***

Antwoord. *Het derde Gebod verbiedt alle ontheiligingen of misbruik van Benig ding, waardoor God Zichzelven bekend maakt, Mal. 1 :6, 7, 12; 22; 3:14.*

56 Vraag. ***Welke is de reden hij het derde Gebod gevoegd?***

Antwoord. *De reden bij het derde Gebod, is: dat, alhoewel de overtreders van dit Gebod, de straffen van mensen mogen ontgaan, de Heere onze God nochtans, hun Zijn rechtvaardig oordeel niet zal laten ontkomen, 1 Sam. 2 :12, 17, 22, 29 ; 3:13; Deut. 28:58, 59.*

Dit gebod bevat twee delen.

1. Een negatief deel dat uitgedrukt wordt: *dat wij Gods Naam niet ijdellijk mogen gebruiken.* Dat wil zeggen, dat wij geen blaam of oneer op Zijn Naam mogen werpen.
2. Een positief deel, dat erin opgesloten ligt: *dat wij er zorg voor zullen dragen dat Zijn Naam geëerbiedigd en geëerd wordt.* Over dit laatste zal ik uitvoeriger spreken bij de eerste bede van het Gebed des Heeren, "Uw Naam worde geheiligd."

Ik zal thans spreken over het negatieve deel dat in dit gebod wordt uitgedrukt, dus over het verbod: *"Gij zult de Naam des HEEREN uws Gods niet ijdellijk gebruiken."*

De tong is een lid dat moeilijk te regeren is. Al de delen en organen van het lichaam zijn met zonde bevlekt, evenals elke tak van de alsem bitter is, maar "de tong is vol dodelijk venijn", Jakobus 3:8. Er is geen enkel lid van het lichaam dat meer tot oneer van God zich manifesteert dan de tong. Wij hebben dit gebod daarom ontvangen als een breidel voor de tong om die te binden, ten einde zich goed te gedragen. Dit verbod wordt nog met een sterke reden bekrachtigd: "want de HEERE zal hem niet onschuldig houden". Hooggeplaatsten en mannen van aanzien achten het een oneer als hun naam misbruikt wordt en zullen overtreders een zware straf opleggen. "De HEERE zal niet onschuldig houden die Zijn Naam ijdellijk gebruikt", maar Hij beschouwt zo iemand als een misdadiger en zal hem streng straffen.

De grote zaak waarop hier de nadruk wordt gelegd, is *dat men ernstig zorg moet dragen dat de heilige en eervolle Naam van God door ons niet wordt ontheiligd of misbruikt.*

Vraag. *Op hoeveel wijzen kunnen wij Gods Naam ijdel gebruiken?*

1. Als wij lichtvaardig en oneerbiedig over Zijn Naam spreken. "Om te vrezen dezen heerlijken en vreselijken Naam, den HEERE uw God", Deuteronomium 28:58. David sprak met eerbied over de HEERE. "De God der goden, de HEERE spreekt, Psalm 50:1. "Opdat zij weten, dat Gij alleen met Uw Naam zijt de HEERE, de Allerhoogste over de ganse aarde", Psalm 83:19.

Als de discipelen van Jezus spraken, heiligden zij Zijn Naam. "De dingen aangaande Jezus den Nazarener, Welke een Profeet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk", Lukas 24:19.

Als wij de naam van een koning noemen, geven wij hem een of andere eretitel, zoals "Majesteit". Zo moeten we nu ook over God spreken met een heilige eerbied, die de oneindige Majesteit in de hemel toekomt. Als wij geringschattend spreken over God of Zijn werken, neemt Hij dit op als een belediging en een misbruiken van Zijn Naam.

2. Als wij Gods Naam belijden, maar ons leven is er niet naar, gebruiken wij die Naam ijdel. "Zij belijden dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken", Titus 1:16. Als de woorden en het leven van de mensen met elkaar in strijd zijn, als zij onder de dekmantel van een belijdenis liegen en bedriegen en onheilig leven, misbruiken zij Gods Naam en gebruiken Die ijdel. "Geveinsde heiligheid is dubbele zonde". "Want de Naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen", Romeinen 2:24. Als de heidenen de Joden, die beleden het volk van God te zijn, iets ergerlijks zagen doen, veroorzaakte dit, dat zij kwaad van de Heere spraken en de ware godsdienst om hunnentwil verachtten.

3. Als wij Gods Naam zonder noodzaak in ons spreken gebruiken. Men moet slechts met een heilige eerbied in ons hart over Hem spreken. Zijn Naam bij elke gelegenheid, als wij niet eens aan Hem denken, erbij halen en zeggen: "O, God!", of "O, Christus", of "God redde mijn ziel", is Zijn Naam ijdel gebruiken. Hoevelen maken zich hieraan schuldig! Hoewel zij de Naam van God in hun mond nemen, hebben zij de duivel in hun hart. Het is een wonder, dat er geen vuur van de Heere uitgaat om hen te verteren, zoals dat gebeurde met Nadab en Abihu, Leviticus 10:2.

4. Als wij tot Hem bidden met de lippen, maar niet met ons hart. De Heere vraagt het hart! "Mijn zoon, geef Mij uw hart", Spreuken 23:26. Het hart is in de godsdienst het voornaamste, het trekt de wil en de genegenheden met zich mee. Het hart is de wierook die onze heilige verrichtingen welriekend maakt; het is het altaar dat het offer heiligt. Als wij schijnen tot God te bidden, maar ons hart van Hem aftrekken, gebruiken wij Zijn Naam ijdel. "Daarom dat dit volk tot Mij nadert met zijn mond en zij Mij met hun lippen eren, doch hun hart verre van Mij doen", Jesaja 29:13.

- a. Huichelaren gebruiken Gods Naam ijdel: hun godsdienst is een leugen. Zij schijnen God te eren, maar zij hebben Hem niet lief; hun hart volgt hun lusten op. "Zij verlangen, een ieder met zijn ziel, naar hun ongerechtigheid", Hoséa 4:8. Hun ogen slaan zij op naar de hemel, maar hun hart hecht zich vast aan de aarde, Ezechiël 33:31. Het zijn duivels in Samuëls mantel.
- b. Bijgelovige mensen gebruiken Gods Naam ijdel. Zij komen tot Hem met wat ceremoniën die Hij nooit ingesteld heeft: zij buigen als de Naam van Christus genoemd wordt en knielen neer bij het altaar, maar zij haten en vervolgen degenen die het beeld van God dragen.

5. Als wij tot Hem bidden maar niet in Hem geloven. Het geloof is een genade die de Heere zeer veel eer toebrengt. "Abraham is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer", Romeinen 4:20. Maar als wij tot God bidden en ons gebed is niet met geloof gemengd, gebruiken wij Zijn Naam ijdel. Als een christen zegt: "Ik kan wel bidden, maar ik zal er toch nooit beter van worden". Ik vraag me af, of God zoiets ooit zal horen of verhoren. Dit is niets anders dan God ontveren en Zijn Naam ijdel gebruiken. Dit maakt God tot een afgod die oren heeft maar niet hoort, of tot een leugenaar, Die wel genade belooft aan een boeteling, maar Die Zijn woord niet waar maakt.

"Wie God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt", 1 Johannes 5:10. Als de apostel in Romeinen 10:14 zegt: "Hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in Welken zij niet geloofd hebben?", betekent dit: Hoe zullen zij God in waarheid aanroepen, terwijl zij niet in Hem geloven? Maar hoevelen roepen Hem inderdaad aan, die niet in Hem geloven! Zij vragen om vergeving, maar het ongeloof fluistert hun in, dat hun zonden te groot zijn om vergeven te worden. Dus is bidden en niet geloven Gods Naam ijdel gebruiken. Dit ontveert de Heere zeer, alsof Hij niet die God is, Die Zich in Zijn Woord zo openbaart. "Want Gij, HEERE zijt, ... van grote goedertierenheid, allen die hem aanroepen", Psalm 86:5.

6. Als wij op een of andere manier Gods Woord oneerbiedig gebruiken of het misbruiken. Het Woord van God wordt in het algemeen misbruikt, als onheilige mensen het in de mond nemen. Het past en betaamt een goddeloze niet om over heilige zaken te spreken, bijvoorbeeld over Gods voorzienigheid, de besluiten van God en over de hemel. Het was voor Christus zeer onaangenaam toen Hij de duivel de Heilige Schrift hoorde citeren: "Er staat geschreven". Als men een goddeloze die in de zonde wentelt, over God en de godsdienst hoort spreken, is dat weerzinwekkend. Het is Gods Naam ijdel gebruiken. Als een dronkaard Gods woord in de mond neemt, is dat als een parel aan een zwijn. Onder de wet moesten de lippen van een melaatse omwonden zijn, Leviticus 13:45. De lippen van een onheilige, dronken prediker behoren omwonden te zijn; zo iemand is ongeschikt om Gods Woord te spreken, omdat hij Zijn Naam ijdel gebruikt.

In 't bijzonder ontheiligen diegenen Gods woord en gebruiken Zijn Naam ijdel:

- a. Die smalend over Zijn Woord spreken. "Waar is de belofte Zijner toekomst? Want van dien dag dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzo gelijk van het begin der schepping", 2 Petrus 3:4. Alsof zij wilden zeggen: "De predikers maken zoveel drukte over de oordeelsdag waarop allen opgeroepen zullen worden om rekenschap te geven van hun werken, maar waar blijft de komst van die dag? Wij zien dat alles in stand blijft en dat alles doorgaat zoals het sinds de schepping geweest is. Zo spreken zij smalend over de Heilige Schrift en gebruiken Gods Naam ijdel. Als het vonnis niet spoedig uitgevoerd wordt, spot en smaalt men, maar "Gerichten zijn voor de spotters bereid", Spreuken 19:29.
- b. Die er schertsend over spreken. Dat zijn degenen die de gek steken met de Schrift en er grappen over maken. Dat is spelen met vuur! Er zijn er die niet vrolijk kunnen zijn tenzij ze op grove wijze van de Heere spreken. Zij maken dan van de Schrift een harp om de geest van zwaarmoedigheid te verdrijven. Eusebius verhaalt van iemand die de Schrift schertsend gebruikte en God sloeg hem met krankzinnigheid. De Schrift in scherts gebruiken getuigt van een zeer goddeloos hart. Sommigen willen nog liever hun ziel verliezen dan hun grappen. Zulke mensen zijn schuldig aan het misbruik van Gods Naam. Men mag daarvoor wel

beven! God zal spotten in het verderf dergenen die met de Schrift spotten, Spreuken 1:26.

- c. Die de Schrift bijbrengen om de zonde in bescherming te nemen. Een woord dat geschreven staat om een zonde te onderdrukken, wordt door sommigen aangedragen om de zonde te verdedigen. Bijvoorbeeld, als wij een gierig iemand vertellen dat zijn zonde van gierigheid afgoderij is en hij zegt: "Heeft de Heere mij niet bevolen een beroep uit te oefenen? Heeft Hij niet gezegd: "Zes dagen zult gij arbeiden"? en "wie zijn huisgezin niet verzorgt, is erger dan een ongelovige"? Op deze wijze probeert hij zijn gierigheid met de Schrift te staven. Nu is het wel waar, dat de Heere ons bevolen heeft naarstig te zijn in ons beroep, maar niet tot schade van onze naaste. Hij heeft ons bevolen voor ons huisgezin te zorgen maar niet bij wijze van onderdrukking. "Dat niemand de een de ander verdrukke", Leviticus 25:14. Hij heeft ons geboden naar een onderhoud om te zien, maar niet om daardoor onze ziel te verwaarlozen. Hij heeft ons geboden een schat in de hemel op te leggen, Matthéus 6:20. Maar Hij heeft ons geboden beide uit te geven en te verzamelen, om het zaad van liefdadigheid over de armen uit te strooien, wat verwaarloosd wordt door zulke gierigaards. Om derhalve de Schrift bij te brengen om ons in de zonde te stijven is grove ontwijding van de Schrift en ijdel gebruik van Gods Naam. Verder, als wij iemand zijn ongeregelde driften voorhouden - dat hij zowel dronken kan zijn van opvliegende toorn als van wijn - zal hij misschien de Schrift bijbrengen om dit te rechtvaardigen en zeggen: "Staat er niet in het Woord: wordt toornig en zondigt niet?", Efëze 4:26. Zeker, toorn is goed als deze gepaard gaat met heilige ijver. Toorn is onzondig als deze gericht is tegen de zonde. Maar als men zondigt in toorn, als men met de lippen onbedachtzaam spreekt, dan laat men de tong ontsteken van de hel. Als men de Schrift bijbrengt om de een of andere zonde te verdedigen is dat ontheiliging van de Schrift en misbruik van Gods Naam.
- d. Die het Woord vervalsen en het in een verkeerde zin verdraaien. Zo doen ketters, die hun eigen uitleg aan de Schrift geven en deze laten zeggen wat de Heilige Geest nooit bedoeld heeft. Zoals zij bijvoorbeeld die teksten letterlijk verklaren die figuurlijk bedoeld zijn. Omdat de HEERE in de wet gezegd had: "Ook zult gij ze, (de geboden) tot een teken binden op uw hand en zij zullen u tot voorhoofdspannels zijn tussen uw ogen", Deuteronomium 6:8, namen de Farizeeën dit dus letterlijk op, namen twee rolletjes perkament waarop zij de twee tafels van de wet schreven, bonden er een aan hun linker arm en bevestigden de andere tussen hun wenkbrauwen en verdraaiden op deze wijze dit Schriftgedeelte en gebruikten Gods Naam ijdel. De bedoeling was dat dit geestelijk verstaan zou worden van het mediteren over Gods wet en het in praktijk brengen daarvan. De roomsen leggen de woorden "Dit is Mijn lichaam" letterlijk uit van het werkelijke lichaam van Christus, alsof Christus, toen Hij het brood gaf, twee lichamen had: een in het brood en een buiten het brood, terwijl Hij het figuurlijk bedoelde als een teken van Zijn lichaam.

Verder, als die Schriftgedeelten figuurlijk en allegorisch worden uitgelegd, die de Heilige Geest letterlijk bedoelde.

Bijvoorbeeld, Christus zei tegen Petrus: "Steek af naar de diepte en werp uw netten uit.", Lukas 5:4. Deze tekst werd uitgesproken met een eenvoudige letterlijke bedoeling, namelijk: uitwerpen uit het schip, maar de roomsen vatten dit op in een mystieke, allegorische zin. "Dat is het bewijs", zeggen zij, "dat de paus,

die de opvolger van Petrus is, zijn net zal uitwerpen en de kerkelijke en wereldlijke macht over het westelijk deel van de wereld op zich zal nemen." Maar ik denk dat de roomsen het net te ver voorbij de betekenis van de tekst uitgeworpen hebben. Als de mens zijn vernuft inspant om het Woord in zo'n betekenis te wringen die hem aanstaat, dan ontheiligt men Gods Woord en misbruikt Zijn Naam.

7. Als wij, lichtvaardig bij Gods Naam zweren. Velen noemen zelden Gods Naam behalve als zij zweren; het land treurt vanwege die zonde. "Zweert ganselijk niet", Matthéüs 5:34, dat wil zeggen niet lichtvaardig en zondig, zodat we Gods Naam ijdel gebruiken. Alleen in sommige gevallen is het geoorloofd een eed af te leggen voor de overheid. "Gij zult de HEERE uw God vrezen en Hem dienen, en Gij zult bij Zijn Naam zweren", Deuteronomium 6:13. "De eed tot bevestiging is denzelve een einde van alle tegenspreken", Hebreëen 6:16. Als Christus zegt: "zweert ganselijk niet", verbiedt Hij zulk zweren waarin Gods Naam ijdel gebruikt wordt. Drieërlei soort zweren wordt verboden:

a. Ijdel zweren, wanneer de mensen in hun gewone gesprekken de eden zich laten ontglippen. Sommigen verontschuldigen zich wel over hun zweren. Het is echter als ruwe wol die geen verf in zich opneemt en een erge zonde waarvoor in feite geen verontschuldiging geldt.

Eerste excuus: *Ik zweer slechts nietszeggende eden, zoals zweren bij geloof of bij de mis.*

Ik antwoord: De duivel heeft twee valse spiegels, die hij de mensen voor ogen houdt. De ene is een verkleinglas waardoor de zonde zo klein lijkt dat men deze nauwelijks kan zien. Dat houdt de duivel voor ogen, als men de zonde gaat bedrijven. De andere spiegel is een enorm vergrootglas, waardoor de zonde zo groot lijkt dat ze niet vergeven kan worden. Dat houdt de duivel voor ogen als men gezondigd heeft. Gij die zegt dat de zonde gering is, zult zien dat ze groot is en gij zult geneigd zijn te wanhopen, als God de ogen van uw geweten opent. Gij zegt dat gij maar nietszeggende eden zweert, maar Christus verbiedt ijdel zweren. "Zweert ganselijk niet." Als de Heere ons ijdele woorden zal aanrekenen, zal Hij dan ook niet ijdel zweren ons aanrekenen?

Tweede excuus: *Ik zweer ten behoeve van de waarheid. Merk op hoe men deze oeroude zonde polijst met een excuus!*

Ik antwoord: Al zweert men dan vanwege de waarheid, als het een lichtzinnige eed is, is het zonde. Bovendien, als iemand gewoon is te zweren, moet hij wel voor meer zweren dan voor de waarheid. Waar veel water stroomt, wordt wat grind of modder meegevoerd en waar men veel zweert, zullen daar ook wel leugens mee gepaard gaan.

Derde excuus: *Men zal mij niet geloven, tenzij ik mijn woorden met een eed bevestig.*

Ik antwoord: Iemand die eerlijk is, gelooft men zonder dat hij een eed aflegt; in zijn woord alleen al klinkt autoriteit door en is even zeker als een getuigenschrift. Bovendien, hoe meer iemand zweert, hoe minder anderen hem geloven. "Ondanks de eden wordt men minder geloofd." U staat bekend als iemand die veel zweert.

Iemand anders denkt, dat een eed voor zo iemand niet zoveel betekent; het interesseert zo iemand ook niet waarvoor hij zweert, zodat hoe meer hij zweert, hoe minder anderen hem geloven. Die ander zal wel uw contract geloven, maar niet uw eed.

Vierde excuus: *Het is een gewoonte van mij geworden om te zweren en ik hoop dat God mij dat zal vergeven.*

Ik antwoord: Hoewel onder de mensen een gewoonte wel van invloed is en bij de wet rechtsgeldig is, toch is dat niet zo in het geval van zonde; hier is gewoonte geen verontschuldiging. Het is een gewoonte van u geworden om te zweren en u kunt het niet nalaten, is dat een excuus? Doet men iets goed omdat het de gewoonte is om het te doen? Dit is wel zo ver verwijderd van een excuus, dat het eerder een verzwaring van de zonde is. Het is evenals iemand die zich verontschuldigt dat hij een mens gedood heeft en bij de rechter pleit om hem te sparen omdat het zijn gewoonte is om iemand te doden. Zou dat niet een verzwaring van de misdaad zijn? Zo is het ook hier. Daarom zijn alle verontschuldigungen voor deze zonde van lichtvaardig zweren ongegrond. Waag het toch niet om in deze zonde te leven, want het is een misbruiken van Gods Naam.

b. Vloeken, afschuwelijke, grove eden die we niet zullen noemen. Vloekers tarten de hemel als dolle honden; als zij kwaad worden spuwen zij hun godslasterlijk gif uit over Gods heilige Majesteit. Als sommigen met een spel bezig zijn en het loopt hun tegen en ze zijn aan het verliezen, staan ze op tegen God met vloeken en zweren. Spreek hen aan over hun zonde, tracht deze ezels van hun dwaalweg terug te brengen, en het is slechts als olie op het vuur, ze zullen nog meer gaan vloeken.

Augustinus zegt: "Degenen die Christus lasteren nu Hij in de hemel is, zondigen niet minder dan de Joden die Hem op aarde hebben gekruisigd." Vloekers ontheiligen Christus" bloed en scheuren Zijn Naam aam stukken.

Een vrouw vertelde eens aan haar man, dat van haar drie zonen er slechts één van hem was. Toen de vader op sterven lag, verlangde hij van de executeurs om uit te zoeken wie de echte natuurlijke zoon was, ten einde al zijn bezittingen aan hem te vermaken. Toen de vader overleden was, plaatsten de executeurs het lijk tegen een boom en gaven elk van de drie zonen een pijl en boog en vertelden hun dat degene die het dichtst bij het hart van de vader kon schieten, de hele nalatenschap zou krijgen. Twee zonen schoten zo dicht mogelijk bij het hart, maar de derde voelde de natuur zo in hem oprijzen, dat hij weigerde te schieten, waarop de executeurs oordeelden dat hij de echte zoon was en hem gaven zij de hele nalatenschap.

Zo zijn nu ook de echte kinderen Gods, die vrezen op Hem te schieten. Maar degenen die bastaarden zijn en geen zonen geven er niet om, al schieten zij op Hem in de hemel met hun eden en vloeken. Wat vloeken nog afschuwelijker maakt, is dat als men van plan is een goddeloze daad te verrichten, zij zich met een eed daartoe verplichten. Zo deden ook degenen die zich met een eed en vervloeking verbonden om Paulus te doden, Handelingen 23:12.

De zonde doen is al erg genoeg, maar zich te vervloeken om de zonde te doen is de ergste ontheiliging van Gods Naam en als het ware God aanroepen om de zonde goed te keuren.

c. Een meened doen, wat een hemeltergende zonde is. "Gij zult niet valselijk bij Mijn Naam zweren; want gij zoudt den Naam uws Gods ontheiligen", Leviticus 19:12. Een meened plegen is God aanroepen om getuige te zijn van een leugen. Men zegt van Philippus van Macedonië, dat hij een eed aflegde of meened pleegde naar gelang het het beste met zijn belangen overeenkwam. "Maar zweer: Zo waarachtig als de HEERE leeft, in waarheid, in recht en in gerechtigheid, Jeremia 4:2.

In gerechtigheid, dus mag het geen onwettige eed zijn. In recht, dus mag het geen lichtvaardige eed zijn. In waarheid, dus mag het geen valse eed zijn. Bij de Scythen moest iemand die een meinede gepleegd had, onthoofd worden, omdat het in een staat niet leefbaar zou zijn, als men meinede toestond. Dat zou alle vertrouwen en waarheid onder de mensen wegnemen. Een meinedige is er even slecht aan toe als een tovenaars, want door een valse eed verbindt hij zijn ziel aan de duivel. Als men in een rechtspraak een meinede aflegt, worden er vele zonden aaneengeregen, want behalve dat Gods Naam misbruikt wordt, is de meinedige ook een dief: hij berooft door zijn valse eed de onschuldige van zijn recht. Hij verdraait het recht. Hij zondigt niet alleen persoonlijk, maar hij is er de oorzaak van dat de jury een verkeerd oordeel velt en de rechter een onrechtvaardig vonnis uitspreekt. Het oordeel van God zal hem zeker treffen. Als de vliegende rol van de HEERE, of de vloek, over de aarde gaat, in wiens huis komt die dan? "In het huis van degene die bij Mijn Naam valselyk zweert, en hij zal het verteren met zijn houten en zijn stenen", Zacharia 5:4.

Beza verhaalt van een meinedige die zodra hij een valse eed had afgelegd, door een beroerte getroffen werd, niet meer heeft gesproken en zo gestorven is. O, beef bij zulke afschuwelijke goddeloosheid!

8. Als wij Gods Naam verbinden aan een of andere goddeloze daad. Als men Gods Naam noemt in verband met een goddeloos voornemen, gebruikt men Zijn Naam ijdel. Absalom zei: "Laat mij toch heengaan en mijn gelofte, die ik den HEERE beloofd heb, te Hebron betalen", 2 Samuël 15:7. Dit voorwendsel om zijn gelofte die hij de HEERE beloofd had te betalen, was enkel om zijn verraad te bedekken. "Als gij het geluid der bazuin zult horen, zo zult ge zeggen: Absalom is koning te Hebron", vers 10. Als de een of andere goddeloze daad onder de naam van godsdienst doorgaat, is dat Gods Naam ijdel gebruiken. De paus maakt zich hieraan zeer schuldig, als hij zijn banbullen of vloeken uitvaardigt tegen de christenen; hij begint immers met "In de Naam van God." Wat is dat een ergerlijke zonde! Het is duivelswerk doen en Gods Naam eraan verbinden.

9. Als wij onze tong op de een of andere manier gebruiken om Gods Naam te ontteren. Als wij bijvoorbeeld schelden of vloeken in drift, vooral als wij onszelf vervloeken als iets niet waar is, terwijl wij weten dat wij liegen. Ik heb van iemand gelezen die wenste dat zijn lichaam zou mogen verrotten, als hetgeen hij zei niet waar was, en al spoedig daarna begon zijn lichaam te verrotten en het was walgelyk om hem aan te zien.

10. Als wij een lichtvaardige en ongeoorloofde belofte doen. Het is een goede belofte als iemand zich verbindt tot het doen van datgene waartoe het Woord hem verplicht. Bijvoorbeeld, als hij ziek is en hij belooft als God hem beter maakt, hij dan heiliger zal gaan leven. "Ik zal U mijn geloften betalen, die mijn lippen hebben geuit, als mij bange was", Psalm 66: 13,14. Maar men moet geen geloften doen die God mishagen, bij voorbeeld geloften van vrijwillige armoede, zoals bedelmonniken doen, of geloften om in een nonnenklooster te gaan. Jefta's gelofte was lichtvaardig en ongeoorloofd, hij beloofde de HEERE datgene te offeren wat hij het eerst ontmoette en het was zijn dochter, Richteren 11:31. Hij deed er verkeerd aan de gelofte te doen en maakte het nog erger door zich eraan te houden. Hij maakte zich schuldig aan de overtreding van het derde en zesde gebod."

11. Als wij van God kwaad spreken. "En het volk sprak tegen God", Numeri 21:5.

Vraag. *Hoe kunnen wij tegen God spreken?*

Ik antwoord: als wij murmureren tegen Zijn voorzienigheid, alsof Hij met ons hard gehandeld zou hebben. Als wij murmureren, beschuldigen wij Gods rechtvaardigheid. "Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?", Genesis 18:25.

Murmureren komt voort uit een bittere wortel, het ontstaat uit hoogmoed en ontevredenheid. Het maakt God verwijten en gebruikt op deze wijze Zijn Naam ijdel. Het is een zonde die de Heere niet kan verdragen. "Hoe lang zal Ik bij deze boze vergadering zijn, die tegen Mij zijn murmurerende? Numeri 14:27.

12. Als wij een valse belofte afleggen. Bijvoorbeeld, als wij zeggen: *Als God ons het leven spaart, zullen wij dit of dat doen, en wij zijn het helemaal niet van plan te doen.* Onze belofte moet heilig en onschendbaar zijn. Maar als wij een belofte doen en daarbij Gods Naam noemen, maar helemaal niet van plan zijn die te houden, is dat een dubbele zonde. Het is liegen en Gods Naam ijdel gebruiken. Verschillende verklaarders leggen dit zó uit, dat Jefta zijn dochter niet offerde, maar dat zij ongehuwd bleef! Dit is ook uit de tekst duidelijk af te leiden.

Gebruik.

Pas toch op dat wij op geen van deze manieren Gods Naam ijdel gebruiken. Denk aan de bedreiging in de tekst: "De HEERE zal hem niet onschuldig houden." Dit is een meiosis: er wordt weinig gezegd, maar veel meer bedoeld. "Hij zal hem niet onschuldig houden", wil zeggen: Hij zal Zich streng wreken aan zo iemand. "De HEERE zal hem niet onschuldig houden." Hier spreekt de HEERE op de manier van een rechter die een rechtszitting houdt. De rechter is hier God Zelf; de beschuldigers de satan en het eigen geweten van de mens; de aanklacht is "Gods Naam ijdel gebruiken." De beschuldigde wordt schuldig bevonden en veroordeeld: "De HEERE zal hem niet onschuldig houden."

Mij dunkt, dat deze woorden "De HEERE zal hem niet onschuldig houden" een slot op onze mond moesten zijn en ons bevreesd moesten maken iets uit te spreken tot oneer van God of tot misbruik van Zijn Naam. Het kan wel zijn dat de mensen degenen voor onschuldig houden die vloeken, zweren en oneerbiedig over God spreken en hen laten begaan en niet straffen. Als iemand een andermans goede naam aantast, zal men hem zeker straffen, maar als hij Gods goede Naam aantast, waar is dan degene die hem straft? Iemand die een andermans goed rooft, wordt gestraft, maar degene die God van Zijn eer berooft door vloeken en zweren, wordt gespaard. Maar de Heere zal Zelf de zaak ter hand nemen en Hij zal degene die Zijn Naam ijdel gebruikt, straffen.

1. Soms straft de Heere vloeken en zweren al in dit leven.

- In een zekere landstreek barstte een soldaat uit in vloeken toen er een zwaar noodweer met donder en bliksem uitbrak, maar door dit noodweer werd een grote boom met wortel en al uitgerukt, viel boven op hem en verbrijzelde hem.
- De Duitse geschiedenis verhaalt van een jonge man die verslaafd was aan vloeken en steeds nieuwe vloeken bedacht. De Heere liet kanker uitbreken in zijn mond, die zijn tong verteerde en waaraan hij stierf.
- Als iemand God lasterde, liet de Heere hem stenigen. "Toen lasterde de zoon der Israëlietische vrouw uitdrukkelijk de NAAM en vloekte. En Mozes zeide tot de kinderen Israëls, dat zij den vloeker tot buiten het leger uitbrengen en hem met stenen stenigen zouden", Leviticus 24: 11,23.

- Olympias, een ariaanse bisschop, sprak smadelijk over de Drie-eenheid en lasterde Deze, waarop hij plotseling getroffen werd door drie bliksemstralen, die hem verbrandden zodat hij stierf.
- Toen Felix, een officier van Julianus, de heilige schalen zag die in het sacrament gebruikt werden, zei hij spottend van Christus: "Kijk toch eens met welke kostbare schalen de Zoon van Maria bediend wordt." Spoedig daarna werd hij getroffen door een bloedspuwing uit zijn lastermond, waaraan hij stierf.

2. Al voltrekt God in dit leven niet het oordeel aan degenen die Zijn Naam ontheiligen, hun doemvonnissen komen wel! Hij zal hen hun schuld niet kwijtschelden, maar hen overleveren aan de satan, de cipier, om hen voor eeuwig te folteren. Als God een mens rechtvaardigt, wie zal hem dan verdoemen? Maar als God hem verdoemt, wie zal hem dan rechtvaardigen? Als God een mens in de gevangenis sluit, waar zal hij dan borgtocht vinden? God zal de zondaar in de hel de volle laag geven.

"Vreselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods", Hebrëen 10:31.

HET VIERDE GEBOD

57 Vraag. ***Wat is het vierde Gebod ?***

Antwoord. Het vierde Gebod is: *"Gedenkt den sabbatdag, dat gij die heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat des Heeren, uws Gods: dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uwe dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling, die in uwe poorten is; want in zes dagen heeft de Heere de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte ten zevende dage: daarom zegende de Heere de sabbatdag, en heiligde dezelve."* Exodus 20:8-11

58 Vraag. ***Wat wordt vereist in het vierde Gebod?***

Antwoord. *Het vierde Gebod vereist, dat zulk een gezette tijd Gode heilig gehouden worde, gelijk Hij in Zijn Woord uitdrukkelijk heeft geordineerd; dat één gehele dag van de zeven, een heilige sabbat voor Hem zij, Deut. 15:12-14.*

59 Vraag. ***Welke dag van zeven, heeft God geordineerd, om tot een wekelijkse sabbat te zijn?***

Antwoord. *Van het begin der wereld, tot de opstanding van Christus toe, heeft God de zevende dag der week geordineerd tot de wekelijkse sabbat en sedert die tijd de eerste dag der week, om tot het einde der wereld te blijven, hetwelk is der Christenen sabbat, Gen. 2:2, 3; 1 Kor. 16:1, 2; Hand. 20:7.*

60 Vraag. ***Hoe moet de sabbat geheiligd worden?***

Antwoord. *De sabbat moet geheiligd worden, door de ganse dag heiliglijk te rusten, Ex. 20:8, 10, zelfs van zulke wereldse verrichtingen en vermaken, die op andere dagen geoorloofd zijn, Ex. 16:25-27, 29; Neh. 13:15-19, 21, 22, en die ganse tijd door te brengen in de openbare en bijzondere oefeningen van de dienst Gods, Luk. 4:16; Hand. 20:7; Ps. 92:1; Jes. 66:23, uitgenomen, zoveel als opgenomen moet worden onder de werken van noodzakelijk en barmhartigheid, Matth. 12: 1-13.*

61 Vraag. ***Wat wordt verboden in het vierde Gebod?***

Antwoord. *Het vierde Gebod verbiedt de nalatigheid of onachtzame waarneming van de vereiste verrichten, Ezech. 22 : 25 ; Amos 8 : 5 ; Mal. 1 :13, en die dag te ontheiligen, door ijdelheid, Hand. 20:9 of te doen hetwelk in zichzelf zondig is, Ezech.23:38, of door onnodige gedachten, woorden en werken omtrent wereldse verrichtingen en vermaken, Jer. 17:24-26; Jes. 58:13.*

62 Vraag. ***Welke zijn de redenen aan het vierde gebod gehecht?***

Antwoord. *De redenen aan het vierde Gebod gehecht zijn; dat God ons zes dagen der week tot onze eigen verrichtingen gunt, Ezech. 20 : 9, Zichzelf een bijzonder eigendom aan de zevende dag toeëigent en Zijn eigen voorbeeld en Zijn zegen op de sabbatdag legt, Ex. 20:11.*

Dit gebod werd gegraveerd in steen door Gods eigen vinger, en het zal onze vertroosting zijn, om het gegraveerd te hebben in onze harten.

De sabbatdag is afgezonderd voor Gods plechtige eredienst; het is Zijn eigen omheining en moet niet vervreemd worden tot gewone gebruiken. Als een voorwoord tot dit gebod, heeft Hij er een "memento" bij gezet: "Gedenkt de sabbatdag, dat gij die heiligt." Dit woord "gedenkt", toont aan, dat we geneigd zijn, om de sabbatsheiliging te vergeten; daarom hebben we een "memorandum", (herinnering) nodig, om ons de heiliging van de dag in gedachten te brengen.

1. Er is in deze woorden een plechtig gebod. *"Gedenkt de sabbatdag, dat gij die heiligt."*
2. Vele argumenten, om ons te bewegen, de *sabbatdag waar te nemen*.

I. Betreffende het gebod:

A. De zaak zelf. De heiliging van de sabbat; welke sabbatsheiliging bestaat in twee dingen:

- (1) In het rusten van onze eigen werken.
- (2) In een nauwgezette waarneming van onze godsdienstplicht.

B. De personen, aan wie het gebod tot heiliging van de sabbat is gegeven. of meerderen, en zij zijn, meer particulier, zoals ouders en hoofden; of meer openbaar, zoals overheidspersonen; of minderen, zoals leerlingen, kinderen en dienstknechten: "uw zoon en uwe dochter, uw dienstknecht en uwe dienstmaagd"; of vreemdelingen, *"uw vreemdeling, die in uwe poorten is."*

II. De argumenten, om dit gebod van de sabbatsheiliging te gehoorzamen, zijn:

1. *Vanwege de redelijkheid ervan*. "Zes dagen zult gij al uw werk doen"; alsof God gezegd had: "Ik ben geen harde meester, Ik ontzeg u uw tijd niet om te zorgen voor uw beroep en om goederen te verkrijgen. Ik heb u zes dagen gegeven, om al uw werk te doen en heb slechts één dag voor Mijzelf genomen. Ik had zes dagen voor Mijzelf kunnen voorbehouden en u slechts één dag kunnen toestaan; maar Ik heb u zes dagen gegeven voor het werk van uw beroep en heb slechts één dag voor Mijn eigen dienst genomen. Het is dan gegrond en redelijk, dat u deze dag op een bijzondere wijze afzondert voor Mijn eredienst."
2. Het tweede argument om de sabbat te heiligen, is genomen *van de rechtvaardigheid ervan*. "De zevende dag is de sabbat des Heeren, uws Gods"; alsof God gezegd had: "De sabbat komt Mij toe, Ik eis er een bijzonder recht op en geen ander heeft er enige aanspraak op. Hij, die Mij van deze dag berooft en hem stelt tot gewone gebruiken, is een heiligschennend persoon, hij steelt van de kroon des hemels en Ik zal hem geenszins onschuldig houden."
3. Het derde argument om de sabbat te heiligen, is genomen *van Gods eigen waarneming ervan*. Hij "rustte ten zevende dage"; alsof de Heere wilde zeggen: "Wilt u Mij, als een voorbeeld, niet volgen? Al Mijn scheppings-werken voleindigd hebbende, rustte Ik de zevende dag; zo ook, als u al uw wereldse arbeid gedaan hebt op de zes dagen, zo behoort u nu op te houden van de arbeid van uw beroep en de zevende dag aan Mij te wijden, als een dag van heilige rust."
4. Het vierde argument, om de sabbat te heiligen, is genomen *van de weldaden, die voortvloeien uit een Godvruchtige waarneming van de sabbat*. "Daarom zegende de Heere de sabbatdag en heilige dezelve." God heeft niet alleen de zevende dag ingesteld, maar Hij zegende hem ook. Het is niet alleen een dag tot eer van God, maar ook een dag van zegen voor ons; het is niet alleen een dag, waarop wij God dienen, maar ook een dag, waarin Hij ons genade schenkt. Op deze dag daalt er

een zegen neer van de hemel. God zelf trekt er geen voordeel uit; wij kunnen niet ene el tot Zijn wezenlijke heerlijkheid toedoen; maar wij zelf trekken er voordeel uit. Deze dag, Godvruchtig waargenomen, brengt een zegen met zich mee voor onze zielen, onze goederen en ons nageslacht. Het niet onderhouden ervan, brengt een vloek., Jeremia17:27. God vervloekt de zegeningen van de mens., Mal. 2 : 2. Het brood, dat hij eet, is vergiftigd met een vloek; zo brengt dan de nauwgezette viering van de sabbat allerlei soort van zegeningen met zich mee. Dit zijn de argumenten om te bewegen tot sabbatsheiliging.

Hetgeen ik wilde, dat u nu opmerkte, is, dat het gebod om de sabbat te onderhouden, niet afgeschaft werd met de ceremoniële wet, maar zuiver zedelijk is; en de viering ervan moet voortduren tot aan het einde der wereld. Waar kan het aangetoond worden, dat God ons een ontheffing gegeven heeft van de onderhouding van één dag in de zeven dagen?

Vraag: *Waarom heeft God een sabbat ingesteld?*

Antwoord:

1. Met betrekking tot Hem Zelf. Het is nodig, dat God één dag in de zeven dagen voor Zijn eigen onmiddellijke dienst zou afzonderen, opdat Hij daardoor bekend mocht worden als de grote Gevolmachtigde, of soevereine Heere, die macht over ons heeft, beide om de aanbidding te gebieden en de tijd vast te stellen, wanneer Hij wil aanbeden worden.
2. Met betrekking tot ons. De sabbat is voor ons belang; het bevordert de heiligheid in ons, De bezigheden op de weekdays maken ons vergeetachtig aangaande God en onze zielen: de sabbat brengt Hem in onze herinnering terug. Wanneer het dwarrelende stof van de wereld de wielen van onze genegenheden heeft belemmerd, zodat zij zich nauwelijks tot God kunnen richten, komt de sabbat en smeert de wielen van onze genegenheden en zij komen snel in beweging. God heeft de sabbat voor dit doel ingesteld. Op deze dag stijgen de gedachten hemelwaarts, de tong spreekt van God en is als de pen van een die vaardig schrijft, de ogen druipen van tranen en de ziel brandt van liefde. Het hart, wat heel de week als bevroren was, smelt op de sabbat samen met het Woord. De sabbat is een vriend voor de godsdienst; hij vijlt de roest van onze genaden af; het is een geestelijk vreugdefeest, waarin de ziel zich toelegt om zich met Zijn Maker te onderhouden. Ik wilde u nu aantonen de manier, hoe wij de sabbatdag moeten onderhouden; maar vóór ik daartoe kom, hebben we een belangrijke vraag te overwegen.

Vraag: *Hoe komt het, dat wij de sabbat niet op de zevende dag, zoals het was bij de oorspronkelijke instelling, onderhouden, maar die veranderd hebben in een andere dag?*

Antwoord: De oude zevendedags sabbat, die de Joodse sabbat was, is afgeschaft en in de plaats ervan volgt de eerste dag van de week, welke is de Christelijke sabbat. De zedelijkheid of het wezen van het vierde gebod bestaat niet in het nauwkeurig onderhouden van de zevende dag, maar het onderhouden van één dag in de zeven dagen is hetgeen God heeft ingesteld.

Vraag: *Maar hoe werd de eerste dag in de week in de plaats gesteld van de zevende dag?*

Antwoord: Niet door kerkelijke autoriteit. "De kerk", zegt mr. Perkins, "heeft geen macht om een sabbat in te stellen."

1. De verandering van de sabbat van de laatste dag der week in de eerste, geschiedde door Christus" eigen instelling. Hij is "Heere van de sabbat", Markus 2 : 28. En wie zal een dag instellen dan Hij, die er de Heere van is? Hij maakte deze dag. "Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft", Psalm 118 : 24. Arnobius en de meeste uitleggers verstaan dit van de Christelijke sabbat, die genoemd wordt: de dag des Heeren.", Open. 1:10. Zoals het genoemd wordt "des Heeren Avondmaal", vanwege de instelling des Heeren van het brood en de wijn en het afzonderlijk stellen van een gewoon tot een bijzonder en heilig gebruik; zo wordt het genoemd "de dag des Heeren", vanwege de instelling des Heeren ervan en het afzonderen van de gewone dagen tot Zijn bijzondere aanbidding en dienst. Christus verrees op de eerste dag der week uit het graf en verscheen twee maal op die dag aan Zijn discipelen., Johannes 20 : 19, 26, hetwelk was, om hen bekend te maken, zoals Augustinus en Athanasius zeggen, dat Hij de Joodse sabbat overgebracht had naar de dag des Heeren.

2. Het onderhouden van de eerste dag was de praktijk der apostelen. "En op de eerste dag der week, als de discipelen bijeengekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen", Hand. 20 : 17a, 1Cor. 16 : 2. Hier was beiden: het prediken en het breken des broods op deze dag. Augustinus, Inocentius en Isidore houden de onderhouding van onze Evangelische sabbat te zijn van apostolische bekrachtiging, en bevestigen, dat uit kracht van de praktijk der apostelen, deze dag moet afgezonderd worden tot de godsdienstoefening. Wat de apostelen deden, deden zij door goddelijke autoriteit; want zij werden geïnspireerd door de Heilige Geest.

3. De eerste kerk had voor de dag des Heeren, die wij nu vieren, hoge achting. Het was een groot kenteken van hun godsdienst, om deze dag te onderhouden. Ignatius, de oudste kerkvader, die in de tijd van de apostel Johannes leefde, gebruikte deze woorden: "Laat een ieder, die Christus liefheeft, de eerste dag der week, de dag des Heeren, heiligen." Deze dag is door de kerk van Christus meer dan 1600 jaar onderhouden, zoals de geleerde Bucer opmerkt. Zo ziet u, hoe de zevende-dags sabbat veranderd werd tot de eerste-dags sabbat.

De grote reden om de Joodse sabbat inde dag des Heeren te veranderen is, dat het ons de "Verborgenschap van onze verlossing door Christus" in gedachten brengt. De reden, waarom God de oude sabbat instelde, was, om een herinnering te zijn aan de schepping; maar nu heeft Hij de eerste dag der week er voor in de plaats gesteld, ter herinnering aan een heerlijker werk dan de schepping, welke is de verlossing.

Groot was het werk der schepping, maar groter was het werk der verlossing. Zoals er gezegd werd, dat "de heerlijkheid van de tweede tempel groter was dan de heerlijkheid van de eerste tempel", Hag. 2 : 10, zo was de heerlijkheid van de verlossing groter dan de heerlijkheid van de schepping. Grote wijsheid werd er gezien in ons te formeren, maar wonderbaarlijker wijsheid in ons zalig te maken. Grote kracht was te zien in het voortbrengen van ons uit het niets, maar grotere kracht in het helpen van ons, toen we waren "minder dan niets." Het kost meer om ons vrij te kopen, dan om ons te scheppen. Bij de schepping was het slechts het "spreken van een woord", Psalm 148:5; in de verlossing was er het vergieten van het bloed, 1 Petrus 1:19. De schepping was het werk van Gods vingers, Psalm 8:4; verlossing was het werk van Zijn arm, Lukas 1:51. Bij de schepping gaf God ons onszelf; bij de verlossing gaf Hij Zichzelf. Bij de schepping hadden we een recht op een aards paradijs; in de verlossing hebben we een recht op een hemels koninkrijk. Christus

mocht dan wel de zevende dag van de week veranderen in de eerste, daar het ons de verlossing in gedachten brengt, hetwelk heerlijker werk is dan de schepping.

1ste gebruik.

Het gebruik, dat ik hiervan zal maken, is, dat wij de Christelijke sabbat, die wij nu viëren, in hoge ere behoren te houden. De Joden noemden de sabbat: "de wens der dagen en de koningin der dagen." Wij moeten deze dag noemen een "verlustiging, opdat de Heere geheiligd worde, die te eren is", Jesaja 58:13.

Metaal wat het merk van de koning draagt, is van aanzien en van grote waarde. God heeft Zijn koninklijk zegel op de sabbat gezet; het is de sabbat des Heeren, en dit maakt hem heerlijk. Wij moesten op deze dag zien als de beste dag van de week. Wat de fœnix is onder de vogels, wat de zon is onder de planeten, is de dag des Heeren onder de andere dagen. "Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft", Psalm 118: 24a. God heeft alle dagen gemaakt, maar Hij heeft deze gezegend. Zoals Jacob de zegen van zijn broeder kreeg, zo verkreeg de sabbat de zegen van al de andere dagen der week. Het is een dag, op welke wij ons op een bijzondere wijze met God onderhouden. De Joden noemden de sabbat: "een dag van licht"; zo schijnt op deze dag de Zon der Gerechtigheid op de ziel. De sabbat is de marktdag der ziel, het beste van de tijd. Het is de dag van Christus' verrijzenis uit het graf en de nederdaling van de Heilige Geest op aarde. Hij is geparfumeerd met de zoete geur des gebeds, die als wierook ten hemel stijgt. Op deze dag valt het manna; dat is het voedsel der engelen. Dit is de feestdag van de ziel, op welke de genaden hun spelen opvoeren; de andere dagen van de week worden meest gebruikt voor aardse dingen, deze dag voor hemelse; dan vergadert u stro, nu paarden.

Nu neemt Christus de ziel mee op de berg en geeft hem zeer uitnemende gezichten van de heerlijkheid. Nu leidt Hij Zijn bruid tot de schatten des wijns en ontplooit de banier van Zijn liefde. Nu geeft Hij haar Zijn specerijwijn en het sap van de granaatappelen., Hooglied 8:2. De Heere openbaart Zichzelf gewoonlijk meer aan de ziel op deze dag. De apostel Johannes was in de geest op de dag des Heeren, Openbaring 1:10. Hij werd opgevoerd in aanbiddelijke verrukkingen des hemels.

Op deze dag bevindt een Christen zich in de hoogten; hij wandelt met God en ervaart het, alsof het een verkeren met Hem in de hemel was, 1 Johannes 1:3. Op deze dag worden de heilige genegenheden verlevendigd; de stam der genade wordt verhoogd; verdorvenheden worden verzwakt; en satan valt als een bliksem neer voor de majesteit van het Woord. Christus deed de meeste van Zijn wonderen op de sabbat; zo doet Hij nog: dode zielen worden opgewekt en stenen harten worden vleselijke harten gemaakt. Hoe hoog moesten wij deze dag achten en eerbied er voor hebben! Hij is dierbaarder dan robijnen. God heeft hem gezalfd met de olie der blijdschap boven zijn medegenoten. Op de sabbat doen we engelenwerk; onze tongen worden gestemd tot lof van God. De sabbat op aarde is een schaduw en type van de heerlijke rust en eeuwige sabbat in de hemel, waarop wij hopen; wanneer God de tempel, en het Lam hare kaars zal zijn., Openbaring 21 :22, 23.

"Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat des Heeren uws Gods: dan zult gij geen werk doen, enz.", Exodus 20:9, 10.

"Zes dagen zult gij arbeiden." God wilde geen enkel bestaan hebben zonder een beroep: godsdienst geeft geen rechtvaardiging tot nietsdoen. Het is een plicht, om zes dagen te werken, zowel als om een heilige rust te houden op de zevende dag. "Want wij horen, dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende, maar ijdele

dingen doende. Doch de zodanigen bevelen en vermanen wij door onze Heere Jezus Christus, dat zij met stilheid werkende, hun eigen brood eten.", 2 Thess. 3:11, 12. Een Christen moet niet alleen om de hemel denken, maar ook om zijn beroep. Terwijl de loods zijn oog op de sterren gevestigd heeft, houdt hij zijn hand aan het roer. Zonder werken zullen de zuilen van een gemenebest vaneenscheuren, en de aarde zal, gelijk de akker van de luiaard, met distelen overgroeid worden.", Spreuken 24: 30, 31.

Adam, in de staat der onnozelheid, alhoewel monarch van de wereld, moest niet nutteloos zijn, maar moest de aarde bebouwen en bewaren., Gen. 2:1 S. Vroomheid sluit de vlijt niet uit. Stilstaande wateren bederven. Levenloze schepselen zijn in beweging. De zon loopt zijn baan, de fontein vloeit en het vuur spat vonken. Levende schepselen werken. Salomo zendt ons tot de mieren om te leren werken., Spreuken 6:6, 30:25.

De bij is het zinnebeeld van de vlijt; sommige bijen verzamelen honing, anderen maken was, anderen bouwen de honingraat, anderen houden de wacht bij de deur van de korf, om de hommelen buiten te houden. En zal een mens zich niet veel meer gewennen om te arbeiden?

Die wet in het paradijs werd nooit herroepen: "in het zweet uws aanschijns zult gij brood eten", Gen. 3:19. Men behoort niet te houden van belijders, die praten over het leven des geloofs, maar die geen beroep uitoefenen; zij zijn gelijk de leliën des velds, die "niet arbeiden en niet spinnen", Matthéus 6:28b.

Het is een uitspraak van de heilige en geleerde mr. Perkins, welke zeide: *"Laat een mens begiftigd zijn met uitnemende gaven en het Woord met achting aanhoren en ten Avondmaal gaan, indien hij echter de plichten van zijn beroep niet beoefent, is alles slechts huichelarij."*

Waar is een lui mens goed voor? Wat voor nut doet een schip, dat altijd voor de kust ligt? Of een wapenuitrusting, die ophangt en verroest? Zonder beroep te leven, stelt iemand bloot aan verzoeking. Melanchton noemt luiheid: "des duivels bad", omdat hij zichzelf met behagen baadt in een luie ziel. Wij zaaien geen zaad in de grond, wanneer het braak ligt; maar de satan zaait zijn meeste zaad van verzoeking in zulke personen, die braak liggen en zonder beroep zijn. Luiheid is de bakermat van de ondeugd. Seneca, een oude heiden, kon zeggen: "er gaat niet ene dag zonder enige arbeid aan mij voorbij." Een lui persoon gaat voor een nul door in de wereld en God schrijft geen "nullen" op, in het boek des levens. We lezen in de Heilige schrift van "het brood der luiheid te eten" en "de wijn van enkel geweld te drinken.", Spreuken 31:27b en 4: 17b. Het is evenveel zonde om "het brood der luiheid te eten" als om "de wijn van geweld te drinken." Een lui persoon kan geen rekenschap van zijn tijd geven. De tijd is een talent om mee te handelen, beide in onze bijzondere en algemene roepingen. De luie dienstknecht "verborg zijn talent in de aarde"; hij doet geen goed; zijn tijd is niet uitgekocht, maar verloren. Een lui persoon leeft onnut; hij hindert de aarde. God noemt de trage dienstknecht "boos": "Gij boze en luie dienstknecht", Matthéus 25:26.

Draco, wiens wetten in bloed geschreven waren, beroofde hen van het leven, die niet werken wilden voor hun levensonderhoud. In Hetruria zorgde men er voor, dat zulke personen verbannen werden. Luie mensen leven in de schending van het gebod: "Zes dagen zult gij arbeiden." Laat hen oppassen, dat ze niet verbannen worden van de hemel. Een mens kan evengoed naar de hel gaan vanwege het niet werken in zijn beroep als vanwege het ongelooft.

"Maar de zevende dag is de sabbat des Heeren, uws Gods: dan zult gij geen werk doen."

Gesproken hebbende van de redenen, om de sabbat te heiligen, kom ik nu tot de vraag:

Op welke wijze moeten wij de sabbat heiligen?

Antwoord I. *In negatieve zin.*

Wij moeten geen werk op die dag doen. Dit is het gebod. "Dan zult gij geen werk doen." God heeft deze dag voor Zichzelf afgezonderd; daarom moeten wij hem niet gewoon gebruiken, door enig burgerlijk werk te doen. Zoals toen Abraham heenging om te offeren, liet hij zijn dienstknechten en de ezel aan de voet van de heuvel; zo moeten we ook, wanneer wij God gaan aanbidden op deze dag, alle wereldse zaken achter ons laten, de ezel aan de voet van de heuvel, Gen. 22:5.

Zoals Jozef, toen hij met zijn broederen wilde spreken, de Egyptenaren deed uitgaan, zo ook, wanneer wij met God willen verkeren op deze dag, moeten we alle aardse bezigheden uitdrijven. De dag des Heeren is een dag van heilige rust. Alle wereldlijke arbeid moet nagelaten en opgeschort worden, daar het een ontheiliging van de dag is. "In die dagen zag ik in Juda, die persen traden op de sabbat, en die garven inbrachten, die zij op ezels laadden; alsook wijn, druiven en vijgen, en alle last, die zij te Jeruzalem inbrachten op de sabbatdag; en ik betuigde tegen hen ten dage als zij eetwaren verkochten. Zo twistte ik met de edelen van Juda, en zeide tot hen: Wat voor een boos ding is dit, dat gijlieden doet, en ontheiligt de sabbatdag?, Nehemia 13:15, 17.

Het is heiligschennis, om de tijd, welke God tot Zijn dienst heeft afgezonderd, te beroven voor burgerlijk werk. Hij, die enige tijd van de sabbat wijdt aan wereldse zaken, is een ergere dief dan hij, die bij de grote wegen rooft. Want de ene berooft slechts een mens, maar de andere berooft God. De Heere verbood manna te vergaren op de sabbat, Exodus 16. Men zou kunnen denken, dat het toegestaan zou zijn, daar het manna de "stok van hun brood" was; en de tijd wanneer het viel, was tussen vijf en zes uur in de morgen, zodat zij het bijtijds verzameld konden hebben en heel de rest van de sabbat hadden kunnen besteden in de dienst van God; en bovendien behoefden zij er niet een of andere grote reis voor te ondernemen, want men behoefde alleen maar buiten de deur te stappen en het viel rondom hun tenten; en toch, zij mochten het niet verzamelen op de sabbat; en alleen alom hun voornemen om het te doen, was God zeer toornig. "En het geschiedde op de zevende dag, dat sommigen van het volk uitgingen om te verzamelen, doch zij vonden niet. Toen zeide de Heere tot Mozes: Hoelang weigert gijlieden te houden Mijn geboden en Mijne wetten?, Exodus 16:27, 28.

Het was zeer zeker een prijzenswaardig werk, om Christus te zalven, toen Hij gestorven was, maar, alhoewel Maria Magdalena en Maria, de moeder van Jacobus heerlijke zalven bereid hadden, om het dode lichaam van Christus te zalven, gingen zij niet naar het graf om Hem te balsemen, voordat de sabbat voorbij was. "en op de sabbat rustten zij naar het gebod"., Lukas 23:56b. De hand kan niet bezig gehouden worden op de dag des Heeren, of het hart zal bezoedeld worden.

Zelfs de heidenen wilden, door het licht der natuur, niet enig werelds werk doen op de tijd, die zij afgezonderd hadden voor de aanbidding van hun valse goden. Clemens Alexandrinus verhaalt van één van de keizers van Rome, die, op de dag, welke gesteld was voor aanbidding van zijn goden, alle oorlogszaken op zij zette en de tijd doorbracht in godsdienstoefeningen. Slaafse arbeid te verrichten op de sabbat, vertoont een ongodsdienstig hart en beledigt God grotelijks.

Het doen van werelds werk op deze dag is, de ploeg van de duivel te volgen; het is tot verlaging van de ziel. God maakte deze dag met het doel, om het hart hemelwaarts te heffen, om zich met Hem te onderhouden, om engelenwerk te doen; maar om bezig te zijn met aardse arbeid, is de eer van de ziel te verlagen. God wil niet hebben, dat er inbreuk gemaakt wordt op Zijn dag of in het minste verontreinigd wordt. De man, die hout verzamelde op de sabbat, moest op Zijn bevel gestenigd worden, Num. 15. Het mocht een kleinigheid lijken, om wat hout op te rapen om een vuur aan te steken; maar God wilde niet hebben, dat deze dag door de kleinste zaken geschonden werd. Neen, het werk, wat betrekking had op een godsdienstig gebruik, mocht niet op de sabbat gedaan worden-; zoals het houwten van stenen om het heiligdom te bouwen. Bezaleël, die geroepen was om kunstig steensnijding en houtsnijding te doen voor het heiligdom, moest er zich op de sabbat van onthouden, Exodus 31:15. Een tempel is een plaats om God te aanbidden, maar het was een zonde om een tempel te bouwen op de dag des Heeren. Dit is, de sabbat te heiligen op negatieve wijze, door geen dienstwerk te verrichten.

Werken van *noodzakelijkheid en barmhartigheid* mogen echter op deze dag gedaan worden. In deze gevallen wil God barmhartigheid en geen offerande. Het is gewettigd, de noodzakelijke voorzieningen der natuur tot zich te nemen. Voedsel is voor het lichaam als olie voor de lamp. Het is gewettigd, om werken der barmhartigheid te doen, zoals om een buur te helpen, wanneer of leven of goed in gevaar zijn. Hierin waren de Joden té nauwgezet en té precies; die duldden niet, dat er werken der barmhartigheid gedaan werden op de sabbat. Als iemand ziek was, zo dachten zij, mocht men op deze dag geen middelen tot zijn genezing gebruiken. Christus viel hen aan, daar zij toornig op Hem geweest waren. omdat Hij een mens gezond gemaakt had op de sabbat, Johannes 7:23. Als er een huis in brand stond, dachten de Joden, dat ze geen water mochten brengen om het te blussen; indien een schip een lek kreeg op deze dag, dachten zij, dat ze het niet mochten stoppen. Zij waren "al te zeer rechtvaardig." Uitgezonderd in deze twee gevallen, van noodzakelijkheid en barmhartigheid, moet alle wereldse arbeid gestaakt worden en terzijde gesteld op de dag des Heeren.

"Dan zult gij geen werk doen." Dit beschuldigt en veroordeelt velen onder ons, die teveel hun vingers bezoedelen met werk op die dag; sommigen in zich op te maken voor grote feesten, anderen in het openen van hun winkeldeuren en vlees verkopen op de sabbat. De zeeman wil niet naar zee dan op de sabbat en vaart zo met volle zeilen in de overtreding van dit gebod. Anderen werken op deze dag heimelijk, sluiten hun winkelramen en gaan met hun handel binnendeurs verder; maar alhoewel zij denken, hun zonde onder een dak te verbergen, God ziet het. "Waar zou ik henenvlieden voor uw aangezicht?", Psalm 139:7b, 12a. "Ook verduistert de duisternis voor u niet." Dezulken ontheiligen de dag en God zal hunne overtredingen bestraffen.

Antwoord II: *In positieve zin.*

Wij heiligen de sabbatdag, door deze dag "te heiligen en te wijden" aan de dienst van de grote God. Het is goed, om op de sabbatdag te rusten van het werk onzer beroeping; maar als we rusten van de arbeid en niet méér doen, zo onderhouden de os en de ezel de sabbat even goed als wij; want zij rusten van de arbeid. Wij moeten de dag aan God wijden; wij moeten niet slechts een sabbat "onderhouden", maar een sabbat "heiligen." Sabbatsheiliging bestaat in twee dingen:

1. Een plechtige voorbereiding er voor.
2. Een heilige waarneming ervan.

1ste Een plechtige voorbereiding er voor.

Indien een vorst in uw huis zou komen, wat een voorbereiding zou u maken voor zijn onthaal! U zou het huis met bezemen keren, de vloer boenen, de kamer verfraaien met de kostelijkste kleden en behang, zodat het enigszins geschikt is voor de staat en waardigheid van zo'n groot persoon. Op de gezegende sabbat, heeft God voor, om aangename gemeenschap met u te hebben; Hij schijnt tot u te zeggen, zoals Christus tot Zacheüs zeide; "Haast u en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven.", Lukas 19:15.

Nu, wat voor een voorbereiding moest u wel maken, om deze Koning der heerlijkheid te onthalen? Als de zaterdagavond nadert, klinkt er een sein tot de aftocht; roept uw gedachten terug van de wereld en verzamelt ze bij elkaar, om aan dat grote werk van de aanstaande dag te denken. Zuivert uit alle onreine genegenheden, die u ongeschikt kunnen maken voor het werk van de sabbat. De voorbereiding 's avonds is als het stemmen van een instrument, het zal het hart beter geschikt maken voor de plichten van de volgende sabbat.

2^e. De heilige waarneming ervan.

- a. Verheug u in het naderen van de dag, als een dag, waarin we een voordeel voor onze zielen hebben en ons zeer mogen verheugen in de tegenwoordigheid van God. Johannes 8:56, Abraham, "zag Mijn dag en is verblijd geweest." Zo ook, wanneer wij het licht van de sabbat zien schijnen, behoren wij ons te verheugen. "Indien gij de sabbat noemt een verlustiging", Jesaja 58:13; dit is de Koningin der dagen, welke God gekroond heeft met een zegen. Zoals er één dag in de week was, waarop God tweemaal zoveel manna liet regenen als op andere dagen, zo laat Hij op de sabbat tweemaal zoveel manna van hemelse zegeningen neerkomen als op enige andere dag. Dit is de dag, waarop Christus de ziel in het wijnhuis voert en de banier der liefde over haar uitspreidt; nu valt de dauw des Geestes op de ziel, waardoor zij verlevendigd en verkwikt wordt. Hoe menigeen kan van de dag des Heeren schrijven, dat het de dag van hun nieuwe geboorte is! Deze dag is een onderpand en voorproef van de eeuwige rust in de hemel. Zullen wij ons dan niet verheugen bij zijn nadering? De dag, waarop de Zon der gerechtigheid schijnt, behoort een dag van blijdschap te zijn.
- b. Staat tijdig op, op de sabbatmorgen. Christus stond op, vroeg op deze dag, vóór de zon opging, Johannes 20:1. Hij stond vroeg op, om ons te verlossen en zullen wij niet vroeg opstaan om Hem te dienen en te verheerlijken? "Ik zoek U in de dageraad", Psalm 63:1. Kunnen wij op andere dagen vroeg opstaan? De landman is vroeg bij zijn ploeg, de reiziger staat vroeg op om op reis te gaan, en zullen wij, die op deze dag op weg zijn naar de hemel, het niet doen? Zeker, als wij God liefhadden, zoals het behoorde, wij zouden op deze dag tijdig opstaan, opdat wij Hem mogen ontmoeten, die onze zielen liefheeft. De zulken, die laat aan het werk zijn op de avond tevoren, zijn zo diep in slaap, dat zij moeilijk op tijd zullen opstaan op de sabbatmorgen.
- c. Als ge uw lichamen verzorgd hebt, moet ge uw zielen bereiden om het Woord te horen. Zoals het volk Israëls hun klederen moest wassen, voordat de wet aan hen overhandigd werd, zo moeten wij onze zielen wassen en reinigen; en dit wordt gedaan door lezen, mediteren en gebed, Exodus 19: 10.
 - (1) *Door het lezen van het Woord.* Het Woord is een voornaam middel om het hart te heiligen en het in een sabbatgestalte te brengen. "Heilig hen in Uwe

waarheid, enz., Johannes 17: 17. Lees het Woord niet slordig, maar met ernst en genegenheid; als de godsspraak des hemels, de bron van zaligheid, het boek des levens. David achtte het om zijn dierbaarheid, begeerlijker dan goud; en om zijn smaak zoeter dan honing, Psalm 19:10. Door het op de Woord op de rechte wijze te lezen zal ons hart als het dodig is, weer verlevendigd worden, wanneer het hard is, weer vertederen; wanneer het koud en bevroren is weer ontvlammen; en wij kunnen met de discipelen weer zeggen: "Was ons hart niet brandende in ons?" Sommigen stappen zo vanuit het bed om het Woord te horen. De reden, waarom velen niet meer goed verkrijgen door het gepredikte Woord op een sabbat, is, omdat zij met God niet hebben ontbeten in de morgenstond door het lezen van Zijn Woord.

(2) *Mediteren*. Klim op de berg van meditatie en spreek daar met God. Mediteren is het terugtrekken van de ziel in zichzelf, zodat, door een ernstige en plechtige gedachte aan God, het hart opgeheven mag worden tot gewijde genegenheden. Het is een werk, geschikt voor de sabbatmorgen. Mediteer over vier dingen:

1. *Over de werken der schepping*. Dit wordt uitgedrukt in het gebod. "Want in zes dagen heeft de Heere de hemel en de aarde gemaakt, de zee, enz." De schepping is een kijkglas, waarin we de wijsheid en kracht van God heerlijk zien afgebeeld. God bracht dit schone gebouw van de wereld voort zonder enig bestaande materie en wel met één woord. "Door het woord des Heeren zijn de hemelen gemaakt", Psalm 33: 6. De discipelen verwonderden zich, dat Christus, met één woord, de zee kon stillen, maar het was nog veel verbazender, de zee met één woord voort te brengen, Matthéus 8:26. Laat ons op de sabbat overdenken de oneindigheid van de Schepper. Kijk naar het firmament en zie Zijn wonderwerken in de diepte, Psalm 107: 24. Kijk in de aarde, waar we de natuur van de mineralen, de kracht van de magneet, de geneeskracht van het kruid en de schoonheid van de bloemen mogen aanschouwen. Door het mediteren over deze werken der schepping, zo zeldzaam geborduurd, zullen we leren God te bewonderen en Hem te prijzen. "Hoe groot zijn Uwe werken, o Heere! Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt.", Psalm 104: 24. Door het mediteren over de werken der schepping, zullen we op God leren vertrouwen. Hij, die kan scheppen, kan ook zorgen; Hij, die ons voort kon brengen, toen wij niets waren, kan ons verheffen, wanneer we in de laagte zijn. "Onze hulp is in de Naam des Heeren, die hemel en aarde gemaakt heeft.", Psalm 124:8.
2. *Overdenkt de heiligheid van God*. "Zijn naam is heilig en vreselijk.", Psalm 111:9. "Gij zijt te rein van ogen, dan dat Gij het kwade zoudt zien", Hab. 1:13. God is wezenlijk, oorspronkelijk en werkdadig heilig. Al de heiligheid in de mensen en de engelen is slechts een kristalheldere stroom, die afvloeit van deze heerlijke fontein. God bemint de heiligheid, omdat het Zijn eigen beeld is. Een koning kan niet anders, dan zijn eigen afbeelding, die hij in munten ziet geperst, beminnen. God rekent de heiligheid tot Zijn heerlijkheid en de meest fonkelende parel van zijn kroon: "verheerlijkt in heiligheid", Exodus 15: 11. Hoe geschikt is de meditatie als een eerste toegang tot een sabbat. De overpeinzing er van kan zo'n gestalte des harten in ons werken, zoals het voegzaam is voor een heilig God; het maakt, dat wij ontzag hebben voor Zijn Naam en Zijn dag heiligen. Terwijl we peinzen over de heiligheid van Gods natuur, zullen we beginnen om van gedaante veranderd te worden naar Zijn gelijkenis.

3. *Overdenk de liefde van Christus, in ons te verlossen.* Openbaring 1:5. De verlossing gaat de schepping te boven; het ene is een gedenkteken van Gods kracht, het andere van Zijn liefde. Hier is gepast werk voor een sabbat. O, de oneindige verbazende liefde van Christus, om arme afgefallen schepselen te verheffen uit een schuldige en verdoemde staat! Overdenk het volgende:

- Dat Christus, die God was, moest sterven; dat deze heerlijke Zon der Gerechtigheid verduisterd moest worden. Wij kunnen deze liefde nooit genoeg bewonderen, nee, ook niet in de hemel.
- Dat Christus moest sterven voor zondaren; geen zondige engelen, maar zondige mensen. Dat zulke kluiten van aarde en zonde, blinkende sterren der heerlijkheid gemaakt zouden worden! O, de verbazingwekkende liefde van Christus!
- Niet alleen, dat Christus moest sterven voor zondaren, maar sterven als een zondaar. "Hij is zonde voor ons gemaakt", 2 Kor. 5:21. Hij, die onder de heerlijke personen van de Drie-eenheid was, "is met de overtreders geteld geweest", Jesaja 53:12. Niet dat hij zonde gedaan had, maar hij was gelijk een zondaar, zijnde onze zonden Hem ten laste gelegd. De zonde leefde niet in Hem, maar was op Hem gelegd. Hier was een volheid van liefde, genoeg om ons aan te steken met verbazing.
- Dat Christus ons zou verlossen, wanneer Hij niet kon verwachten iets te verwerven of ook maar enigszins bevoordeeld te worden door ons. Mensen willen hun geld niet uitgeven voor aankopen, tenzij het tot hun nut zal worden omgezet; maar wat voordeel kon Christus verwachten door ons te kopen en te verlossen? Wij waren in zulk een staat, dat wij Christus' liefde noch konden verdienen, noch konden belonen. Wij konden haar niet verdienen; want wij lagen in ons bloed, Ezechiël 16:6. Wij hadden geen geestelijke schoonheid om Hem te verlokken. Ja, wat meer is, wij lagen niet alleen in ons bloed, maar wij waren in opstand tegen Hem. "Christus stierf voor ons, toen wij nog zondaars waren"; toen Hij zijn bloed vergoot, spuwden wij vergift uit., Romeinen 5:8. Zoals wij haar niet konden verdienen, zo konden wij haar ook niet belonen. Nadat Hij voor ons gestorven was, konden wij Hem niet zoveel als beminnen, totdat Hij ons Hem deed liefhebben. Wij konden Hem niets geven in de plaats voor Zijn liefde. "Wie heeft Hem eerst gegeven?", Romeinen 11:35. Wij waren gevallen in grote armoede. Indien we enige schoonheid hebben, is het van Hem. "Gij waart schoon door Mijne heerlijkheid, die Ik op u gelegd had", Ezechiël 16:14. Indien we enige goede vrucht voortbrengen, is het niet van onze eigen grond; het komt van Hem, de ware wijnstok. "Uwe vrucht is uit Mij gevonden.", Hoséa 14: 9. Het was niets dan zuivere liefde van Christus om Zijn bloed te plengen, om zulken te verlossen, waarvan Hij niet kon verwachten, er werkelijk beter door te worden.
- Dat Christus zo gewillig zou sterven. "Ik leg Mijn leven af", Johannes 10:17. De Joden konden het niet afgenomen hebben, indien Hij het niet had afgelegd. Hij had tot Zijn Vader kunnen roepen om een legioen engelen voor Zijn lijfwacht; maar waar was dat zelfs voor nodig geweest, daar Zijn eigen Godheid Hemzelf had kunnen beschermen tegen alle aanvallen? Hij "legde Zijn leven af." De Joden dorstten niet zo erg naar Zijn dood, als Hij dorstte naar onze verlossing. "Maar ik moet met een doop gedoopt worden,

en hoe worde ik geperst, totdat het volbracht zij", Lukas 12:50. Hij noemde Zijn lijden een doop; Hij moest gedoopt en besprengd worden met Zijn eigen bloed; en Hij vond de tijd lang, voordat Hij leed. Om de gewilligheid van Christus, om te sterven, aan te tonen, wordt Zijn lijden een offerande genoemd. "Door de offerande des lichaams van Jezus Christus", Hebreëen 10: 10. Zijn dood was een vrijwillige offerande.

- Dat Christus geen tegenzin in Zijn lijden had. Ofschoon Hij gezeseld en gekruisigd was, was Hij zeer tevreden met hetgeen Hij gedaan had, en, indien het nodig was, zou Hij het weer doen. "Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden", Jesaja 53:11. Zoals de moeder, die harde barensweeën gehad heeft, de pijnen niet meer gedenkt, als zij ziet, dat een kind ter wereld geboren is, maar wel tevreden is; zo ook Christus, alhoewel Hij een harde arbeid had aan het kruis, denkt er niet veel meer aan; Hij wordt niet gekweld, maar denkt, dat Zijn zweet en bloed wel besteed is, omdat hij de mensenkinderen der verlossing ziet voortgebracht worden in de wereld.
- Dat Christus de verlossing krachtadig zou toepassen aan sommigen, en niet aan anderen, Hier is verbazende liefde. Alhoewel er een algoegzaamheid in Zijn verdiensten is, om allen te redden, hebben toch maar sommigen deel aan Zijn verlossende kracht; niet allen geloven. "Maar daar zijn sommigen van ulieden, die niet geloven", Johannes 6: 64. Christus bidt niet voor allen., Johannes 17:9. Sommigen verwierpen Hem. "Dit is de steen, die de bouwlieden verworpen hebben", Psalm 118: 22. Anderen beschimpten Hem, Lukas 16:14. Anderen wierpen Zijn juk af. "Wij willen niet, dat Deze over ons Koning zij", Lukas 19: 14. Zodat niet allen de weldaad van verlossing door Hem hebben. Hierin blijkt de onderscheidende liefde van Christus, dat de kracht van Zijn dood zich uit zou strekken over sommigen en niet over anderen. "Want gij ziet uwe roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen", 1 Kor. 1:26. Dat Christus velen uit uwe maagschap en land voorbij zou gaan en dat het lot van vrije genade op u zou vallen; dat Hij Zijn bloed op u zou sprengen; "O, de diepte van de liefde van Christus!"
- Dat Christus ons lief zou hebben met zulk een alles te boven gaande liefde. De apostel noemt het "een liefde, die de kennis te boven gaat", Efëze 3:19. Dat Hij ons meer lief zou hebben dan de engelen. Hij bemint hen als Zijn vrienden, maar de gelovigen als Zijn bruid. Hij bemint hen met zulk een aard van liefde, zoals God de Vader Hém toedraagt. "Gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad heeft, heb ik ook u liefgehad", Johannes 20:9. O, wat een volheid van liefde vertoont Christus in ons te verlossen.
- Dat de liefde van Christus in onze verlossing eeuwig zou zijn. "Alzo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde.", Johannes 13: 1. Zoals de liefde van Christus onvergelijklijk is, zo is ze ook oneindig. De bloem van Zijn liefde is geurig; en wat hem nog geuriger maakt, is, dat hij nooit sterft. Zijn liefde duurt tot in eeuwigheid, Jeremia 31:3. Hij zal nooit van Zijn uitverkoren bruid scheiden. De gebreken van Zijn volk kunnen nooit Zijn liefde geheel wegnemen; zij mogen haar verduisteren, maar haar niet geheel verwijderen; hun gebreken mogen Christus toornig over hen doen maken, maar hen niet doen haten. Iedere tekortkoming verbreekt niet de

huwelijksband. Christus" liefde is niet gelijk de liefde der heiligen. Soms hebben zij sterke genegenheden tot Hem; op andere tijden is de vlaag over en vinden zij weinig of geen liefde in zich, die hen beweegt; maar zo is het niet met de liefde van Christus tot hen; dat is een eeuwige liefde. Wanneer de zonneshijn van Christus" verkiezende liefde eenmaal over de ziel is opgegaan, gaat hij nooit voor altijd onder. De dood mag ons leven van ons wegnemen, maar niet de liefde van Christus. Zie hier, een bijzonder onderwerp voor overdenking op de sabbatmorgen.

De overdenking van Christus' wondervolle liefde, om ons te verlossen, zal in ons werken een sabbatsgestalte van het hart.

- Het zal ons in tranen doen versmelten vanwege onze geestelijke liefdeloosheid, dat we gezondigd hebben tegen zo'n liefdevolle Zaligmaker; dat we niet meer aangedaan waren door Zijn liefde, maar kwaad voor goed vergolden hebben; dat, gelijk die van Athene, die, niettegenstaande al de goede diensten, die Aristides aan hen bewezen had, hem uit hun stad verbanden, wij Hem uit onze tempel zouden verbannen; zodat wij Hem zouden bedroeven met onze hoogmoed, vermetele boosheid, onvruchtbaarheid, vijandigheden en vreemde partijschappen. Hebben wij geen anderen om misbruik van te maken dan onze Vriend? Hebben wij niets anders om tegen te trappen dan de ingewanden van de Zaligmaker? Leed Christus niet genoeg aan het kruis?; maar moeten wij Hem zo nodig nog meer laten lijden? Geven wij Hem meer "gal en edik te drinken?" O, indien er iets is, wat ons hart met droefheid kan vervullen en de ogen in tranen doen versmelten, het is de aan Christus aangeboden liefdeloosheid. Toen Petrus dacht aan Christus" liefde tot hem, hoe Hij hem tot een apostel gemaakt had en Zijn heilgeheimen aan hem geopenbaard had en hem meegenomen had op de berg der verheerlijking en dat hij Hem toch verloochend had; dat verbrak zijn hart met droefheid: "En naar buiten gaande, weende hij bitterlijk", Matthéus 26:75. Wat een zegen is het, om op een sabbat ogen te hebben, die druipen van tranen! En niets zal de tranen spoediger tevoorschijn brengen dan het overdenken van Christus" liefde tot ons en onze liefdeloosheid tot Hem.
- Mediteren op een morgen van des Heeren dag over de liefde van Christus, zal onze harten in liefde tot Hem ontvonken. Hoe kunnen we zien op Zijn bloedstorting en sterven voor ons, en dat onze harten niet verwarmd worden met liefde tot Hem?
Liefde is de ziel van de godsdienst, de zuiverste genegenheid. Het zijn geen rivieren van olie, maar vonken van liefde, die Christus acht. En zekerlijk, zoals David zeide: "een vuur ontbrandde in mijne overdenking", Psalm 39:4, zo ook, terwijl wij de liefde van Christus, in ons te verlossen, overdenken, zal het vuur van onze liefde tot Hem ontbranden; en dan is de Christen in een gezegende sabbatsgestalte, wanneer, gelijk een serafijn, hij brandende is in de liefde tot Christus.

4. *Overdenk op een sabbatmorgen de heerlijkheid des hemels.* De hemel is het extract en het wezen van de gelukzaligheid. Hij wordt een koninkrijk genoemd., Matthéus 25:34. Een koninkrijk vanwege zijn rijkdommen en pracht. Het wordt vermeld door: "kostelijk gesteente en paarden poorten", Openbaringen 21. Daar is alles, wat waarlijk heerlijk is; helder licht,

volmaakte liefde, onbezoedelde eer, onvermengde vreugde; en dat, wat de vreugde van het hemelse paradijs bekroont, is de eeuwigheid.

Veronderstel, dat de aardse koninkrijken heerlijker waren dan zij nu zijn, hun grondvesten van goud, hun muren van paarden, hun vensters van saffier, toch zijn zij vergankelijk; maar het koninkrijk des hemels is eeuwig; die rivieren der vreugde "stromen eeuwiglijk", Psalm 16: 11. Dat, waarin het wezen der heerlijkheid bestaat en de hemel tot een hemel maakt, is het onmiddellijk gezicht en genot van de gezegende God. "Ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken", Psalm 17 : 15. O, denk aan het Jeruzalem, dat boven is! Dit is betamelijk voor een sabbat.

- Het overdenken van de hemel zal onze harten boven het stof verheffen. O, hoe zouden aardse dingen verdwijnen en tot niets ineenkrimpen, indien onze gedachten zich verhieven boven de zichtbare dingen en we een uitzicht hadden op de heerlijkheid!
- Hoe zou het overdenken van de hemel ons hemelsgezind maken in onze sabbatoefeningen! Het zou de genegenheden verlevendigen, het zou vleugelen aan de godsvrucht toe brengen en het zou zorgen, dat wij "in de geest op de dag des Heeren" zijn., Openbaring 1:10. Hoe krachtig dient hij God, die altijd een kroon der heerlijkheid op het oog heeft!

(3) *Wij bereiden onze zielen, op een sabbatmorgen, door gebed.* "Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uwe binnenkamer", enz. Matthéus 6:6. Het gebed heiligt een sabbat.

1. De dingen waarom we behoren te bidden op de morgen van de sabbat. Laat ons een zegen vragen over het woord, wat gepredikt staat te worden; dat het een reuk des levens voor ons mag zijn; dat daardoor ons verstand meer verlicht moge worden, onze verdorvenheden verzwakt en onze verkregen genade vermeerderd worde. Laat ons bidden, dat Gods bijzondere tegenwoordigheid met ons moge zijn, dat onze harten brandende in ons mogen zijn, als God spreekt, dat we het Woord mogen ontvangen in zachtmoedige en nederige harten en dat we onszelf er aan mogen onderwerpen en vruchten mogen voortbrengen, Jakobus 1:21. Ook behoren we niet alleen voor onszelf te bidden, maar ook voor anderen.
 - Voor hem, die het Woord uitdeelt; dat zijn tong mag aangeroerd worden door een kool van Gods altaar; dat God zijn hart mag verwarmen, hetwelk dient om anderen te helpen verwarmen. Uw gebeden zouden een middel kunnen zijn, om de dienaar te verlevendigen. Sommigen klagen, dat ze geen nut trekken uit het woord der prediking; misschien baden zij niet voor hun predikanten, zoals zij behoorden te doen. Het gebed is gelijk het wetten en aanscherpen van een instrument, het welk maakt, dat het beter snijdt.
 - Bidt met en voor uw gezin. Ja, bidt voor al de gemeenten, die op deze dag samenkomen in de vreze des Heeren; dat de dauw des Geestes mag nederdalen, tezamen met het manna des Woords; dat er enige zielen bekeerd mogen worden en anderen versterkt; dat de instellingen van het Evangelie mogen voortduren en er geen beperkingen op gelegd worden. Dit zijn de dingen, waarvoor wij behoren te bidden. De boom der genade zal zijn vrucht niet laten vallen, tenzij hij geschud wordt door de hand des gebeds.

2. De wijze van ons bidden. Het is niet genoeg om een gebed op te zeggen; om te bidden op een trage, koude manier, hetwelk vraagt om door God geweigerd te worden; maar wij moeten bidden met eerbied, ootmoed, vuur en hoop op Gods barmhartigheid, Lukas 22 : 44. Christus bad te ernstiger. Opdat ook wij te vuriger mogen bidden, moeten wij bidden met een gevoel van onze noden. Hij, die erg door de noden lijdt, zal ernstig om aalmoezen smeken. Hij bidt het vurigst, die het meest gevoelig bidt. Dit is, de sabbatmorgen te heiligen; en het is een goede voorbereiding voor het woord der prediking. Als de grond is open gemaakt door de ploeg, is het bekwaam om het zaad te ontvangen; wanneer het hart is opengelegd door gebed, is het bekwaam, om het zaad van het woord der prediking te ontvangen.
- d. Wanneer u op deze wijze uw ziel des morgens hebt voorbereid voor de verdere heiliging van de sabbat, *houdt uzelf gereed voor het beluisteren van het woord der prediking.*
1. Als u op uw plaats zit, heft uw ogen hemelwaarts om een zegen over het woord, wat uitgedeeld staat te worden, want u moet weten, dat het woord der prediking niet werkt als een geneesmiddel, door zijn eigen inherente kracht, maar door een kracht uit de hemel en de medewerking des Heiligen Geestes. Zendt daarom een kort uitschietend gebed op voor een zegen over het woord, opdat het krachtig voor u gemaakt mag worden.
 2. Het woord der prediking begonnen zijnde, hoor het met eerbied en heilige aandacht. "En een zekere vrouw, met name Lydia, nam acht op hetgeen van Paulus gesproken werd, Hand. 16:14. Van keizer Constantijn werd aangetekend, zijn eerbiedige aandacht voor het woord. Christus leerde dagelijks in de tempel; en al het volk hing Hem aan en hoorde Hem", Lukas 19:48. In het Grieks staat er: "zij hingen aan zijn lippen." Als we de mensen konden vertellen van een kostbare aankoop, zouden zij vlijtig luisteren; en moesten zij niet veel meer luisteren, wanneer het Evangelie der genade aan hen gepredikt wordt? Dat wij dan de sabbat mogen wijden en heiligen door aandachtig te luisteren, ons wachtende voor deze twee dingen in het luisteren: *afleiding en slaperigheid.*

(1) *Afleiding.* "om de Heere wel aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden", 1Cor. 7:35. Van Bernhardus wordt verteld, dat, wanneer hij bij de kerkdeur kwam, hij zeide: "Blijf hier, al mijn aardse gedachten." Zo behoren wij tot onszelf te zeggen, wanneer we bij de deur van Gods huis zijn: "Blijf hier, al mijn wereldse zorgen en omzwervende overpeinzingen; ik ga nu heen om te horen, wat de Heere tot mij spreken zal." Verwarring hindert de godsvrucht. Het gemoed wordt heen en weer geslingerd door ijdele gedachten en afgewend van de onderhanden zijnde zaken. Het is moeilijk om te maken, dat een kwikzilveren hart een vaste vorm aanneemt.

Hieronymus klaagt over zich zelf: "Soms, wanneer ik met de dienst van God bezig ben, wandel ik over de galerijen en maak soms mijn berekeningen." Hoe dikwijls gaan de gedachten onder het gehoor van het Woord overal heen; en wanneer het oog op de predikant gevestigd is, zijn de gedachten op andere dingen gericht. Verward luisteren, is verre van de sabbat te heiligen.

Het is zeer zondig, om toe te geven aan ijdele gedachten op deze tijd; omdat, wanneer we onder het gehoor van het woord zijn, we in Gods bijzondere tegenwoordigheid

zijn. Om een verraderlijke daad te doen in de tegenwoordigheid van de koning, is de hoogste onbeschaamdheid. "Zelfs in Mijn huis vind Ik hunne boosheid, spreekt de Heere", Jeremia 23:11. Zo mag de Heere zeggen: "Terwijl zij in Mijn huis Mijn woord horen, heb Ik boosheid gevonden; zij lonken met de ogen en hun ziel" is gesteld op ijdelheid."

Vraag: *Vanwaar komen deze omzwervende en verwarde gedachten tijdens het gehoor?*

Antwoord:

1. Ten dele van de satan. De duivel is er vooral op uit, om aanwezig te zijn op onze bijeenkomsten. Indien hij ons niet kan beletten om te gaan luisteren, zo zal hij ons hinderen in het luisteren. "Als de kinderen Gods kwamen, om zich voor de Heere te stellen, kwam de satan ook in het midden van hen", Job. 1:6. De duivel stelt ijdele voorwerpen voor de verbeelding om afleiding te veroorzaken. Zijn grote oogmerk is, om het woord onvruchtbaar te maken. Zoals, wanneer iemand aan het schrijven is, een ander hem zo schudt, dat hij zelfs niet kan schrijven; zo ook, wanneer wij luisteren, zal de duivel ons aansporen met een verzoeking, opdat we niet op het woord der prediking zouden letten. "Daarna toonde hij mij Jozua, de hogepriester, staande voor het aangezicht van de Engel des Heeren, en de satan stond aan zijne rechterhand om hem te wederstaan", Zach. 3:1.
2. Deze dwalende gedachten bij het luisteren komen ten dele van onszelf. We moeten niet alle schuld op de satan leggen.
 - a. Zij komen van het oog. Een dwalend oog veroorzaakt dwalende gedachten. Zoals een dief in het huis kan komen door het raam, zo kunnen ijdele gedachten binnenkomen door het oog. Zoals we bevolen zijn, om onze voet te bewaren, als we ten huize Gods ingaan, Pred. 4:17, zo hadden we nodig, om een verbond met onze ogen te maken, opdat we niet afgeleid zouden worden door andere voorwerpen te aanschouwen, Job. 31:1.
 - b. Dwalende gedachten tijdens het gehoor rijzen op vanuit het hart. Deze vonken komen voort van onze eigen oven. Ijdele gedachten zijn de modder, die het hart, als vanuit een roerige zee, opwerpt. "Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten", Markus 7: 21. Zoals de vuiligheid van de maag dampen naar het hoofd doet stijgen, zo zendt de verdorvenheid van het hart kwade gedachten in het gemoed.
 - c. Verwarde gedachten bij het luisteren komen voort uit een kwade gewoonte. We gewinnen onszelf aan ijdele gedachten op andere tijden en daarom kunnen we ze niet verhinderen op de sabbat. Gewoonte is een tweede natuur: "Zal ook een Moorman zijne huid veranderen, of een luipaard zijne vlekken? Zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen", Jeremia 13:23. Hij, die gewoon is aan kwaad gezelschap, weet niet, hoe het te verlaten; zo ook dezulken, die ijdele gedachten hebben, om hen heel de week gezelschap te houden, weten niet, hoe zij er op de sabbat vanaf moeten komen.

Laat mij u aantonen, hoe kwaad deze ijdele, omzwervende gedachten bij het luisteren zijn:

1. Een omzwervend hart te hebben onder het luisteren, is een minachting van Gods alwetendheid. God is een alziende Geest; en gedachten spreken luider in Zijn oren dan woorden in de onse. "Hij maakt de mens bekend, wat zijne gedachte is", Amos 4:13. Geen gewetenszaak te maken van omzwervende gedachten onder het

luisteren, is een belediging van Gods alwetendheid, alsof Hij ons hart niet kende, of de spraak van onze gedachten niet hoorde.

2. Toegeven aan dwalende gedachten onder het luisteren is huichelarij. Wij geven voor te horen wat God zegt en onze gedachten zijn in werkelijkheid op een ander ding gevestigd. Wij bieden God onze lichamen aan, maar geven Hem niet onze harten, Hosea 7:1 l. God klaagt over deze huichelarij. "Dit volk nadert tot Mij met zijn mond, en met hunne lippen eren zij Mij, doch hun hart doen zij verre van Mij", Jesaja 29:13. Dit is liegen en valselijk handelen met God.
3. IJdele gedachten tijdens het luisteren, leggen veel gebrek van de liefde tot God aan de dag. Hadden we Hem lief, we zouden naar Zijn woorden, als godsspraken, luisteren en "ze aan onze hals binden en op de tafel van ons hart schrijven", Spreuken 3:3. Wanneer een vriend, die we beminnen, tot ons spreekt en ons raad geeft, luisteren we met aandacht en nemen ieder woord in ons op. Als we onze gedachten laten omzwerven in heilige plichten, toont het een groot tekort in onze liefde tot God.
4. IJdele ongepaste gedachten tijdens het luisteren, bezoedelen een instelling. Zij zijn als dode vliegen in de doos met zalf. Wanneer een snaar van een luit ontstemd is, schaadt het de muziek; zo maakt ook de dwaling der gedachten het gemoed vals gestemd en maakt het geluid van onze diensten ruw en onaangenaam. Omzwervende gedachten bederven een plicht en doen hem omkeren in zonde. "Zijn gebed zij tot zonde", Psalm 109:7. Wat kan er erger zijn, dan dat des mensen bidden en beluisteren van het woord, tot zonde wordt? Zou het niet droevig zijn, als het vlees; dat wij eten, slechte humeuren zou doen toenemen? Hoe veel te meer, wanneer wij het woord, dat we beluisteren, hetwelk het voedsel der ziele is, wordt veranderd in zonde!
5. IJdele gedachten onder het luisteren, beledigen God. Indien de koning tot één van zijn onderdanen zou spreken en hij zou geen acht slaan op hetgeen de koning zegt, maar aan andere zaken denken of met een veer zitten spelen, zou de koning niet getergd worden? Zo ook, wanneer wij in Gods tegenwoordigheid zijn en Hij tot ons spreekt in Zijn woord en wij letten niet veel op hetgeen Hij zegt, maar onze harten gaan uit naar de begeerlijkheid, zal het God niet beledigen, om zo veronachtzaamd te worden?, Ezech. 33:31. Hij heeft een vloek over dezulken uitgesproken. "Vervloekt zij de bedrieger, die een mannetje in zijne kudde heeft en de Heere belooft, en offert wat verdorven is", Mal. 1:14. Sterke levendige genegenheden te hebben, is een mannetje in de kudde te hebben; maar het woord beluisteren met verstrooiing, is God plichtsbetuigingen geven, welke besmet zijn met ijdele gedachten en de Heere te offeren wat verdorven is, hetwelk een vloek mede brengt. "Vervloekt zij de bedrieger."
6. IJdele gedachten tijdens het luisteren, als er aan wordt toegegeven en geen weerstand aan wordt geboden, banen de weg tot verharding des harten. Een steen in het hart is erger dan in de nieren. Dwalende gedachten tijdens het luisteren verbeteren het hart niet, maar verharden het. IJdele gedachten nemen de heilige eerbied voor God weg, dewelke het hart behoort te vervullen; zij maken de consciëntie minder gevoelig en belemmeren de uitwerking, die het woord op het hart behoort te hebben.
7. IJdele en omzwervende gedachten beroven ons van de troost van een inzetting. Een begenadigde ziel ontmoet God dikwijls in het heiligdom en kan zeggen: "ik vond hem, die mijne ziele liefheeft", Hooglied 3:4. Hij is gelijk Jonathan, wiens ogen, toen hij de honing aan de staf geproefd had, verlicht werden. Maar ijdele

gedachten belemmeren de troost van een inzetting, zoals een donkere wolk de warme, aangename stralen van de zon verbergt.

Zal God van vrede tot ons spreken, wanneer wij een dwalend gemoed hebben en onze gedachten naar de einden der aarde trekken?, Spreuken 17:24. Als u ooit het woord met aandacht wilt beluisteren, doe dan als Abraham, toen hij het wild gevogelte wegjoeg van het aas, Gen. 15:11. Wanneer u deze afwijkingen en zondige afdwalingen tijdens het luisteren bemerkt, spant u zich in, om het wild gevogelte weg te jagen; zie af te komen van deze ijdele gedachten; zij zijn omzwervers en moeten niet gekoesterd worden.

Vraag: Hoe zullen wij van deze omzwervende gedachten af komen?

Antwoord:

1. Bidt en waakt tegen hen.
2. Laat het gevoel van Gods alziend oog uwe harten ontzag inboezemen. De dienstknecht zal niet spelen in de tegenwoordigheid van zijn meester.
3. Tracht naar een heilige gestalte des harten. Was het hart geestelijker, het gemoed zou minder gevederd zijn.
4. Breng meer liefde op voor het woord. Wij vestigen onze gedachten op hetgeen we beminnen. Hij, die zijn gemakkelikheden en ontspanningen bemint, vestigt er zijn zinnen op en kan ze zonder afleiding volgen. Als onze liefde meer gesteld was op het woord der prediking, zouden onze zinnen er meer op gevestigd zijn; en zekerlijk, er is genoeg, om te maken, dat wij het woord der prediking zouden beminnen; want is het woord des levens, de toegang tot de kennis, het tegengif tegen de zonde, de bezieler van alle heilige genegenheden. Het is het ware manna, hetwelk allerlei heerlijke smaken heeft; het badwater Bethesda, waarin de rivieren des levens ontspringen om de gebrokenen van hart te helen; en een onovertroffen middel of hartsterking om de droevige geest te verlevendigen. Krijgt liefde tot het woord der prediking en gij zult niet zo afgeleid worden tijdens het luisteren. Waar het hart behagen in schept, staan de gedachten bij stil.
5. Pas op voor slaperigheid tijdens het luisteren. Slaperigheid vertoont veel oneerbiedigheid. Hoe levendig zijn velen, wanneer zij met wereldse dingen bezig zijn, maar hoe slaperig in de dienst Gods, alsof de duivel hen opium gegeven had om hen slaperig te maken! Hier een slaperig gevoel te hebben, is zeer zondig. Bent u niet in gebed, als u om vergeving van zonden vraagt? Zal de gevangene in slaap vallen, als hij om vergeving smeekt? Wordt het brood des levens in de prediking des woords niet voor u gebroken? En zal een mens bij zijn voedsel in slaap vallen? Wat is erger, wegblijven van een predikatie of slapen onder een predikatie? Misschien werd, terwijl u sliep, de waarheid gebracht, die uwe zielen kon hebben bekeerd. Bovendien, slapen is zeer aanstootgevend in een heilige vergadering; het bedroeft niet alleen de geest van God, maar het maakt de harten der rechtvaardigen bedroefd, Ezechiël 13:22. Het doet hen verdriet, als zij zien, dat er enigen zo'n minachting voor God en Zijn woord tonen; om pendruk bezig te zien in de winkel, maar slaperig in de tempel. Daarom, zoals Christus zeide: "Kondet gijlieden dan niet één uur met Mij waken?", zo ook gij, kunt gij niet één uur wakker blijven?, Matthéus 26:40. Ik ontken niet, dat een kind van God, door zwakheid en ongesteldheid des lichaams, somtijds onder een predikatie in slaap kan vallen, maar niet opzettelijk of gewoonlijk.

De zon kan verduisterd worden, maar niet dikwijls. Als slapen een gewoonte is en er aan toegegeven wordt, is het een zeer slecht teken en een ontheiliging van de instelling. Een goed middel tegen slaperigheid is, karig voedsel te gebruiken op de

sabbat. Dezulken, die teveel aan hun eetlust toegeven op de sabbat, zijn bekwaamer om op een divan te gaan liggen slapen dan te bidden in de kerk. Dat u dan omzwervende gedachten en slaperigheid van u af moge werpen op de dag des Heeren en het woord met eerbiedige aandacht mag beluisteren.

Overweeg daartoe:

1. Dat het God is, die tot ons spreekt in Zijn woord; daarom wordt de prediking van het woord genoemd: "de adem Zijner lippen", Jesaja 11:4. Van Christus wordt gezegd, dat Hij nu "tot ons spreekt vanuit de hemel", zoals een koning spreekt door middel van zijn ambassadeur, Hebreeën 12:25. Predikanten zijn slechts pijpen en orgels; het is de Geest van de levendige God, die in hen blaast.

Wanneer wij onder het woord komen, behoren wij bij onszelf te denken: God spreekt door deze predikant. De Thessalonicensers hoorden het woord, hetwelk Paulus sprak, alsof God zelf tot hen gesproken had. "Toen gij het woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, hebt gij dat aangenomen, niet als der mensen woord, maar, gelijk het waarlijk is, als Gods woord", 1 Thess. 2:13.

Toen Samuël wist, "dat het de Heere was, die tot hem sprak, leende hij zijn oor", 1 Sam. 3:10. Als wij geen acht op God slaan, wanneer Hij tot ons spreekt, zal Hij geen acht op ons slaan, wanneer wij tot Hem bidden.

2. Bedenk, hoe ernstig en gewichtig de ons voorgestelde zaken zijn. Mozes zeide: "Ik neem heden tegen ulieden tot getuigen de hemel en de aarde; het leven en de dood heb ik u voorgesteld", Deut. 30: 19. Kunnen de mensen onachtzaam zijn op het woord, of slaperig, wanneer de gewichtige zaken der eeuwigheid hen voorgesteld worden?

Wij prediken het geloof en de heiligheid des levens en de dag des oordeels en eeuwige vergelding. Hier wordt het leven en de dood u voorgesteld; en roept dit alles niet om ernstige aandacht? Indien een brief aan iemand werd voorgelezen met bijzondere zaken, die voor zijn leven en staat van belang waren, zou hij er niet zeer ernstig naar luisteren?

De prediking des woords betreft uw zaligheid; en als u ooit zou willen luisteren, zo behoort het nu te zijn. "Want dat is geen vergeefs woord voor ulieden, maar het is uw leven", Deut. 32 :47.

3. Toegeven aan ijdele gedachten en slaperigheid onder het gehoor, behaagt de satan. Hij weet, dat geen acht te geven op het werk, in de godsdienst hetzelfde is, als: niet te doen "Wat niet uit het hart voortkomt, is niet gedaan." Daarom zegt Christus van sommigen: "Horende, horen zij niet", Matthéus 13:13.

Hoe kan dat zijn? Omdat, ondanks het woord in hun oren klonk, zij toch niet letten op hetgeen tot hen gezegd werd; hun gedachten waren op andere dingen gevestigd; daarom was het hetzelfde, alsof ze niet hoorden. Behaagt het de satan niet, als hij mensen onder het woord ziet komen, en net zo goed weg hadden kunnen blijven?

Zij worden achtervolgd met ijdele gedachten; zij worden afgetrokken van de dienst, terwijl zij er onder zijn; hun lichaam is in de vergadering, hun hart in de winkel. "Horende, horen zij niet."

4. Elke sabbat kan de laatste zijn, die we ooit zullen onderhouden; we kunnen gaan van de plaats des gehoors naar de plaats des oordeels; en zullen we dan geen eerbiedige aandacht geven aan het woord? Dachten wij, wanneer we naar Gods huis kwamen: "Misschien zal het de laatste keer zijn, dat God ons ooit raad zal geven aangaande onze zielen en voor een volgende preek zal de schrik des doods in onze

oren klinken"; met welk een aandacht en toewijding zouden we luisteren en al onze genegenheden zouden brandende zijn onder het gehoor!

5. U moet rekenschap geven van iedere predikatie, die u hoort. "Geef rekenschap van uw rentmeesterschap", Lucas 16:2. Zo zal God zeggen: "Geef rekenschap van uw luisteren." Zijt ge door het woord geroerd geworden? Hebt gij er voordeel mee gedaan? Hoe kunnen we goede rekenschap geven, indien we omgezworven hebben tijdens het gehoor en geen acht geslagen hebben op hetgeen tot ons gezegd is? De rechter, aan wie we rekenschap moeten geven, is God. Hadden we rekenschap te geven aan mensen, we konden de rekeningen vervalsen; maar we moeten rekenschap geven aan God. "Hij is zo'n rechtvaardig God, dat Hij niet omgekocht kan worden en zó wijs, dat Hij niet bedrogen kan worden", Bernardus.

Daarom, dewijl we rekenschap hebben te geven aan zo'n onpartijdige Rechter, hoe behoren we op ieder gepredikt woord acht te nemen, gedenkende aan de rekenschap! Laat dit alles ons ontdoen van afdwalen en slaperigheid tijdens het gehoor en onze oren ketenen aan het woord.

"Gedenkt de sabbatdag, dat gij die heiligt", enz., Exodus 20:8.

Ten einde het woord goed te beluisteren, laten we op de volgende zaken letten:

1. Leg die neigingen terzijde, die het woord der prediking vruchteloos kunnen maken, zoals:
 - a. *Nieuwsgierigheid.* Sommigen gaan om het woord der prediking te beluisteren, niet zo zeer om genade te verkrijgen, als wel om zichzelf te verrijken met begrippen: "kittelachtig zijnde van gehoor.", 2 Tim. 4:3. Augustinus belijdt, dat hij vóór zijn bekering, naar Ambrosius ging, om zijn welsprekendheid te beluisteren, meer dan om de geestelijkheid van de inhoud. "Gij zijt hun als een lied der minne, als een die schoon van stem is of die wèl speelt", Ezech. 33:32. Menigeen gaat naar het woord, om alleen hun oren te onthalen; zij houden van de melodie der stem, de zoetvloeiende aangenaamheid der uitdrukking en om wat nieuws te horen., Hand. 17:21. Dit is meer van de versiering van de schotel te houden dan van het voedsel; dit is meer begeerte te hebben om behaagd te worden dan om gesticht te worden. Gelijk een vrouw, die haar gelaat schminkt, maar haar gezondheid verwaarloost; zij beschilderen en versieren zichzelf met zonderlinge bespiegelingen, maar verwaarlozen de gezondheid van hun ziel. Dit luisteren heiligt nóch het hart, nóch de sabbat.
 - b. *Laat vooroordeel varen.* Vooroordeel is somtijds gericht tegen de gepredikte waarheden. De Sadduceeën waren vooringenomen tegen de leer der opstanding., Lukas20:27. Soms is er vooroordeel tegen de persoon, die predikt. "Er is nog één man om door hem de Heere te vragen; maar ik haat hem", 1 Koningen 22:8. Dit hindert de kracht van het woord. Indien een patiënt een slecht oordeel heeft over zijn dokter, zal hij niet één van zijn medicijnen nemen, hoe goed zij echter mogen zijn. Vooroordeel in zijn mening, is gelijk een verstopping in de maag, hetwelk de voedzame kracht van het eten belemmert. Het vergiftigt het woord en veroorzaakt, dat het zijn uitwerking verliest.
 - c. *Leg de begeerlijkheid af.* Begeerlijkheid is niet alleen het onrechtvaardig verkrijgen van werelds voordeel, maar het bovenmate te beminnen. Dit is een grote hinderpaal voor het woord der prediking. Het zaad, wat in de doornen viel, werd verstikt, Matthéus 13:22. Een bekwaam zinnebeeld van het woord, wanneer het gepredikt wordt tot een hebzuchtige hoorder. De hebzuchtige man denkt aan de wereld, wanneer hij luistert; zijn hart is in de zaak. "Zij zitten voor uw

aangezicht als mijn volk, en horen uwe woorden, maar hun hart wandelt hunne gierigheid na", Ezech. 33:31. Een hebzuchtige luisteraar bespot het woord. "En al deze dingen hoorden ook de Farizeeën, die geldgierig waren, en zij beschimpten Hem", Lukas 16: 14.

- d. *Leg af de partijdigheid.* Partijdigheid, of voorliefde in het luisteren is, wanneer wij sommige gepredikte waarheden gaarne horen, maar niet alle. Wij horen gaarne over de hemel spreken, maar niet over zelfverloochening; over het HEERE en met Christus, maar niet over het lijden met Hem; over de meer makkelijke plichten van de godsdienst, maar niet over die, welke lastiger en moeilijker zijn; zoals de doding, leggende de bijl aan de wortel en afhouwende onze beminde zonde. "Spreekt tot ons zachte dingen", Jesaja 30:10, hetgeen betekent: doe onze consciëntie geen pijn. Velen houden er van, om te horen over de liefde van Christus, maar niet om hun vijanden lief te hebben; zij houden van de vertroosting des woords, maar niet van de berispingen. Herodes hoorde Johannes de Doper gaarne; hij beminde vele waarheden, maar niet toen hij sprak over zijn bloedschande.
- e. *Leg af het bekritisieren.* Sommigen, in plaats van zichzelf te veroordelen vanwege de zonden, zitten als rechters over de predikant; of er zat te veel bitterheid in zijn prediking of hij was te lang. Zij willen eerder een predikatie afkeuren dan hem in de praktijk brengen. God zal de oordeler oordelen., Matthéus 7:1.
- f. *Leg af de ongehoorzaamheid.* "De ganse dag heb Ik mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk", Romeinen 10:21. Het wordt bedoeld van de Joden, dat God Zijn handen uitgestrekt had in de prediking van het woord, maar dat zij Christus verwierpen. Laat er niemand onder u zijn, die moedwillig de raadgevingen van het woord weigert. Het is droevig, oren van een adder en een diamanten hart te hebben, Zach. 7:11, 12. Indien wij doof zijn, als God tot ons spreekt door Zijn woord, zo zal Hij doof zijn, wanneer wij tot Hem spreken in het gebed.

2. Indien u het woord goed wilt beluisteren, hebt dan goede oogmerken in het horen. "Kom tot het woord, om beter gemaakt te worden." Sommigen hebben geen ander oogmerk in het horen dan omdat het mode is, of om naam te verwerven, of om de mond van de consciëntie te stoppen; maar kom onder het woord, om heiliger gemaakt te worden. Er is een groot verschil tussen iemand, die naar de tuin gaat voor bloemen, om op zijn borst te dragen, en een ander, die voor bloemen gaat om er siropen en medicijnen van te maken. Wij moeten naar het woord gaan voor medicijnen om ons te genezen; zoals Naman de Syriër, die naar de Jordaan ging, om van zijne melaatsheid genezen te worden.

"Zijt zeer begerig naar de redelijke onvervalste melk, opdat gij daardoor moogt opwassen", 1 Petrus 2:2. Ga naar het woord om naar Zijn evenbeeld veranderd te worden. Zoals het zegel zijn afdruk op de was achterlaat, zo ook, arbeidt opdat het woord der prediking een afdruk van zijn eigen heiligheid op uw hart mag achterlaten. Arbeidt, dat het "woord" zulk een kracht op u mag hebben als het water der ijverzucht, om te doden en om vruchtbaar te maken; dat het uw zonden doden mag en uw zielen vruchtbaar mag maken in genade, Num. 5:27.

3. Indien u het woord goed wilt beluisteren, ga er met lust naar toe. Het woord der prediking is een maaltijd van vet vol merg. Met wat een lust gaat men naar een maaltijd! Het woord der prediking zalft de blinde ogen; vertedert het rotsachtige hart;

het verbreekt onze boeien en bekeert ons, "van de macht des satans tot God", Hand. 26:18. Het woord is het zaad der wedergeboorte en het middel der zaligheid, Jakobus 1: 18. Hoort het woord met lust en voldoening. "Als uw woorden gevonden zijn, zo heb ik ze opgegeten, en uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten, Jeremia 15: 16. "Hoe zoet zijn uw redenen voor mijn gehemelte geweest! meer dan honing voor mijne mond", Psalm 119: 103. Bemin het woord, wat de meeste indruk op uw consciëntie maakt; dankt God, wanneer uw verdorvenheden er in werden aangetroffen, wanneer het zwaard des Geestes tussen u en uw zonden is doorgedaan. Wat baat het geneesmiddel, wat niet werkt?

4. Indien u het woord recht wilt horen, mengt het met het geloof. Geloof de waarheid van het woord der prediking; dat is het woord, waarnaar u geoordeeld moet worden. Niet alleen geloof hechten aan het woord der prediking, maar het op uw eigen zielen toepassen. Het geloof neemt het woord in zich op en zet het om in geestelijk voedsel. Velen horen het woord, maar het mag van hen gezegd worden, zoals in Psalm 106: 24: "Zij geloofden zijn woord niet."

Zoals Melanchton eens zeide tegen enige Italianen: *"Gij, Italianen dient God in het brood, wanneer gij niet gelooft dat Hij in de hemel is"*; zo horen velen Gods woord, maar geloven niet, dat God bestaat; zij betwijfelen de waarheid van Zijn godsspraken. Indien wij het geloof niet mengen met het woord, is het gelijk aan het weglaten van het hoofdbestanddeel in een medicijn, hetwelk het vruchteloos maakt. Ongeloof verhardt het hart des mensen tegen het woord. "Maar toen sommigen verhard werden en ongehoorzaam waren", Hand. 19: 9.

De mensen horen veel voorgehouden waarheden betreffende de dierbaarheid van Christus, de schoonheid van heiligheid en de gelukzaligheid van een verheerlijkte staat; maar indien zij door ongeloof en atheïsme deze waarheden betwijfelen, kunnen we even goed tot de stenen en pilaren van de kerk spreken als tot hen. Dat woord, wat niet geloofd wordt, kan nooit beoefend worden. Ongeloof maakt het woord der prediking zonder uitwerking. "Het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen, die het gehoord hebben, Hebréeën 4:2. Het woord is voor een ongelovige gelijk een opwekkend middel, toegediend in de mond van een dood mens, hetwelk al zijn kracht verliest. Indien er enige ongelovigen in onze gemeenten zijn, wat zullen de predikanten van hen tegen God zeggen in de laatste dag? *"Heere, wij hebben voor de mensen, waar Gij ons naar toegezonden hebt, gepredikt, wij hebben hen blijk gegeven van onze zending, we hebben hen Uw gehele raad verklaard, maar zij hebben niet één woord geloofd, wat wij gesproken hebben. Wij vertelden hen, wat de vruchten der zonde zouden zijn, maar zij wilden er zich niet om bekommeren. Zij wilden hun gezoete drank drinken, ondanks de dood in de beker was. Heere, wij zijn vrij van hun bloed."*

God verhoede, dat dienaren ooit dit verslag aan Hem zullen moeten doen van hun volk. Maar zij zullen hiertoe gedwongen worden, indien hun hoorders leven en sterven in ongeloof. Wilt u een sabbat heiligen door het woord recht te beluisteren? Hoor het met geloof. De apostel stelt die twee bij elkaar: geloof en behoudenis. "Wij zijn van degenen, die geloven tot behoudenis der ziel", Hebréeën 10:39.

5. Indien u het woord goed wilt beluisteren, hoor het met een "zachtmoedige geest", Jakobus 1:21. Ontvangt het woord met zachtmoedigheid. Zachtmoedigheid is een onderworpen gestalte des harten aan het woord. Het tegenovergestelde van deze zachtmoedigheid is een woeste geest, wanneer de mensen in woede opstaan tegen het woord; alsof de patiënt boos moest zijn op de dokter, wanneer hij hem een medicijn

geeft om zijn slechte humeuren uit te zuiveren. "Toen zij nu dit hoorden, berstten hunne harten en zij knersten de tanden tegen hem, Stefanus, Hand. 7: 54.

"Doch Asa werd toornig tegen de ziener, en zette hem in het gevangenhuis", 2 Kron. 16:10. Hoogmoed en schuld maken, dat de mensen zich ergeren aan het woord. Wat maakte Asa zo woedend dan hoogmoed? Hij was koning en dacht, dat hij te goed was, om hem zijn zonde te vertellen. Wat maakte Kaïn boos, toen God tegen hem zei: "Waar is Abel, uw broeder?" Hij antwoordde: "Ben ik mijns broeders hoeder?" Wat maakte hem zo onhandelbaar, anders dan schuld? Hij had zijn handen bezoedeld met het bloed van zijn broeder. Indien u het woord goed wilt beluisteren, laat uw hartstochten varen. "Ontvangt het woord met zachtmoedigheid"; verkrijg nederige harten om ze te onderwerpen aan de voorgestelde waarheden. God neemt een zachtmoedig mens aan tot zijn leerling. "Hij zal de zachtmoedige Zijne weg leren", Psalm 25:9. Zachtmoedigheid maakt het woord der prediking te zijn een "ingeplant woord", Jakobus 1 :21. Een goede ent, geënt op een kwade stam, verandert de natuur er van en maakt dat hij goede en edele vruchten voortbrengt; also wanneer het woord der prediking in de harten der mensen geplant wordt, het heiligt hen en maakt, dat ze voortbrengen de aangename vruchten der gerechtigheid. Door zachtmoedigheid wordt het een "ingeplant woord."

6. Indien u het woord goed wilt beluisteren, wees niet alleen aandachtig, maar ook vasthoudend. Leg het op in uw geheugen en in uw harten. "Het zaad, dat in de goede aarde valt, zijn dezen, die het woord gehoord hebbende, het in een eerlijk en goed hart bewaren", Lukas 15:8. Het Griekse woord voor "bewaren", betekent het woord vast houden, dat het niet van ons vliegt.

Indien het zaad niet in de aarde wordt bewaard, maar tegelijk weggespoeld wordt, is het tot weinig succes gezaaid; also, indien het woord der prediking niet bewaard wordt in uwe memories en harten, is het tevergeefs gezaaid. Veel personen hebben geheugens gelijk lekke vaten. Indien het woord er net zo gauw uitgaat als het er inkomt, hoe kan het dan nuttig zijn?

Indien een schat in een kist gelegd wordt en de kist wordt niet afgesloten, zo kan hij er gemakkelijk uitgenomen worden; zo is een slecht geheugen een kist zonder slot, waaruit de duivel gemakkelijk alle schatten kan wegnemen. "Daarna komt de duivel en neemt het woord uit hun hart weg", Lucas 8:12.

Span u in, om de waarheden, die u hoort, in uw geheugen te bewaren. De dingen, die wij waarderen, worden niet makkelijk vergeten. "Vergeet ook een jonkvrouw haar versiersel? of een bruid hare bunselen?", Jeremia 2: 32. Stelden we het woord meer op prijs, wij zouden het niet zo spoedig vergeten. Indien het voedsel niet in de maag blijft, maar net zo snel omhoog komt als we het opaten, kan het niet voeden; zo, indien het woord niet in het geheugen blijft, maar tegelijk weggegaan is, kan het de ziel slechts weinig goed doen.

7. Indien u goed wilt luisteren, beoefent hetgeen u hoort. Beoefening is het leven van alles. "Zalig zijn ze, die Zijne geboden doen, opdat hunne macht zij aan de boom des levens", Openbaring 22:14. Het horen alleen zal geen pleitgrond zijn in de dag des oordeels - om alleen maar te zeggen: Heere, ik heb vele predikaties gehoord. God zal zeggen: "Wat vruchten der gehoorzaamheid hebt u voortgebracht?" Het woord der prediking is er niet om u slechts te informeren, maar om u te reformeren; niet om slechts uw gezicht te beteren, maar om uw gang op de weg naar de hemel te verbeteren. Een goede hoorder opent en sluit voor God zoals de heliotroop, (tuinbloem) voor de zon.

- Indien u het woord niet beluistert om het te beoefenen, verspeelt u al uw moeite. Hoeveel vermoeiende treden hebt u gedaan, uw lichaam is overbelast geweest en uw geest uitgeput, indien u niet gebeterd bent door het luisteren! Indien u net zo hovaardig, net zo ijdel en net zo aardsgezind bent als ooit, is al uw luisteren verloren. U zoudt ongenegen zijn, om tevergeefs handel te drijven en waarom dan niet om tevergeefs predikaties te beluisteren? "Waarom dan zal ik tevergeefs arbeiden?", Job 9:29. Stel deze vraag aan uw eigen ziel: "Waarom arbeid ik tevergeefs? Waarom neem ik al deze moeiten om te luisteren en heb nog geen genade om het te beoefenen? Ik ben zo slecht als ooit! Waarom arbeid ik dan tevergeefs?"
- Indien u het woord hoort en er niet door gebeterd wordt, bent u gelijk de salamander, die niet heter wordt in het vuur; en uw luisteren zal uw verdoemenis verzwaren. "En die dienstknecht, welke geweten heeft de wil zijns heren en niet naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele slagen geslagen worden", Lucas 12:47. Wij hebben medelijden met dezulken, die niet weten, waar ze kunnen luisteren; het zal erger zijn met dezulken, die zich niet bekommeren, hóe zij luisteren. Voor genadeloze, ongehoorzame hoorders zal iedere predikatie een takkenbos zijn, om de hel te verhitten. Het is droevig om, beladen met instellingen, naar de hel te gaan. O, smee de Geest, om het woord der prediking krachtadig te maken! Dienaren kunnen maar tot het oor spreken, de Geest spreekt tot het hart. "Terwijl Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het woord hoorden", Hand. 10: 44.

8. Het woord op een heilige en geestelijke wijze gehoord hebbende, beraadslaagt met het woord, voor de verdere heiliging van de sabbat. Wij worden verboden op deze dag onze eigen woorden te spreken, maar wij moeten spreken van Gods woord, Jesaja 58: 14. Spreek over de predikaties, als u bij elkander zit; hetwelk een deel is van de sabbatsheiliging. Een goed gesprek brengt heilige waarheden in onze gedachten en maakt ze vast op onze harten. "Alsdan spreken die de Heere vrezen, een ieder tot zijne naaste.", Mal. 3:16. Er is een grote kracht en uitwerking in goede gesprekken. "O, hoe krachtig zijn de rechte redenen!", Job 6:25. Door heilige conferentie op een sabbat, helpt de ene Christen de andere te verwarmen, wanneer hij steenkoud is en helpt de andere te sterken, wanneer hij zwak is.

Latimer beleed, dat hij veel gevorderd was in de godsdienst door de gesprekken, die hij gehad heeft met mr. Bilney, de martelaar. "Mijne tong zal spreken van Uw rede", Psalm 119:172.

Een reden, waarom het prediken van het woord op een sabbat niet meer goed doet, is, omdat er zo weinig goede gesprekken zijn. Weinigen spreken over het woord, wat ze gehoord hebben, alsof predikaties zulke geheimen waren, dat er niet weer over gesproken moest worden, of alsof het een schande was, om te spreken over datgene, wat ons zal behouden.

9. Besluit de sabbatavond met herhaling, lezen, psalmzingen en gebed. Vraag of God het woord, wat u heeft gehoord, wil zegenen. Konden we zó maar een sabbat doorbrengen, we zouden "in de Geest op de dag des Heeren" zijn, onze zielen zouden gevoed en vertroost worden; en de sabbatten, die we nu onderhouden zouden de voorsmaken zijn van de eeuwige sabbatten, die we in de hemel zullen vieren.

1ste gebruik.

Zie hier de plicht van een Christen om "*de sabbatdag te heiligen.*"

1. De hele sabbat moet aan God gewijd worden. Er wordt niet gezegd: heiligt een gedeelte van de sabbat, maar de ganse dag moet Godvruchtig gevierd worden. Als God ons zes dagen gegeven heeft en slechts één dag voor Zichzelf genomen heeft, zullen we Hem dan enig gedeelte van die dag misgunnen? Dat zou heiligschennis zijn. De Joden onderhielden een hele dag voor de Heere; en wij hebben de sabbat niet meer te verkorten of te besnoeien, zoals Augustinus zegt, dan de Joden deden. De heidenen, door het licht der natuur, bestemmen een hele dag ter ere van valse goden; en Scoevola, een hogepriester van hen, bevestigt, dat er voor de moedwillige overtreding van die dag geen boetedoening of vergeving kon zijn. Indien iemand de christelijke sabbat van enig gedeelte berooft voor slaafse arbeid of ontspanning, zal Scoevola, de hogepriester van de heidense goden, in het oordeel opstaan om hem te verdoemen. Laten diegenen, die zeggen, dat een hele sabbat te onderhouden te Joods is, tonen, waar God enige vermindering van tijd voor aanbidding heeft gemaakt; waar Hij gezegd heeft: gij zult slechts een gedeelte van de sabbat onderhouden; en indien zij dat niet kunnen tonen, berooft het God van hetgeen Hem toekomt. Dat een gehele dag is bedoeld en bestemd voor Zijn bijzondere dienst, is een eeuwigdurende wet, zolang als de kerk op aarde blijft, zoals Petrus Martyr zegt. Van deze mening waren ook Theodoret, Augustinus, Iraeneus en de voornaamste vaders.

2. Gelijk de hele sabbat aan God gewijd moet worden, zo moet hij ook geheilgd worden. U hebt de manier van heiligen van de dag des Heeren gezien door lezen, overdenken, gebed, het horen van het woord en door psalmen te zingen om muziek te maken voor de Heere.

Nu, benevens wat ik gezegd heb over het heiligen van deze dag, laat mij een korte uitleg of verklaring doen over dat schriftuurgedeelte: *"Indien gij uwe voet van de sabbat afkeert, van te doen uwe lust op Mijne heilige dag; en indien gij de sabbat noemt een verlustiging, opdat de Heere geheilgd worde, die te eren is; en indien gij die eert, dat gij uwe wegen niet doet en uwe eigen lust niet vindt, noch een woord daarvan spreekt"*, Jesaja 58:13. Hier is een beschrijving van de rechte heiliging van een sabbat.

- a. "Indien gij uwe voet van de sabbat afkeert." Dit kan of letterlijk of geestelijk verstaan worden. Letterlijk: dat is, indien gij uwe voet onthoudt van lange wandelingen of reizen te doen op de sabbatdag. Zo verklaren het de Joodse geleerden. of geestelijk: indien gij uwe genegenheden, de voet (van uw ziel) afwendt van de neigingen naar enige wereldse bezigheid.
- b. "Van te doen uwe lust op Mijne heilige dag." Dat is: u moet niet doen, wat het vleselijke deel behaagt, zoals sport en tijdverdrijf. Dit is des duivels werk te doen op Gods dag.
- c. "En indien gij de sabbat noemt een verlustiging." Noem het een verlustiging, dat is: acht het zo. Alhoewel de sabbat geen dag is voor vleselijk vermaak, nochtans is heilig vermaak niet verboden. De ziel moet vermaak stellen in de plichten van een sabbat. De heiligen van oude tijden achtten de sabbat een verlustiging: de Joden noemden de sabbat: een dag van licht. De dag des Heeren, op welke de zon der gerechtigheid schijnt, is beide: een dag van licht en verlustiging. Dit is de dag van aangenamen omgang tussen God en de ziel. Op deze dag maakt een Christen zijn uitstapjes naar de hemel; zijn ziel is boven de aarde verheven; en kan dit zonder verlustiging zijn? Hoe hoger de vogel vliegt, hoe aangenamer hij zingt. Op de sabbat vestigt de ziel zijn liefde op God; en waar liefde is, daar is verlustiging. Op deze dag is het hart van een gelovige vertederd, verlevendigd en

verruimd in heilige plichten; en hoe kan dit alles zijn, zonder dat er een verborgen verlustiging mee samengaat? Op een sabbat kan een begenadigde ziel zeggen: "ik heb grote lust in zijne schaduw en zit er onder, en zijne vrucht is mijn gehemelte zoet", Hooglied 2:3. Hoe kan een geestelijk hart anders verkiezen, dan om de sabbat een verlustiging te noemen? Is het niet verrukkelijk voor een koningin om haar bruiloftsklederen aan te trekken, waarin zij de koning, haar bruidegom, zal ontmoeten? Wanneer we bezig zijn met sabbatsoefeningen, bereiden we onszelf voor en trekken onze bruiloftsklederen aan, om onze hemelse bruidegom, de Heere Jezus, te ontmoeten; en is dit niet verrukkelijk? Op de sabbat maakt God een vette maaltijd; Hij onthaalt het oor met Zijn woord en het hart met Zijn genade. Zo mogen wij dan de sabbat een verlustiging noemen. Dit een heilige verlustiging te vinden, is "in de geest te zijn op de dag des Heeren."

- d. "Opdat de Heere geheiligd worde, die te eren is, en indien gij dien eert....", Eng. vert.: In het Hebreeuws staat er: *dien heerlijk is*. De sabbat te noemen: *dien te eren is*, moet niet verstaan worden zoveel als: uitwendige eer er aan geven, door kostelijkere kleding te dragen of beter voedsel te hebben op deze dag, zoals de Joodse geleerden verderfelijk vergoelijken. Dit is de voornaamste eer, die sommigen aan deze dag geven. Maar, door de sabbat te noemen: die te eren is, wordt bedoeld, die eer van het hart, die we aan deze dag geven; hem te eerbiedigen en te achten als de koningin der dagen. Wij hebben de sabbat te achten, die te eren is, omdat God hem geëerd heeft. Al de personen in de Drie-eenheid hebben hem geëerd. God de Vader zegende hem, God de Zoon stond op die dag op, God de Heilige Geest daalde op die dag neer, Hand. 2: 1.
- e. Deze dag moet geëerd worden door alle eerbare Christenen en wel met diepe verering. Het is een dag van roem, op welke een gouden scepter van genade wordt voorgehouden. De Christelijke sabbat is de dageraad van de hemelse sabbat. Hij is te eren, omdat op deze dag "God tot ons neer komt en ons bezoekt." De Koning des hemels op een bijzondere wijze in onze bijeenkomsten tegenwoordig te hebben, maakt de sabbatdag eervol. Bovendien, het werk, wat op deze dag gedaan wordt, maakt, dat hij te eren is. De zes dagen zijn bezet met slaafse arbeid, hetwelk hen veel van hun roem doet verliezen; maar op deze dag wordt heilig werk gedaan. De ziel is geheel bezig met de dienst aan God; het is bidden, horen, overdenken; het is engelenwerk te doen, God te prijzen en te loven. Nog eens, de dag is te eren, uit kracht van een Goddelijke instelling. Zilver is van zichzelf waardevol, maar wanneer het merk des konings er op gezet is, dan is het eervol; zo heeft God een heilig merk op deze dag gezet, het merk van goddelijke autoriteit en het merk van goddelijke zegening. Dit maakt hem, dat hij te eren is; en dit is de sabbat te heiligen, hem te noemen een verlustiging, en die te eren is.
- f. "Dat gij uw wegen niet doet." Dat is: gij zult de dag niet verontreinigen door enige slaafse arbeid te doen.
- g. "Uwe eigen lust niet vindt." Dat is: Het vlees niet te behagen door wandelingen, bezoeken of tijdverdrijven.
- h. "Noch een woord daarvan spreekt." Dat is: ongepast en ongeschikt voor een sabbat; ijdele, ongerijmde woorden; gesprekken over wereldse zaken.

2° gebruik.

Indien de sabbat moet geheiligd worden, worden zij berispt, die, in plaats van de sabbat te heiligen, hem ontheiligen. Zij nemen de tijd, welke geheel aan God gewijd behoort te worden en besteden hem in de dienst van de duivel en van hun lusten. De Heere heeft deze dag bestemd voor Zijn eigen dienst en zij maken hem algemeen. Hij

heeft een muur om dit gebod gezet, zeggende: "Gedenkt"; en zij verbreken deze muur; maar hij, die deze muur doorbreekt, een slang zal hem bijten., Pred. 10:8. De sabbatdag in Engeland ligt te bloeden; en, o, dat ons parlement wat balsem wilde gieten in de wonden, die hij gekregen heeft! Hoe wordt deze dag ontheiligd, door nutteloos thuis te zitten, door voedsel te verkopen, door ijdele gesprekken, door zondige bezoeken, door in het veld te wandelen en door sporten! Het volk Israëls mocht op de sabbat geen manna verzamelen en mogen wij aan sporten en dansen doen op deze dag? Het zou terecht een zaak van droefheid voor ons moeten zijn, om zoveel sabbatsontheiliging te zien. Toen één van Darius' kamerlingen Alexander zijn voet zag zetten op een kostbare tafel van Darius, weende hij. Alexander vroeg hem, waarom hij weende. Hij zeide, omdat hij zag, dat de tafel, die zijn meester zo hoog schatte, nu tot een voetbank gemaakt werd.

Zo mogen wij wel wenen bij het zien, dat de sabbatdag, die God hoog acht en die Hij geëerd en gezegend heeft, tot een voetbank gemaakt is en door de voeten der zondaars vertreden wordt. De sabbat te ontheiligen is een grote zonde; het is een moedwillige verachting van God; het is niet alleen Zijn wet achter onze rug te werpen, maar onder de voet te vertreden. Hij zegt: "Heiligt de sabbat"; maar de mensen ontheiligen hem. Dit is God te verachten, de vlag van verzet uit te hangen, de handschoen op te nemen en God zelf uit te dagen. Nu, hoe kan God verdragen, om zo tegengekomen te worden door hovaardig stof? Hij zal zekerlijk deze grote onbeschaamdheid niet ongestraft laten. De vloek van God zal over de sabbatschender komen; en hij zal vernietigen, waar hij komt. De wet van het land laat de sabbatschenders met rust, maar God zal het niet doen. Niet zodra vervloekte Christus de vijgenboom, of hij verdorde. God zal de zaak in zijn eigen hand nemen; Hij zal zorgen voor de straf van sabbatschennis. En hoe straft Hij het?

1. Met geestelijke plagen. Hij geeft de sabbatschenders over aan verharding des harten en een dichtgeschroeide consciëntie. Geestelijke oordelen zijn het pijnlijkst. "Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten.", Psalm 81:13. Een dichtgeschroeide consciëntie is een brandmerk van verwerping.
2. God straft deze zonde door de mensen over te geven om andere zonden te bedrijven. Om het breken van Zijn sabbat te wreken, laat Hij hen toe, om huizen open te breken, om zo door de overheid gestraft te kunnen worden. Hoeveel van zulke bekentenissen hebben wij gehoord van dieven, die heengingen om ter dood gebracht te worden? Zij bekommerden zich nooit om de sabbat en God liet hen toe om die zonden te bedrijven, waarvoor zij moesten sterven.
3. God straft de verbreking van de sabbat door plotselinge zichtbare oordelen over de mensen voor deze zonde. Hij straft hen in hun goederen en in hun personen. Terwijl een zeker iemand bezig was om koren in zijn schuur te dragen op de dag des Heeren, werden beide huis en koren verteerd door vuur van de hemel. In Wiltshire was een danspartij vastgesteld op de dag des Heeren; en terwijl er een van het gezelschap aan het dansen was, viel hij plotseling dood neer. Het "Toonbeelden van de oordelen Gods" verhaalt van iemand, die iedere dag des Heeren benutte om tijdens de uren, dat de predikaties gedaan werden, te jagen, bij zijn vrouw een kind had met een hoofd als een hond en wat huilde als een jachthond. Zijn zonde was monsterlijk en werd gestraft met een monsterachtige geboorte. De Heere bedreigde de Joden, dat indien zij de sabbat niet wilden heiligen, Hij "een vuur in hare poorten zou aansteken", Jeremia 17 :27. De vreselijke brand, die in Londen uitbrak, begon op de sabbatdag; alsof God ons vanuit de hemel wilde te kennen geven, dat Hij ons toen strafte voor onze

sabbatsontheiliging. Hij straft het niet slechts in dit leven met de dood, maar ook hiernamaals met de verdoemenis. Laat zulken, die Gods sabbat verbreken, toezien, of zij die ketenen der duisternis, in welke zij en de duivelen zullen gehouden worden, kunnen verbreken.

3° gebruik.

Het vermaant ons tot sabbatsheiligheid. Maak ernst met het heiligen van deze dag. De andere geboden hebben slechts een positief woord in zich of een negatief; dit vierde gebod heeft beide; een positief én een negatief.

"Gedenkt de sabbatdag, dat ge die heiligt" en "dan zult gij geen werk doen," toont, hoe zorgvuldig God wil hebben, dat wij deze dag vieren. Niet alleen moet uzelf deze dag onderhouden, maar ook moeten wij zorg dragen, dat allen, die onder onze hoede zijn, hem onderhouden; "gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd"; dat is, gij die een meerdere zijt, een ouder of een meester, u moet zorg dragen, dat niet alleen uzelf, maar ook diegenen, die onder uw hoede en onderwijs zijn, de dag heiligen.

Die hoofden van gezinnen zijn te berispen, die er op toezien, dat hun dienstknechten hen dienen, maar geen zorg dragen, dat ze God dienen; die zich niet bekommeren, ofschoon hun dienstknechten de duivel zouden dienen, zolang als hun lichamen hen maar dienen. Hetgeen Paulus zegt tot Timotheüs: "Bewaar het pand, u toebetrouwd" is van grote betekenis. Niet alleen zorg dragen voor uw eigen ziel, maar ook zorg dragen voor de zielen, die u zijn toebetrouwd.

Zie toe, dat degenen, die onder uw hoede zijn, de sabbat heiligen. De wet Gods bepaalde, dat, indien een mens een os of een ezel tegenkwam, die verdwaald was, hij hen weer terug zou brengen; veel meer, wanneer u ziet, dat de ziel van uw kind of knecht van God afdwaalt en Zijn sabbat schendt, behoort gij hem terug te brengen tot een Godvruchtige waarneming van deze dag. Opdat ik u mag aansporen tot sabbatsheiliging, overweeg wat grote zegeningen God beloofd heeft aan de nauwgezette waarnemers van deze dag.

1. *Een belofte van vreugde.* "Dan zult gij u verlustigen in de Heere", Jesaja 58:14. Verlustiging in God, is beide, een plicht en een beloning. In deze tekst is het een beloning: "dan zult gij u verlustigen in de Heere"; alsof God gezegd had: indien gij de sabbat nauwgezet onderhoudt, zal Ik u datgene geven, wat u met lust zal vervullen; indien gij de sabbat gewilliglijk onderhoudt, zal Ik maken, dat gij hem met blijdschap onderhoudt. Ik zal u dié verruimingen in de plichten en die inwendige vertroosting geven, welke u overvloedige voldoening zal geven; uw ziel zal overlopen met zulk een stroom van vreugde, dat u zult zeggen: "Heere, in het onderhouden van uw sabbat is groten loon."
2. *Een belofte van eer.* "En Ik zal u doen rijden op de hoogten der aarde." Dat is: Ik zal u tot ereken bevorderen; zo legt het Munster uit. Sommigen verstaan door "de hoogten der aarde," Judea; zo ook Grotius. Ik zal u in het land van Judea brengen, hetwelk hoger gelegen is dan de andere aangrenzende landen.
3. *Een belofte van aarde en hemel.* "En Ik zal u spijzigen met de erve van uwe vader Jacob"; dat is: Ik wil u spijzigen met al de heerlijke dingen van Kanaän en later zal Ik u overbrengen naar de hemel, waarvan Kanaän maar een type was. Een andere belofte is: "Welgelukzalig is de mens, die zulks doet; die de sabbat houdt, zodat hij die niet ontheiligt", Jesaja 56:2. "Welgelukzalig is de mens"; in het Hebreeuws staat er: "welgelukzaligheden." Aan hem, die de sabbat heiligt, behoort hier zaligheid vóór en zaligheid ná toe; hij zal gezegend zijn met hoge en lage

waterwellingen; hij zal gezegend zijn in zijn naam, goederen, ziel en nageslacht. Wie zal de sabbat niet willen onderhouden, zodat hij die niet ontheiligt, hetwelk zo vele zegeningen zal hebben medegebracht over hem en zijn nakomelingen ná hem?

Nog eens, een nauwgezette onderhouding van de sabbat, maakt het hart voor de dienst van God geschikt, heel de week daarna. Christen, hoe heiliger u bent op een sabbat, hoe heiliger u zal zijn in de week, die er op volgt.

HET VIJFDE GEBOD

63 Vraag. ***Wat is het vijfde Gebod?***

Antwoord. *Het vijfde Gebod is: eert uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE uw God geeft, Exodus 20:12.*

64 Vraag. ***Wat wordt vereist in het vijfde Gebod?***

Antwoord. *Het vijfde Gebod vereist, dat men de verschuldigde eer toebrengt en de plichten nakomt, tegenover iedereen, in ieders plaats en onderling opzicht, als: die óver anderen, Ef. 5:21, die onder anderen, Petrus 2:17 of die elkander gelijk zijn, Rom. 12:10.*

65 Vraag. ***Wat wordt verboden in het vijfde Gebod?***

Antwoord. *Het vijfde Gebod verbiedt te verzuimen of iets te doen dat indruist tegen de eer en plicht, welke iedereen aangaat, in iedere plaats en onderling opzicht; Matth. 15:4-6; Ezech. 34:2-4; Rom. 13:8.*

66 Vraag. Welke reden wordt aan het vijfde Gebod gehecht?

Antwoord. *De reden aan het vijfde Gebod gehecht, is een belofte van een lang leven en voorspoed (zoverre als het dienen zal tot Gods heerlijkheid en hun eigen best), aan al de zodanigen, die dit Gebod houden, Deut. 5:16; Ef. 6:2, 3.*

Nu de eerste tafel behandeld is, zal ik vervolgens spreken over de plichten van de tweede tafel.

De geboden kunnen vergeleken worden met de ladder van Jacob: de eerste tafel gaat over God, dat is de top van de ladder die tot in de hemel reikt; de tweede gaat over meerderen en minderen, dat is de voet van de ladder die op de aarde rust. Door middel van de eerste tafel richten we ons in onze godsdienst op God; door de tweede tafel richten we ons in onze godsdienst op de mens. Iemand kan niet goed zijn in de eerste tafel, die slecht is in de tweede.

"Eer uw vader en uw moeder." We hebben hier een bevel: "Eer uw vader en uw moeder" en ten tweede de reden: *"opdat uw dagen verlengd worden in het land, enz."* Voornamelijk zullen we hier het gebod beschouwen: "Eer uw vader, enz."

Vraag. Wat wordt hier bedoeld met 'vader'?

Ik antwoord: Er zijn verschillende soorten vaders, zoals een politieke vader, een ouder iemand als vader, een geestelijke vader, een patroon als vader en een natuurlijk vader.

1. *De politieke vader, de overheidspersoon.* Dat is de vader van zijn land; hij moet de deugd bevorderen, de ondeugd straffen en een vader zijn voor de weduwe en de wees. Zo'n vader was Job. "Ik was den noodduftigen een vader; en het geschil dat ik niet wist, dat onderzocht ik", Job 29:16. Als overheidspersonen vaders zijn, dan is vooral een koning die aan het hoofd staat van de overheid, een politieke vader. Diens plaats is als de zon onder de mindere sterren. De Heilige Schrift noemt koningen 'vaders'. "En koningen zullen uw voedsterheren zijn", Jesaja 49:23. Die moeten hun

onderdanen Godvruchtig opvoeden en de waarheid bevorderen. Zulke voedsterheren waren David, Hizkia, Josia; de keizers Constantijn en Theodosius. Wat is het een weldaad voor een volk als men zulke voedsterheren heeft, als borsten van zegeningen voor hun kinderen vloeien. Zulke vaders moet men eren, want

- (1) Hun plaats verdient die eer. God heeft deze politieke vaders daar geplaatst om de orde en rust onder het volk te bewaren en om beroeringen in de staat te voorkomen die anders het gevolg zouden kunnen zijn. "In diezelfde dagen was er geen koning in Israël; een iegelijk deed wat recht was in zijn ogen", Richteren 17:6. Het is een wonder dat de sprinkhanen die geen koning hebben, toch in "hopen" uitgaan.
- (2) God heeft koningen aangesteld, opdat zij gerechtigheid zouden bevorderen. Zoals zij een zwaard in de hand hebben om hun macht te symboliseren, zo hebben zij ook een scepter als symbool van de gerechtigheid. Er staat vermeld van keizer Marcus Aurelius dat hij een uur per dag besteedde om de klachten aan te horen van degenen die onderdrukt werden. Koningen plaatsen rechters rondom hun troon als cherubijnen om het recht te verspreiden.
- (3) Zulke politieke vaders moet men eren. "Eert den koning", 1 Petrus 2:17. Deze eer toont men doordat men burgerlijk respect voor zulke personen heeft en men zich blijmoedig aan hun wetten onderwerpt in zoverre die in overeenstemming zijn met Gods wet. Men moet voor koningen bidden, dat is ook een deel van de eer die we hun geven. "Ik vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen, ... voor koningen, opdat wij een gerust en stil leven leiden in alle godzaligheid en eerbaarheid", 1 Timótheüs 2:1. Wij moeten voor koningen bidden, opdat God hen zou eren door hen tot zegen te stellen, dat wij onder hen het Evangelie des vredes mogen genieten en de vrede door dat Evangelie.

Wat was het onder de regering van Numa Popilius gelukkig, toen de zwaarden tot ploegscharen werden geslagen en de bijen korven maakten van de helmen van de soldaten!

2. *Dan is daar de ernstvolle, oude vader die krachtens zijn ouderdom eerbiedwaardig is;* wiens grijze haren vergeleken worden met de witte bloesems van de amandelboom, Prediker 12:5. Er zijn vaders vanwege hun hogere leeftijd, op wier gerimpeld voorhoofd en gegroefde wangen de ouderdom getekend is. Deze vaders moeten geëerd worden. "Voor het grauwe haar zult gij opstaan en zult het aangezicht des ouden vereren", Leviticus 19:32. Niet in de eerste plaats vanwege hun leeftijd, maar vanwege hun Godsvrucht, wier ziel levendig is, terwijl hun lichaam afgebroken wordt. Het is een gezegend gezicht als men fonteinen van genade ziet in de herfst van het leven; als men mensen gebogen grafwaarts ziet gaan en toch bergopwaarts naar de Heere, als men ziet dat zij hun kleur verliezen, maar hun reuk behouden. Degenen wier zilveren haar de kroon der rechtvaardigheid draagt, zijn dubbele eer waardig. Die moet men niet alleen eren als voorbeelden van ouderdom, maar als toonbeelden van deugd. Als u een oud man ziet die God vreest, wiens genade het helderst schijnt als de zon van zijn leven aan het ondergaan is, eer hem dan als een vader door hem eerbied te bewijzen en hem na te volgen.

3. *Er zijn geestelijke vaders, zoals predikanten.* Dat zijn middelen tot de nieuwe geboorte. "Want al hadt gij tienduizend leermeesters in Christus, zo hebt gij toch niet vele vaders; want in Christus Jezus heb ik u door het Evangelie geteeld", 1 Korinthe 4:15. Die geestelijke vaders moeten ook geëerd worden.

- (1) Met het oog op hun ambt. Wat men ook van hun persoon denkt, men moet hen eren om hun ambt; zij zijn de "engelen van de HEERE der heirscharen", Maleáchi 2:7. Zij vertegenwoordigen niemand minder dan God Zelf. "Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege", 2 Korinthe 5:20. Jezus Christus had diezelfde roeping, Hij had Zijn zending en autoriteit uit de hemel en dit kroont de ambtelijke roeping met eer, Johannes 8:18.
- (2) Deze geestelijke vaders moeten geëerd worden om het werk dat zij doen. Zij komen net als de duif met een olijftak in de mond; zij verkondigen de blijde tijding van vrede; hun werk is zielen te behouden. In andere beroepen heeft men alleen te maken met het lichaam of met het goed van de mens, maar in het ambt van predikant is men bezig met de ziel van de mens. Hun werk is geestelijk gebonden en te bevrijden en mensen "te bekeren van de macht des satans tot God", Handelingen 26:18. Hun werk is degenen die in duisternis zitten, tot een licht te zijn en hen te doen schitteren als sterren in het Koninkrijk der hemelen. Deze geestelijke vaders moet men eren om hun werks wil en deze eer kan men op drie manieren tonen.

Ten eerste: *door eerbied voor hen te hebben*. "Erkent degenen die onder u arbeiden en uw voorstanders zijn in den Heere en u vermanen. En acht hen zeer veel in liefde om hun werks wil", 1 Thessalonicenzen 5:12, 13. Het onwaardig bekleden van hun ambt heeft schade aangebracht en heeft veroorzaakt dat "het spijsoffer des HEEREN is veracht" in sommige plaatsen van het land. De melaatse onder de wet moest zijn bovenste lip bewimpelen, zo moesten degenen die 'engelen' zijn krachtens hun ambt, maar melaatsen in hun leven, hun lippen laten bewimpelen en stilzwijgen. Maar hoewel sommigen het niet verdienen geëerd te worden, moeten degenen die getrouw zijn en hun werk ervan maken om zielen tot Christus te brengen, geëerd worden als geestelijke vaders. Obadja eerde de profeet Elia, 1 Koningen 18:16. Waarom heeft de HEERE de stam van Levi voor de eerstgeborenen gerekend? Numeri 3:13. Waarom heeft Hij bepaald dat de vorst aan God raad zou vragen door middel van een priester? Numeri 27:21. Waarom heeft de HEERE door het wonder van "de bloeiende staf van Aäron" laten zien dat Hij de stam van Levi had verkoren om voor Hem te dienen?, Numeri 17. Waarom heeft Christus Zijn discipelen "lichten in de wereld" genoemd? Waarom anders heeft Hij tot al Zijn dienaren gezegd: "En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld" dan omdat Hij gewild heeft dat zij als geestelijke vaders geëerd zouden worden? In de oudheid koos men in Egypte de koningen uit de priesters. Degenen die geringe gedachten koesteren over hen die gesteld zijn over het heiligdom en voor het aangezicht des Heeren dienen, zijn er ver vandaan om deze eerbied en eer te bewijzen aan hun geestelijke vaders. De apostel zegt: "Erkent degenen die onder u arbeiden", 1 Thessalonicenzen 5:12. Velen kunnen ermee tevreden zijn als zij de gebreken van hun predikanten kennen en zijn blij als zij iets tegen hen kunnen inbrengen, maar zij erkennen hen niet in de betekenis die de apostel eraan geeft, om hun "dubbele eer" te geven. Voorwaar, als er geen predikanten waren, zouden wij geen wijngaard zijn, maar een woestijn. Als de ambtelijke dienst er niet was, zouden wij verstoken zijn van de twee zegelen van het verbond, Doop en Avondmaal. Dan zouden we ongelovigen blijven, "want het geloof is uit het gehoor"; "en hoe zullen zij horen zonder die hun predikt?", Romeinen 10:14,17.

Ten tweede: Eer deze geestelijke vaders door hen te verdedigen en de laster en smaad die men onrechtvaardig op hen werpt, van hen weg te nemen, 1 Timótheüs 5:19. Keizer Constantijn had grote eerbied voor de predikers, hij verdedigde hen. Hij wilde zelfs de boosaardige beschuldigingen die men tegen hen inbracht, niet eens lezen, maar verbrandde die. Als de predikanten hun mond tot God openen om voor u te bidden, proberen ze u te behoeden voor de hel, daarom behoort u hen zeker voor laster te behoeden. Als zij arbeiden om uw ziel te behouden, behoort u hun goede naam te bewaken.

Ten derde: Eer hen door u aan hun leer te onderwerpen. De grootste eer die u uw geestelijke vaders kunt toebrengen, is hun leer te geloven en op te volgen. Diegene eert het predikambt die niet alleen hoorder is, maar ook dader van het Woord. Zoals ongehoorzaamheid een blaam is op de predikdienst, is gehoorzaamheid een eer. De apostel noemt de Thessalonicenzen zijn kroon. "Want welke is onze, kroon des roems? Zijt gij die niet, enz., 1 Thessalonicenzen 2:19. Een bloeiend gemeenteleven is de kroon van een predikant. Als er een totale verandering gewerkt wordt: als mensen hoogmoedig onder het Woord komen, maar vernederd heengaan, als zij aardsgezind komen, maar hemelsgezind heengaan, als zij net als Naman melaats naar de Jordaan komen, maar genezen heengaan, dan ontvangt de predikdienst eer. "Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of brieven van voorschrijving van u?" 2 Korinthe 3:1. Hoewel andere predikers misschien brieven van aanbeveling zouden nodig hebben, Paulus echter niet. Want als men hoorde van deze Korintheïers dat zij door de prediking van Paulus tot gehoorzaamheid gebracht waren, zou dat een genoegzaam bewijs zijn dat God Zijn arbeid gezegend had. De Korintheïers waren een genoegzame eer voor hem; zij waren zijn "geloofsbrieven."

U kunt uw geestelijke vaders niet beter eren dan dat u onder hun dienst in genade toeneemt en gevoed wordt door de preken die zij houden.

4. *Er is ook een vader van knechten, een meester, een patroon.* Daarom noemden de knechten van Naman hun heer 'vader', 2 Koningen 5:13. De hoofdman over honderd noemt zijn dienaar 'zoon', Matthéus 8:6. De knecht behoort zijn heer te eren als de vader van het gehele 'gezin'. Al heeft de heer niet zoveel kwaliteiten als hij zou moeten hebben, daarom mag de knecht toch niet zijn plicht verwaarlozen, maar moet zijn heer de nodige eer bewijzen.

- (1) Zijn heer gehoorzamen in alle dingen die oorbaar en eerlijk zijn. "Gij huisknechten, zijt met alle vreze onderdanig den heren, niet alleen den goeden en bescheidenen, maar ook den harden", 1 Petrus 2:18. De Heere heeft nergens een akte van vrijstelling gegeven om u van uw plicht te ontslaan. U kunt niet ongehoorzaam zijn aan uw aardse meester, zonder ook gelijktijdig aan uw hemelse Meester ongehoorzaam te zijn. Denk toch niet dat afkomst of grote gaven, ja zelfs genade, u een vrijbrief geven om uw meester niet te gehoorzamen. Hem gehoorzaam te zijn is een Goddelijk bevel en de apostel zegt: *Die de ordinantie Gods wederstaat, zal over zichzelf een oordeel halen*, Romeinen 13:2.
- (2) Dat een knecht zijn heer eert, ziet men als hij ijverig is in zijn werk. Apelles heeft een dienstknecht geschilderd met zijn hand vol gereedschap, als een symbool van ijver. Een knecht die zijn tijd verbeuzelt, is eigenlijk een dief, die, al steelt hij het goed van zijn meester niet, de tijd steelt die hij had moeten besteden in dienst van zijn heer. De luie dienstknecht wordt een "boze dienstknecht" genoemd, Matthéus 25:26.

(3) De knecht moet zijn heer eren door trouw te zijn. "Wie is dan de getrouwe en voorzichtige dienstknecht?", Matthéüs 24:45. Getrouwheid is het voornaamste in een dienstknecht! Trouw in een dienstknecht komt uit in zes zaken:

- Ten eerste in geslotenheid, in het verzwijgen van geheime zaken die zijn meester hem heeft toevertrouwd. Als er in deze geheime zaken geen zonden zijn, behoort ge die niet openbaar te maken. Wat in het oor gefluisterd wordt, moet ge niet van de daken verkondigen. Knechten die dat wel doen, zijn verraders. Wie wil er een gebarsten spiegel hebben? Wie wil er een knecht hebben die een lek in zijn hoofd heeft en geen geheim kan bewaren?
- Ten tweede, trouw in een dienstknecht komt uit, als hij het voordeel van zijn heer op het oog heeft. Een trouwe knecht beschouwt het goed van zijn heer als zijn eigen goed. Zo'n knecht had Abraham, die toen zijn heer hem erop uitstuurde om een zaak voor hem te behartigen, zo nauwgezet daarin was alsof het zijn eigen zaak was. "HEERE, God van mijn heer Abraham, doe haar mij toch heden ontmoeten en doe weldadigheid bij Abraham, mijn heer", Genesis 24:12. Ongetwijfeld was de knecht van Abraham net zo blij dat hij een vrouw voor de zoon van zijn heer had gevonden, alsof hij een vrouw voor zichzelf had gevonden.
- Ten derde, trouw in een dienstknecht komt uit, als hij het opneemt voor de goede naam van zijn meester. Als hij hoort dat men kwaad van hem spreekt, verdedigt hij hem. Zoals een heer goede zorg heeft voor het lichaam van zijn knecht, zo moet een knecht zorgen voor de goede naam van zijn heer. Als over zijn heer onrechtvaardig wordt gesproken, mag een knecht geen excuus voor zijn zwijgen aanvoeren.
- Ten vierde, een knecht is trouw, als hij waar is in zijn spreken. Hij durft zijn meester geen leugens vertellen, maar zal de waarheid spreken, al is het in zijn nadeel. Een leugen is een dubbele zonde. "Die leugens spreekt, zal voor mijn ogen niet bevestigd worden", Psalm 101:7. Een leugenaar is nauw verwant aan de duivel, Johannes 8:44. En wie wil iemand van het geslacht van de duivel bij hem laten wonen? De leugen die Gehazi zijn meester Eliza vertelde, bracht over Gehazi en zijn zaad voor altijd melaatsheid, 2 Koningen 5:27. In een trouwe knecht geeft de tong aan wat in het hart is.
- Ten vijfde, trouw in een knecht komt uit als hij niet het goed van zijn meester ontvreemdt. Hij durft het goed van zijn meester niet voor zijn eigen gebruik aanwenden. "Niet onttrekkende", Titus 2:10. Wat een knecht van zijn heer wegpikt, is vervloekte aanwinst. Wie zich verrijkt door van zijn meester te stelen, vult zijn hoofdkussen op met doornen, waarop zijn hoofd als hij gaat sterven, zeer onrustig zal liggen.
- Ten zesde, trouwheid bestaat hierin, dat hij zijn meester als die onterecht in gevaar komt, zal beschermen. Tijdens de regering van Richard III heeft Banister zijn heer, de hertog van Buckingham verraden en het oordeel Gods kwam over deze verraderlijke dienaar. Zijn oudste zoon werd krankzinnig, zijn dochter die bijzonder schoon was, werd plotseling door melaatsheid getroffen, zijn jongste zoon verdrong en zelf werd hij aangeklaagd en zou ter dood gebracht zijn, als hij niet door zijn geestelijken gered was. Een dienstknecht die niet trouw is aan zijn heer, kan nooit eerlijk zijn tegenover God en zijn eigen ziel. d. Een dienstknecht behoort zijn heer te eren door zowel in liefde als in stilheid te dienen, dat wil zeggen zonder te morren en zonder tegen te spreken. "Vermaan de dienstknechten, dat zij hun eigen heren onderdanig zijn, niet

tegensprekende", Titus 2:9. In het Grieks staat: *"geen boze antwoorden gevende."* Sommige knechten die in hun werk sloom zijn, zijn rap in hun spreken, en in plaats van een excuus te maken voor een fout, worden ze kwaad en uiten onbehoorlijke taal. Als het hart nederiger zou zijn, zou de tong zich stiller houden. De woorden van de apostel zijn: "niet tegensprekende." Voor zulke knechten die hun meester of vaders in een familie, eren door onderwerping, ijver, trouw, liefde en onderdanigheid, geldt een bijzondere bemoediging. "Gij dienstknechten, zijt in alles gehoorzaam uw heren naar het vlees, niet met ogendiensten als mensenbehagers, ... wetende dat gij van den Heere zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heere Christus", Kolossenzen 3:22, 24. Als gij uw meester dient, dient ge Christus en Hij zal niet toelaten dat uw werk verloren gaat, gij zult "de vergelding der erfenis" ontvangen. Vanuit uw dienst op aarde zult ge opgenomen worden om te heersen in de hemel en met Christus te zitten in Zijn troon, Openbaring 3:21.

Nu ik aangetoond heb hoe knechten hun heer behoren te eren, zal ik vervolgens aangeven hoe meesters zich behoren te gedragen tegenover hun knechten zodat zij door hen geëerd mogen worden. Algemeen gesproken, moeten meesters bedenken dat zij een Meester in de hemel hebben, Die hen ter verantwoording zal roepen. "Als die weet dat ook uw eigen Heere in de hemelen is", Efeze 6:9. Maar meer in het bijzonder, het volgende:

1. Meesters moeten ervoor zorgen dat zij hun knechten onderhouden. Als zij hun werk opdragen, moeten zij hun ook op vaste tijden hun voedsel geven, Lukas 17:7. Zij moeten erop toezien of dit voedsel gezond en voldoende is. Het is hoogst onwaardig dat sommige heren zoveel voor zichzelf uitgeven, terwijl hun knechten met een lege maag weggaan.
2. Meesters moeten hun knechten in hun werk aanmoedigen, door hun een compliment te geven als zij het goed doen. Hoewel een baas zijn knecht zijn fouten moet meedelen, moet hij toch niet altijd op hetzelfde aambeeld slaan, maar soms ook nota nemen van wat prijzenswaardig is. Dit veroorzaakt dat een knecht zijn werk met meer plezier doet en dat een baas zo de liefde van zijn knecht voor zich wint.
3. Meesters moeten hun knechten niet overbelasten, maar hun werk geven naar hun vermogen. Zij moeten niet al te zware lasten op hun knechten leggen, zodat zij eronder bezwijken. Een christen heeft geleerd medelijden te oefenen!
4. Meesters moeten ook het geestelijke welzijn van hun knechten zoeken. Zij moeten als de serafim zijn en de liefde tot de godsdienst aanwakkeren. Zij moeten hen vermanen aan hun ziel te denken. Zij behoren te wachten tot de engel de wateren in beroering brengt, Joh. 5:4. Zij moeten de Heere voor hen zoeken, zodat hun knechten Zijn dienaren mogen worden en zij moeten hun tijd en gelegenheid geven voor eenzaam gebed. Sommigen zijn wreed met betrekking tot de ziel van hun knechten, zij verwachten dat zij het werk in en om het huis doen, maar zij bekorten de tijd die zij nodig hebben om hun zaligheid uit te werken.
5. Meesters behoren mild en zachtmoedig te zijn in hun optreden tegen hun knechten. "Nalatende de dreiging", Efeze 6:9. "Gij zult geen heerschappij over hem hebben met wreedheid, maar gij zult vrezen voor uw God", Leviticus 25:43. Het vraagt wijsheid van een baas om zijn gezag te handhaven en toch strengheid te vermijden. Wij moeten het goede voorbeeld van onze Meester in de hemel navalgen, Die lankmoedig is en groot van goedertierenheid, Psalm 145:8.

Sommige meesters zijn hardvochtig en onverzoenlijk, zodat zij daardoor een goede knecht voorgoed bederven.

6. Wees heel nauwkeurig en correct in de afspraken die u maakt met uw knechten. Draai er niet omheen, houd niets van hun loon achter, handel niet bedriegelijk met hen, zoals Laban met Jacob gedaan heeft, die zijn loon telkens veranderde, Genesis 31:7. Valsheid in het doen van beloften is even erg als valsheid in gewicht.
7. Zorg goed voor uw knechten, niet alleen als zij gezond zijn, maar ook als zij ziek zijn. Als zij ziek geworden zijn terwijl zij bij u in dienst zijn, gebruik dan alle mogelijke middelen tot hun herstel en wees niet als die Amelekiet die zijn knecht in de steek liet toen deze ziek was, 1 Samuël 30:13. Maar wees net als de hoofdman over honderd die zijn knecht bij hem liet en voor zijn genezing Christus opzocht, Matthéus 8:6. Als u een dier hebt dat ziek wordt, zult u het niet zo maar wegdoen, maar u zult ernaar laten kijken en zijn genezing bekostigen; en zult ge dan milder zijn voor uw paard dan voor uw knecht? Meesters behoren zich derhalve wijs en vroom te gedragen, opdat zij eer van hun knechten mogen verkrijgen en zij met blijdschap verantwoording kunnen afleggen tegenover de Heere.

5. Verder, er is ook de natuurlijke vader, een vader naar het vlees, Hebreeën 12:9. Eer uw natuurlijke vader. Dit is zo'n noodzakelijke plicht, dat Philo, een Joods schrijver, dit gebod in de eerste tafel plaatste, alsof wij niet genoeg daarover kunnen denken. Kinderen zijn een wijngaard die door de ouders geplant is en de eer aan de ouders bewezen, is een deel van de vrucht uit de wijngaard.

Vraag. *Hoe moeten de kinderen hun ouders eer bewijzen?*

1. *Door achting en eerbied te hebben voor hun persoon.* Zij moeten hun burgerlijke eer bewijzen. Als de apostel daarom spreekt over "de vaders onzes vleses", zegt hij erbij "en wij ontzagen hen", Hebreeën 12:9. Deze eerbied, of dit ontzag moet als volgt getoond worden:

- (1) Inwendig, door vrees, gemengd met liefde. "Een ieder zal zijn moeder en zijn vader vrezen", Leviticus 19:3. In het gebod wordt de vader eerst genoemd, maar hier wordt de *moeder* eerst genoemd. Deels, omdat vanwege vele zwakheden die bij haar sexe behoort, waardoor er een neiging kan zijn dat zij minder door de kinderen geacht wordt. Deels, omdat de moeder meer voor het kind moet doorstaan.
- (2) Men moet ook uitwendig eer betonen aan de ouders, in woord en gebaar.
 - *In woord:* hetzij men tot de ouders spreekt of over hen spreekt. Als kinderen over hun ouders spreken, moeten ze dat met eerbied doen. "Begeer, mijn moeder" zei koning Salomo tegen zijn moeder Bathseba, 1 Koningen 2:20. Als kinderen over hun ouders spreken, moeten zij dat zo doen dat zij hen eren. Zij behoren goed van hen te spreken, als zij dat ook waar gemaakt hebben. "Haar kinderen staan op en noemen haar welgelukzalig", Spreuken 31:28. En voor het geval dat een ouder slap is en geen tact heeft, moet het kind de beste zijde laten zien en door verstandige vergoelijking het gebrek van zo'n ouder bedekken.
 - *In gebaar:* kinderen behoren ontzag voor hun ouders te tonen door een onderdanig gedrag, ook als zij hen groeten. Hoewel Jozef een voornamse vorst was en zijn vader arm geworden was, boog hij zich toch voor hem neer en gedroeg zich zo nederig, alsof zijn vader de vorst was en hij de arme man,

Genesis 48:46. Koning Salomo "stond op en boog zich voor zijn moeder", toen zij tot hem kwam, 1 Koningen 2:19. Bij de Lacedaemoniërs was het geoorloofd dat de vader, als een kind zich arrogant en brutaal tegen hem gedragen had, een ander aanwees die zijn erfgenaam zou zijn. O, hoeveel kinderen zijn er ver vandaan hun ouders zo te eren! Zij minachten hun ouders, zij gedragen zich jegens hen zo trots en onachtzaam dat zij een schandvlek zijn in de godsdienst en de grauwe haren van hun ouders met droefheid ten grave doen dalen. "Vervloekt zij, die zijn vader of zijn moeder veracht", Deut. 27:16. Indien alle kinderen die hun ouders minachten vervloekt worden, hoeveel kinderen liggen dan ander de vloek! Als zij die hun ouders niet eren, zelf kinderen krijgen, zullen hun eigen kinderen doornen in hun zijde zijn en de Heere zal hen hun zonde bekendmaken in deze straf.

2. *De tweede manier om ouders eer te bewijzen, is hen stipt te gehoorzamen.* "Gij kinderen zijt uw ouders gehoorzaam in alles", Kolossenzen 3:20. De Heere Christus heeft hierin een voorbeeld aan de kinderen gegeven. "Hij was Zijn ouders onderdanig", Lukas 2:52. Hij, aan Wie de engelen onderdanig waren, was Zijn ouders onderdanig. Deze gehoorzaamheid aan de ouders kan men op drie manieren laten blijken.

(a) Door te luisteren naar hun raad. "Mijn zoon, hoor de tucht uws vaders en verlaat de leer uwer moeder niet", Spreuken 1:8. Ouders staan, als het ware, in de plaats van God. Als zij u de vreze des HEEREN willen leren, moet ge naar hun woorden luisteren als de woorden van God en niet zijn als een dove adder en uw oren toestoppen. De zonen van Eli luisterden niet naar de stem van hun vader, maar werden "kinderen Belials" genoemd, 1 Samuël 2:25; en vers 12. En evenals de kinderen moeten luisteren naar de raad van hun ouders betreffende geestelijke zaken, moeten zij dat ook doen in zaken betreffende dit leven, zowel in het kiezen van een beroep als in het geval van het sluiten van een huwelijk. Jacob wilde niet zelf een beslissing nemen in een huwelijk, hoewel hij veertig jaar was, zonder het advies en de toestemming van zijn ouders, Genesis 28:1,2.

Kinderen zijn, als het ware, het natuurlijke eigendom en bezit van de ouders en het is een grof onrecht in een kind als het zichzelf aan een ander geeft zonder toestemming van de ouders. Als ouders echter een kind aanraden met iemand te trouwen die ongodsdienstig is, of Rooms Katholiek, dan denk ik dat de zaak duidelijk is; vele van de godgeleerden zijn van mening dat het kind hier een ontkennend antwoord mag geven en niet verplicht is zich door de ouders te laten raden. Kinderen behoren "in de Heere" te trouwen en dus niet met personen die nergens aan doen, want dat is niet "trouwen in den Heere", 1 Korinthe 7:39.

(b) Men toont gehoorzaamheid aan de ouders, als men zich houdt aan hun bevelen. Een kind moet eigenlijk de echo van zijn ouders zijn. Als de vader iets beveelt, moet het kind dit in gehoorzaamheid laten weerklinken. Aan de Rechabieten werd door hun vader verboden wijn te drinken en zij gehoorzaamden hem en zij werden daarvoor geprezen, Jeremia 35:6. Kinderen moeten hun ouders zowel in meerdere als in mindere dingen gehoorzamen. Ezau wilde wel zijn vader gehoorzamen toen deze hem beval een wildbraad voor hem te halen, omdat hij waarschijnlijk wel graag op jacht ging, maar hij weigerde hem te gehoorzamen in een zaak van veel groter aangelegenheid, namelijk in de keuze van een vrouw. Maar hoewel kinderen hun ouders moeten gehoorzamen "in alle dingen", is dit wel met deze beperking: "in dingen die recht en billijk zijn." "Gehoorzamen in de Heere", dat wil zeggen in

zoverre de bevelen van de ouders overeenstemmen met Gods geboden, Efeze 6:1. Als zij iets bevelen tegen Gods geboden, verliezen zij het recht om gehoorzaamd te worden en in dat geval moeten wij niet als kind handelen.

c. Men bewijst de ouders eer als men hun, als zij gebrekkig zijn, hulp biedt. Jozef verzorgde zijn vader toen hij oud was, Genesis 47: 12. Dat is niet anders dan een rechtmatige vergelding geven. Ouders hebben hun kinderen groot gebracht toen zij jong waren en kinderen behoren hun ouders te onderhouden als zij oud zijn. Jonge ooievaars brengen door een natuurlijk instinct eten naar de oude ooievaars, als die vanwege ouderdom niet meer in staat zijn te vliegen. Plinius noemt dat "Lex Pelargica", *een wet die meewerkt voor andere wetten*.

De nagedachtenis van Eneas eerde men, omdat hij zijn bejaarde vader uit Troje gedragen had, toen de plaats in brand stond.

Ik heb gelezen van een dochter wier vader veroordeeld was om de hongerdood te sterven, dat zij hem in zijn gevangenis uit haar eigen borst zoogde, hetgeen zijn vrijheid tot gevolg had, toen dat bekend werd bij de overheden.

Kinderen, of zal ik zeggen 'monsters', die zich schamen voor hun ouders als zij oud en gebrekkig geworden zijn en die hun een steen geven als zij om brood vragen, hebben grote schuld. Als een huis afgesloten is, zeggen we dat daar de pest heerst; als kinderharten gesloten zijn voor hun ouders, is daar ook de pest.

Onze gezegende Zaligmaker zorgde goed voor Zijn moeder. Toen Hij aan het kruis hing, gelastte Hij Zijn discipel Johannes om haar in huis te nemen als zijn moeder en ervoor te zorgen dat het haar aan niets zou ontbreken, Johannes 19:26,27.

De redenen waarom kinderen hun ouders behoren te gehoorzamen, zijn:

- Ten eerste: Het is een plechtig gebod van de Heere. "Eer uw vader", enz. Zoals Gods Woord de regel is, moet Zijn wil de reden zijn van onze gehoorzaamheid.
- De liefde van kinderen tot hun ouders behoort te blijken, zowel in hun zorg als in hun onderhoud. Hun zorg in het opvoeden van hun kinderen is een teken dat hun hart vol liefde tot hen is. Ouders dragen dikwijls meer zorg voor hun kinderen dan voor zichzelf. Zij zorgen voor hen als zij nog teder zijn, opdat zij niet als de vruchten van de leiboom in de knop beschadigd zullen worden. Als echter de kinderen ouder worden, wordt de zorg van de ouders ook groter. Zij zijn bang dat hun kinderen vallen als zij jong zijn, maar zeker als hun iets ergers overkomt dan vallen, als zij ouder zijn. Hun liefde blijkt ook uit het onderhoud van hun kinderen, 2 Korinthe 12:14. Zij sparen voor hun kinderen, maar geven ook voor hen uit; zij zijn niet als de raven en de struisvogels die wreed zijn voor hun jongen. Ouders lijden soms zelf armoede om hun kinderen goed te doen. Kinderen kunnen nooit de liefde van hun ouders evenaren, want door de ouders zijn zij middellijk in het leven gekomen en kinderen kunnen zo nooit voor de ouders zijn.

3. *Als men zijn ouders eert, is dat "den Heere welbehaaglijk"*, Kolossenzen 3:20. Het is zowel de ouders een vreugde als de Heere welbehaaglijk. Kinderen, zijn jullie niet verplicht om de Heere te behagen? Als je je ouders eert en gehoorzaamt, behaag je de Heere net zo wel als wanneer je je bekeert en gelooft.

En opdat je zou zien hoe zeer het de Heere behaagt, belooft Hij er een beloning bij. ***"Opdat uw dagen verlengd worden in het land dat u de HEERE uw God geeft."***

Jacob wilde de Engel niet laten gaan voor Hij hem had gezegend en de Heere wilde dit gebod niet vrijgeven voor Hij het gezegend had. Paulus noemt dit het eerste gebod met een belofte, Efeze 6:2. Het tweede gebod heeft een algemene belofte van barmhartigheid, maar dit is het eerste gebod waaraan een bijzondere belofte vermaakt is. Een lang leven wordt hier genoemd als een zegen. "Gij zult uw kindskinderen zien", Psalm 128:6.

Het was een grote gunst die de HEERE aan Mozes had gegeven dat hij, hoewel hij honderd twintig jaar oud was, geen vergrootglas nodig had. "Zijn oog was niet donker geworden en zijn kracht was niet vergaan", Deuteronomium 34:7. Tegenover Eli kondigde de HEERE het als een vloek aan, dat er geen oud man in zijn geslacht zou zijn, 1 Samuël 2:31. Sedert de zondvloed is het leven veel korter geworden; voor sommigen is de moederschoot al hun graf; anderen verwisselen de wieg met het graf; weer anderen sterven in de bloei van hun leven; de dood legt elke dag beslag op de een of ander. Welnu, als de dood voortdurend voor ons op de loer ligt en als God ons dan een lang leven geeft, dan behoren wij dat te beschouwen als een zegen. Het is een zegen als de Heere ons een lange tijd geeft om ons te bekeren en een lange tijd om dienstbaar te zijn en een lange tijd om de geriefelijkheden van onze betrekkingen te genieten. Over wie anders komt deze zegen van lang leven dan over gehoorzame kinderen? "Eer uw vader, opdat uw dagen verlengd worden." Er is niets wat het leven zo snel verkort als ongehoorzaamheid aan de ouders. Absalom was een ongehoorzame zoon die zijn vader probeerde te beroven van zijn leven en van zijn kroon en hij bracht zijn dagen niet tot de helft. Toen het muilnier waarop hij reed zo'n last zat was, liet het dier hem achter, hangend in een eik tussen hemel en aarde, alsof hij niet waard was de aarde te betreden en de hemel binnen te gaan. Ongehoorzaamheid aan ouders verkort het leven. Gehoorzaamheid aan de ouders verlengt het leven niet alleen, meer verzoet het ook. Een lang leven hebben en geen voet land in bezit is ellendig, maar gehoorzaamheid aan de ouders heeft tot gevolg dat het land als een erfenis op naam van het kind gezet wordt. "Hebt u maar één zegen, mijn vader?" zei Ezau. Zie, de Heere heeft meer dan één zegen voor een gehoorzaam kind. Het zal niet alleen een lang leven ontvangen, maar ook een vruchtbaar land; en hij zal niet alleen land krijgen, maar hij zal het in liefde krijgen: "het land dat de HEERE uw God u geven zal." Ge zult uw land niet alleen krijgen onder Gods toelating, maar in Zijn liefde.

Dit zijn allemaal krachtige argumenten voor kinderen om hun ouders te eren en te gehoorzamen.

Eerste gebruik.

Als wij onze vaders op aarde behoren te eren, dan zeker nog meer de Vader in de hemel. "Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer?" Maleáchi 1:6. Een vader is slechts het middel om het leven voort te planten, maar God is de eerste Oorsprong van ons leven. "Hij heeft ons gemaakt, en niet wij", Psalm 100:3. Eer en aanbidding is een parel die alleen tot de kroon des hemels behoort.

1. Wij bewijzen onze hemelse Vader eer door Hem te gehoorzamen. Zo heeft Christus Zijn Vader geëerd. "Want Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft", Johannes 6:38. Dat is het wat Hij het eren van God noemt! "Ik doe altijd wat Hem behaaglijk is." "Ik eer Mijn Vader", Johannes 8:29, 49. De Wijzen uit het Oosten bogen niet alleen hun knieën voor Christus, maar presenteerden ook goud en zilver. Zo moeten wij niet alleen onze knieën buigen, de Heere aanbidden, maar Hem ook geschenken brengen, Hem het goud van gehoorzaamheid geven.

2. Wij bewijzen onze Vader in de hemel eer door Zijn zaak te verdedigen en voor Zijn waarheid uit te komen in een overspelig geslacht. Die zoon eert zijn vader, die voor hem opkomt en hem verdedigt als hij gelasterd en gesmaad wordt. Eren zij de Heere die zich voor Hem schamen? Velen geloofden in Hem maar durfden het niet belijden, Johannes 12:42. Zij die zich schamen om de Vader in de hemel te erkennen, zijn bastaarden. Degenen die wedergeboren zijn, zijn manmoedig ten opzichte van Zijn waarheid, zij zijn als een rots die door geen golven verbroken kan worden, als diamant dat men met geen zwaard kan stuk snijden. Basilius was een kampioen der waarheid ten tijde van keizer Valentius en toen bijna de hele wereld ariëers was, kwam Athanasius voor de Heere uit.
 3. Wij eren onze hemelse Vader als wij van alles wat wij doen Hem de eer toeschrijven. "Ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods die met mij is", 1 Korinthe 15:10. Als een christen ondersteuning ervaart in zijn plichten en kracht tegen zijn verdorvenheden, dan richt hij een pilaar op en schrijft daarop: "Tot hertoe heeft de Heere mij geholpen." Evenals Joab, die tegen Rabba had gevochten en het ernaar uitzag dat hij het zou innemen, koning David liet halen, opdat die de eer van de overwinning zou wegdragen, zo geeft een kind van God als hij een overwinning heeft behaald op de satan, de Heere de eer van alles, 2 Samuël 12:27. Als hypocrieten wier lamp gevoed wordt door de olie van ijdele eer, de Heere een uitzonderlijke dienst bewijzen, zoeken zij de eer voor zichzelf te krijgen en dus onteren zij Hem juist met hun dienst.
 4. Wij bewijzen onze hemelse Vader eer door Zijn lof te verkondigen. "Laat mijn mond vervuld worden met Uw lof, den gansen dag met Uw heerlijkheid", Psalm 71:8. "Hem Die op den troon zit, ... zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht", Openbaring 5:13. De Heere dankzeggen is Hem eren. Daarmee verheffen we Hem in de ogen van anderen en verspreiden Zijn eer en roem in de wereld. Op deze wijze eren de engelen, de koorzangers in de hemel. Hem thans; zij bazuinen Zijn lof uit. In het gebed zijn we werkzaam als heiligen, in de lofprijzing als engelen.
 5. Wij bewijzen onze hemelse Vader eer door het lijden van oneer, ja door de dood te ondergaan. Paulus droeg in zijn lichaam "de littekenen van de Heere Jezus", Galaten 6:17. Waren dat ereteken voor hem, het waren ook ereteken van de zege van het Evangelie. De eer die we God toebrengen, bestaat niet in het toebrengen van uiterlijke pracht en praal zoals wij dat bij koningen doen, maar die komt tot stand in een andere weg, door het lijden van Zijn volk, waardoor zij de wereld laten zien welk een goede God zij dienen en hoe lief zij hem hebben en dat zij ten dode toe onder Zijn banier willen strijden. God is "ere waardig." "Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijkheid", Psalm 104:1. Wat zijn al Zijn eigenschappen anders dan heerlijke stralen die van deze Zon afkomen? Hij verdient meer eer dan engelen en mensen Hem geven kunnen. "Ik riep den HEERE aan Die te prijzen is", 2 Samuël 22:4. Hij is alle eer waardig. Wij kennen vaak diegenen eer toe die het niet verdienen. Vele adellijke personen die gemeen en slecht zijn, geven wij eretitel; zij verdienen die eer niet, maar God is alle eer waardig. "Men love den Naam Uwer heerlijkheid die verhoogd is boven allen lof en prijs", Nehemia 9:5.
- Zijn roem gaat alle toejuichingen en triomfliederen van de archangels te boven. O, laat dan toch ieder waar kind van God zijn hemelse Vader eren! Al onteren de goddelozen Hem met hun schandelijk leven, laten toch Zijn eigen kinderen Hem niet onteren! In hen zijn zonden erger dan in anderen. Een gebrek in een vreemde merkt men niet zozeer op als in een eigen kind. Een vlek in een zwart kleed ziet

men niet zo erg, maar een vlek op scharlaken valt ieder in het oog. Het is niet zo verwonderlijk als men geen zonde ziet bij een goddeloze; dat is daar een vlek op zwart. Maar een zonde in een kind van God is als een vlek op scharlaken, die men duidelijker ziet en die een blaam en schande op het Evangelie werpt. De zonden van Gods eigen kinderen liggen Hem zwaarder op het hart. "Als het de HEERE zag, zo versmaadde Hij hen, uit toornigheid tegen Zijn zonen en Zijn dochteren", Deuteronomium 32:19.

O, laat toch na iets te doen dat oneer over de Heere zou brengen. Wilt ge uw hemelse Vader in diskrediet brengen? Dat de Heere toch niet zou moeten klagen over iets waarmee Zijn zonen en dochteren Hem tergen! Dat Hij niet zou moeten uitroepen: "Ik heb kinderen groot gemaakt en verhoogd, maar zij hebben tegen Mij overtreden", Jesaja 1:2.

Tweede gebruik.

Als de Heere ons gebiedt vader en moeder te eren, laten kinderen dan deze dure plicht in praktijk brengen. Wees een levendige uitlegging van dit gebod. Gehoorzaam niet alleen hun bevelen, maar onderwerp u ook aan hun vermaningen. Men kan nooit de Vader in de hemel eren, als men zijn aardse ouders niet eert. Als men weigert zijn ouders te gehoorzamen, brengt dat Gods oordelen over kinderen. "Het oog dat den vader bespot of de gehoorzaamheid van de moeder veracht, dat zullen de raven der beek uitpikken en des arends jongen zullen het eten", Spreuken 30:17. De twee ongehoorzame zonen van Eli werden gedood, 1 Samuël 4:11. De Heere heeft in Zijn wet verordend, dat een weerspannige zoon gestenigd zou worden; dezelfde dood stierf ook de vloeker, Leviticus 24:14. "Wanneer iemand een moedwilligen en wederspannigen zoon heeft, die de stem zijns vaders en de stem zijner moeder niet gehoorzaam is, zo zullen zijn vader en zijn moeder hem grijpen en zij zullen hem uitbrengen tot de oudsten zijner stad, ... dan zullen alle lieden zijner stad hem met stenen stenigen", Deuteronomium 21:18-21.

Toen een vader eens klaagde: "Nooit was er een vader die zo'n slechte zoon had dan ik", zei de zoon: "Ja, mijn grootvader had er zo een." Dit was een voorbeeld van brutaliteit dat nauwelijks zijn weerga kent.

Toen Manlius oud geworden was en ook arm, had hij een zoon die heel rijk was, van wie hij wat eten vroeg, maar die zoon weigerde hem te helpen, ja hij erkende hem zelfs niet als zijn vader en stuurde hem met verwijten weg. De arme, oude vader stortte tranen van droefheid. Maar de Heere, Die een Wreker is van zulke ongehoorzaamheid, sloeg de onnatuurlijke zoon met krankzinnigheid waarvan hij nooit meer genezen kon worden. Ongehoorzame kinderen verkeren op een plaats waar al Gods pijlen vliegen.

Laten ouders zodanig handelen, dat zij eer van hun kinderen mogen verkrijgen!

Vraag. *Hoe moeten ouders handelen tegenover hun kinderen zodat deze hen eren en achting voor hen hebben?*

1. Voed ze met zorg op in de vreze en leer des Heeren. "Voed ze op in de vermaning des Heeren", Efeze 6:4. Gij hebt de plaag der zonde op hen overgebracht. Tracht daarom hen te helen en te heiligen. Augustinus verhaalt, dat zijn moeder Monica meer weeën heeft gehad voor zijn geestelijke geboorte dan voor zijn natuurlijke geboorte. De moeder van Timótheüs onderwees hem van kindsbeen af, 2 Timótheüs 3:15. Zij heeft hem niet alleen de moedermelk gegeven, maar de onvervalste melk van het Woord. Rust uw kinderen tijdig toe met goede principes, opdat zij evenals Obadja de Heere vroeg mogen vrezen. Kinderen zonder goede principes zullen zelden tot een

zegen zijn. De Heere straft dikwijls nalatigheid van de ouders met plichtverzuim in hun kinderen. Het is niet genoeg dat bij de Doop uw kind is opgedragen aan de Heere, maar het moet ook voor Hem opgevoed worden. Kinderen zijn jonge planten die voortdurend bevochtigd moeten worden met goede instructies. "Leer den jongen de eerste beginselen naar den eis zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken", Spreuken 22:6. Hoe meer uw kinderen de Heere vrezen, hoe meer zij u zullen eren.

2. Als u wilt dat uw kinderen u eren, handhaaf dan uw ouderlijk gezag: wees goed voor hen, maar bederf ze niet. Als u hen te veel hun gang laat gaan, zullen zij u minachten in plaats van eren. De roede van de tucht moet hun niet onthouden worden. "Gij zult hem met de roede slaan en zijn ziel van de hel redden", Spreuken 23:14. Als men een kind zijn zin geeft en toelaat het verkeerde te doen, zal het een doorn worden in de ogen van de ouders. David heeft Adonia verwend. "En zijn vader had hem niet bedroefd van zijn dagen, zeggende: Waarom hebt gij also gedaan?", 1 Koningen 1:6,7,9. Later is dat tot hartzeer geworden van zijn vader en wilde hij de troon zich wederrechtelijk toe-eigenen. Handhaaf uw gezag en u zult uw eer behouden.

3. Voorzie uw kinderen van hetgeen hun toekomt, zowel als zij minderjarig zijn als wanneer zij meerderjarig geworden zijn. "Want de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen", 2 Korinthe 12:14. Zij zijn uw eigen vlees en bloed en het is zoals de apostel zegt: "Niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat", Efeze 5:29. De milddadigheid van de ouders zal bij het kind plichtsgevoel teweegbrengen. Als u water in een pomp giet, zal de pomp vanzelf weer water opbrengen. Zo zullen, als de ouders iets van hun bezit aan de kinderen overdragen, de kinderen die de naam van kinderen waard zijn, weer gehoorzaamheid voor hun ouders opbrengen.

4. Als uw kinderen volwassen zijn geworden, laat ze dan een geoorloofd beroep kiezen, waarmee zij hun generatie kunnen dienen. Het is goed om de natuurlijke talenten en de aanleg van een kind na te gaan, want een gedwongen beroep is soms net zo verkeerd als een huwelijk dat afdwongen wordt. Een kind zonder beroep laten, betekent hem bloot stellen aan verzoeking. Een kind zonder beroep is als een braakliggend stuk land; wat kunt ge anders verwachten dan dat daar het onkruid van ongehoorzaamheid op groeit?

5. Behandel uw kinderen met liefde. Laat hen in al uw adviezen en bevelen de liefde bespeuren. Liefde zal eer teweegbrengen! Wat kan een ouder anders dan zijn kind, een levende afbeelding van hem, ja een deel van hem, liefhebben. Een kind is als een tweede uitgave van zijn vader.

6. Behandel uw kinderen met wijsheid. Het is een zaak van grote wijsheid in een ouder, zijn kinderen niet tot toorn te verwekken. "Gij vaders, tergt uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden", Kolossenzen 3:21.

Vraag. *Op welke manieren kan een ouder zijn kinderen tot toorn verwekken?*

Antwoord.

1. Als u op denigrerende toon tegen hen spreekt. "Gij zoon der verkeerde in wederspanningheid", 1 Samuël 20:30 zei Saul tegen zijn zoon Jonathan. Sommige

ouders richten verwensingen of vloeken tot hun kinderen, wat hun tot toorn verwekt. Zou u willen dat de Heere uw kinderen zegent maar vloekt u hen?

2. Ouders verwekken hun kinderen tot toorn, als zij hen zonder oorzaak slaan, of als de straf veel zwaarder is dan de overtreding. Dan is men eerder een tiran dan een vader. Saul wierp een spies naar zijn zoon om hem te treffen en dat wekte de toorn op bij zijn zoon. "Daarom stond jonathan van de tafel op in hittigheid des toorns", 1 Samuël 20:34. "Tegenover een zoon treedt een vader op als een koning, niet als een tiran", Davenant.
3. Als ouders hun kinderen datgene onthouden wat absoluut noodzakelijk is. Sommigen hebben hun kinderen op deze wijze tot toorn verwekt: zij hebben hen overal zo op beknibbeld en hen zo kort gehouden, dat zij hen gedwongen hebben slinkse wegen te bewandelen en er de oorzaak van zijn geweest dat zij hun handen uitgestrekt hebben naar het verbodene.
4. Als ouders partijdig zijn tegenover hun kinderen en liever zijn voor de een dan voor de ander. Al kan een ouder meer liefde hebben voor een bepaald kind, toch moet hij het zo verstandig aanleggen dat hij het niet laat blijken dat hij meer liefde heeft voor de een dan voor de ander. Jacob liet blijken dat hij meer liefde had voor Jozef dan voor al zijn andere kinderen, wat de jijd van de broers opwekte. "En Israël had Jozef lief, boven al zijn zonen, ... Als nu zijn broeders dat zagen, ... haatten zij hem en konden hem niet vredelijk toespreken", Genesis 37:3, 4.
5. Als een ouder iets doet dat laag en onwaardig is, dat schande op hemzelf en op het gezin werpt, zoals fraude plegen of een meened afleggen, dan verwekt dit een kind tot toorn. Als een kind zijn vader moet eren, moet de vader het kind niet ont-eren.
6. Als ouders hun kinderen bevelen geven die zij niet kunnen volbrengen zonder hun geweten geweld aan te doen. Saul heeft zijn zoon jonathan bevolen David tot hem te brengen. "Haal hem tot mij, want hij is een kind des doods", 1 Samuël 20:31. Jonathan kon dit niet met een gerust geweten doen, maar werd erdoor tot toorn verwekt. "Daarom stond Jonathan van de tafel op in hittigheid des toorns", vers 34.
De reden waarom ouders hun wijsheid moeten tonen en hun kinderen niet tot toorn moeten verwekken, is deze: "opdat zij niet moedeloos worden", Kolossenzen 3:21. Dit woord "moedeloos" behelst drie dingen.
 - a. *hartzeer*. Als de ouders het kind tot toorn verwekken, ligt dit zo zwaar op het hart van het kind dat het zijn vroegtijdige dood kan betekenen.
 - b. *moedeloosheid*. De gestrengheid van de ouders beneemt het kind alle moed en maakt het ongeschikt voor zijn werk, net als verdoofde leden van een lichaam die niet in staat zijn te werken.
 - c. *weerbarstigheid en hardnekkigheid*. Als een kind tot toorn verwekt is door een wreed en onnatuurlijk gedrag van ouders, wordt het wanhopig en legt het er vaak op toe om zijn ouders te treiteren, en hoewel dit verkeerd is in het kind, zijn toch de ouders hieraan medeplichtig, aangezien zij daartoe aanleiding gegeven hebben.
7. Als u eer van uw kinderen wilt hebben, bid dan veel voor hen. Leg niet alleen hun aandeel weg, maar leg een voorraad gebed voor hen weg. Monica heeft veel voor haar zoon Augustinus gebeden en men zei daarvan, dat het onmogelijk was dat een zoon van zoveel gebeden en tranen verloren zou gaan. Bid, of uw kinderen bewaard mogen worden voor het verderf van de tijd waarin zij leven. Bid, of uw kinderen als zij in hun gezicht op u lijken, het beeld van God in hun hart mogen

dragen. Bid, of zij onderwerpen en vaten der heerlijkheid mogen zijn. Een van de vruchten van het gebed kan zijn dat het kind een biddende ouder zal eren.

8. Als u in uw kind iets goeds en prijzenswaardig ziet, moedig dat aan. "De deugd neemt toe, als men haar prijst." Als u in uw kinderen datgene aanmoedigt wat goed is, zullen zij ook liever andere goede daden doen. Dat is dan net als planten water geven, waardoor zij beter groeien. Sommige ouders ontmoedigen hun kinderen als zij goede dingen in hen zien, smoren zodoende het goede in de kiem en veroordelen mede de ziel van hun kinderen. Zij ontvangen van hun kinderen een vloek.
9. Als u eer van uw kinderen wilt hebben, geef ze dan een goed voorbeeld. Kinderen hebben geen achting voor hun ouders, als het leven van die ouders in strijd is met hun eigen voorschriften. Als zij hun kinderen gebieden nuchter te zijn, terwijl zij zelf wel dronken worden, of hun kinderen voorhouden de Heere te vrezen terwijl zij zelf een los leven leiden. O, als ge wilt dat uw kinderen u eren, geef hun dan een voorbeeld van heiligheid. Een vader is een spiegel, waarvoor het kind dikwijls staat om zichzelf te bekijken. Laat die spiegel helder zijn en niet vol vlekken. Ouders behoren in hun hele houding zich zeer correct te gedragen, opdat zij geen aanleiding geven dat hun kinderen, evenals de dienaar van Plato, tegen hen zeggen: "Mijn heer heeft een boek geschreven tegen haastige toorn, maar hij zelf is driftig." Of, zoals een zoon eens tegen zijn vader zei: "Als ik kwaad gedaan heb, heb ik het van u geleerd."

HET ZESDE GEBOD

67 Vraag. ***Wat is het zesde Gebod?***

Antwoord. *Het zesde Gebod is: Gij zult niet doodslaan, Ex 20:13.*

68 Vraag. ***Wat wordt vereist in het zesde Gebod?***

Antwoord. *Het zesde Gebod vereist alle wettelijke vlijt, om ons eigen leven te bewaren, Ef. 5:28, 29' en dat leven van anderen, 1 Kon. 18:4.*

69 Vraag. ***Wat wordt verboden in het zesde Gebod?***

Antwoord. *Het zesde Gebod verbiedt ons, om ons eigen leven of het leven van onze naasten onrechtvaardig te benemen, en wat daartoe meer strekken mag, Hand. 19:28; Gen. 9:6.*

In dit gebod wordt een zonde verboden, namelijk moord. "Gij zult niet doodslaan", en ook sluit het een plicht in, namelijk ons eigen leven en dat van anderen beschermen.

De zonde die verboden wordt, is *moord*: "Gij zult niet doodslaan." Hier moeten we twee dingen onder verstaan: een ander niet kwetsen en ook onszelf niet. Met "Gij zult niet doodslaan" wordt bedoeld dat we een ander niet zullen kwetsen. Wij mogen hem niet schaden in zijn naam, zijn lichaam en zijn ziel.

1. Wij mogen een ander niet schaden in zijn naam. Een goede naam is als een kostelijke olie. Het is erg wreed iemand in zijn naam te kwetsen. Wij kwetsen iemand in zijn naam, als wij hem belasteren. David klaagt: "Hetgeen ik niet weet, eisen zij van mij", Psalm 35:11. (Volgens de Engelse vertaling: "Zij leggen mij dingen ten laste die ik niet weet." De eerste christenen betichtte men van incest en van het feit dat zij hun kinderen doodden, volgens het zeggen van Tertullianus. "Wij worden kindermoordenaars genoemd en beschuldigd van ontucht." Dat is iemand van zijn goede naam beroven; het is een onherstelbare schade. Geen dokter kan de wonden van een lastertong helen.

2. Wij mogen iemand niet schaden in zijn lichaam. Het leven is het kostbaarste wat we hebben en de HEERE heeft dit gebod uitgevaardigd als een beschutting om het leven, om dat te beschermen. Hij heeft een inzetting gemaakt die tot de huidige dag nooit is herroepen. "Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden", Genesis 9:6. Als iemand, onder de wet, een ander per ongeluk doodde, mocht hij naar de vrijstad vluchten, maar als hij hem opzettelijk doodde, zou de heiligheid van die vrijstad, hoewel hij naar die plaats vluchtte, hem niet beschermen. "Maar indien iemand tegen zijn naaste moedwillig gehandeld heeft, om hem met list te doden, zo zult gij denzelven van voor Mijn altaar nemen, dat hij sterve", Exodus 21:14. In het gebod "Gij zult niet doodslaan" worden ook alle zonden verboden die daartoe leiden en er aanleiding toe geven, zoals:

- a. *Ondoordachte boosheid*. Boosheid kan ineens opbruisen en brengt vaak moord teweeg. "In hun toorn hebben zij de mannen doodgeslagen", Genesis 49:6.
- b. *Afgunst*. De satan benijdde het kleed van onschuld en de heerlijkheid van het paradijs bij onze eerste voorouders en kon niet rusten vóór hij hun dood had veroorzaakt. Omdat zijn vader hem liefhad en hem een veelvorige rok gegeven had, benijdden de broers van Jozef hem en beraadslaagden zij om hem te doden,

Genesis 37:20. Nijd en moord zijn nauw aan elkaar verbonden, daarom voegt de apostel ze samen: "Nijd, moord...", Galaten 5:21. Afgunst is een zonde die beide tafels van de wet tegelijk verbreekt: zij begint met ontevredenheid tegenover de Heere en eindigt in het kwetsen van de mens, zoals we zien bij Kaïn, Genesis 4: 6, 8. De nijdige Kaïn was eerst ontevreden tegenover de Heere, waardoor hij de eerste tafel van de wet overtrad en daarna zocht hij ruzie met zijn broer en doodde hem en overtrad zodoende de tweede tafel van de wet. Boosheid gaat soms snel weer over, net als vuur dat men aansteekt in stro en dat spoedig weer uit is, maar nijd wortelt diep en lest zijn dorst niet zonder bloed. "Wie zal voor nijdigheid bestaan?", Spreuken 27:4.

- c. *Haat.* De Farizeeën haatten Christus, omdat Hij hen in gaven overtrof en door het volk meer geëerd werd dan zij. Zij hielden net zolang aan tot zij Hem aan het kruis genageld hadden en Hem Zijn leven ontnomen hadden. Haat is ongedierte dat zich met bloed voedt. "Omdat gij een eeuwige haat hebt en hebt het bloed van de kinderen Israëls vergoten", Ezechiël 35:5 [Engelse vertaling]. Haman haatte Mordechaï, omdat deze niet voor hem wilde buigen en hij zon direct op wraak door een verzegeld bloedplakkaat te bemachtigen om het gehele zaad der Joden uit te roeien, Esther 3:9. Haat is altijd wreed. Al deze zonden zijn in dit gebod verboden.

Vraag. Op hoeveel manieren wordt er moord gepleegd?

Wij kunnen wel zeggen dat er op twaalf manieren gedood wordt.

1. Met de hand, zoals Joab Abner en Amasa gedood heeft. "Hij sloeg hem aan de vijfde rib en stortte zijn ingewand ter aarde uit", 2 Samuël 20:10.
2. Met de gedachten. Haat is moord met de gedachten. "Een iegelijk die zijn broeder haat, is een doodslager", 1 Johannes 3:15. Van iemand kwaad spreken en hem in zijn hart onheil toewensen, is hem "doden."
3. Met de tong, door ten nadele van iemand anders te spreken en er zo de oorzaak van zijn dat hij gedood wordt. Op deze wijze hebben de joden de Vorst des Levens gedood, toen zij Hem gesmaad hebben en Hem voor Pilatus vals beschuldigd hebben, Johannes 18:30.
4. Met de pen. Zo heeft David Uria gedood door aan Joab te schrijven: "Stelt Uria vooraan tegenover den sterksten strijd", 2 Samuël 11:15. Hoewel het zwaard van de Ammonieten Uria gedood heeft, was toch de pen van David er de oorzaak van; en daarom laat de HEERE door middel van de profeet Nathan David aanzeggen: "Gij hebt Uria verslagen."
5. Door een samenzwering te maken om iemand te doden. Zo was Izebel een moordnares, hoewel zij niet zelf haar hand aan Naboth heeft geslagen, maar toch zijn dood heeft beraamd en het zo aangelegd heeft dat twee valse getuigen een eed tegen hem hebben gezworen zodat hij van verraad beticht kon worden, 1 Koningen 21:10.
6. Door vergif in een beker te doen. Zo heeft de vrouw van keizer Commodus haar man gedood door de wijn die hij dronk te vergiften. Zo brengen ook velen kleine kinderen om door medicijnen die hun dood veroorzaken.
7. Door toverij en zwarte kunst die door de wet verboden waren. "Onder u zal niet gevonden worden, ... een guichelaar, of tovenaars, of die een waarzeggende geest vraagt, Deuteronomium 18:10.
8. Door een plan te beramen om iemand te doden, zoals Herodes die onder voorwendsel van Christus te aanbidden Hem wilde laten doden, Matthéus 2:8,13. Zo ook, toen Saul David tegen de Filistijnen liet optrekken: zijn opzet was dat de

- Filistijnen hem zouden doden. "Want Saul zeide: Dat mijn hand niet tegen hem zij, maar de hand der Filistijnen tegen hem zij", 1 Samuël 18:17. Hier hebben we vooropgezette moord en dat rekent de Heere aan als werkelijke moord.
9. Door met iemands dood in te stemmen, zoals Saulus bij de dood van Stefanus. "Dat ik daar ook bij stond en mede een welbehagen had in zijn dood", Handelingen 22:20. Wie instemt met de dood van iemand, is medeschuldig aan die moord.
 10. Als we de dood van iemand niet beletten als dat in onze macht staat. Pilatus wist dat Christus onschuldig was. "Ik vind in hem geen schuld", zei hij, maar hij belette Zijn dood niet en daarom was hij schuldig. Het wassen van zijn handen in water kon de schuld aan het bloed van Christus niet afwassen.
 11. Door onbarmhartig te zijn. Door datgene wat tot onderhoud van het leven nodig is, te onthouden, als ook iemands gereedschap en gebruiksvoorwerpen weg te nemen die hij nodig heeft om de kost te verdienen. "Niemand zal de bovenste en de onderste molensteen te pand nemen, want dan ontnemt men iemands leven", Deuteronomium 24:6 [Engelse vertaling]. Of als men iemand niet helpt als hij op het punt staat om te komen. Ge kunt iemands dood veroorzaken, zowel door hem niet te hulp te komen als hem geweld aan te doen. Als u iemand die van honger dreigt te sterven, geen eten geeft, doodt u hem. Hoe velen zijn op deze wijze schuldig aan de overtreding van dit gebod!
 12. Als men de straf niet uitvoert aan misdadigers die de dood verdiend hebben. Als een misdadiger zes moorden gepleegd heeft, kan men zeggen dat de rechter schuldig is aan vijf moorden, omdat hij die misdadiger niet heeft laten terechtstellen voor de eerste overtreding.

De volgende zaak is: *de verzwaringen aantonen in deze zonde van moord.*

1. Als men iemands bloed zonder oorzaak vergiet, bijvoorbeeld iemand doden in een boze bui of uit dolheid. Een bij steekt niet of zij moet geplaagd worden, maar velen nemen iemands leven weg zonder dat daartoe aanleiding is. Dit maakt de bloedzonde nog bloediger. Hoe minder aanleiding er is tot een zonde, hoe groter de zonde.
2. Iemands bloed vergieten tegen de belofte in. Zo heeft Saul, nadat de vorsten van Israël de Gibeonieten gezworen hadden dat zij zouden leven, hen gedood, Jozua 9:15; 2 Samuël 21:1. Hier zijn twee zonden met elkaar verbonden: meined en moord.
3. Als men het leven van een publiek persoon wegneemt, verzwaart dat de moord en maakt hem erger. Bijvoorbeeld een rechter doden omdat hij in de rechtspraak de koning vertegenwoordigt. Of iemand vermoorden die een heilig ambt heeft en een ambassadeur is van de Koning des hemels: zo iemand vermoorden kan de dood van velen betekenen. Herodes voegde bij al zijn zonden nog deze, dat hij Johannes de Doper in de gevangenis opsloot en nog veel erger, dat hij hem in de gevangenis liet onthoofden, Lukas 3:20. Of als men zijn handen bevlekt met koninklijk bloed. Davids hart sloeg hem toen hij alleen maar de slip van Sauls mantel afsneed, 1 Samuël 24:6. Wat zou Davids hart hem geslagen hebben als hij Sauls hoofd had afgehouden!
4. Het bloed vergieten van iemand die naverwant is, verzwaart een moord en kleurt die nog donkerder rood. Als een zoon die zijn vader doodt, is dat een afschuwelijk iets. Vader- en moedermoorders zijn monsters in de natuur. Wie zijn vader het leven beneemt, begaat vele zonden tegelijk: die is niet alleen schuldig aan moord, maar ook aan ongehoorzaamheid, ondankbaarheid en duivelse wreedheid. "Zo wie

zijn vader of zijn moeder slaat, zal zekerlijk gedood worden", Exodus 21:15. Hoeveel doden is iemand dan wel waard die zijn vader of zijn moeder ombrengt! Zo'n monster was Nero, die zijn moeder Agrippina liet doden.

5. Het bloed van een rechtvaardig persoon vergieten verzwaart de zonde. Daardoor wordt het recht verdraaid. Zo iemand die onschuldig is, is niet des doods waardig. Een heilige die een zegen is voor de gemeenschap, staat in de bres om de toorn af te wenden. Zodat, als men hem ombrengt, men een stut van de natie omver haalt. Zo iemand is ook kostelijk voor God. Hij is een lid van het lichaam van Christus. Welk onrecht men hem ook aandoet, dat doet en derhalve God Zelf aan, Handelingen 9:4. Hoewel dit gebod echter individuele personen verbiedt het bloed van anderen te vergieten, tenzij het is uit zelfverdediging, toch moeten degenen die een openbaar ambt bekleden, openbare overtreders straffen, zelfs met de dood. Zo'n overtreder doden is geen moord, maar het is recht doen. Een gewoon persoon zondigt, als hij het zwaard trekt, een openbaar persoon zondigt, als hij het zwaard niet hanteert. Een overheidspersoon moet het zwaard der gerechtigheid niet laten roesten in de schede. Evenals hij het zwaard niet te scherp moet laten zijn door al te grote gestrengheid, zo moet hij de snede niet te bot laten worden door te grote mildheid. Dit gebod verbiedt ook geen rechtvaardige oorlog. Als de maat van de zonden der mensen vol geworden is en men van langdurige overvloed zat geworden is, zegt de Heere: "Zwaard, ga door, door dat land", Ezechiël 14:17. De Heere heeft het Zelf zo geleid, dat de stammen van Israël tegen Benjamin oorlog zouden voeren. Toen de maat van de ongerechtigheden van de Amorieten vol was, zond Hij Israël tegen hen ten strijde, Richteren 11:21.

Eerste gebruik.

We zouden wel een klaaglied moeten aanheffen omdat ons land zo met bloed bevlekt is, Numeri 35:33. Wat is die zonde algemeen in deze eeuw vol pochers. De zonden van ons land zijn geschreven met letters van bloed. Sommigen achten het doden van een mens niet meer dan het doden van een schaap. "Het bloed van de zielen der onschuldige nooddruftigen is in uw zomen gevonden", Jeremia 2:34. Junius leest het ook: "In alis", in uw zomen en zo staat het in het Hebreeuws: "in uw vleugels" wordt het bloed van uw onschuldigen gevonden. Er wordt gezinspeeld op roofvogels, die hun vleugels bevleken met het bloed van andere vogels. Kan de Heere niet rechtvaardig een twist aangaan met de inwoners van het land, omdat bloedschulden raken aan bloedschulden?, Hoséa 4:2. Er zijn er die moorden op grote schaal. En wat onze jammerklacht nog moet vermeederen, is dat er onder ons niet alleen bloed van mensen wordt vergoten, maar het bloed van Christus. Van goddeloze, snode zondaren staat er dat zij "de Zoon van God opnieuw kruisigen", Hebreeën 6:6. Zij zweren bij Zijn bloed en maken dat op deze wijze Zijn wonden opnieuw bloeden. Zij kruisigen Christus in Zijn leden.

"Wat vervolgt gij Mij?", Handelingen 9:4. Als er op de voet getrapt wordt, roept het hoofd het uit! Als het in hun macht zou liggen, zouden zij Christus als Hij weer op aarde zou leven, weer aan het kruis nagelen. Op deze wijze kruisigt men Christus opnieuw. En als het bloed van mensen al zo luid van de aarde roept, hoe luid zal dan het bloed van Christus tegen de zondaars roepen?

Tweede gebruik.

Pas toch op dat u uw handen niet bezoedelt met het bloed van anderen!

Tegenwerping: *Maar iemand heeft mij door mij te onteren of op een andere wijze zulk onrecht aangedaan; als ik zijn bloed vergiet, zal ik slechts mijn eigen ongelijk wreken!*

Ik antwoord: Als iemand u onrecht aangedaan heeft, kunt ge toch een proces aanspannen; maar pas toch op voor bloed vergieten. Wat zegt u, omdat iemand u onrecht gedaan heeft, wilt u de Heere onrecht aandoen? Is het namelijk geen onrecht tegenover de Heere, als men Zijn werk Hem uit handen neemt? Hij heeft gezegd: "Mij komt de wraak toe; Ik zal het vergelden", Romeinen 12:19. U wilt uzelf gaan wreken, u wilt zelf aanklager, rechter en beul zijn. Daarmee doet u God groot onrecht aan en Hij zal u niet onschuldig houden.

Om iedereen af te schrikken zijn handen met bloed te bevleken, bedenk dan eens wat voor zonde moord is.

- a. *Het is een godonterende zonde.* Het is een overtreding van Zijn gebod en een vertrappen van Zijn koninklijk bevel. Het is een schending van Gods beeld. "God heeft de mens naar Zijn beeld gemaakt", Genesis 9:6. Men verscheurt Gods gelijkenis en men breekt het grootzegel van de Koning des hemels aan stukken. De mens is Gods tempel. "Of weet gij niet dat ulieder lichaam een tempel is van den Heiligen Geest?", 1 Korinthe 6:19. Een doodslager vernielt een tempel van God en zal God het tolereren dat hoogmoedig stof zo tegen Hem opstaat?
- b. *Het is een roepende zonde.* "De stem van het bloed roept naar de hemel." Er zijn drie zonden in de Heilige Schrift waarvan staat dat het roepende zonden zijn: onderdrukking, Psalm 12:6, sodomie, Genesis 18:21 en bloedvergieten. Deze laatste roept zo luid dat zij al de andere overstemt. "Daar is een stem des bloeds van uw broeder, dat tot Mij roept van den aardbodem", Genesis 4:10. Het bloed van Abel heeft evenveel tongen als druppels, om luid om wraak te roepen. De bloedzonde lag zwaar op het geweten van David. Hoewel hij ook gezondigd had door overspel te bedrijven, was hetgeen waarover hij het meest uitschreeuwde deze bloedrode zonde. Verlos mij van bloedschulden, o God", Psalm 51:16. Hoewel de Heere over iedere zonde bezoeking doet, zal Hij toch op een bijzonder wijze de "bloedstoringen zoeken", Psalm 9:13. Als een dier een mens doodde, moest het gestenigd worden en zijn vlees mocht niet gegeten worden, Exodus 21:28. Als God wilde dat een dier dat niet het gebruik van het verstand heeft om zich te bedwingen, gestenigd moest worden omdat het een mens gedood had, hoe veel temeer zal Hij dan vertoornd zijn over degenen die zowel tegen rede als geweten het leven van een mens wegnemen.
- c. *Moord is een duivelse zonde.* Het maakt iemand tot een eerstgeborene van de duivel, want die was een moordenaar van den beginne, Johannes 8:44. Door tegen onze eerste ouders te zeggen: "Gijlieden zult den dood niet sterven", bracht hij de dood in de wereld.
- d. *Het is een vervloekte zonde.* Als er al een vloek uitgesproken wordt over iemand die zijn naaste in het verborgene slaat, Deuteronomium 24:27, is diegene dubbel vervloekt die zijn naaste doodt. De eerste mens die geboren is, was een moordenaar. "En nu zijt gij vervloekt van den aardbodem", Genesis 4:11. Hij was iemand die geëxcommuniceerd werd, verbannen uit de plaats van de openbare eredienst des HEEREN. De HEERE stelde een teken aan de bloedvergietser Kaïn, Genesis 4:15. Sommigen denken dat dit teken een vreselijke angst in zijn gemoed was, wat meer dan bij andere zonden met deze bloedzonde gepaard gaat. Anderen denken dat het een voortdurend trillen en beven in zijn vlees was. Hij droeg steeds een vloek bij zich.
- e. *Het is een zonde die toorn opwekt,* 2 Koningen 24:4. Die zonde brengt tijdelijke oordelen teweeg. Om het keizerrijk voor zich te winnen doodde Phocas al de zonen van keizer Mauritus en bracht daarna de keizer zelf om het leven, maar

hijzelf werd door zijn schoonzoon Priscus achtervolgd, die eerst zijn oren en voeten afhakte en hem daarna doodde. Karel IX die de oorzaak was van de massamoord op zovele christenen in Parijs, stierf aan bloedingen uit verschillende delen van zijn lichaam. Albonia vermoordde een man en maakte een drinkbeker van zijn schedel. Spoedig daarna liet zijn eigen vrouw hem vermoorden in zijn bed. Wraak vervolgt een moordenaar als een bloedhond. "De mannen des bloeds en bedrogs zullen hun dagen niet ter helft brengen", Psalm 55:24.

Die zonde brengt ook eeuwige oordelen met zich mee. Zij maakt iemand rijp voor de hel. De roomsen tellen massamoorden niet mee, omdat hun godsdienst een bloedige godsdienst is. Zij geven zelfs een vergunning voor moord als het tot verbreiding van de katholieke godsdienst is. Als een kardinaal zijn rode hoed plaatst op het hoofd van een moordenaar die terechtgesteld zal worden, redt hij hem van de dood.

Laten alle onboetvaardige moordenaars hun vonnis lezen in Openbaring 21:8 "Maar, de doodslagers, ... is hun deel in den poel die daar brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood." Wij lezen in Openbaring 8:7 van vuur, vermengd met bloed. Over degenen wier handen vol bloed zijn, moet de wraak van God komen. Dit is het vuur, vermengd met bloed en dit vuur is onuitblusbaar, Markus 9:44. Door de tijd zal het niet uitgaan en de tranen zullen het niet uitblussen.

Derde gebruik.

Wij mogen anderen niet benadelen naar hun ziel. Dat is de grootste moord van alle, omdat er in de ziel meer van Gods beeld is dan in het lichaam. Hoewel de ziel niet teniet gedaan kan worden, zegt men dat zij vermoord wordt als het eeuwig geluk haar ontnomen wordt en als zij voor eeuwig gepijnigd wordt. Wat zijn er veel zielenmoordenaars!

- a. Degenen die anderen bederven door een slecht voorbeeld. De wereld laat zich leiden door voorbeelden, vooral door de voorbeelden van groten, die vaak heel slecht zijn. Wij zijn geneigd net eender te doen als anderen die ons voorgegaan zijn, vooral als degenen die over ons gesteld zijn. Degenen die veel macht gekregen hebben, zijn net als de wolkkolom: waar die heenging, ging Israël ook. Als groten voorgaan, volgen anderen hen, al is het naar de hel. Slechte overheden trekken net als de staart van de draak "het derde deel van de sterren achter zich aan."
- b. Degenen die anderen tot zonde verleiden. Als een hoer haar haren heeft gekruld, met haar ogen rolt, haar borsten laat zien, alles doet wat in haar vermogen is om te verleiden en te vermoorden. Zo iemand was Messalina, de vrouw van keizer Claudius. "Ik merkte onder de jonge gezellen een verstandeloze jongeling. En zie, een vrouw ontmoette hem in hoerenversiersel, ... Zij greep hem aan en kuste hem", Spreuken 7:7, 10, 13. De bestraffingen van een vriend zijn beter dan de kussen van een hoer.
- c. Predikanten die óf zielen laten verhongeren, óf ze vergiftigen, óf besmetten zijn moordenaars.

Ten eerste, als zij zielen laten verhongeren. "Weidt de kudde Gods die onder u is", 1 Petrus 5:2. Maar zulke predikanten voeden zichzelf en laten de kudde verhongeren. Ze wonen buiten de gemeente en komen niet preken, óf zij kunnen het niet omdat zij er onbekwaam toe zijn. Er zijn vele predikanten zo onwetend dat ze noodzakelijk "de eerste beginselen van de woorden Gods" moeten leren, Hebreeën 5:12. Zou zo

iemand, dunkt u, een prediker in Israël kunnen zijn, die, als men hem iets zou vragen over de decaloog, zou antwoorden dat hij nog nooit zo'n boek gezien heeft?

Ten tweede, als zij de zielen vergiften. Het zijn onrechtzinnige predikanten die het volk met dwaling voeden. De basilisk vergiftigt kruiden en bloemen als zijn adem erover gaat; zo vergiftigt de adem van onrechtzinnige predikanten de zielen. De sociniaan die Christus van Zijn Godheid berooft, de arminiaan die het vermogen van de wil naar voren brengt en zó de kroon van het hoofd van vrije genade afneemt, de antinomiaan die het nut van de wet der zeden voor de gelovige ontkent, alsof die wet verouderd en uit de tijd zou zijn - die allen vergiften de zielen van de mensen. Een dwaling is net zo verderfelijke als een ondeugd. "Gelijk ook onder u valse leraren zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen, ook den Heere die hen gekocht heeft verloochenende", 2 Petrus 2:1.

Ten derde, als zij zielen besmetten met hun schandelijk leven. "Daartoe zullen ook de priesters die tot den HEERE naderen, zich heiligen", Exodus 19:22. Predikanten die vanwege hun positie dicht bij de Heere staan, moeten heiliger dan anderen zijn. Hoe hoger elementen stijgen, hoe zuiverder ze zijn: lucht is zuiverder dan water; vuur is zuiverder dan lucht. Hoe hoger een mens staat in zijn ambt, hoe heiliger hij behoort te zijn. Johannes de Doper was een lichtende kaars. Maar er zijn er velen die met hun slecht leven hun volk besmetten; zij preken het ene, maar leven zelf heel anders. "Die offeranden voorwenden en in grove uitspattingen leven." Evenals de zonen van Eli zijn ze met wit linnen bekleed, maar zij hebben bloedrode zonden. Sommigen zeggen dat er iemand was die een gouden beker vol vuil voor zich uit liet dragen, een passend symbool van zulke predikanten die een gouden ambt bekleden, maar wier leven vuil en bevlekt is. Dat zijn moordenaars en het bloed van de zielen zal op de jongste dag luid tegen hen getuigen.

Ten vierde. Degenen die anderen verderven door hen in slecht gezelschap te brengen en hen zodoende proselieten van de duivel te maken. "Ondeugd springt over op ieder die in de buurt komt", Seneca. Iemand kan niet in het klimaat van Ethiopië leven zonder door de zon verkleurd te worden. Zo kan iemand ook niet in slecht gezelschap verkeren zonder in hun kwaad te delen. "De ene dronkaard steekt de ander aan", zoals de profeet in een andere betekenis aanhaalt. "En ik zette hen koppen vol wijn en bekertjes voor; en ik zeide tot hen: Drinkt wijn", Jeremia 35:5.

Zo zetten de goddelozen anderen koppen vol wijn voor en laten hen drinken tot hun verstand beneveld is en de boze lusten ontbranden. Zulke mensen zijn ook schuldig aan de overtreding van dit gebod. Wat zal het erg zijn voor degenen die niet alleen hun eigen zonden hebben, maar ook van het bloed van anderen rekenschap moeten afleggen!

Tot zover de eerste zaak die in dit gebod verboden wordt, het benadelen van anderen.

"Gij zult niet doodslaan."

De tweede zaak die in dit gebod verboden wordt is zichzelf kwetsen. "Gij zult niet doodslaan", gij zult uzelf geen kwaad doen. Gij zult uw eigen lichaam niet kwetsen. Iemand kan schuldig worden aan zelfmoord, óf indirect als men daartoe aanleiding geeft, óf direct, in werkelijkheid.

1. Indirect, als men daartoe aanleiding geeft.

- a. *Als iemand zichzelf in gevaar brengt, wat hij had kunnen voorkomen.* Als een groep boogschutters aan het schieten was en iemand zou gaan staan op de plaats

waar de pijlen vliegen zodat een pijl hem doden zou, is hij zelf medeschuldig aan zijn eigen dood. Onder de wet wilde de HEERE dat men de melaatse zou opsluiten om anderen te behoeden voor besmetting, Leviticus 13:4. Als dus iemand zo vermetel is om naar een melaatse te gaan en daardoor ook de plaag van melaatsheid krijgt, zou hij zijn dood aan zichzelf te wijten hebben.

- b. *Iemand kan in zekere zin ook schuldig zijn aan zijn eigen dood als hij het gebruik van de middelen voor levensonderhoud verwaarloost.* Als hij ziek is en geen medicijnen gebruikt; als hij een wond heeft opgelopen en zich niet wil laten behandelen, dan verhaast hij zijn dood. De HEERE gebod Hizkia een "klomp vijgen" op het gezwel te leggen, Jesaja 38:21. Als hij dat niet gedaan had, zou hij zelf de oorzaak van zijn dood geweest zijn.
- c. *Door onmatige droefheid.* "De droefheid der wereld werkt den dood", 2 Korinthe 7:10. Als de Heere een geliefd familielid wegneemt en iemand wordt door verdriet verzvolgen, dan brengt hij zijn leven in gevaar. Hoevelen wenen zichzelf in het graf! Koningin Mary was zo buitengewoon verdrietig om het verlies van Calais, dat het haar hart deed breken.
- d. *Door onmatigheid of overmatig gebruik van voedsel.* Overmaat verkort het leven! "Er zijn meer mensen door overdaad omgekomen dan door het zwaard." Velen graven hun graf met hun tanden. Te veel olie smoort de vlam in de lamp. De beker doodt er meer dan het kanon. Overmatig drinken veroorzaakt een ontijdige dood.

2. Iemand kan ook rechtstreeks schuldig zijn aan zelfmoord.

- (1) *Door afgunst.* Afgunst vreet heimelijk aan het welzijn van de ander. "Wie jaloers is, kwijnt weg om de welvaart van een ander." Iemand die afgunstig is, betreurt de voorspoed van een ander nog meer dan zijn eigen tegenspoed. Hij lacht nooit zo hard als wanneer een ander weent. Afgunst is zelfmoord, een voortvretende kanker. Cyprianus noemt het een verborgen wond, die de meeste schade aan iemands eigen leven toebrengt. Afgunst vreet aan het hart, doet het bloed opdrogen en is een verrotting van de beenderen, Spreuken 14:30. Afgunst is voor het lichaam wat de mot is voor een kleed; de mot eet het kleed op en maakt dat de schoonheid ervan vergaat. Afgunst drinkt zijn eigen vergif. De adder die omhoog schoot en Paulus' hand vatte, dacht Paulus te beschadigen, maar hij viel zelf in het vuur, Handelingen 28:3. Als een afgunstig persoon een ander denkt te kwetsen, verderft hij eveneens zichzelf.
- (2) *Als men de hand aan zichzelf slaat en dus zelfmoord pleegt, zoals Saul in zijn eigen zwaard viel en zichzelf doodde.* Het is de meest onnatuurlijke en barbaarse wijze van moord als iemand zichzelf om het leven brengt en zijn handen in zijn eigen bloed doopt. Iemands leven is hem het naast, daarom verbreekt deze zonde van zelfmoord zowel de wet des HEEREN als de banden van de natuur. De Heere heeft de ziel in het lichaam geplaatst en het is een zonde daarbinnen te dringen eer de Heere de deur opent. Zelfmoordenaars zijn erger dan de redeloze schepselen die elkaar verscheuren en openrijten, maar niet zichzelf verderven. Zelfmoord wordt gewoonlijk veroorzaakt door ontevredenheid en sombere neerslachtigheid. Een vogel die zichzelf in de kooi verwondt en geneigd is zichzelf te doden, is een waar zinnebeeld van een ontevreden geest. Deze ontevredenheid ontstaat uit:
 - a. *Hoogmoed.* Iemand die opgeblazen is met een hoge dunk van zichzelf en die denkt dat hij meer waard is dan anderen, is ontevreden als hem een of andere ramp overkomt en maakt in een plotselinge opwelling een eind aan zichzelf. Achitofel had hoge gedachten van zichzelf; zijn woorden werden geacht als

- godsspraken. Hij kon echter niet verdragen dat zijn wijze raad verworpen werd. "Hij gaf bevel aan zijn huis en verhing zich", 2 Samuël 17:23.
- b. *Armoede*. Armoede is een pijnlijke verzoeking. "Armoede geef mij niet", Spreuken 30:8. Velen hebben zich door hun zonde tot armoede gebracht en als een groot bezit tot niets vervlogen is, is men ontevreden en acht men het beter maar spoedig te sterven dan in de ellende weg te kwijnen en de duivel helpt zulke mensen om zichzelf van kant te maken.
 - c. *Gierigheid*. Gierigheid is droge dronkenschap, een bloedzuiger die nooit tevreden is. Een gierig iemand is als de behemoth. "Zie, hij drinkt rivieren leeg en toch wordt zijn dorst niet gelest", Job 40:18 Engelse vertaling. De gierige vrek hoopt koren op en als hij hoort dat de prijs van het koren begint te dalen, is hij ontsteld en er is voor zijn ontevredenheid geen ander hulpmiddel dan de strop.
 - d. *Angst in het gemoed*. Iemand heeft een grote zonde begaan en heeft enkele pillen van verzoeking ingeslikt die de duivel hem heeft gegeven en deze pillen beginnen in zijn geweten te werken en de angst wordt zo groot dat hij de verworping kiest. Judas die onschuldig bloed had vergoten, had zo'n gewetenswroeging dat hij zich verhing. Het is net als iemand die een muggenbeet wil vermijden en de beet van een slang daarvoor verdraagt. Ik kan geen grond van hoop vinden voor degenen die zichzelf van kant maken, want zij sterven terwijl zij de zonde begaan en hebben geen tijd meer kunnen vinden voor berouw. Zijn eigen ziel geweld aandoen wordt ook verboden in het gebod "Gij zult niet doodslaan." Velen die bewaard zijn voor andere moorden, staan hier schuldig. Zij vermoorden hun eigen ziel. Zij verdoemen zichzelf willens en wetens en werpen zich in de hel.

Vraag. *Wie zijn het die hun ziel vermoorden?*

1. Diegenen vermoorden hun ziel willens en wetens die geen besef hebben van God en van de toekomstige wereld, die ongevoelig zijn geworden, Efeze 4:19. Spreek met hen over Gods heiligheid en rechtvaardigheid en het raakt hen helemaal niet. "Zij maakten hun hart als een diamant", Zacharia 7:12. Plinius zegt: "Diamant is onovertroffen, de hamer kan het niet verbreken." Zondaren hebben een hart van diamant. Toen de profeet tegen het stenen altaar sprak, "werd het vaneen gescheurd", 1 Koningen 13:5, maar het hart van een zondaar is zo verhard in de zonde, dat niets daar invloed op heeft, noch genademiddelen, noch oordelen. Zij geloven niet in God; zij spotten met de hel. Zo vermoorden zij hun eigen ziel en werpen zich zo snel mogelijk in de hel.

2. Diegenen vermoorden hun eigen ziel willens en wetens die zich, wat er ook van komen moge, overgeven aan hun lusten. De ziel schreeuwt het in u uit: ik dood mijzelf, ik vermoord mijzelf. "Zij hebben zichzelf overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gieriglijk te bedrijven", Efeze 4:19. Laten predikanten hen aanspreken over hun zonden, laat het geweten spreken, laten verdrukkingen spreken, zij zullen evenwel hun lusten opvolgen, zelfs al zullen zij ervoor naar de hel gaan. Vermoorden zulke mensen hun eigen ziel niet? Evenals Agrippina, moeder van Nero zei: "Laat mijn zoon mij doden, dan kan hij regeren", zo zeggen velen in hun hart: "Laat onze zonden ons maar verdoemen, als zij ons maar een plezier doen." Herodes wilde zijn incestueuze lusten behouden, al kostte het hem zijn ziel. Voor een druppel plezier wil men een zee van toorn drinken. Vermoorden en verdoemen zulke personen niet hun eigen ziel?

3. Diegenen vermoorden hun ziel die alle middelen tot zaligheid ontlopen. Zij gaan wel naar spelen en naar dronkemanspartijen, maar zij zetten hun voet niet in Gods huis en komen niet onder het geklank van de evangeliebasuin. Evenals iemand die ziekelijk is, bang is voor een bad uit vrees om gezond te worden. Zulke mensen zijn net zo goed moordenaars als zij wie men geneesmiddelen aanbiedt, maar die liever verkiezen te sterven.

4. Diegenen vermoorden hun ziel die een vals vooroordeel tegen de godsdienst koesteren, alsof het daar zo streng en strak is dat men een zwaarmoedig leven moet leiden, zoals kluizenaars die al hun vreugde door tranen verzwelgen. Dat is laster die de duivel op de godsdienst werpt, want er is alleen maar ware blijdschap in het geloven, Romeinen 15:13. Er is geen honing zo zoet als die welke uit een belofte drupt. Het is dwaas dat sommige mensen zo'n vooroordeel koesteren tegen de godsdienst: zij besluiten liever nooit ten hemel te gaan dan door de enge poort in te gaan. Ik kan tegen het vooroordeel wel zeggen, evenals Paulus tegen Elymas: "O, vooroordeel, gij kind des duivels, vijand van alle gerechtigheid", Handelingen 13:10, hoeveel zielen hebt gij al verloren laten gaan?

5. Diegenen vermoorden hun ziel willens en wetens die zelf niet het goede willen hebben en ook niet dulden dat anderen dat ontvangen. "Overmits gij daar niet ingaat, noch degenen die ingaan zouden, laat ingaan", Matthéus 23:13. Dat zijn degenen die anderen vervolgen om hun godsdienst. Dronkemanspartijen ontkomen aan hun straf, maar als er mensen samenkomen om God te dienen, gebruikt men alle gestrengheid. Zij zijn van plan anderen schipbreuk te laten lijden, hoewel zij zelf in een storm worden weggeslingerd.

O, pas toch op dat ge uw eigen ziel niet vermoordt. Er is geen enkel schepsel dat zichzelf willens ombrengt, behalve de mens!

"Gij zult niet doodslaan", Exodus 20:13

De positieve plicht die inherent is aan dit gebod, is dat wij onszelf en anderen alle mogelijke goed behoren te doen.

- A. Met betrekking tot anderen. Wij moeten trachten het leven en de ziel van anderen te behouden.
- B. Met betrekking tot onszelf. Wij behoren ons eigen leven en onze ziel te behouden.

A. Met betrekking tot anderen.

Wij behoren het leven van anderen te beschermen. Wij moeten hen in hun verdriet troosten, hun gebrek lenigen en evenals de barmhartige Samaritaan wijn en olie in hun wonden gieten. "Ik was den nooddruftigen een vader", Job 29:16. "De zegen desgenen die verloren ging, kwam op mij", vers 13. Een belangrijk middel om het leven van een ander te behouden, is hem te hulp te komen als hij op het punt staat te bezwijken. Toen er in Rome een grote schaarste was, zorgde Pompei voor koren om hen te hulp te komen. En toen de zeelieden bang waren daarheen te varen in een storm, zei hij: "Het is niet zo urgent dat wij in leven blijven, maar het is nodig dat Rome geholpen wordt." Genade maakt het hart teder, zij veroorzaakt medeleven en liefdadigheid. Zij doet het hart smelten van berouw tegenover de Heere en ook van medelijden jegens anderen. "Hij strooit uit, hij geeft den nooddruftige", Psalm 112:9.

Dit gebod behelst in zich dat wij het zover van ons moeten zetten anderen te ruïneren en dat wij daarentegen al het mogelijke moeten doen om het leven van anderen te behouden.

Als ge de doodstrekken op hun gelaat ziet, dien hun dan het nodige toe. Wees voor het tijdelijke hun redder. Trek hen uit de wateren van de verdrukking met een zilveren koord van liefdadigheid.

Laat ik u, om u daartoe over te halen, enkele argumenten voorhouden.

1. Genade blijkt o.a. uit werken der barmhartigheid. Bijvoorbeeld geloof. "Ik zal u uit mijn werken mijn geloof tonen", Jakobus 2:18. Zulke werken zijn "geloofsbrieven." Wij beoordelen de gezondheid van het lichaam aan de polsslag, waar het bloed beweegt en leeft. Christen, beoordeel zo de gezondheid van uw geloof aan de polsslag van liefdadigheid. Het Woord des Heeren is de regel van het geloof en de goede werken zijn de bewijzen van het geloof. Men bewijst er ook liefde mee. Liefde houdt van barmhartigheid; zij is een edele milddadige genade. Maria had Christus lief en wat was haar liefde milddadig! Zij schonk Christus haar tranen, kussen en kostbare zalf. Liefde moet evenals een vol vat zich ontledigen; zij ontladst zich in daden van vrijgevigheid.

2. Iets meedelen voor de behoeften van anderen wordt niet aan onze vrije keus overgelaten, maar is onze dure plicht. "Beveel den rijken in deze tegenwoordige wereld, ... dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken", 1 Timótheüs 6:17,18. Dit is niet slechts een raadgeving, maar een opdracht. Als de Heere de levenloze schepselen iets belast, zullen ze gehoorzamen. Als Hij de rotsen beveelt, brengen ze water tevoorschijn. Als Hij de wolken gebiedt, zullen zij zich ontlasten in regenbuien. Als Hij de stenen beveelt, zullen zij broden worden. Zullen wij dan harder zijn dan de stenen door de Heere niet te gehoorzamen als Hij ons beveelt: "rijk te worden in goede werken."

3. De Heere voorziet in onze behoeften en zullen wij dan niet in de behoeften van anderen voorzien? "Wij zouden niet moeten kunnen leven zonder barmhartig te zijn." De Heere heeft ieder schepsel gemaakt om ons behulpzaam te zijn: de zon om ons te verrijken met zijn gouden stralen; de aarde om ons haar voortbrengselen te geven: goudaders, korenoogsten, bloemenweelde. De Heere opent de schatten van Zijn zegeningen; Hij voedt ons elke dag uit de aalmoeskorf van Zijn voorzienigheid. "Gij doet Uw hand open en verzadigt al wat er leeft naar Uw welbehagen", Psalm 145:16. Voorziet de Heere in onze behoeften en zullen wij dan niet bijdragen in de behoeften van anderen? Zullen wij als een spons zijn dat de zegeningen inzuigt en niet als borsten die melk aan anderen verschaffen?

4. Hierin gelijken wij op de Heere, als wij goeddoen aan anderen. Het is onze voortreffelijkheid als wij de Heere gelijkvormig worden. "Godzaligheid is Gode wij Wanneer gelijken wij meer op Hem dan in daden van milddadigheid en vrijgevigheid? "Gij zijt goed en goeddoende", Psalm 119:69. "Gij zijt goed", dat is Zijn wezenlijke goedheid; "en goeddoende", dat is Zijn mededeelzame goedheid. Hoe meer we anderen behulpzaam zijn, hoe meer wij gelijkvormig zijn aan de Heere. Wij kunnen de Heere niet gelijkvormig zijn in alwetendheid of in het doen van wonderen, maar wij kunnen Hem wel gelijkvormig zijn in het doen van werken der barmhartigheid.

5. De Heere gedenkt al onze werken van liefdadigheid en neemt ze uit onze hand met welgevallen aan. "Want God is niet onrechtvaardig dat Hij uw werk zou vergeten en den arbeid der liefde die gij aan Zijn Naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en nog dient", Hebreeën 6:10. De overste der schenkers moge dan Jozefs

goedheid vergeten, maar de Heere zal geen enkele goede daad vergeten die wij aan Zijn volk bewezen hebben. "Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven", Matthéus 25:35. Christus neemt de vriendelijkheid Zijn kinderen aangedaan op als Hemzelf aangedaan. De Heere heeft een fles voor uw tranen en een boek om uw aalmoezen in te schrijven. "Er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht", Maleáchi 3:16. Tamerlane hield er een register op na om daar alle namen en goede diensten van zijn soldaten in te schrijven. Zo heeft de Heere een gedenkboek om al uw liefdadigheidswerken in te schrijven en op de oordeelsdag zullen die in het openbaar en met ere genoemd worden in de tegenwoordigheid van de engelen.

6. Hard van hart zijn jegens anderen die in ellende verkeren is een blaam op het Evangelie. Als het hart van mensen als een rotsblok is, of als "de schubben van de leviathan, gesloten als met een nauwdrukkend zegel", Job 41:6 Engelse vertaling, kan men evengoed olie uit een vuursteen halen als de gouden olie van liefdadigheid uit zulke personen. Zij ontkerstenen zichzelf. Onbarmhartigheid is de zonde van de heidenen. "Onbarmhartigen", Romeinen 1:31. Daardoor wordt de heerlijkheid van het Evangelie verduisterd. Leert het Evangelie ons onbarmhartigheid? Beveelt het ons niet "onze ziel te openen voor de hongerige"?, Jesaja 58:10. "Deze dingen wil ik dat gij ernstiglijk bevestigt, opdat degenen die aan God geloven, zorg dragen om goede werken voor te staan", Titus 3:8. Als ge degenen die gebrek hebben, niet te hulp komt, is uw wandel in strijd met het Evangelie. Dan bent u er de oorzaak van dat er kwaad van gesproken wordt en stelt u het bloot aan de gesel en de kritiek van anderen.

7. Men verliest er niets mee als men behoeftigen helpt. De Sunamietische was goed voor de profeet; zij verwelkomde hem in haar huis en zij ontving van hem het goede op een andere wijze: hij bracht haar dode kind weer tot leven, 2 Koningen 4:35. Degenen die anderen te hulp komen, zullen zelf "geholpen worden ter bekwaamere tijd." Voor degenen die waarlijk de gouden olie van medelijden voor anderen inschenken, zal de Heere de gouden olie van zaligheid inschenken; voor "een beker koud water" zullen zij "rivieren van liefelikheden" ontvangen. De Heere zal het zelfs in dit leven op een of andere wijze vergoeden. "De zegenende ziel zal vetgemaakt worden", Spreuken 11:25. Het zal net eender gaan als met de broden die al brekende vermenigvuldigd werden; of als de olie van de weduwe die al gietende vermeerderd werd, 1 Koningen 17:16. Een groot bezit kan uitgedeeld worden zonder dat men er schade van heeft.

8. Als men anderen goed doet als zij in nood zijn, dan strekt dat tot eer van de godsdienst. Werken der barmhartigheid versieren het Evangelie evenals vruchten een boom versieren. Als ons licht zo schijnt dat anderen onze goed werken zien, is dat tot verheerlijking van God, het zet de kroon op de godsdienst en het legt de mond van tegensprekers het zwijgen op. Basilius zegt dat in vroeger tijden niets meer de ware godsdienst zo bekend maakte en meer proselieten aantrok dan de milddadigheid en vrijgevigheid van de christenen.

9. Denk aan het kwaad dat voortspruit uit het niet behouden van het leven van anderen, als men hen niet te hulp komt in hun behoeften. Dan zendt de Heere vaak heimelijk een mot in ons bezit. "Er is een die meer inhoudt dan recht is, maar het is tot gebrek", Spreuken 11:24. "Die zijn oor stopt voor het geschrei des armen, die zal ook roepen en niet verhoord worden", Spreuken 21:13. "Want een onbarmhartig oordeel

zal gaan over dengene, die geen barmhartigheid gedaan heeft", Jakobus 2:13. De rijke man onthield Lazarus zelfs een kruimel brood, maar de rijke man kreeg geen druppel water. "Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij niet te eten gegeven", Matthéus 23: 41, 42. Christus zegt niet: "Gij hebt Mijn eten weggenomen", maar: "Gij hebt Mij geen eten gegeven." "Gij hebt de leden van Mijn lichaam niet gevoed", daarom: "Gaaf weg van Mij!"

Wees door dit alles bereid om mededeelzaam te zijn in de behoeften van anderen. Dit is begrepen in het gebod: "Gij zult niet doodslaan." Het is niet alleen: gij zult het leven van anderen niet verderven, maar: gij zult het behouden door bij te dragen in hun noden.

Ook is erin begrepen dat wij moeten trachten de ziel van anderen te behouden: geef hun goede raad voor hun ziel. Houd hun leven en dood voor. Wees hen behulpzaam om hemelwaarts te gaan. Onder de wet moest iemand die een dwalende os of ezel van zijn naaste tegenkwam, deze terugbrengen, Exodus 23:4. Veel meer moeten we alle middelen gebruiken, als we zien dat de ziel van onze naaste op een dwaalspoor is, om deze door boetvaardigheid tot God terug te brengen.

B. Met betrekking tot onszelf.

a. Het gebod "Gij zult niet doodslaan" eist van ons dat wij ons eigen leven en onze ziel behouden. Het is in elk schepsel ingedrukt dat het zijn eigen natuurlijk leven beschermt. Wij moeten ons zover van zelfmoord houden, dat wij alles moeten doen wat we kunnen om ons natuurlijk leven te behouden. Wij moeten alle middelen van voeding, inspanning en geoorloofde ontspanning aanwenden, die net als olie zijn, die de lamp van ons leven bewaart voor uitgaan. Er zijn er die door de verzoeking van de satan geloven dat zij zulke grote zondaren zijn, dat zij geen stukje brood meer verdienen en die op deze wijze van plan zijn zich te laten verhongeren. Dat is in strijd met het gebod "Gij zult niet doodslaan", wat inhoudt dat wij alle gepaste middelen moeten gebruiken om ons leven in stand te houden. "Drink niet langer water alleen, maar gebruik een weinig wijn, om uw maag, enz.", 1 Timótheüs 5:23. Timótheüs moest zijn maag niet te koud maken door teveel water te drinken en zijn gestel daardoor te verzwakken, maar middelen gebruiken om zichzelf te beschermen - "drink een weinig wijn."

b. Dit gebod eist ook van ons dat wij moeten trachten onze ziel te behouden. "Alles mag men verliezen, maar zorg ervoor de ziel te behouden." Het is als met de punt van een diamant in elk schepsel ingegrift te zorgen voor zijn eigen behoud. Als nu het leven van het lichaam bewaard moet worden, dan geldt dit nog veel meer voor het leven van de ziel. Als iemand die zijn eigen huisgezin niet verzorgt, nog erger is dan een ongelovige, dan geldt dit nog meer voor iemand die zijn eigen ziel niet verzorgt, 1 Timótheüs 5:8. Een van de hoofdzaken die in dit gebod begrepen zijn, is een speciale zorg voor het behoud van onze ziel. De ziel is een juweel, een diamant in een ring van klei. Christus legt de ziel en de wereld in een weegschaal en die ziel weegt meer dan alles, Matthéus 16:26. De ziel is een spiegel waarin enkele stralen van de goddelijk heerlijkheid oplichten. Zij bevat een flauw idee en een zwakke gelijkenis van de Godheid. De ziel is een hemelse vonk, door de adem des HEEREN aangeblazen. Het lichaam is gemaakt uit het stof, maar de ziel is van een edeler oorsprong. God blies in de mens een levende ziel, Genesis 2:7.

1. De ziel is heerlijk wat haar natuur betreft. Het is een geestelijk wezen. "De ziel is iets engelachtigs." Het verstand is schitterend vanwege kennis, de kroon van de

wil is vrijheid en al de genegenheden zijn als lichtende sterren in hun baan. Aangezien de ziel geestelijk is, is zij vlug van werking. Hoe vluchtig zijn de bewegingen van een vonk! Hoe snel zijn de vleugels van cherubim! Zo vlug en vaardig is de beweging van de ziel! Wat is sneller dan een gedachte? Hoeveel mijl kan de ziel in een ogenblik afleggen? Aangezien de ziel geestelijk is, beweegt zij zich omhoog, zij kan een beschouwing hebben over God en de heerlijkheid. "Wien heb ik nevens U in den hemel?", Psalm 73:25. De beweging van de ziel is omhoog, maar de zonde heeft er een verkeerde richting aan gegeven en heeft veroorzaakt dat zij zich omlaag beweegt. Aangezien de ziel geestelijk is, heeft zij een zelfbewegend vermogen. Zij kan bestaan en zich bewegen als het lichaam dood is, zoals de zeeman kan overleven wanneer het schip stuk gebroken is. Aangezien de ziel geestelijk is, is zij onsterfelijk, *een eeuwigheidskiem*, zegt Josef Scaliger, (aeternitatis gemma).

2. Is de ziel heerlijk wat haar natuur betreft, zij is dat ook wat betreft haar eigenschappen. Zij kan genade bevatten, zij is geschikt om in het gezelschap van engelen te verkeren. Zij kan gemeenschap oefenen met God, zij kan de bruid van Christus zijn. "Want ik heb ulieden voorbereid om u als een reine maagd aan één Man voor te stellen, namelijk aan Christus", 2 Korinthe 11:2. Zij kan voor eeuwig met heerlijkheid gekroond worden.

Welnu dan, aangezien u zo'n kostbare ziel omdraagt, die geschapen is door de adem des HEEREN, verlost kan worden met het bloed van Christus, wat moest ge dan alles in het werk stellen tot behoud van deze ziel. Laat toch de duivel uw ziel niet hebben. Heliogabalus voerde fazanten aan zijn leeuwen; de duivel wordt een briesende leeuw genoemd, laat hem zich niet voeden met uw ziel. Overdenk toch, naast de uitnemendheid van de ziel, wat u kan aanzetten om haar gered te krijgen, hoe erg het zal zijn als uw ziel niet behouden wordt. Dat is een verlies waarmee geen enkel ander te vergelijken is, omdat u met het verloren gaan van de ziel vele ander dingen ook verliest.

Als een koopman een schip verliest, verliest hij ook vele goederen: geld, juwelen, specerijen, enz. Zo verliest degene die zijn ziel verliest ook Christus en het gezelschap van de engelen in de hemel. Het is een oneindig verlies, een onherstelbaar verlies. Dat kan nooit meer goed gemaakt worden. Wij hebben twee ogen, maar slechts één ziel, Chrysostomus.

O, wat zouden we zorg moeten dragen voor onze onsterfelijke ziel! Ik wil u slechts dit vragen, of u net zoveel zorg zult dragen voor het behoud van uw ziel als voor het verwerven van een vermogen. Ja, draag maar zoveel zorg voor het behoud van uw ziel als de duivel doet om haar te verderven. O, wat is de duivel ijverig om zielen verloren te laten gaan! Hoe gedraagt hij zich als een slang als hij listig zijn strikken legt om zielen te vangen! Wat schiet hij zijn vurige pijlen af! Hij is nooit werkeloos; hij is een ijverige bisschop in zijn bisdom. Hij "gaat om, ... zoekende wie hij zou mogen verslinden", 1 Petrus 5:8. Welnu, is het dan geen redelijk verzoek om evenveel zorg te dragen voor het behoud van uw ziel als de duivel doet om haar te verderven?

Vraag. *Hoe kan onze ziel behouden worden?*

Antwoord. Als zij geheiligd wordt. Alleen de reinen van hart zullen God zien. Tracht uw ziel te versieren met heiligheid, 1 Petrus 1:16. Het is niet genoeg dat wij "ophouden met kwaad te doen", wat alles is wat sommigen kunnen tonen en zo de hemel mislopen doordat zij tekortkomen, maar wij moeten inwendig geheiligd worden. De onreine geest moet er niet alleen uitgaan, maar we moeten vervuld

worden met de Heilige Geest., Efeze 5:18. Die heiligheid is noodzakelijk, als u bedenkt dat God hier in u moet wonen en dat u dan hiernamaals bij Hem zult inwonen. God moet reeds hier in u wonen. Hij neemt intrek in de ziel als Zijn woning. "Opdat Christus door het geloof in uw harten wone", Efeze 3:17. Daarom moet de ziel geheiligd worden. Het paleis van een koning moet toch schoon gehouden worden, vooral zijn audiëntiezaal. Het lichaam is de tempel van de Heilige Geest, 1 Korinthe 6:19. De ziel is het heilige der heiligen; wat behoort dat heilig te zijn!

Dan zult gij eens bij God wonen. De hemel is een heilige plaats. Een onbevlekkelijke erfenis! 1 Petrus 1:4. En hoe kunt u bij God wonen, tenzij u geheiligd bent? Wij doen toch geen wijn in een beschimmeld vat? De Heere zal ook niet de nieuwe wijn der heerlijkheid in een zondig hart doen. Welnu dan, als ge uw ziel liefhebt en haar eeuwig wenst te behouden, sta dan naar heiligheid! Daardoor zult ge bekwaam zijn voor het Koninkrijk der hemelen en uw ziel zal behouden worden in de dag van de Heere Jezus.

HET ZEVENDE GEBOD

70 Vraag. ***Wat is het zevende Gebod?***

Antwoord. *Het zevende Gebod is: Gij zult niet echtbreken, Ex. 20:14.*

71 Vraag. ***Wat wordt vereist in het zevende Gebod?***

Antwoord. *Het zevende Gebod vereist de onderhouding van onze eigen en onzes naasten kuisheid, in het hart, gesprek en gebaar, 1 Kor. 7:25, 34, 36; Kol. 4:6; 1 Petrus 3:2.*

72 Vraag. ***Wat wordt verboden in het zevende Gebod?***

Antwoord. *Het zevende Gebod verbiedt alle onkuise gedachten, woorden en werken, Matth. 15:19; 5:28; Ef. 5:3, 4.*

God is een reine, heilige Geest en heeft een oneindige weerzin tegen alle onreinheid. In dit gebod heeft Hij Zijn waarschuwing daartegen neergelegd: "Gij zult niet echtbreken." De hoofdzaak van dit gebod is: *de bewaring van de lichamelijke reinheid*. Wij moeten ons er voor hoeden op de rots van onreinheid te lopen en zo onze kuisheid schipbreuk te doen lijden. In dit gebod wordt iets stilzwijgend verondersteld en iets nadrukkelijk verboden.

- I. Iets stilzwijgend verondersteld, namelijk dat men de instelling van het huwelijk in ere moet houden.
- II. Iets wat nadrukkelijk verboden wordt, namelijk onszelf besmetten met onreinheid in het lichaam.

I. *De instelling van het huwelijk moet in ere gehouden worden.*

"Een iegelijk man zal zijn eigen vrouw hebben en een iegelijk vrouw zal haar eigen man hebben", 1 Korinthe 7:2. "Het huwelijk is eerlijk onder allen en het bed onbevlekt", Hebr. 13:4. De HEERE heeft het huwelijk in het paradijs ingesteld: "Hij bracht haar tot Adam", Genesis 2:22. Hij gaf de een aan de ander ten huwelijk. Jezus Christus heeft het huwelijk geëerd met Zijn tegenwoordigheid, Johannes 2:2. Het eerste wonder dat Hij verricht heeft, was bij een huwelijk, toen Hij het water in wijn veranderde. Het huwelijk is een type en een afbeelding van de mystieke vereniging tussen Christus en Zijn Kerk, Efeze 5:22. Binnen het huwelijk gelden algemene en bijzondere plichten.

- De algemene plicht van de man is "regeren." "De man is het hoofd der vrouw", Efeze 5:23. Het hoofd is de zetel van regeren en oordelen. Maar de man moet met verstand regeren. Hij is het hoofd en moet dus niet zonder rede regeren.
- De algemene plicht van de vrouw is "zich onderwerpen." "Gij vrouwen, weest uw eigen mannen onderdanig, gelijk den Heere", Efeze 5:22. Het is opmerkelijk dat de Heilige Geest de gebreken van Sara voorbijziet en haar ongeloof niet vermeldt, maar Hij neemt wel notitie van datgene wat goed in haar was, namelijk haar eerbied en gehoorzaamheid jegens haar man. "Gelijk Sara Abraham gehoorzaam is geweest, hem noemende heer", 1 Petrus 3:6.

De bijzondere plichten die tot het huwelijksleven behoren, zijn liefde en trouw. Liefde is de huwelijksband der genegenheden, Efeze 5:25. Dan is er, als het ware, slechts één hart in twee lichamen. Liefde geeft het juk een voering en maakt het licht; zij geeft een aangename reuk aan de huwelijksverbinding; zonder liefde is er geen samenbinding, maar een samenzwering.

Dan is het als twee vergiften in één maag: de één wil steeds van de ander af! In het huwelijk geldt de wederzijdse belofte om in getrouwheid samen te leven volgens de heilige ordinantie Gods. Bij de Romeinen bood de vrouw op de huwelijksdag haar man vuur en water aan, wat betekende dat zij, evenals vuur zuivert en water reinigt, in kuisheid en oprechtheid met haar man wilde leven.

II. De zaak die in dit gebod verboden wordt, is onszelf te besmetten met onreinheid naar het lichaam. "Gij zult niet echtbreken." De bron van deze zonde is wellust. Sedert de val is de heilige liefde ontaard in wellust. Wellust is de koorts van de ziel. Er is tweërlei overspel

- a. In de gedachten. "Zo wie een vrouw aanziet om dezelve te begeren, die heeft alrede overspel in zijn hart met haar gedaan", Matthéus 5:28. Evenals iemand kan sterven aan een inwendige bloeding, kan hij ook verloren gaan als gevolg van het opwellen van inwendige wellust als deze niet gedood wordt.
- b. Met het lichaam. Als de begeerlijkheid ontvangen heeft en de daad tevoorschijn brengt, Dakobus 1:15. Dit wordt op straffe nadrukkelijk verboden. "Gij zult geen overspel doen." Dit gebod is als een omheining geplaatst om onreinheid uit te sluiten en zij die door deze omheining heenbreken, zullen door een slang gebeten worden. Job noemt overspel een schandelijke misdaad, Job 31:11. Elke misstap is nog geen misdaad en elke misdaad is nog geen schandelijke misdaad, maar overspel is een schandelijke misdaad. De HEERE noemt het dwaasheid (Engelse vertaling: schurkerij) "Omdat zij een dwaasheid deden in Israël en overspel bedreven met de vrouwen hunner naasten", Jeremia 29:23.

Waaruit blijkt de grootheid van deze zonde?

1. Het is een verbreken van de huwelijksseed. Als personen samen tot een huwelijk komen, verbinden zij zich in een verbond aan elkander in de tegenwoordigheid Gods om in de huwelijks staat trouw en eerlijk te zijn. Onkuisheid schendt deze plechtige eed en hierdoor is overspel nog erger dan ontucht, omdat het een verbreken van de huwelijksband is.

2. De grootheid van deze zonde ligt hierin, dat men God grote oneer aandoet. De Heere zegt: "Gij zult niet echtbreken" en de overspeler plaatst zijn wil boven Gods wet, vertreedt Zijn gebod, beledigt Hem in Zijn aangezicht, evenals een onderdaan die de proclamatie van zijn vorst verscheurt. Een overspeler beledigt in hoge mate al de Personen in de Drie-eenheid.

- a. God, de Vader. Zondaar, Hij heeft u het leven geschonken en gij blust de levenslamp uit en de bloem van uw jeugd laat gij verwelken door ontucht. God heeft u vele weldaden geschonken, gezondheid en bezittingen en gij brengt die er alle door bij de hoeren. Heeft God u loon gegeven om daarmee de duivel te dienen?
- b. Gij beledigt God, de Zoon op twee manieren. Diegenen namelijk die Hij gekocht heeft met Zijn bloed. "Gij zijt duur gekocht", 1 Korinthe 6:20. Welnu, hij die gekocht is, is niet zijn eigen heer. Het is zijn zonde als hij zonder toestemming naar een ander gaat en weggaat van Christus Die "hem duur gekocht heeft." Maar

krachtens de Doop bent u ook een christen en belijdt u dat Christus uw Hoofd is en gij een lid van Zijn lichaam. Wat is het dan een belediging voor Christus om de leden van Christus te nemen en die te maken tot leden van een hoer, 1 Korinthe 6:15.

- c. Het is een belediging voor God, de Heilige Geest, want het lichaam is Zijn tempel. "Weet gij niet dat ulieder lichaam een tempel is des Heiligen Geestes Die in u is?", 1 Korinthe 6:19. Wat is het een grote zonde deze tempel te verontreinigen!

3. De zonde van overspel is ook hierin gelegen dat zij met rijp beraad wordt bedreven. De zonde wordt gesmeed in de gedachten, daarna volgt de toestemming in de wil en tenslotte wordt de zonde metterdaad uitgevoerd. Zonde tegen de achtergrond van de natuur en met voorbedachten rade is als de verf in wol, zij geeft de zonde een bepaalde tint, zij geeft haar een karmozijnrode kleur.

4. Wat overspel zo zondig maakt, is dat het niet nodig is! De Heere heeft een middel gegeven om dit te voorkomen. "Maar om der hoererijen wil zal een iegelijk man zijn eigen vrouw hebben", 1 Korinthe 7:2. Nu dit middel is voorgeschreven, is men daarom niet te verontschuldigen als men zich schuldig maakt aan ontucht of overspel. Het is ermee als met een rijke dief, die steelt terwijl het niet nodig is. Dit verzwaart de zonde!

Eerste gebruik.

De Roomse kerk is hier te veroordelen, die de zonde van overspel en ontucht toelaat. Men staat er niet toe dat hun priesters trouwen, maar zij mogen wel hun concubine hebben. Voor de ergste soort onreinheid, incest met een naaste verwante, wordt met geld verlof gegeven. Van Rome werd eens gezegd: *Rome is een openbaar bordeel geworden*. En geen wonder, dat de paus voor een som geld een vrijbrief kon geven om onreinheid te bedrijven en als de vrijbrief niet voldoende was, wilde hij ook wel vergeving schenken. Vele roomsen oordelen dat overspel een vergefelijke zonde is. Maar God veroordeelt zelfs de begeerte, Matthéus 5:28. Als God de gedachte al veroordeelt, hoe durven zij dan de daad van overspel toestaan? U ziet welk een kooi van onreine vogels de kerk van Rome is. Men noemt zich: *Urbs est jam tota lupanar*, de *heilige katholieke kerk*; maar hoe kan men heilig zijn als men zo doortrokken is van overspel, incest, sodomie en allerlei onreinheid?

Tweede gebruik.

Het is een zaak die ons moet bedroeven als we zien dat dit gebod onder ons zo licht geacht en geschonden wordt. Overspel is de heersende zonde van de tijd. "Zij bedrijven al tezamen overspel, zij zijn gelijk een bakoven", Hoséa 7:4. De tijd van Hendrik VIII werd de gouden eeuw genoemd, maar deze eeuw mag men wel de onreine eeuw noemen, waarin hoerenjacht algemeen geworden is. "In uw onreinigheid is schandelijkheid", Ezechiël 24:13. Luther verhaalt ons van iemand die zei, dat als hij zijn lust maar mocht bevredigen en van het ene hoerenhuis naar het andere gebracht werd, dan zou hij geen andere hemel wensen. Later blies hij de laatste adem uit tussen twee beruchte hoeren. Dit is nu verboden vruchten liefhebben, de gestolen wateren met lust drinken. "Mensenkind, graaf nu in dien wand. En ik groef in dien wand en ziet, een Deut. Toen zeide Hij tot mij: Ga in en zie de boze gruwelen, die zij hier doen", Ezechiël 8:8,9. Als wij, evenals de profeet eens in de wanden van vele huizen konden graven, wat zouden we dan daar vuile gruwelen zien! In sommige kamers zouden we ontucht zien; graaf verder en we zouden overspel zien; graaf verder en we

zouden incest zien, enz. á En zou de HEERE dan niet uit Zijn heiligdom vertrekken? "Hebt gij de grote gruwelen gezien die het huis Israëls bedrijft, zodat Ik verre van Mijn heiligdom zal vertrekken?" De Heere zou Zijn Evangelie wel kunnen wegnemen en dan zouden we op deze natie wel Ikabod kunnen schrijven, "de eer is weggevoerd." Laten wij wenen over hetgeen wij niet meer kunnen reformeren.

Derde gebruik.

Een vermaning om ons van de zonde van overspel te onthouden. "Laat iedere man zijn eigen vrouw hebben" zegt Paulus, niet zijn concubine of zijn prostituee. Laat ik u om u terug te doen schrikken van overspel de grootte van dit kwaad aantonen.

1. *Het is een diefstalige zonde.* Het is de hoogste soort van diefstal. Een overspeler steelt van zijn naaste datgene wat meer waard is dan zijn goed en vermogen; hij steelt zijn vrouw van hem weg, die "vlees is van zijn vlees."
2. *Overspel onteert een mens;* het maakt hem als de beesten. Daarom wordt de overspeler beschreven als een hinnikend paard. "Zij hunkeren, (Engelse vertaling: hinniken) een iegelijk naar zijns naasten huisvrouw", Jeremia 5:8. Ja, het is nog erger dan bij een beest, want sommige schepselen die geen verstand hebben, houden er toch door het natuurlijk instinct een zekere fatsoensnorm en kuisheid op na. De tortelduif is een kuis schepsel en houdt zich aan haar maatje en de ooievaar komt, waar hij ook heenvliegt, in geen ander nest dan het zijne. Natuurkenners schrijven dat, als een ooievaar zijn eigen vrouwtje verlaat en zich bij een ander voegt, de overige ooievaars allemaal op hem aanvallen en hem zijn veren uittrekken. Overspel is nog erger dan beestachtig, het verlaagt iemand in zijn goede naam.
3. *Overspel verontreinigt.* De duivel wordt een onreine geest genoemd, Lukas 11:24. Een overspeler is een eerstgeborene van de duivel. Hij is onrein, hij is een drijvend moeras. Hij is vol van etterende zonden: zijn ogen blinken van wellust, zijn mond schuimt vuilheid uit, zijn hart brandt als de Etna van onreine lusten en hij is zo vuil dat als hij in deze zonde sterft, al de vlammen van de hel nooit zijn onreinheid zullen uitzuiveren. En wat een overspeelster betreft, wie kan haar zwart genoeg afschilderen? De Schrift noemt haar een diepe gracht, Spreuken 23:27. Zij is een openbaar riool, terwijl het lichaam van een gelovige een levende tempel is en zijn ziel een hemel in het klein, versierd met genade als zovele sterren. Het lichaam van een hoer is een wandelende mesthoop en haar ziel is een hel in het klein.
4. *Overspel is verwoestend voor het lichaam.* "En gij in uw laatste brult, als uw vlees en uw lijf verteerd zijn", Spreuken 5:11. Het veroorzaakt vertering van het lichaam. Onreinheid verandert het lichaam in een ziekenhuis, het verteert de voornaamste vochten, laat de schedel wegrotten en vreet de schoonheid van het gezicht weg. Zoals de vlam de kaars opbrandt, zo verteert het vuur van de wellust de beenderen. De overspeler verhaast zijn eigen dood. "Totdat hem de pijn zijn lever doorsnijdt", Spreuken 7:23. De Romeinen hielden hun begrafenissen bij de poort van de tempel van Venus, om daarmee aan te geven dat wellust de dood tot gevolg heeft. Venus betekent lust.
5. *Overspel doet een groot beroep op de portemonnee;* het lichaam wordt er niet alleen door verteerd, maar ook het vermogen. "Want door een vrouw die een hoer is, komt men tot een stuk broods", Spreuken 6:26. Hoeren zijn de bloedzuigers van de duivel, sponzen die geld inzuigen. De verloren zoon had weldra zijn goed erdoor gebracht toen hij bij de hoeren terechtkwam, Lukas 15:30. De concubine van koning Eduard III eiste alles van hem op wat zij maar kon krijgen toen hij op

sterven lag; zelfs trok zij de ringen van zijn vingers en verliet hem zo. Wie weelderig leeft, sterft als een bedelaar.

6. *Overspel neemt iemands goede naam weg.* Wie overspel met een vrouw begaat, verwondt en onteert zich en de schande zal niet van hem uitgewist worden. Sommigen die zich verwonden, krijgen wel eer. De wonden van een soldaat brengen veel eer met zich mee, ook de wonden van martelaren om Christus' wil, maar de overspeler loopt wonden op, maar zijn naam wordt niet geëerd. Zijn schande zal niet uitgewist worden. Wonden in onze reputatie kunnen door geen dokter genezen worden. Als de overspeler sterft, leeft zijn schande voort. Als zijn lichaam onder de grond verteert, verrot zijn naam boven de grond. Zijn buitenechtelijke kinderen leven voort als gedenktekens van zijn schande.
7. *Deze zonde beschadigt de geest;* zij neemt ongemerkt het verstand weg; zij stompt het hart af. "Hoererij, ... neemt het hart weg", Hoséa 4:11. Alles wat in het hart nog naar het goede neigt, verteert erdoor. Salomo had een dwaze liefde voor vrouwen en zij verlokten hem tot afgoderij.
8. *Deze zonde roept tijdelijke oordelen over zich in.* De Mozaïsche wet verbond aan overspel de doodstraf. De overspeler en de overspeelster zullen zekerlijk gedood worden, Leviticus 20:10; Deuteronomium 22:24. De gebruikelijke doodstraf was steniging. De Saksen gaven bevel dat personen die op deze zonde betrappt werden, verbrand moesten worden. De Romeinen lieten hen onthoofden. Net als de schorpioen draagt deze zonde een angel in de staart. Het overspel van Paris en Helena werd de dood van hen beiden en de ondergang van Troje. "Want jaloersheid is een grimmigheid des mans", Spreuken 6:34.
 Een overspeler wordt dikwijls gedood terwijl hij de zonde begaat. Overspel hebben keizer Otto en paus Sixtus IV het leven gekost. Laeta venire Venus, tristis abire solet; "Venus (de afgod van wellust) komt altijd met blijdschap, maar gaat met droefheid weg."
 Ik heb gelezen dat in 1583 twee inwoners van Londen die zich verontreinigden met overspel op de dag des Heeren, onmiddellijk gedood werden door vuur van de hemel.
 Nu, als allen die nu schuldig zijn aan deze zonde op dezelfde wijze gestraft zouden worden, zou er weer vuur van de hemel regenen zoals in Sodom.

9. *De ziel van een overspeler gaat, indien hij zich niet bekeert, verloren.* "Noch hoereerders, noch overspelers, noch die bij mannen liggen, zullen het Koninkrijk Gods beërven", 1 Korinthe 6:10. Het vuur van de wellust voert naar het vuur van de hel. "Hoereerders en overspelers zal God oordelen", Hebréeën 13:4. Al laten de mensen na hen te veroordelen, God zal hen echter oordelen. Maar zal God niet alle andere zondaren ook oordelen? Jawel! Waarom zegt de apostel dan: "Hoereerders en overspelers zal God oordelen?" De betekenis is: die zal Hij zeker oordelen; die zullen niet aan de hand van de Rechter ontkomen en Hij zal hen streng straffen. "De Heere weet de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden; maar allermeeest degenen die naar het vlees in onreine begeerlijkheid wandelen", 2 Petrus 2:9,10. De borst van de hoer onthoudt iemand *de schoot van Abraham*. Momentaneum est quod delectat, auternum quod cruciat. "Wat voor een korte tijd vermaak brengt, kwelt in eeuwigheid." Wie wil toch voor een beker plezier een zee van toorn drinken? "Haar genoden zijn in de diepten der hel", Spreuken 9:18. Al worden in een herberg vele aantrekkelijke schotels voorgezet, een wijs reiziger zal er toch niet van eten voor hij de rekening heeft geraadpleegd. Als wij reizigers willen zijn naar het Jeruzalem dat Boven is en als

vele verlokkenende azen ons worden voorgezet, moeten wij ons daarvan weerhouden en aan de rekening denken die ons bij de dood zal worden aangereikt. Hoe zou toch Dionysius met lust zijn lekkernijen hebben kunnen eten, als hij zich had kunnen voorstellen dat een uitgetrokken zwaard boven zijn hoofd hing, terwijl hij aan de maaltijd zat? Terwijl de overspeler zich voedt met vreemd vlees, hangt het zwaard van Gods gerechtigheid boven zijn hoofd. Causinus verhaalt van een boom die in Spanje groeit, die een aangename reuk verspreidt en waarvan de vrucht heerlijk van smaak is, maar waarvan het sap vergiftig is. Dat is een zinnebeeld van een hoer, die heerlijk ruikt naar poeders en die aantrekkelijk is om te zien, maar vergiftig en verderfelijk is voor de ziel. "Want zij heeft veel gewonden nedergeveld en al haar gedoden zijn machtig vele", Spreuken 7:26.

10. *De overspeler doet niet alleen zijn eigen ziel geweld aan, maar hij verwoest met al wat in hem is de ziel van een ander en brengt er zodoende twee tegelijk om.* Hij is erger dan een dief, want stel dat een dief iemand berooft, ja diens leven wegneemt, dan kan de ziel van zo iemand wel gelukkig zijn; hij kan dan evengoed in de hemel zijn als wanneer hij in zijn bed was gestorven. Maar wie overspel bedrijft, brengt ook de ziel van een ander in gevaar en zover in zijn vermogen ligt, berooft hij haar van haar zaligheid. Welnu, wat is het iets vreselijks als men het middel is om een ander naar de hel mee te slepen.

11. *De overspeler wordt door de Heere verfoeid.* "De mond der vreemde vrouwen is een diepe gracht; op welken de HEERE vergramd is, zal daarin vallen", Spreuken 22:14. Wat is er erger dan door de Heere verfoeid te worden! De Heere kan wel toornig zijn op Zijn eigen kinderen, maar als God iemand verfoeit, is dat de hoogste mate van afkeer.

Vraag. *Hoe toont de Heere Zijn afschuw van een overspeler?*

Antwoord. Door hem over te geven aan een goddeloze zin en aan een dicht geschroeid geweten, Romeinen 1:28. Dan verkeert zo iemand in een toestand dat hij geen berouw meer kan hebben. Hij wordt door God verfoeid. Hij staat op de drempel van de hel en als de dood hem een duw geeft, valt hij er in. Dit alles moest als een afschrik in onze oren klinken en ons doen terugdeinzen om zo'n verderfelijke zonde als onreinheid na te jagen. Hoor, wat de Schrift zegt: "Nadert niet tot de deur van haar huis", Spreuken 5:8. "Haar huis zijn wegen des grafs", Spreuken 7:27.

12. *Overspel zaait tweedracht.* De vrede en de liefde, de twee mooiste bloemen die in een gezin groeien, worden erdoor verwoest. De man staat op tegen zijn vrouw en de vrouw tegen de man; het gevolg is dat de leden van hetzelfde lichaam tegen elkaar stoten. Zo'n verdeeldheid in een gezin brengt ontbinding, want een huis dat tegen zichzelf verdeeld is, kan niet bestaan, Lukas 11:17. "Wat verdeeld is, kan ten ondergaan." (Omne divisibile est corruptibile)

Vraag. *Hoe kunnen we voorkomen deze zonde te begaan?*

Ik zal bij wijze van tegengif een aantal richtlijnen geven om ons te bewaren voor de besmetting met deze zonde.

- (1) Kom niet in het gezelschap van een hoerachtige vrouw. Vermijd haar huis zoals een zeeman een rots omzeilt. "Nadert niet tot de deur van haar huis", Spreuken 5:8. Wie de pest niet wil krijgen, moet niet dicht bij besmette huizen komen. In elk hoerenhuis heerst de pest. De gelegenheid van de zonde niet te schuwen en toch te

bidden "Leid ons niet in verzoeking" is hetzelfde alsof iemand zijn vinger in een kaarsvlam steekt en dan bidt of hij zich niet moge branden.

- (2) Let op uw ogen. Veel zonde komt binnen door onze ogen. "Hebbende de ogen vol overspel", 2 Petrus 2:14. Het oog bekoort de verbeelding en de verbeelding werkt in op het hart. Een verliefd, wellustig oog kan de zonde binnen brengen. Eva zag eerst de boom der kennis en toe nam zij ervan, Genesis 3:6. Eerst keek zij en toen werd de liefde gaande. Het oog zet vaak het hart in vlam, daarom legde Job zijn ogen een verbod op. "Ik heb een verbond gemaakt met mijn ogen; hoe zou ik dan acht gegeven hebben op een maagd?", Job 31:1. De filosoof Democritus stak zijn ogen uit, opdat hij niet door ijdele voorwerpen zou verlokkt worden. De Heilige Schrift beveelt ons niet dit te doen, maar wel een wacht voor onze ogen te zetten.
- (3) Let op uw lippen. Pas op voor elk onbetamelijk woord, dat onreine gedachten bij uzelf of bij anderen zou kunnen opwekken. "Kwade samensprekingen verderven goede zeden", 1 Korinthe 15: 33. Onreine praat is als een blaasbalg die het vuur van de wellust aanwakkert. Veel kwaad wordt via de tong naar het hart gebracht. "HEERE, zet een wacht voor mijn mond", Psalm 141:3.
- (4) Let in het bijzonder op uw hart. "Behoed uw hart boven al wat te bewaren is", Spreuken 4:23. Ieder heeft een verzoeker in zijn eigen hart. "Want uit het hart komen voort boze bedenkingen", Matthéus 15:19. Gedachten over zonden banen de weg tot zondige daden. Onderdruk de eerste opwellingen van de zonde in uw hart. Evenals de slang, als gevaar dichtbij is, zijn kop beschermt, bewaar zo uw hart, dat de bron is waaruit alle wellustige neigingen voortkomen.
- (5) Let op uw kleding. Wij lezen van het versiersel van een hoer, Spreuken 7:10. Lichtzinnige kleding wekt de wellust op. Krullen en vlechten in het haar, een opgesmukt gezicht, naakte borsten zijn verlokkingen tot ijdelheid. Waar het uithangbord te zien is, gaat men naar binnen om de drank te proeven. Hieronymus zegt, dat degenen die met hun lichtzinnige kleding anderen trachten tot wellust te verlokken, verleiders zijn, al volgen er geen verkeerde dingen op, maar zij zullen gestraft worden omdat zij anderen het vergif hebben aangeboden, al wilden die dat niet drinken.
- (6) Pas op voor slecht gezelschap. *Serpunt vitia et in proximum quemque transiliunt.* "Ondeugd dringt sluipend binnen en springt over op ieder die in de buurt komt." De zonde is een zeer besmettelijke ziekte; de een verleidt de ander tot zonde en maakt dat hij er zich in verhardt. Er zijn drie koorden waardoor men tot overspel getrokken wordt: de neiging van het hart, de overredingskracht van verkeerd gezelschap en de omarming van een hoer en dit drievoudig snoer wordt niet licht verbroken. "Een vuur brandde onder hun vergadering", Psalm 106:18. Het vuur van wellust wordt in slecht gezelschap aangestoken.
- (7) Ga toch niet naar toneelspelen! Een theater is vaak een voorbode voor een bordeel. *Ludi praebent semina nequitiae.* "Spelen brengen zaden van zonden over." Ons wordt bevolen alle schijn des kwaads te vermijden: en treffen we in toneelspelen niet de schijn des kwaads aan? Daar ziet men dingen die niet gepast zijn om met kuise ogen aan te zien. Zowel de kerkvaders als de kerkelijke vergaderingen hebben hun ongenoegen kenbaar gemaakt wat betreft het bezoeken van

toneelspelen. Een geleerde theoloog merkt op, dat velen op hun sterfbed onder tranen beleden hebben, dat de aanleiding tot de verontreiniging van hun lichaam is geweest dat zij naar toneelspelen zijn gegaan.

- (8) Pas op voor gemengd dansen. *Instrumenta luxuriae tripudia*. "Dansen is het middel tot overdaad." Van dansen komt men tot minnekozen met elkaar en van minnekozen tot onreinheid. "Er zijn", zegt Calvijn, "voor het merendeel onkuise handelingen in het dansen." Het dansen trekt het hart af tot dwaasheid door lichtzinnige gebaren, onkuise aanrakingen en wellustige blikken. Chrysostomus heeft in zijn tijd al geageerd tegen gemengd dansen. Hij zegt: "We lezen wel van een bruiloftsfeest en van maagden die vooruit gingen met haar lampen, maar van dansen lezen we niet", Matthéus 25:7. Velen zijn verstrikt geraakt door dansen, zoals de hertog van Normandië en meer anderen. *Saltatio adadulteras non ad pudicas pertinet* Ambrose. "Dansen is geen gebied voor een eerbare vrouw, maar iets voor zedeloze overspelers", zegt Ambrosius. Chrysostomus zegt: "Waar men danst, is de duivel aanwezig." Dan heb ik het voornamelijk over het gemengd dansen. Wij lezen ook van dansen in de Heilige Schrift, maar daar ging het sober en bescheiden toe, Exodus 15. Dat was geen gemengd dansen, maar dat waren godsdienstige dansen, die gewoonlijk gepaard gingen met het zingen van lofzangen ter ere van God.
- (9) Pas op voor onzedelijke boeken en afbeeldingen die wellust opwekken. Zoals het lezen van de Schrift de liefde tot God kan opwekken, zo prikkelt het lezen van slechte boeken de geest tot goddeloosheid. Ik zou een naam kunnen noemen van iemand die een boek wereldkundig gemaakt heeft vol met onzedelijke, erotische en lichtzinnige uitdrukkingen en die er voor hij stierf erg door gekweld werd en het boek dat bij zovelen de wellust had doen ontvlammen, verbrandde. Bij onzedelijke boeken voeg ik ook onzedelijke afbeeldingen, die de ogen betoveren en de wellust doen ontbranden. Die brengen heimelijk vergif in het hart. "Wie onschuldig toekijkt, wordt door het kijken schuldig." Roomse afbeeldingen zijn niet meer geneigd tot afgoderij te prikkelen dan onzedelijke afbeeldingen om de zondige begeerte op te wekken.
- (10) Pas op voor overmaat van voedsel. Als vraatzucht en dronkenschap voorafgaan, worden ze gevolgd door slaapkamers en ontuchtigheden. *Vinum fomentum libidinis*; wijn doet de wellust opvlammen en zatheid van brood wordt als oorzaak aangewezen van de onreinheid van Sodom, Ezechiël 16:49. De sterkst riekende kruiden groeien op de vetste grond. Onreinheid komt voort uit overdaad. Toen zij verzadigd waren (Engelse vertaling: toen zij vol en vet waren) "hunkerde een iegelijk naar zijns naasten huisvrouw", Jeremia 5:8. Leg de gouden teugel van matigheid aan! De Heere staat ons toe dat we verkwikt worden met wat de natuur ons biedt en met wat geschikt is om Hem beter te kunnen dienen, maar pas toch op voor oververzadiging. Overdaad bedwelmt de geest van het schepsel, verstikt goede genegenheden en prikkelt de wellust. Paulus "bedwong zijn lichaam", 1 Korinthe 9:27. Als het vlees volgepropt wordt, is het geneigd te rebelleren; *corpus impinguatum recalcitrat*.
- (11) Pas op voor ledigheid. Als iemand geen werk heeft, staat hij open voor elke verzoeking. Wij strooien geen zaad in braakland, maar de duivel zaait het meeste zaad van verzoeking in braakliggend land. Ledigheid is een aanleiding tot sodomie

en onreinheid, Ezechiël 16:49. Toen David in ledigheid op het dak van zijn huis was, ontdekte hij Bathseba en nam haar tot zich, 2 Samuël 11:4. Hieronymus gaf zijn vriend de raad altijd met iets goeds bezig te zijn in Gods wijngaard, opdat als de duivel zou komen, hij geen tijd zou hebben om naar een verzoeking te luisteren.

- (12) Laat iedere man een kuise, volkomen liefde hebben voor zijn eigen vrouw, teneinde ontucht en overspel te voorkomen. De vrouw van Ezechiël was de lust van zijn ogen, Hoofdstuk 24:16. Toen Salomo vreemde vrouwen ontraden had, schreef hij ook een remedie voor: "Verblijd u vanwege de huisvrouw uwer jeugd", Spreuken 5:18. Het is niet slechts het hebben van een vrouw, maar het liefhebben van een vrouw wat een man kuis doet leven. Wie zijn vrouw liefheeft, die Salomo zijn 'springader' noemt, zal niet naar een vreemde gaan om van de modderige, vergiftige wateren te drinken. Zuivere huwelijksliefde is een gave van God en komt van Boven, maar het moet net als vuur in de haard gevoed worden, zodat het niet uitgaat. Wie zijn vrouw niet liefheeft, loopt de meeste kans de schoot van een vreemde te omvatten.
- (13) Sta er toch naar de vreze des HEEREN in uw hart te verkrijgen. "Door de vreze des HEEREN wijkt men af van het kwade", Spreuken 16:6. Zoals een dijk het water tegenhoudt, zo houdt de vreze des HEEREN de onreinheid tegen. Wie de vreze des HEEREN mist, mist de teugel die hem van de zonde moet weerhouden. Hoe werd Jozef weerhouden van de verzoeking door zijn meesteres? De vreze des HEEREN hield hem terug. "Hoe zou ik dan dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God!", Genesis 39:9. Bernardus noemt heilige vrees "de deurwachter van de ziel." Zoals een portier staat aan de deur van het huis van een edelman en zwervers buiten houdt, zo staat de vreze des HEEREN er om alle zondige verleidingen die binnen willen komen tegen te houden.
- (14) Verlustig u in het Woord van God. "Hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest", Psalm 119:103. Chrysostomus vergelijkt Gods Woord met een tuin. Als wij in deze tuin wandelen en de zoetheit zuigen uit de bloemen der beloften, zullen we nooit lust hebben om "de verboden vrucht" te plukken. Sint castae deliciae meae scripturae. "Laten de Schriften mijn zuivere vermaak zijn", Augustinus. De reden waarom men onkuise, zondige genoegens zoekt, is omdat men niets beters heeft. Toen Caesar door een stad reed en vrouwen zag spelen met honden en papegaaien, zei hij: "Die hebben zeker geen kinderen." Zo hebben degenen die zich vermaken met hoeren, geen betere genoegens. Wie eenmaal Christus in een belofte heeft genoten, is verrukt van blijdschap en wat zal zo iemand een beweging tot zonde verachten. Job zei dat het Woord "zijn bescheiden deel" was, Job 23:12. Geen wonder derhalve, dat hij een "verbond met zijn ogen maakte."
- (15) Als ge u wilt onthouden van overspel, bedenk dan ernstig het volgende:
 - a. De Heere ziet u als u de zondige daad begaat. Hij ziet al uw verborgen goddeloosheid. Hij, is "een en al oog." De wolken zijn geen bedekking, de nacht is geen omhulsel om u voor Gods oog te verbergen. Ge kunt niet zondigen, of uw Rechter ziet toe. "Uw overspelen en uw hunkeringen" heb Ik gezien, Jeremia 13:27. "Omdat zij overspel bedreven met de vrouwen hunner

naasten; Ik ben Degene, Die het weet en een Getuige daarvan, spreekt de HEERE", Jeremia 29:23.

- b. Weinigen die in de zonde van hoererij verstrikt zijn, komen los uit die strik. "Allen die tot haar ingaan, zullen niet wederkomen", Spreuken 2:19. Dit deed sommigen van de ouden besluiten dat hoererij een onvergeeflijke zonde was, maar dat is niet zo. David heeft berouw gehad. Maria Magdalena was een wenende boetelinge; zij zocht zich te wreken op haar ogen vol erotisch die glinsterden van wellust door de voeten van Christus nat te maken met haar tranen. Sommigen zijn derhalve uit die strik ontkomen. "Niemand die tot haar ingaat" (Engelse vertaling) betekent "heel weinigen": het is maar zelden dat we horen, als iemand betoverd is door de zonde van hoererij, dat hij daarvan los komt. "Een vrouw, welker hart netten en garen en haar handen banden zijn", Prediker 7:26. Haar hart is als netten, dat wil zeggen, dat zij listig is om degenen die tot haar komen, te verleiden en haar handen zijn banden, dat wil zeggen dat haar omhelzingen zo krachtig zijn dat zij haar minnaars vasthoudt en verstrikt. Plutarchus zei van de Perzische koningen, dat zij "gevangenen waren van hun concubines"; zij werden zó geprikkeld dat zij geen kracht hadden om hun gezelschap te verlaten. Als we dit bedenken, moest dit ons allen van deze zonde doen terugschrikken. Vleesstrelende genoegens verhardden het hart.
- c. Bedenk wat de Schrift zegt, wat een barrière kan zijn op weg naar deze zonde. "Ik zal een snel Getuige zijn tegen, ... de overspelers", Maleáchi 3:5. Het is een goede zaak als de Heere een Getuige "vóór ons" is, als Hij een getuigenis aflegt van onze oprechtheid, zoals Hij bij Job deed, maar het is niet best als we God tot een Getuige "tegen ons" hebben. "Ik zal een Getuige zijn tegen de overspeler", zegt God. En wie zal Zijn getuigenis weerleggen? Hij is zowel Getuige als Rechter! "Hoereerders en overspelers zal God oordelen", Hebreeën 13:4.
- d. Bedenk wat een droeve nasleep de zonde van hoererij achterlaat. Zij laat een hel in de consciëntie na. "Want de lippen der vreemde vrouw druppen honingzeem, ... maar het laatste van haar is bitter als alsem", Spreuken 5:3,4. De godin Diana was zo kunstig uitgebeeld, dat zij tegen degenen die haar tempel binnenkwamen, scheen te glimlachen, maar te fronsen tegen degenen die er uitgingen. Zo glimlacht de hoer tegen haar minnaars als zij tot haar komen, maar aan het eind volgt de onvrede en de angel. "De pijl doorsnijdt de lever", Spreuken 7:23. "Het einde is bitterheid." Als iemand deugdzaam geweest is, is hetgeen hij gedaan heeft voorbij, maar de voldoening blijft; als hij echter iets slechts en onreins gedaan heeft, is het plezier voorbij, maar de angel blijft. Delectat in momentum, cruciat in aeternum. "Wat voor korte tijd vermaak brengt, kwelt in eeuwigheid", Hieronymus. Als de lusten zich tegoed gedaan hebben aan onkuise plezieren, blijft de ziel achter om de rekening te betalen. De gestolen wateren zijn zoet, maar ze zijn als vergif, dat wel zoet in de mond is, maar een kwelling voor de ingewanden. De zonde eindigt altijd in iets wat droefheid geeft.

Wat Fincelius verhaalt van een priester in Vlaanderen die een meisje tot onreinheid verlokke, is waard om te overdenken. Zij wierp hem tegen hoe weerzinwekkend deze zonde is. Hij vertelde haar dat hij op gezag van de paus elke zonde kon bedrijven en haalde haar tenslotte over om zijn zondig doel te bereiken. Maar toen zij zo enige tijd bij elkaar waren, kwam de duivel binnen

en nam de hoer van de zijde van de priester weg en sleepte haar, ondanks haar gegil, weg.

Nu, als de duivel zou komen en allen in deze natie die schuldig zijn aan lichamelijke onreinheid zou wegslepen, dan vrees ik dat er meer weggesleept zouden worden dan er overbleven.

16. Bid tegen deze zonde! Luther gaf een vrouw deze raad, dat als enige boze lust in haar hart begon op te rijzen, zij in het gebed zou gaan. Het gebed is het beste afdoende wapen; het blust het wilde vuur van wellust. Als door het gebed de duivel uitgeworpen wordt, waarom zouden dan niet die wellusten die van de duivel afkomstig zijn erdoor uitgeworpen worden?

Vierde gebruik.

Als het lichaam al zuiver gehouden moet worden van verontreiniging, dan moet veel meer nog de ziel van een christen rein gehouden worden. De betekenis van dit gebod is niet alleen dat wij ons lichaam niet zouden bevleken met hoererij, maar dat wij onze ziel rein zouden bewaren. Een kuis lichaam hebben, maar een onreine ziel is als een schoon gezicht hebben, maar slechte longen, of als een vergulde schoorsteenmantel die van binnen vol met roet is. "Zijt heilig, want Ik ben heilig", 1 Petrus 1:16. De ziel kan voor de Heere niet liefelijk zijn, tenzij het beeld van Christus erin gedrukt is, wat bestaat in gerechtigheid en ware heiligheid. De ziel moet in het bijzonder rein bewaard worden, omdat zij de voornaamste woonplaats van de Heere is, Efeze 3:17. Het paleis van een koning moet toch schoon gehouden worden, vooral de audiëntiezaal. Als het lichaam de tempel voorstelt, is de ziel "het heilige der heiligen" en dat moet heilig blijven. Wij moeten niet alleen ons lichaam bewaren voor vleselijke verontreiniging, maar onze ziel voor nijd en boosheid.

Vraag. *Hoe kunnen we weten dat onze ziel rein is?*

Antwoord.

- (1) Als onze ziel rein is, ontvluchten we de schijn des kwaads, 1 Thessalonicenzen 5:22. Wij zullen dan niet meedoen met hetgeen op zonde lijkt. Toen de meesteres van Jozef hem het hof maakte en hem wilde verlokken, "liet hij zijn kleed in haar hand en vluchtte", Genesis 39:12. Het was verdacht om zich in haar nabijheid op te houden. Polycarpus wilde niet gezien worden in het gezelschap van de ketter Marcion, omdat daardoor geen goed gerucht van hem zou uitgaan.
- (2) Als onze ziel rein is, zal er een zuiver licht van uitgaan. Op de gouden plaat van Aäron stond "de heiligheid des HEEREN" geschreven. Als er reinheid in de ziel is, staat de "heiligheid des HEEREN" op het leven geschreven. Dan is men versierd met lijdzaamheid, ootmoed en goede werken en schijnt men als "een licht in de wereld", Filippenzen 2:15. Draag het beeld van Christus om in uw wandel, 1 Johannes 2:6. O, laat ons toch staan naar die reinheid van de ziel! Zonder dat zullen we "de Heere niet zien", Hebreeën 12:14. "Wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis", 2 Korinthe 6:14. Als men de ziel rein wenst te houden, neem dan de toevlucht tot het bloed van Christus, de geopende Fontein tegen de zonde en de onreinheid, Zacharia 13:1. Een ziel die gedrenkt is in de zilte tranen van boetvaardigheid en gewassen in het bloed van Christus, is rein gemaakt.
- (3) Bid ook veel om de reiniging van de ziel. "Schep mij een rein hart, o God", Psalm 51:12. Sommigen bidden om kinderen, anderen om rijkdom, maar bid om reiniging van de ziel. Zeg: "Heere, hoewel mijn lichaam rein bewaard is, mijn ziel is bezoedeld, ik verontreinig alles wat ik aanraak. O, reinig mij met hysop, laat het

bloed van Christus op mij gesprengd worden, laat de Heilige Geest op mij komen om mij te zalven. O, geef mij evangelische reinheid, opdat ik in de hemel gezet mag worden en een plaats mag ontvangen onder de cherubijnen, waar ik zo heilig zal zijn als U wilt en zo zalig als ik kan begeren."

HET ACHTSTE GEBOD

73 Vraag. ***Wat is het achtste Gebod?***

Antwoord. *Het achtste Gebod is: Gij zult niet stelen, Exod. 20:15.*

74 Vraag. ***Wat wordt vereist in het achtste Gebod?***

Antwoord. *Het achtste Gebod vereist wettiglijk te verzorgen en te bevorderen het beste en de uiterlijke staat van onszelven en anderen, Gen. 30:30; 1 Tim. 5:8.*

75 Vraag. ***Wat wordt verboden in het achtste Gebod?***

Antwoord. *Het achtste Gebod verbiedt, al hetgeen doet, of kan, onrechtvaardiglijk verhinderen ons eigen of onzes naasten best of uiterlijke staat, Lev. 25:35; Deut. 22:1-4; Ex. 23:4, 5; Gen. 47:14, 20; Spr. 21:17; 23:20, 21; 28:19; Ef. 4: 28.*

Zoals de heiligheid van God gesteld wordt tegen onreinheid in het gebod "Gij zult niet echtbreken", zo wordt de rechtvaardigheid van God gesteld tegen plundering en roof in het gebod "Gij zult niet stelen." De zaak die in dit gebod verboden wordt, is zich inlaten met het goed van een ander. De burgerlijke wetgevers definiëren diefstal als "het onrechtvaardig de hand leggen op hetgeen van een ander is", inbreuk maken op het recht van een ander.

Vraag. *Waaruit ontstaat diefstal?*

Antwoord.

1. De inwendige oorzaken zijn:

- a. *Ongeloof*. Iemand koestert dan een diep wantrouwen jegens Gods voorzienigheid. "Zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn?", Psalm 78:19. "Zou God voor mij een tafel kunnen toerichten?" zegt de ongelovige. "Neen, dat kan niet." Daarom besluit hij een tafel voor zichzelf toe te richten, maar dat zal gebeuren op kosten van een ander en zowel de eerste als de tweede gang zullen opgediend worden van gestolen goed.
- b. *Hebzucht*. Het Griekse woord voor hebzucht betekent "een onmatige begeerte om te verkrijgen" en dat is de wortel van diefstal. Iemand begeert dan meer dan hij heeft en deze hunkering naar bezit doet hem bijeenrapen van een ander wat hij maar kan. Achans hebzuchtige luim veroorzaakte dat hij de gouden wig (Engelse vertaling) stal, een wig die zijn ziel van God afkliefde, Jozua 7:21.

2. De uitwendige oorzaak van diefstal is de aanhitsing van de satan. Judas was een dief, Johannes 12:6. Hoe kwam het dat hij een dief werd? "De satan voer in hem", Johannes 13:27. De duivel is de grote aartsdief, die ons van ons kleeft van gerechtigheid heeft beroofd en die de mensen overhaalt zijn praktijken op te volgen. Hij maakt de mensen wijs welk een goed leven men kan leiden door te stelen en hoe men een vermogen te pakken kan krijgen. Zoals Eva naar de stem van de slang luisterde, zo doen zulke mensen dat ook. Net als roofvogels leven zij van het geroofde en geplunderde.

Vraag. *Hoeveel soorten diefstal zijn er?*

Antwoord.

1. Men kan stelen van God. Dat zijn dieven die de Heere een deel van Zijn dag ontroven. "Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien heiligt." Men moet niet slechts een deel van de dag, maar de hele dag aan de Heere wijden. En, opdat niemand het zou vergeten, heeft de HEERE er een "memento" aan vooraf laten gaan: "Gedenkt." Als men daarom na de morgendienst het overige van de dag in ijdelheid en plezier doorbrengt, is dat geestelijke diefstal. Men berooft dan God van hetgeen waar Hij recht op heeft en zelfs de heiden zal tegen zulke christenen in het oordeel opstaan, want, zoals Macrobius opmerkt, de heiden neemt de hele dag waar ter ere van zijn valse goden.

2. Men kan stelen van anderen: het stelen van zielen, als ketters mensen van de waarheid beroven en hun zo hun ziel ontroven; het stelen van geld en van goed.

- a. De zakkenroller die portemonnees wegneemt, wat tegen de letter van het gebod is: "Gij zult uw naaste niet, ... beroven", Leviticus 19:13 "Gij zult niet stelen", Markus 10:19. Dit is *niet* het geweld waarmee men het Koninkrijk der hemelen met geweld neemt, Matthéus 11:12.
- b. Een dief die geld uit de kas van zijn baas ontvreemdt of die van zijn goederen of waren steelt. De apostel zegt: "Sommigen hebben onwetend engelen geherbergd", Hebreeën 13:2; maar menige baas heeft onwetend dieven in zijn huis geherbergd. Zo'n dief is zowel een huichelaar als een dief, want hij zet een ernstig gezicht en doet het voorkomen alsof hij zijn baas van dienst is, maar hij helpt zichzelf.
- c. Een dief die zichzelf dekt met de wet, zoals een onrechtvaardige advocaat of notaris, die zijn klant bedriegt of vals behandelt. Dat is ook stelen van een klant! Door list en bedrog berooft een notaris een klant van zijn land en kan hij er de oorzaak van zijn dat een gezin geruïneerd wordt. Bij de Heere staat zo iemand zonder meer te boek als een dief.
- d. Een kerkdief die verscheidene predikantsplaatsen heeft en verschillende traktementen heeft, maar die zelden of nooit voor het volk preekt. Hij krijgt het gouden vlies, maar laat de kudde verhongeren. "Wee den herderen Israëls", Ezechiël 34:2. "Zij weiden zichzelf, maar Mijn schapen weiden zij niet", vers 8. Zulke predikanten zullen voor Gods gericht als dieven worden aangeklaagd.
- e. De dief die steelt bij het verkopen. Wie valse maten en gewichten gebruikt, steelt van hetgeen anderen toebehoort. "Verkleinende de efa", Amos 8:5. De efa was een maat die de joden bij het verkopen gebruikten. Sommigen maakten de efa klein en gaven zodoende een geringere hoeveelheid, wat eenvoudigweg stelen was. "In des koopmans hand is een bedriegelijke weegschaal", Hoséa 12:8. Door zijn gewichten lichter te maken maakt men zijn oordeel zwaarder. Diegene steelt ook bij de verkoop die buitensporige prijzen voor zijn waren vraagt. Die vraagt bij voorbeeld drie keer zoveel voor een artikel als het hem gekost heeft, of het waard is. Als men bij het verkopen anderen overvraagt, steelt men geld van hen. "Gij zult uw naaste niet bedriegelijk verdrukken, noch beroven", Leviticus 19:13. Hem bedriegen is hem beroven. Iemand overvragen bij het verkopen is een sluwe wijze van stelen en dat is zowel tegen de wet als tegen het evangelie. Het is tegen de wet des HEEREN. "Wanneer gij aan uw naaste wat veilbaars verkopen zult, dat niemand de een de ander verdrukke", Leviticus 25: 14. Het is ook tegen het evangelie. "Dat niemand zijn broeder vertrede, noch bedriege in zijn handeling", 1 Thessalonicenzen 4:6.
- f. De woekeraar, die door afpersing van anderen steelt. Hij schijnt een ander te helpen door hem in zijn nood geld te lenen, maar hij verplicht hem zodanig dat hij hem het bloed van onder de nagels haalt. Ik lees van een vrouw die door de satan

gebonden was en wie door een woekeraar 'gebonden' wordt is voorzeker in een even slechte toestand. Een woekeraar is een rover.

Een woekeraar vroeg eens aan een doorbrenger wanneer hij ophouden zou met het verkwisten van geld. De doorbrenger antwoordde: "Ik zal ophouden uit te geven van wat van mijzelf is, als u ophoudt met het stelen van wat van een ander is."

Zacheüs was een afperser die na zijn bekering de schade vergoedde, Lukas 19:3.

Hij was van mening dat alles wat hij door afpersing had verkregen, diefstal was.

- g. Iemand die de bezittingen van een wees toevertrouwd krijgt als beheerder, wordt het voogdschap opgedragen en beheert zijn goed voor hem. Als hij van dat goed iets afneemt en er voordeel voor zichzelf uithaalt en die wees tekort doet, is hij een diEféze Dit is erger dan met geweld iemands portemonnee afhandig maken, omdat hij zijn vertrouwenspositie schendt, wat de hoogste graad van verraad en onrecht is.
- h. Iemand die geld leent van anderen, met de bedoeling hem nooit terug te betalen. "De goddeloze ontleent en geeft niet weder", Psalm 37:21. Wat is dat anders dan diefstal als men geld en goederen van anderen leent en die nooit terugbezorgt. De profeet Eliza gebod de weduwe haar olie te verkopen en haar schulden te betalen en daarna van het overige te leven, 2 Koningen 4:7.
- i. De laatste soort diefstal is als men gestolen goed aanneemt. Een heler is, hoewel niet de voornaamste, toch een medeschuldige aan de diefstal; de wet stelt hem ook schuldig. De dief steelt het geld en de heler houdt de zak open om het erin te doen. Een wortel zou sterven als hij geen water kreeg en het stelen zou ophouden als het niet aangemoedigd werd door een heler. Ik ben geneigd te denken dat degene die er geen punt van maakt gestolen goederen in huis te nemen, er evenmin bezwaar tegen heeft de goederen zelf te stelen.

Vraag. *Wat zijn verzwareningen van deze zonde?*

Antwoord.

- a. Stelen als er geen noodzaak toe aanwezig is, als men een rijke dief is.
- b. Het heilige beroven: dingen ontvreemden die afgezonderd zijn tot een heilig gebruik. "Het is een strik des mensen dat hij het heilige verslindt", Spreuken 20:25. Zo iemand was Dionysius, die de tempel beroofde en de zilveren vaten wegnam.
- c. De zonde van stelen begaan tegen de kloppingen van het geweten en de voorbeelden van Gods rechtvaardigheid, die evenals de verf bij de wol de zonde een vuurrode kleur geeft.
- d. Weduwen en wezen beroven. "Gij zult geen weduwe noch wees beledigen" (Engelse vertaling: verdrukken). Dit is een roepende zonde. "Indien zij enigszins tot Mij roepen, Ik zal hun geroep zekerlijk verhoren", Exodus 22:22, 23.
- e. De armen beroven. Wat was David toornig dat de rijke man het lam van de arme man had genomen. "Zo waarachtig als de HEERE leeft, de man die dat gedaan heeft, is een kind des doods", 2 Samuël 12:5. Wat is iemands rantsoen beperken anders dan de armen beroven?

3. Men kan ook stelen van zichzelf. Iemand kan een dief van zichzelf zijn.

Vraag. *Hoezo?*

- (1) Door gierigheid. Een vrek is een dief; hij besteelt zichzelf door zichzelf niet te gunnen wat nodig is. Hij denkt dat wat hij aan zichzelf besteedt, weggegooid geld is; hij berooft zichzelf van het noodzakelijke. "Een man denwelke God gegeven heeft rijkdom, en God geeft hem de macht niet om daarvan te eten", Prediker 6:2.

Hij spekt zijn geldkist en laat zijn maag honger lijden. Hij is net als een ezel die met goud beladen is, maar die distels eet. Hij berooft zichzelf van wat God hem toegeschikt heeft. Dat is nu "met rijkdom gestraft te worden", een vermogen hebben en een hart missen om het genot ervan te hebben.

- (2) Iemand kan zichzelf bestelen door zijn goed onverstandig te verkwisten. De doorbrenger schenkt met kwistige hand goud uit zijn zak. Hij is net als Crates, de filosoof die zijn goud in de zee wierp. Een verkwister brengt een groot vermogen er helemaal door. Hij is een dief van zichzelf die zo'n bezit erdoor brengt dat tot veraangenaming van het leven zou kunnen dienen.
- (3) Die is een dief van zichzelf die zijn tijd in ledigheid verbeuzelt. Wie zijn uren doorbrengt in genot en ijdelheid, berooft zichzelf van de kostelijke tijd die God hem gegeven heeft om zijn zaligheid uit te werken. Tijd is een rijk goed, omdat van het welbesteden van de tijd in het heden een gelukkige eeuwigheid afhangt. Wie zijn tijd ledig en ijdel doorbrengt, is een dief van zichzelf: hij berooft zichzelf van gouden momenten en bij gevolg van zijn zaligheid.
- (4) Iemand kan een dief van zichzelf zijn door borg te zijn. "Wees niet onder degenen die voor schulden borg zijn", Spreuken 22:26. De schuldeiser komt bij een schuld naar de borg en door de schuld van een ander te betalen kan hij een dief van zichzelf worden. Laat toch niemand denken dat men hem liefdeloos vindt, als hij voor zijn vriend geen borg wordt. Het is beter dat uw vriend u liefdeloos vindt dan dat alle mensen u onwijs vinden. Leen een ander wat u kunt missen, ja geef het hem als hij in nood is, maar word geen borg. Het is niet verstandig, als iemand een ander zodanig helpt dat hij zichzelf ruïneert. Dan berooft hij zichzelf en zijn gezin.

Eerste gebruik.

Ter weerlegging van de leer van het communisme, dat alle dingen gemeenschappelijk zijn en de een recht heeft op het goed van de ander. Dit wordt door de Schrift tegengesproken. "Wanneer gij zult gaan in uws naasten staande koren, zo zult gij, ... de sikkel aan uws naasten staande koren niet bewegen", Deuteronomium 23:25. Men moet iemands bezit respecteren. God heeft dit achtste gebod gezet als een omheining rondom iemands bezit, en die omheining kan niet ongestraft verbroken worden. Als alles gemeenschappelijk bezit is, kan er geen diefstal zijn en dan zou dit gebod dus tevergeefs gegeven zijn.

Tweede gebruik.

Ter bestraffing van degenen die van diefstal leven. In plaats van door het geloof te leven, leven zij bij slinkse streken. De apostel vermaant dat ieder zijn eigen brood zal eten, 2 Thessalonicenzen 3:12. Een dief eet zijn eigen brood niet, maar dat van een ander. Als er zijn die aan deze zonde schuldig zijn, laten ze dan trachten uit die strik van de duivel los te komen door bekering en laten ze hun bekering tonen door schadeloosstelling. Non remittitur peccatum nisi restituatur ablatum. "Zonder vergelding is er geen vergeving", Augustinus. "Indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder", Lukas 19:8. Onrechtmatig verkregen goederen kunnen eigenhandig teruggegeven worden of bij volmacht. Het is duizendmaal beter onrechtvaardig verkregen goederen terug te geven dan uw hoofdpeluw met doornen te vullen en een door schuld belast geweten te hebben op uw sterfbed.

Derde gebruik.

Een vermaning aan allen om zich te hoeden voor de zonde van diefstal, wat tegen de achtergrond van de natuur is. Er zijn er die misschien zich proberen te

verontschuldigen als het over deze zonde gaat. Dat is echter als ruwe wol die geen verf opneemt; het is een slechte zonde waarvoor men met geen excuus kan aankomen.

Iemand zegt misschien: *"Ik ben in de wereld aan lager wal geraakt en met de handel gaat het slecht en ik kan op geen andere wijze aan de kost komen."*

Mijn antwoord is: Hieruit blijkt groot wantrouwen jegens God, alsof Hij niet voor u zou kunnen zorgen zonder dat u steelt. Er blijkt ook uit dat de zonde grote vormen heeft aangenomen, zodat iemand omdat hij in de wereld aan lager wal geraakt is, de hel in beroering brengt en tot de duivel loopt om aan de kost te komen. Abraham wilde niet dat men zei "dat de koning van Sodom hem rijk gemaakt had", Genesis 14:23. O, laat men nooit zeggen dat de duivel u rijk gemaakt heeft! U moet nooit een actie ondernemen waarover u geen zegen kunt vragen, u kunt echter nooit een zegen vragen over gestolen goederen. Pas daarom op voor deze zonde. *Lucrum in arca, damnum in conscientia*. "Winst in het doen, schade in het geweten", Augustinus. Wacht u ervoor om de wereld te gewinnen ten koste van de hemel.

Overdenk het volgende, ten einde u allen van deze afschuwelijke zonde te weerhouden.

- a. Dieven zijn de rupsen van de aarde, vijanden van burgerlijke gemeenschap.
- b. De Heere haat hen. De aalscholver was onder de wet onrein, omdat het een diefachtig, gulzig schepsel is, een roofvogel, waarmee de Heere Zijn afkeer van deze zonde liet blijken, Leviticus 11:17.
- c. De dief is een verschrikking voor zichzelf, hij verkeert altijd in angst. "Aldaar zijn ze met vervaardheid vervaard geworden", Psalm 53:6 is waar voor een dief. Schuld brengt angst voort: als men dan slechts een boom hoort bewegen, beeft het hart. Van Cataline wordt vermeld dat hij bang was voor elk geluid. Als er maar een doorn in de kleren van een dief haakt, is hij bang dat het een politieagent is die hem arresteert. "Want de vrees heeft pijn", 1 Johannes 4:18.
- d. Denk aan de oordelen die op deze zonde volgen! Achan, de dief, werd gestenigd, Jozua 7:25. "Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie een vliegende rol, ... Dit is de vloek die uitgaan zal over het ganse land, Ik breng deze vloek voort, spreekt de HEERE der heirscharen, dat hij kome in het huis van den dief", Zacharia 5:2,3,4.
Fabius, een Romeinse censor, veroordeelde zijn eigen zoon ter dood wegens diefstal. Dieven sterven eerloos, de ladder is hun promotie; maar er is nog wat ergers dan de dood, want daar zij anderen van hun geld beroven, beroven zij zichzelf van de zaligheid.

Vraag. *Wat moeten we doen om diefstal te voorkomen?*

1. Wees bezig in een beroep! "Die gestolen heeft, stele niet meer, maar arbeide liever, werkende dat goed is met de handen", Efeze 4:28. De duivel huurt degenen die ledig gaan en zet hen op het dievenpad. Iemand die ledig gaat, verzoekt de duivel om hem in verzoeking te brengen.
2. Wees tevreden met het inkomen dat God u gegeven heeft. "Zijt vergenoegd met het tegenwoordige", Hebreëren 13:5. Diefstal is de dochter van gierigheid. Oefen u in tevredenheid! Geloof dat die staat de beste voor u is die de Heere voor u heeft beschikt. Hij kan het weinige meel in de kruik zegenen. Wij hebben tijdelijk goed ook niet lang nodig: wij zullen uit de wereld niets met ons mee kunnen nemen dan ons doodskleed. Als we maar genoeg hebben om mee te nemen wat we nodig hebben om weg naar de hemel, is het voldoende.

HET NEGENDE GEBOD

76 Vraag. ***Wat is het negende Gebod?***

Antwoord. *Het negende Gebod is: Gij zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naasten, Exodus 20:16.*

77 Vraag. ***Wat wordt vereist in het negende Gebod?***

Antwoord: *Het negende Gebod vereist de handhaving en bevordering van waarheid tussen man en man, Zach. 8:16, en van ons eigen en onzes naasten goeden naam, 3 Joh. vs. 12, inzonderheid in getuigenis te geven, Spr. 14:5, 25.*

78 Vraag. ***Wat is verboden in het negende Gebod?***

Antwoord. *Het negende Gebod verbiedt al hetgeen der waarheid nadelig is, of schadelijk voor onzen eigen of onzes naasten goede naam, 1 Sam. 17:28; Lev. 19:16; Spr. 15:4.*

De tong die oorspronkelijk gemaakt werd om het orgaan van Gods lof te zijn, is nu een instrument voor ongerechtigheid geworden. Dit gebod bindt de tong tot goed gedrag. De Heere heeft altwee natuurlijke omheiningen geplaatst om de tong in bedwang te houden: de tanden en de lippen en dit gebod is een derde omheining, opdat zij niet uitbreken zou in het kwaad.

Het gebod heeft *een verbiedend deel en een gebiedend deel*. Het eerste wordt in eenvoudige woorden omschreven, het laatste wordt duidelijk verondersteld.

I. *Het verbiedend deel van het gebod, dus wat het in het algemeen verbiedt.*

Het verbiedt alles wat maar enigszins neigt naar het kleineren van of afbreuk doen aan onze naaste. Twee dingen worden in dit gebod meer in 't bijzonder verboden:

- a. lasteren,
- b. valse getuigenis geven.

a. *Het lasteren van onze naaste.* Dat is een zonde tegen dit negende gebod. De scorpioen heeft zijn vergif in zijn staart, de lasteraar heeft zijn vergif in zijn tong. Lasteren is ten onrechte van iemand iets vertellen. "Hetgeen ik niet weet, eisen zij van mij" (*leggen zij mij ten laste*, Engelse vertaling), Psalm 35:11. Het schijnt een gewoonte te zijn een christen ter sprake te brengen, ontdaan van zijn goede naam. Men heeft lasterpraat tegen Paulus opgezet, dat hij preekte, dat men het kwade mocht doen opdat het goede eruit zou voortkomen. "Gelijk wij gelasterd worden en gelijk sommigen zeggen, dat wij zeggen: Laat ons het kwade doen, opdat het goede daaruit kome", Romeinen 3:8. Iets wat zeer goed is, wordt gewoonlijk door laster bedorven. Zelfs heiligheid is niet veilig voor laster. De onschuld van een lam beschermt het niet tegen de wolf. Van Christus, Die geheel onschuldig was, werd verteld dat Hij een Vriend van tollenaars en zondaren was. Johannes de Doper was een man met een heilig, ingetogen leven en toch zei men van hem: "Hij heeft den duivel", Matthéus 11:18. De Heilige Schrift noemt lasteren "slaan met de tong." "Komt aan en laat ons hem slaan met de tong", Jeremia 18:18. Ge kunt dus iemand anders slaan zonder hem ooit aan te raken! *Majora sunt linguae vulnera quam gladii.* "Verwondingen door de tong zijn ernstiger dan door het zwaard", Augustinus. Wonden van de tong kunnen

door geen dokter genezen worden. Als men tegenover iemand vriendschap voorwendt en hem belastert, is dat heel afschuwelijk. Hieronymus zegt: "De aanhangers van Arius deden zich vriendelijk voor, zij kusten mijn handen, maar zij lasterden mij en hadden het op mijn leven gemunt." Evenals het een zonde is tegen dit gebod als men een vals gerucht van iemand anders verspreidt, zo is het ook een zonde als men een vals gerucht aanneemt voor we het eerst hebben onderzocht. "HEERE, ... wie zal wonen op den berg Uwer heiligheid", Psalm 15:1. "Wie zal ten hemel opstijgen?" "Die met zijn tong niet achterklapt, ... en geen smaadrede opneemt tegen zijn naaste", vers 3. Wij moeten niet alleen een vals gerucht verspreiden, maar het ook niet aannemen. Wie laster verspreidt, draagt de duivel op zijn tong; en wie het gelooft, draagt de duivel in zijn oor.

b. De tweede zaak die in dit gebod verboden wordt, is *vals getuigenis*. Hiermee worden drie zonden veroordeeld:

1. valse getuigenis spreken.
 2. vals getuigen
 3. vals zweren
1. *Vals spreken*. "Valse lippen zijn den HEERE een gruwel", Spreuken 12: 22. Liegen is datgene spreken waarvan men weet dat het onwaarheid is. Er is niets wat de Heere meer tegenstaat dan liegen. De Heilige Geest wordt "de Geest der waarheid" genoemd, 1 Johannes 4: 5,6. Liegen is een zonde die niet op zichzelf staat; andere zonden komen erin mee. Absalom vertelde zijn vader een leugen, toen hij zei dat hij in Hebron zijn gelofte ging volbrengen en dit was het voorspel van zijn verraad, 2 Samuël 15:7. Waar een leugen op de lippen ligt, zit de duivel in het hart. "Waarom heeft de satan uw hart vervuld dat gij, ... liegen zoudt?", Handelingen 5:3. Liegen is een zonde die iemand ongeschikt maakt voor de samenleving. Hoe kan men met iemand een afspraak maken of onderhandelen als men van wat hij zegt geen woord kan vertrouwen. Deze zonde verwekt de Heere grotelijks tot toorn. Ananias en Saffira werden om een leugen zo geslagen dat zij stierven, Handelingen 5:5. Het vuur van de hel wordt heet gestookt voor leugenaars. "Buiten zullen zijn, ... de tovenaars, ... en een iegelijk die de leugen liefheeft en doet", Openbaring 22:15. O, heb een afkeer van deze zonde! Als u spreekt, laat dan uw woord zo waarachtig zijn als uw eed. Volg hierin de Heere, Die het Toonbeeld is van de waarheid. Toen men Pythagoras vroeg wat een mens aan God gelijkvormig maakte, antwoordde hij: "Als hij de waarheid spreekt." Het kenmerk van iemand die ten hemel gaat, is dat hij "met zijn hart de waarheid spreekt", Psalm 15:2.
 2. Wat ook in dit gebod veroordeeld wordt, is een vals getuigenis geven. "Gij zult geen vals getuigenis spreken." Op tweeërlei wijzen kan men vals getuigenis spreken: een vals getuigenis geven over een ander en een vals getuigenis afleggen tegen een ander. Een vals getuigenis geven over een ander, als wij een getuigenis afleggen over iemand die een misdadiger is en schuldig is en wij rechtvaardigen hem alsof hij onschuldig is. "Die den goddeloze rechtvaardigen om een geschenk", Jesaja 5:23. Wie een goddeloze tracht te rechtvaardigen, maakt zichzelf onrechtvaardig. Weleggen een vals getuigenis af tegen een ander, als wij hem openlijk voor de rechtbank vals beschuldigen. Dat is de duivel navolgen, die de "verklager der broederen" is. Al is de duivel geen hoereerder, hij is wel een vals getuige. Salomo zegt: "Een man, tegen zijn naaste een vals getuigenis sprekende,

is een hamer en zwaard en scherpe pijl", Spreuken 25:18. Zijn gezicht staat staalhard als een hamer: hij bloost niet, het interesseert hem niet welke leugen hij vertelt. Hij is ook als een zwaard: zijn tong is een zwaard om de persoon tegen wie hij getuigt in zijn goede naam of leven te wonden. "Toen kwamen de twee mannen, zonen Belials, ... en getuigden tegen Naboth, zeggende Naboth heeft God en den koning gezegend" en hun getuigenis kostte hem zijn leven, 1 Koningen 21:13. Toen de koningin van Perzië ziek was, beschuldigden de waarzeggers twee godvrezende maagden dat zij door tovermiddelen de ziekte van de koningin veroorzaakt hadden, waarop zij die maagden in stukken liet zagen. Een vals getuige is een verderf voor de plaats waar recht gesproken wordt; zo iemand maakt de rechter corrupt, doordat hij hem een verkeerd vonnis laat uitspreken en veroorzaakt dat de onschuldige moet lijden. De wraak zal de valse getuige wel vinden. "Een vals getuige zal niet onschuldig zijn", Spreuken 19:5. "Als de getuige een vals getuige is, hij heeft valsheid betuigd tegen zijn broeder; zo zult gijlieden hem doen gelijk als hij zijn broeder dacht te doen", Deuteronomium 19:18,19. Als hij, bij voorbeeld, van plan was geweest hem het leven te benemen, dan zal men zijn eigen leven wegnemen.

3. Wat in dit gebod veroordeeld wordt is vals zweren, bij voorbeeld als iemand een valse eed aflegt en daardoor een ander het leven beneemt. "Hebt een valsen eed niet lief", Zacharia 8:17. "Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie een vliegende rol. Dit is de vloek die uitgaan zal over het ganse land. Ik breng dezen vloek voort, spreekt de HEERE der heirscharen, dat hij kome, ... in het huis desgenen die bij Mijn Naam valselijk zweert, en hij zal het verteren met zijn houten en zijn stenen", Zacharia 5:3,4.

De Scythen hadden een wet dat als iemand een leugen verbond met een eed, het zijn hoofd zou kosten, omdat zulke zonden alle waarheid en trouw onder de mensen wegnamen. De duivel heeft degenen die een eed af durven leggen op een leugen, zeer ver in zijn macht.

Eerste gebruik, ter bestraffing.

1. De roomse kerk wordt hier bestraft die ontheffing geeft van een leugen of een valse eed, als die de roomse zaak bevordert. Zij keurt een officieuze leugen goed en is van oordeel dat sommige zonden geoorloofd zijn. Zij kan zo ook wel vaststellen dat sommige leugens geoorloofd zijn. God heeft onze leugens niet nodig. Het is niet geoorloofd een leugen te vertellen, zelfs niet als wij er zeker van zouden zijn dat wij de Heere ermee zouden eren, aldus Augustinus.

2. Diegenen worden bestraft die er geen punt van maken anderen te belasteren. "Gij zit, ... tegen den zoon uwer moeder geeft gij lastering uit." "Geef ons te kennen en wij zullen het te kennen geven", Jeremia 20:10. "Deze stad, Jeruzalem is een rebelle stad geweest, den koning en landschappen schade aanbrengende", Ezra 4:15. Paulus werd gelasterd dat hij oproer verwekte en opperste voorstander was van een sekte, Handelingen 24:5. Hetzelfde woord in het Grieks betekent lasteraar en duivel. "Geen lasteressen", in het Grieks: geen duivels, 1 Timótheüs 3:11. Sommigen denken dat het niet zo erg is als men anderen in een verkeerd daglicht stelt of belastert, maar men speelt dan de rol van een duivel. Iemands goede naam tekort doen is erger dan munten vervalsen. De lasteraar schendt er drie tegelijk: hij beschadigt degene die belastert wordt; hij bezwaart degene aan wie hij de laster vertelt doordat hij veroorzaakt dat er liefdeloze gedachten oprijzen in diens gemoed tegen de belasterde partij en hij doet

zijn eigen ziel geweld aan door over een ander iets te vermelden wat vals is. Dit is een grote zonde en ik zou wel willen dat ik kon zeggen dat die zonde niet zo algemeen was. Ge kunt iemand net zo goed in zijn goede naam doden als in zijn lichaam.

Sommigen hebben er een afkeer van het goed van hun naaste te onvreemden - hun geweten zou hun in het aangezicht vliegen; maar men zou nog beter hun koren van de akker of hun waren uit de winkel kunnen wegnemen dan hun goede naam wegnemen. Dit is een zonde die niet te herstellen is; een vlek op iemands naam kan net als een vlek op wit papier nooit uitgewist worden. De Heere zal deze zonde zeker bezoeken. Als men rekenschap moet afleggen van ijdele woorden, zal men dat dan niet moeten doen van oneerlijke laster? De Heere zal eenmaal een onderzoek instellen, zowel als wij iemands naam als zijn leven weggenomen hebben. Daarom, pas toch op voor deze zonde! Was het onder de wet niet een zonde als men een maagd onteerde?, Deuteronomium 22:19. Is het geen groter zonde een kind van God te onteren dat een lid is van het lichaam van Christus? Heidenen hebben bij het licht van de natuur de zonde van laster verfoeid. Diogenes placht te zeggen: "Van alle wilde beesten is de lasteraar het slechtste." Antonius heeft een wet uitgevaardigd dat als iemand de misdaad waarvan hij getuigde dat een ander daaraan schuldig was, niet kon bewijzen, hij ter dood gebracht moest worden.

3. Zij worden bestraft die zo goddeloos zijn dat zij vals getuigenissen afleggen tegen anderen. Dat zijn monsters in de natuur, ongeschikt om in een burgermaatschappij te leven. Eusebius verhaalt van een zekere Narcissus, een man die vermaard was om zijn godsvrucht, dat hij door twee valse getuigen beschuldigd werd van onkuisheid. Om hun beschuldiging te bewijzen trachtten zij die te bekrachtigen met vervloekingen en eden. De een zei: Als ik niet de waarheid spreek, moge God mij door vuur verteren." De ander zei: "Als ik niet de waarheid spreek, moge ik beroofd worden van mijn gezicht." Het behaagde de Heere dat van de eerste getuige die gezworen had dat hij in het vuur verbrand zou mogen worden, zijn huis in brand gestoken werd. De andere die in zijn geweten gekweld werd, bekende zijn meened en weende net zo lang tot hij zich blind weende. Izebel, die twee valse getuigen omkocht tegen Naboth, werd uit het raam geworpen en de honden likten haar bloed, 2 Koningen 9:33. O, beef bij deze zonde! Iemand die meened pleegt, is een uitwerpsel van de duivel. Zijn naam is vervloekt en zijn consciëntie is toegeschroeid. De hel staat wagenwijd open voor zo'n afvallige!

Tweede gebruik, ter vermaning.

1. Laten we ons allen wachten om dit gebod te overtreden door liegen, lasteren en vals getuigenis. Betrach de vreze des Heeren om deze zonde te vermijden. Waarom zegt David: "De vreze des HEEREN is rein", Psalm 19:10? Omdat die het hart reinigt van boosheid en de tong van laster. "De vreze des HEEREN is rein" is voor de ziel als de bliksem voor de lucht, waardoor deze gereinigd wordt. Betrach ook liefde tot uw naaste. Als wij van een vriend houden, zullen wij niets spreken of getuigen tot zijn nadeel.

Het hart van de mens is verkankerd door afgunst en haat en daarvandaan komen laster en vals getuigenis. De liefde is een beminnelijke genade: "De liefde denkt geen kwaad", 1 Korinthe 13:5. Zij geeft de beste uitleg aan de woorden van een ander. De liefde wenst de ander het goede toe en het is vreemd als wij kwaad van iemand spreken die wij het goede toewensen. Het is de liefde die christenen nauw aan elkaar verbindt; liefde heelt verdeeldheid en voorkomt laster.

2. Laten degenen die door de voorzienigheid in aanraking komen met mensen die hen lasteren en vals beschuldigen, er een geheiligd gebruik van maken. Toen Simeï David uitschold, heeft David er een heilig gebruik van gemaakt. "De HEERE toch heeft tot hem gezegd: Vloek David", 2 Samuël 16:10. Dus, als u gelasterd wordt of vals beschuldigd, maak er dan een goed gebruik van.

Zie toe dat u geen onbeleden zonde omdraagt, waarvoor de Heere u kan laten lijden door laster en verwijten. Zie toe of u niet de een of andere tijd iemands goede naam hebt gekrenkt en iets van hem gezegd hebt wat u niet bewijzen kunt. Leg dan de hand op de mond en beken dat de Heere recht is om u onder de gesel van de tong te brengen.

Als u gelasterd wordt of vals beschuldigd, maar u weet dat u onschuldig bent, wees dan niet te zeer ontsteld, laat dan opgewektheid de getuige van uw geweten zijn.

Een goed geweten is een koperen muur die bestand is tegen een vals getuigenis. Evenmin als vleien een slecht geweten kan genezen, kan laster een goed geweten schenden. De Heere zal de goede naam van Zijn volk aan het licht brengen. "En zal uw gerechtigheid doen voortkomen als het licht", Psalm 37:6. Zoals Hij de tranen zal afwissen van hun ogen, zal Hij ook de smaad van hun naam afwissen. Gelovigen zullen uit de laster en de smaad hun aangedaan voortkomen als "vleugelen ener duif, overdekt met zilver en welker vederen zijn met uitgegraven geluwen goud", Psalm 68:14.

3. Wees de Heere zeer dankbaar als Hij u bewaard heeft voor laster en vals getuigenis. Job noemt dit "de gesel der tong", Job 5:21. Zoals de rug gegeteld wordt door een roede, zo geselt de tong van de lasteraar iemands goede naam. Het is een grote genade als men voor de gesel der tong bewaard wordt; een genade als de Heere kwade monden stopt om een vals getuigenis te geven. Welk kwaad kan immers een leugenachtig verslag of een valse eed teweegbrengen! De een kan de goede naam verderven, de ander het leven. Het is de Heere, Die de mond van de goddelozen muilbandt en deze honden die naar ons grommen, tegenhoudt om op ons af te vliegen. "Gij versteekt hen in een hut voor den twist der tongen", Psalm 31:21. Dit is, naar ik meen, een toespeling op koningen die, als zij van plan zijn hun gunstelingen te beschermen tegen de beschuldigingen van mensen, hen in hun slaapkamer brengt waar niemand hen mag aanraken. Zo heeft de Heere een tent of een geheime schuilplaats voor degenen die Hij liefheeft, waar Hij hen beschermt, zodat niemand hun goede naam kan aantasten: Hij versteekt hen voor de twist der tongen. Wij dienen dit voor de Heere te erkennen als een grote gunst.

II. Het gebiedend deel van dit gebod behelst het volgende:

Dat wij het voor anderen opnemen en hen verdedigen als zij door leugenachtige monden benadeeld worden. Dat is de betekenis van dit gebod: niet alleen dat wij anderen niet zullen belasteren of vals beschuldigen, maar dat wij juist voor hen getuigen zullen en voor hen zullen opkomen om hen te verdedigen als wij weten dat er kwaad van hen gesproken wordt. Iemand kan een ander onrecht aandoen zowel door stilzwijgen als door laster, als hij weet dat die ander ten onrechte beschuldigd wordt en hij toch niet ten gunste van hem spreekt. Als anderen iemand belasteren, behoren wij die laster weg te nemen.

Toen de apostelen vervuld waren "met de wijn des Geestes" en van dronkenschap beschuldigd werden, heeft Petrus openlijk hun onschuld verdedigd. "Want dezen zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt", Handelingen 2:15. Daar Jonathan wist dat David een achtenswaardig man was en alles wat Saul van hem zei laster was, verdedigde hij

hem. "De koning zondige niet tegen zijn knecht David, omdat hij tegen u niet gezondigd heeft en omdat zijn daden voor u zeer goed zijn. Waarom zoudt gij dan tegen onschuldig bloed zondigen, David zonder oorzaak dodende?", 1 Samuël 19: 4, 5.

Toen de eerste christenen vals beschuldigd werden van incest en het doden van hun kinderen, heeft Tertullianus een beroemde apologie geschreven tot hun verdediging. Dan treedt men op als een vriend én als een christen, wanneer men een ander verdedigt als deze in zijn goede naam wordt benadeeld.

HET TIENDE GEBOD

79 Vraag. ***Wat is het tiende Gebod?***

Antwoord. *Het tiende Gebod is: Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets, dat uws naasten is, Exodus 20:17.*

80 Vraag. ***Wat wordt vereist in het tiende Gebod?***

Antwoord. Het tiende Gebod vereist volkomen vergenoeging met ons eigen stand, Hebr. 13 :5 ; 1 Tim. 6:6, met een rechte en minzame besturing van ons gemoed, nevens onze naasten en ál dat het zijne is, Job 31:29; Rom. 12:15; 1 Tim. 1:5; 1 Kor. 13:4-7.

81 Vraag. ***Wat is verboden in het tiende Gebod?***

Antwoord. *Het tiende Gebod verbiedt al het misnoegen over onze eigen staat, 1 Kon. 21 :4; Esther 5:13; 1 Kor. 10:10; nijdigheid of bedroefdheid vanwege het goed onzes naasten, Gal. 5:26; Jak. 3:14, 16, en alle ongeregelde bewegingen en genegenheden tot iets dat het zijne is, Rom. 7:7, 8 ; 13:9; Deut. 5:21.*

Dit gebod verbiedt het begeren in het algemeen: "Gij zult niet begeren" en in het bijzonder: "Uws naasten huis, uws naasten vrouw", enz.

Het verbiedt begeren in het algemeen: "Gij zult niet begeren."

Het is wel geoorloofd het wereldse goed te gebruiken, ja er zoveel van te begeren om ons van de verzoeking van armoede te kunnen bewaren. "Armoede geef mij niet, ..., opdat ik, ... dan niet stele en den Naam Mijns Gods aantaste", Spreuken 30:8,9, maar dat wij in staat mogen zijn de Heere te eren door werken van barmhartigheid. "Vereer den HEERE van uw goed", Spreuken 3:9. Maar het grote gevaar is wel dat de wereld in ons hart komt. Het water is nuttig voor een schip om op te varen, maar het grote gevaar is dat het water in het schip komt. Zo is er ook de vrees dat de wereld in ons hart komt. *"Gij zult niet begeren."*

Vraag. *Wat is begeren?*

- Er zijn in het Grieks twee woorden die de aard van het begeren aangeven. *Pleonexia*: dat betekent een onverzadigbare begeerte om het wereldse goed te verkrijgen. Begeren is dan een 'droge' waterzucht. Augustinus definieert begeren als: Plus velle quam sat; est; *meer dan genoeg wensen*. Dat is een groot vermogen op het oog hebben, net als de dochter van de bloedzuiger die roept: "Geef, geef", Spreuken 30:15. Of net als de behemoth, die "vertrouwt dat hij de Jordaan in zijn mond zou kunnen intrekken", Job 40:18.
- Het andere woord is *phylarguria*, dat betekent een onmatige liefde tot de wereld hebben. De wereld is dan een afgod: die heeft men zo lief, dat men er voor geen goud van zou willen scheiden. Men kan niet alleen zeggen dat iemand die het werelds goed door onrecht verkrijgt begerig is, maar ook iemand die daar een onmatige liefde voor heeft.

Om een vollediger antwoord te geven op de vraag "Wat is begeren?", zal ik zes bijzonderheden noemen om te laten zien wanneer men van iemand kan zeggen dat hij in de ban van de begeerte is.

1. Als zijn gedachten geheel opgaan in het wereldse. De gedachten van een kind van God zijn in de hemel; die denkt aan de liefde van Christus en aan de eeuwige beloning. "Word ik wakker, zo ben ik nog bij U", is de overdenking van een godvrezende., Psalm 139:18. De gedachten van een hebzuchtig iemand zijn bij het wereldse; zijn hart is er helemaal mee bezet, hij kan aan niets anders denken dan aan zijn winkel of zijn boerderij. De verbeelding is als een plaats waar munten geslagen worden en de meeste gedachten in het munthuis van iemand die begerig is, zijn werelds. Hij is altijd bezig met het plannen en ontwerpen van de dingen van dit leven, evenals een maagd wier gedachten op haar minnaar geconcentreerd zijn.

2. Men kan van iemand zeggen dat hij in de ban van het begeren is, als hij meer moeite doet om het aardse te verkrijgen dan het hemelse. Hij zal geen middel onbeproefd laten, zijn slaap zelfs onderbreken, om menige moeizame stap naar het wereldse te doen, maar zal geen moeite doen om Christus en de hemel te verkrijgen. Toen de Galliërs, de oude bewoners van Frankrijk, de zoete wijn van de Italiaanse druif geproefd hadden, informeerden zij naar het land en hadden geen rust vóór zij daar gekomen waren. Zo ook als een hebzuchtig iemand de smaak van de wereld te pakken heeft, jaagt hij die na en rust niet vóór hij die verkregen heeft, maar hij verwaarloost de dingen der eeuwigheid. Hij zou graag willen dat de zaligheid hem in de mond zou vallen, zoals een rijpe vijg in de mond van de eter, Nahum 3:12, maar hij heeft er een hekel aan zich te veel moeite en inspanning te getroosten om Christus en de zaligheid te verkrijgen. Hij jaagt het wereldse na, maar hij heeft slechts een "wens" als het om de hemel gaat.

3. Men kan zeggen dat iemand geneigd is tot hebzucht, als zijn gesprekken steeds over het wereldse goed gaan. "Die uit de aarde is, spreekt uit de aarde", Johannes 3:31. Het is een teken van godsvrucht als men over de hemel spreekt, als de tong geneigd is de tale Kanaäns te spreken. "De woorden van den mond eens wijzen zijn aangenaam", Prediker 10:12, hij spreekt alsof hij reeds in de hemel geweest is. Zo is het een teken dat iemand geneigd is tot hebzucht, als hij altijd maar spreekt over wereldse zaken, over zijn waren en andere artikelen. De adem van een hebzuchtig iemand ruikt evenals een stervende naar de aarde. Zoals men tegen Petrus zei: "Uw spraak maakt u openbaar", zo verradt de spraak van een hebzuchtig iemand hem. Hij is als de vis in het evangelie die het geldstuk in zijn bek had, Matthéus 17:27. Woorden zijn de spiegel van het hart, die tonen wat er vanbinnen zit. Zij komen "uit de overvloed van het hart."

4. Iemand is geneigd tot hebzucht als hij zijn hart zodanig op werelds goed zet, dat hij voor de liefde tot dat goed afstand doet van het hemelse. Voor "de gouden tong" doet hij afstand van "de Parel van grote waarde." Toen Christus tegen de jonge man in het evangelie zei: "Verkoop wat gij hebt, en kom herwaarts, volg Mij, ... ging hij bedroefd weg", Matthéus 19:21,22. Hij wilde liever Christus missen dan al zijn aardse bezittingen.

Kardinaal Bourbon zei dat hij zijn aandeel in het paradijs zou afstaan, als hij maar het kardinaalschap van Parijs mocht behouden. Als het tot het beslissende punt komt dat men óf van zijn goed afstand moet doen óf van Christus en men wil liever Christus

missen en een goede consciëntie dan zijn goed, is dat een duidelijk kenmerk dat men bezeten is van de duivel van hebzucht.

5. Iemand is geneigd tot hebzucht als hij zich geheel in zijn wereldse zaken verdiept. Hij heeft vele ijzers in het vuur, in die zin is hij veelzijdig, hij neemt zoveel taken op zich dat hij geen tijd kan vinden om de Heere te dienen. Hij neemt nauwelijks tijd om te eten, maar neemt geen tijd om te bidden. Als iemand zichzelf overbelast met het wereldse en evenals Martha zich over vele dingen bekommert, zodat hij geen tijd kan vinden voor zijn ziel, dan is hij onder de macht van hebzucht.

6. Die is geneigd tot hebzucht wiens hart zodanig op het wereldse gezet is, dat het hem niet kan schelen welke ongeoorloofde middelen hij gebruikt om het te verkrijgen. Hij wil, koste wat het kost, het wereldse goed hebben. Hij zal met onrecht en bedrog zijn goed vermeederen ten koste van de ondergang van anderen. "In des koopmans hand is een bedriegelijke weegschaal, hij bemint de verdrukking; nog zegt Efraïm: Evenwel ben ik rijk geworden", Hoséa 12: 8, 9. Paus Sylvester II verkocht zijn ziel aan de duivel om paus te zijn.

Gebruik 1.

"Ziet toe en wacht u van de gierigheid", Lukas 12:15. Dat is een rechtstreekse overtreding van het tiende gebod. Het is een zedelijk kwaad, het besmet en bevlekt de hele ziel.

1. Het is een subtiele zonde, een zonde die velen in zichzelf niet kunnen opmerken, evenals er zijn die scheurbuik hebben en het niet weten. Deze zonde kan zich voordoen in het kleed van de deugd. Zij wordt genoemd "het bedeksel van gierigheid", 1 Thessalonicenzen 2:5. Het is een zonde die verhuld is, zij gaat schuil onder de naam van zuinigheid en goed beheer. Zij voert vele excuses voor zichzelf aan, meer dan andere zonden; bijvoorbeeld goed voor het gezin zorgen. Hoe subtieler de zonde is, hoe moeilijker te onderkennen.

2. Hebzucht is een gevaarlijke zonde, daar zij al het goede belemmert. Zij is een vijand van genade, zij onderdrukt goede genegenheden zoals aarde het vuur uitdooft. De egel in de fabel kwam bij stormachtig weer bij een konijnenhol en vroeg om te schuilen, maar toen hij eenmaal toegang verkregen had, zette hij zijn stekels uit en ging net zo lang door tot hij de arme konijntjes uit hun hol had geduwd. Zo dringt hebzucht onder schone voorwendsels het hart binnen, maar zodra u haar binnengelaten hebt, zal zij niet aflaten tot zij alle goede beginselen gesmoord heeft en alle godsdienst in uw hart eruit gewerkt heeft. "Hebzucht houdt de vrucht van het gepredikte Woord tegen." In de gelijkenis verstikten de doornen, die naar de uitlegging van Christus de zorgvuldigheden van het leven waren, het goede zaad, Matthéus 13:7.

Vele preken liggen dood en begraven in wereldse harten. Wij preken opdat de harten van de mensen hemelwaarts gericht worden, maar waar hebzucht de overhand heeft, worden de harten aan de aarde geketend en worden ze als de vrouw die de satan neergebogen had, zodat zij zich niet kon oprichten, Lukas 13:11. Ge kunt evengoed een olifant gebieden in de lucht te vliegen als een hebzuchtig iemand door geloof te leven. Wij prediken dat de mensen vrijgevig zullen zijn jegens de armen in de gemeente, maar hebzucht maakt hen als de man in het evangelie die "een verdorde hand" had, Markus 3:1. Zij hebben een verdorde hand en kunnen die niet uitstrekken naar de armen. Het is onmogelijk gevoel voor liefdadigheid te hebben, als men aardsgezind is. Hebzucht blokkeert het gepredikte Woord en laat zien dat het te vroeg

afsterft. Degenen wier hart aan de aarde vast zit, zijn er zo ver vandaan dat het Woord zijn nut bij hen zal doen, dat zij eerder geneigd zijn er de spot mee te drijven. De Farizeeën die geldgierig waren, beschimpten Hem, Lukas 16:14.

3. Hebzucht is een moederzonde, een wortelzonde. "Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad", 1 Timótheüs 6:10. Quid non mortalia pectora cogis, auri sacra fames! "Waartoe brengt de demonische honger naar goud de harten van stervelingen niet!" Virgilius. Wie een zucht tot het aardse goed heeft, een vurige begeerte om het wereldse goed te verkrijgen, heeft de wortel van alle zonden in zich. Hebzucht is een moederzonde. Ik zal het duidelijk maken dat hebzucht een overtreding is van alle tien geboden.

- a. Het is een overtreding van het eerste gebod: "Gij zult geen andere God hebben behalve EEN." Een hebzuchtig iemand heeft meer goden dan één; de mammon is zijn god. Hij heeft een god van goud en daarom wordt hij een afgodendienaar genoemd in Kolossenzen 3:5.
- b. Hebzucht is een overtreding van het tweede gebod: "Gij zult u geen gesneden beelden maken, gij zult u voor die niet buigen." Een hebzuchtig iemand buigt zich neer, wel niet voor een gesneden beeld in de kerk, maar toch voor het gesneden beeld van de munt.
- c. Hebzucht is een overtreding van het derde gebod: "Gij zult de Naam des HEEREN Uws Gods niet ijdel gebruiken." Absaloms plan was de kroon van zijn vader te verwerven, wat hebzucht was, maar hij sprak over "zijn gelofte aan de HEERE te betalen" en dat was Gods Naam ijdel gebruiken.
- d. Hebzucht is een overtreding van het vierde gebod: "Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt." Iemand die hebzuchtig is, heiligt de sabbat niet, hij zal op de sabbat naar markten gaan in plaats van in de Bijbel te lezen. Hij zal dan zijn rekeningen opmaken.
- e. Hebzucht is een overtreding van het vijfde gebod: "Eer uw vader en uw moeder." Iemand die hebzuchtig is, eert zijn vader niet, als hij hem niet van geld voorziet. Ja, hij zal zijn vader overhalen zijn goed aan hem over te maken terwijl deze nog leeft, zodat de vader onder de zeggenschap kan komen te staan van zijn zoon.
- f. Hebzucht is een overtreding van het zesde gebod: "Gij zult niet doodslaan." De hebzuchtige Achab liet Naboth doden om zijn wijngaard te verwerven, 1 Koningen 21:13. Hoevelen zijn door bloed naar de troon gezwommen?
- g. Hebzucht is een overtreding van het zevende gebod: "Gij zult niet echtbreken." Hebzucht is de oorzaak van onreinheid; in Deuteronomium 23:18 leest men van "hoerenloon." Een overspeelster biedt voor geld haar consciëntie en haar kuisheid te koop aan.
- h. Hebzucht is een overtreding van het achtste gebod: "Gij zult niet stelen." Hebzucht is de wortel van diefstal: de geldgierige Achan stal de gouden tong. Dieven en gierigaards worden bij elkaar genoemd in 1 Korinthe 6:10.
- i. Hebzucht is een overtreding van het negende gebod: "Gij zult geen vals getuigenis geven." Wat is anders de oorzaak dat een meinedige een valse eed aflegt dan hebzucht? Hij hoopt op een beloning.
- j. Hebzucht is duidelijk een overtreding van het tiende gebod: "Gij zult niet begeren." De mammondienaar begeert het huis en het goed van zijn naaste en probeert dat in eigen bezit te krijgen.

Zo ziet u welk een vuile zonde hebzucht is; het is een moederzonde! Het is duidelijk een overtreding van elk van de tien geboden.

4. Hebzucht is een zonde die ontrend is voor de godsdienst. Want als mensen zeggen dat hun hoop Boven ligt, terwijl hun hart beneden is, als zij belijden "boven de sterren" te verkeren, terwijl zij met de slang "het stof likken", zeggen uit God geboren te zijn, terwijl zij aan de aarde gekluisterd zijn, wat is dat ontrend voor de godsdienst! De kievit die een kroontje op zijn kop draagt, maar zich toch met mest voedt, is een symbool van degenen die belijden dat zij gekroonde koningen en priesters Gods zijn, maar zich toch onmatig tegoed doen aan lage aardse genoegens. "En zoudt gij u grote dingen zoeken? Zoek ze niet", Jeremia 45:5. Wat, o Baruch, gij die zo opgericht zijt door de nieuwe geboorte en bekend zijt door uw ambt als Leviet, zoekt gij aardse dingen en zoekt u die nu? Nu het schip zinkt, bent u dan bezig uw hut op te knappen? O, onteer uzelf toch zo niet en werp toch geen smet op uw goede naam! Zoekt gij grote dingen? Zoek ze niet! Hoe meer genade, hoe minder aardsgezind een christen behoort te zijn; hoe hoger de zon staat, hoe korter de schaduw is.

5. Hebzucht stelt ons bloot aan Gods haat. "De gierigaard, van wie de Heere een afkeer heeft", Psalm 10:3 (Engelse vertaling). Een koning heeft een afkeer van hen die zijn standbeeld schenden. Evenzo haat de Heere die mens, geschapen naar Zijn beeld, die een hart heeft als een beest. Wie zou nu in zo'n zonde willen leven die hem bij de Heere verfoeilijk maakt? De Heere vervloekt degene die Hij haat en waar Zijn vloek ook komt, daar verteert hij.

6. Hebzucht stort de mensen in de ondergang en sluit hen buiten de hemel. "Want dit weet gij, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het Koninkrijk van Christus en van God", Efeze 5:5. Wat zou een gierigaard in de hemel moeten doen? De Heere kan met zo iemand evenmin gemeenzaam omgaan als een koning met een zwijn. "Doch die rijk willen worden, vallen, ... in den strik en in vele schadelijke begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf", 1 Timótheüs 6:9.

Een hebzuchtig iemand is als een bij die in een vat met honing terechtkomt en daarin verdrinkt. Zoals een veerman zoveel passagiers in zijn boot neemt om zijn inkomsten te vermeerderen, maar daardoor zijn boot tot zinken brengt, zo zorgt een hebzuchtig iemand ervoor dat er zoveel geld binnenkomt om zijn inkomsten te vermeerderen, dat hij verzinkt in het verderf.

Ik heb van zekere inwoners in de buurt van Athene gelezen, die op een heel droog en onvruchtbaar eiland woonden, dat zij zich veel moeite hadden getroost een rivier naar het eiland te leiden om het te bewateren en vruchtbaar te maken, maar toen zij de dammen geopend hadden en de rivier erheen geleid hadden, stortte het water met zoveel kracht naar binnen zodat het land overstroomde, en al de mensen verdronken.

Dit is een beeld van een hebzuchtig iemand die tracht rijkdom te verwerven en tenslotte zo'n overvloed verkrijgt dat hij verzinkt in het verderf. Hoevelen zijn er die zich een vermogen verwerven en hun ziel ermee naar het verderf slepen. Daarom, o, vlied van de gierigheid!

Nu zal ik nog enkele middelen voorschrijven tegen hebzucht. "Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw", enz., Exodus 20:17.

Gebruik 2.

Ik zal dus in de vraag beantwoorden: "*Wat is het geneesmiddel tegen hebzucht?*"

1. *Geloof*. "Dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof", 1 Johannes 5:4. De wortel van hebzucht is wantrouwen in Gods voorzienigheid. Het

geloof gelooft dat de Heere zal voorzien, dat Hij, Die de vogels voedt, ook Zijn kinderen zal voeden; dat Hij, Die de leliën bekleedt, ook Zijn lammeren zal kleden en zo overwint het geloof de wereld. Het geloof is het geneesmiddel tegen bezorgdheid. Het reinigt niet alleen het hart, maar doet het ook tevreden zijn; het doet ons deel hebben aan God en in Hem hebben we genoeg. "De HEERE is het deel mijner erve, De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja een schone erfenis is mij geworden", Psalm 16:5,6. Het geloof trekt door een verborgen werking troost uit God. Een weinig met de Heere is al zoet! Derhalve is geloof een geneesmiddel tegen hebzucht; het overwint niet alleen de vrees voor de wereld, maar ook de liefde tot de wereld.

2. *Het tweede geneesmiddel is verstandige overweging. Zoals:*

- a. Hoe armzalig de dingen van beneden zijn, dat wij ze zouden begeren! Die zijn immers veel minder waard dan de ziel die in zich een besef en indruk van God omdraagt. De wereld is slechts Gods maaksel, maar de ziel was geschapen naar Zijn beeld. Wij begeren datgene wat ons niet kan verzadigen! "Die het geld liefheeft, wordt van het geld niet zat", Prediker 5:9. Salomo heeft alle schepselen in een distilleerkolf gedaan en distilleerde daaruit het wezenlijke van alle schepselen en ziet, "het was al ijdelheid", Prediker 2:11. Hebzucht is "droge waterzucht" - hoe meer iemand bezit, hoe meer hij naar goed dorst. "Hoe meer men drinkt, des te dorstiger men wordt." Werelds goed kan onrust in het gemoed niet wegnemen. Toen het geweten van koning Saul beroerd was, konden zijn kroonjuwelen hem niet troosten, 1 Samuël 28:15. De dingen van de wereld kunnen een verontruste geest evenmin tot bedaren brengen als een gouden muts hoofdpijn kan genezen. De dingen van de wereld blijven u niet altijd bij. Het schepsel kan een weinig honing in de mond hebben, maar het vervliegt zo weer. Deze dingen worden van ons weggenomen of wij van hen. Wat zijn het dus armzalige dingen om die te begeren!
- b. De tweede zaak ter overweging is de vorm en de bouw van ons lichaam. De Heere heeft het gezicht zo gemaakt, dat het omhoog ziet naar de hemel. Os homini sublime dedit, coelumque tueri jussit. "Hij gaf de mens een omhoog gericht gelaat en beval hem de blik op de hemel te richten", Ovidius. Anatomen merken op dat, terwijl andere schepselen slechts vier spiertjes aan hun ogen hebben, de mens een vijfde spiertje heeft, waardoor hij naar de hemel kan opzien. En wat het hart betreft, dat is naar beneden toe smal en toelopend gemaakt, maar naar boven toe breed en uiteenlopend. Als nu de vorm en de bouw van het lichaam ons al leert om te kijken naar de dingen die boven zijn, dan is in het bijzonder wel de ziel in het lichaam gebracht als een goddelijke vonk om zich naar boven te verheffen. Zou men zich kunnen voorstellen dat God ons een geestelijke, onsterfelijke ziel heeft gegeven om alleen aardse dingen te begeren? Welke wijze man zou smeerlingen vangen met een gouden haak? Heeft God ons zo'n heerlijke ziel gegeven om slechts wereldse dingen te verkrijgen? Onze ziel is voorwaar voor een hoger doel gemaakt, om ernaar te streven God in de heerlijkheid te genieten.
- c. De derde zaak ter overweging is het voorbeeld van hen die de wereld geminacht hebben. *De eerste christenen leefden*, zoals Clemens van Alexandrië opmerkt, *afgescheiden van de wereld en werden geheel ingenomen door de gemeenschap met de Heere*. Zij leefden in de wereld boven het wereldse, evenals de paradijsvogels die hoog in de lucht vliegen en zelden of nooit met hun poten de aarde raken. Luther zei dat hij nooit met de zonde van

hebzucht werd verzocht. Hoewel de heiligen van oude tijden in de wereld leefden, dreven zij toch handel op de hemel. "Maar onze wandel is in de hemelen", Filippenzen 3:20. Het Griekse woord betekent "onze handel", ons 'verkeer', of ons 'burgerschap' is in de hemel. "Henoch dan wandelde met God", Genesis 5:24. Zijn genegenheden waren op hoger dingen gericht en elke dag "maakte hij een wandeling" in de hemel. De rechtvaardigen worden vergeleken met een palmboom, Psalm 92:13. Philo, een Jood, merkt op dat, terwijl alle andere bomen hun sap in de wortel hebben, het sap van de palmboom in de top zit en derhalve is deze boom een zinnebeeld van de heiligen, wier hart in de hemel is, waar hun schat is.

3. *Het derde geneesmiddel tegen hebzucht is meer geestelijke dingen begeren.* Begeer genade, want dat is de beste weldaad, het is het zaad Gods, 1 Johannes 3:9. Begeer de hemel, de plaats van zaligheid - de liefelijkste levenssfeer. Als we meer begeerte hadden naar de hemel, zouden we het aardse minder begeren. Voor degenen die op de top van de Alpen staan, lijken de grote steden van Campanië slechts kleine dorpjes. Zo zouden ook alle wereldse dingen verdwijnen, kleiner worden en als niets zijn in onze ogen, als ons hart meer gericht was op het Jeruzalem dat Boven is. Wij lezen van een engel die van de hemel kwam en zijn rechter voet zette op de zee en zijn linker voet op de aarde, Openbaring 10:2. Als wij in de hemel waren geweest en de allesovertreffende heerlijkheid daarvan gezien hadden, wat zouden wij dan met heilige minachting met de ene voet op de aarde trappen en met de andere op de zee. O, laat uw begeerten toch uitgaan naar hemelse dingen! Daar is de Boom des Levens, daar zijn de specerijbergen, de beken der wellusten, daar druipt de honingraat van Gods liefde, daar verlustigen zich de engelen en daar is de bloem der vreugde geheel open en in volle bloei. Daar kan men de zuivere lucht inademen; daar stijgen geen nevels of dampen van zonde op om de lucht te verontreinigen, maar de Zon der gerechtigheid verlicht met Zijn heerlijke stralen voortdurend de hele dampkring. O, laat toch uw gedachten en uw genegenheden steeds bezet zijn met die stad van paarden, het paradijs Gods!
Men verhaalt van Lazarus, dat men hem, nadat hij uit het graf was opgewekt, nooit meer heeft zien lachen of zich verheugen in wereldse dingen. Als ons hart door de kracht van de Heilige Geest werd opgeheven naar de hemel, dan zouden we niet zoveel bezet zijn met aardse dingen.
4. Het vierde middel is: bidden om hemelse gezindheid. Heere, laat Uw Geest als een magneet mijn hart omhoog trekken! Heere, graaf de aarde uit mijn hart; leer mij hoe ik de wereld moet bezitten en toch niet liefhebben; hoe ik de wereldse dingen in de hand moet houden en ze toch niet in mijn hart toe moet laten.

Nadat ik over het gebod in het algemeen gesproken heb, ga ik nu verder om er meer in het bijzonder van te spreken: *"Gij zult niet begeren uws naasten huis, gij zult niet begeren uws naasten vrouw"*, enz.

Let op de heiligheid en de volmaaktheid van de wet die de eerste bewegingen en opwallingen van de zonde in het hart verbiedt. "Gij zult niet begeren." De wetten van mensen betreffen daden, maar de wet van God gaat verder, die verbiedt niet alleen daden, maar ook begeerten. Gij zult niet begeren uws naasten huis. Er staat niet: "Gij zult uws naasten huis niet ontvreemden", maar; "Gij zult het niet begeren." Lust en begeerte naar de verboden vrucht is zondig! De wet zegt: "Gij zult niet begeren",

Romeinen 7:7. Al draagt een boom geen slechte vruchten, dan kan hij nog wel kwaad zijn in de wortel. Zo kan iemand die geen grove zonde begaat, nog niet zeggen dat zijn hart rein is. Er kan kwaad in de wortel zitten: er kunnen zondige begeerten en lusten in de ziel zijn.

Gebruik.

Laten we verootmoedigd zijn vanwege de zonde van onze natuur, de opwellingen van zondige gedachten waardoor we begeren wat niet behoort. Onze natuur is een broeinest van ongerechtigheid. Het is als houtskool die altijd vonkt: de vonken van hoogmoed, nijd, hebzucht rijzen omhoog in ons gemoed. Wat moest ons dat vernederen! Als er geen zondige daden zijn, zijn er wel zondige begeerten. Laten wij bidden om de genade van doding der zonde, die evenals het water der ijvering de buik van de zonde kan laten rotten.

Vraag. *Waarom wordt hier het huis vóór de vrouw gezet? In Deuteronomium wordt de vrouw eerst genoemd. "En gij zult niet begeren uws naasten vrouw; en zult u niet laten gelusten uws naasten huis", Deuteronomium 5:21.*

Ik antwoord: in Deuteronomium wordt de vrouw het eerst genoemd vanwege haar waardigheid. Zij is, als het een deugdzame vrouw is van veel groter waarde en aanzien dan een huis. "Want haar waardij is verre boven de robijnen", Spreuken 31:10. Zij is "het huisraad" en dat is meer waard dan het huis. Toen Alexander koning Darius in de strijd had overwonnen, scheen Darius niet erg ontsteld te zijn, maar toen hij hoorde dat zijn vrouw gevangen was genomen, liep het water met straaltjes uit zijn ogen, want hij achtte zijn vrouw meer waard dan zijn leven.

Maar in Exodus wordt het huis vóór de vrouw gezet, omdat het huis wat volgorde betreft eerst is: het huis is gebouwd vóór de vrouw erin kan wonen. Het nest wordt gemaakt vóór de vogel erin zit. De vrouw wordt hoger geacht, maar het huis moet er eerst zijn.

Laten we verder gaan.

1. "Gij zult niet begeren uws naasten huis." Wat is de mens na de val verdorven! Hij weet zich niet binnen de perken te houden, maar begeert meer dan hetgeen van hem is. Men zou toch zeggen, dat Achab genoeg had: hij was koning en wij zouden denken dat hij tevreden zou zijn met de inkomsten van zijn koningsschap, maar hij begeerde meer! Zijn oog viel op Naboths wijngaard die onder de rook van zijn schoorsteen lag en hij had geen rust voor hij die in zijn bezit had. Als er niet zo veel hebzucht was, zou er niet zo veel omkoperij zijn. De ene neemt het huis van een ander weg. Alleen een gevangene woont in een zodanig vertrek waarvan hij zeker kan zijn dat niemand het van hem zal zoeken te ontvreemden.

2. "Gij zult niet begeren uws naasten vrouw." Dat is een teugel om onmatige en dierlijke lusten in te tomen. Het is de duivel die "op het land van een ander zaaide", Matthéus 13:25. Maar hoe wordt in onze dagen de heg van dit gebod platgetreden. Er zijn er velen die meer doen dan de vrouw van hun naaste begeren; die nemen haar zelfs. "Vervloekt zij die bij de vrouw zijns vaders ligt, ... en al het volk zal zeggen: Amen", Deuteronomium 27:20. Als er uitgeroepen zou worden: "Vervloekt zij die bij de vrouw zijns naasten ligt", en allen die schuldig zijn zouden "Amen" zeggen, hoevelen zouden dan zichzelf moeten vervloeken!

3. "Gij zult niet begeren uws naasten dienstknecht, noch zijn dienstmaagd." Knechten die trouw zijn, zijn goud waard. Welk een trouwe en betrouwbare knecht had Abraham! Hij was zijn rechterhand. Wat was hij verstandig en trouw in de zaak die hem toevertrouwd was, in het zoeken van een vrouw voor de zoon van zijn heer, Genesis 24:9. Het zou Abraham zeker verdriet hebben gedaan als iemand zijn knecht van hem had weggetroond. Toch is deze zonde van het begeren van knechten algemeen. Als iemand een goede knecht heeft, spannen anderen hem gewoonlijk een strik en pogen hem van zijn heer af te trekken. Dit is een zonde tegen het tiende gebod. De knecht van een ander weglukken is niets minder dan pure diefstal.

4. "Noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets dat uws naasten is." Als het begeren van iemands os of ezel er niet was, zou er niet zoveel diefstal zijn. Eerst overtreedt men het tiende gebod met begeren en daarna het achtste gebod met stelen. Het was een uitmuntend beroep dat Samuël op het volk deed, toen hij zei: "Betuigt tegen mij voor den HEERE, ... wiens os ik genomen heb, of wiens ezel ik genomen heb en wien ik verongelijkt heb", 1 Samuël 12:3. Het was koene taal van Paulus toen hij zei: "Ik heb niemands zilver, of goud, of kleding begeerd", Handelingen 20:33.

Vraag. Welke middelen zouden we moeten gebruiken om ons te bewaren voor het begeren van wat van onze naaste is?

Antwoord. Het beste middel is tevredenheid. Als wij tevreden zijn met wat wij zelf hebben, zullen wij niet begeren wat van een ander is. Paulus kon zeggen: "Ik heb niemands goud of zilver begeerd." Hoe kwam dat? Dat was vanwege zijn tevredenheid. "Want ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben", Filippiëzen 4:11. Die tevreden is, zegt evenals Jacob: "Ik heb alles" (Engelse vertaling: Ik heb genoeg), Genesis 33:11. Ik heb een belofte voor de hemel en ik heb voldoende om mijn kosten daarheen te dragen, ik heb genoeg. Wie genoeg heeft, zal niet datgene begeren wat van zijn naaste is. Wees tevreden!

De beste manier om tevreden te zijn is:

- (1) Geloof dat die staat het beste voor u is die de Heere door Zijn voorzienigheid voor u heeft beschikt. Als Hij het voor ons raadzaam had geacht meer te hebben, hadden wij het ook gekregen. Misschien zouden wij geen grote bezittingen aan kunnen; het is moeilijk een volle beker te dragen zonder morsen of omvangrijke bezittingen zonder te zondigen. Grote bezittingen kunnen een strik zijn. Een boot kan omslaan als er teveel zeil op staat. Geloven dat het goed dat de Heere ons beschikt het beste is, maakt ons tevreden en als wij tevreden zijn, begeren we niet wat van een ander is.
- (2) De manier om tevreden te zijn met die dingen die wij hebben en niet het goed van een ander te begeren, is te bedenken dat hoe minder we hebben, hoe minder wij te verantwoorden zullen hebben op de jongste dag. Iedereen is rentmeester en moet verantwoording afleggen aan de Heere. Wie grote bezittingen heeft, heeft groter verantwoordelijkheid. De Heere zal zeggen: "*Wat voor goeds hebt u gedaan met uw bezit? Hebt u Mij geëerd met uw vermogen? Waar zijn de armen die gij gevoed en gekleed hebt?*"

Als u daarvan geen goed verslag kunt geven, is dat erg. Het moest ons tevreden doen zijn met een minder deel, als we bedenken dat hoe minder rijkdom we hebben, hoe minder verantwoording we moeten afleggen. Dat is de weg om tevreden te zijn. Er is geen beter tegengif tegen het begeren van wat van een ander is dan tevreden te zijn met hetgeen wij zelf hebben.